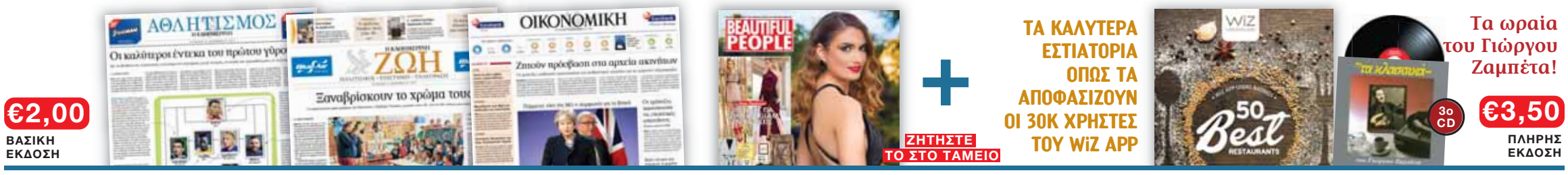

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 10 Δεκεμβρίου 2017 • Ετος 10ο • Αρ. φύλλου 480* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,00 (Βασική) €3,50 (Πλήρης)

Χωρίς προγράμματα όλοι οι υποψήφιοι

Αναστασιάδης, Μαλάς, Παπαδόπουλος και Λιλλήκας, 48 μέρες πριν τις κάλπες δεν έχουν καταθέσει σαφή πρόταση

Η προεκλογική εκστρατεία ξεκίνησε πολύ πριν επισημοποιηθεί με τους υποψηφίους να έχουν ενώπιόν τους ζητήματα καίρια, όπως το Κυπριακό, την οικονομία και το καυτό ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Μόλις 48 μέρες πριν από τις κάλπες κάποιος θα ανέμενε πως οι υποψήφιοι θα παρουσιάζονταν ήδη με συγκροτημένα προγράμματα. Αντ' αυτού κανείς μέχρι τώρα δεν έχει καταθέσει ολοκληρωμένη θέση, αλλά επιδίδονται σε ένα καθαρά επικοινωνιακό και ιδιαίτερα συγκρουσιακό παιχνίδι χωρίς καν να αγγίζουν την ουσία της καθημερινότητας του πολίτη. Ο Νίκος Αναστασιάδης περιορίζεται στο έργο που έχει πετύχει αυτή την πενταετία, ο Σταύρος Μαλάς που θέλει να διαφοροποιηθεί από το ΑΚΕΛ στην οικονομία, δεν έχει καταθέσει ακόμα συγκεκριμένες προτάσεις ούτως ώστε να κερδίσει το αποστασιοποιημένο ακροατήριο, ενώ ο Νικόλας Παπαδόπουλος παρά τις προσδοκίες που έχει προκαλέσει, με τη νέα στρατηγική σε Κυπριακό και οικονομία δεν έχει καταρτίσει κοστολογημένες και σαφείς θέσεις. Το ίδιο και ο Γιώργος Λιλλήκας, ενισχύοντας τις φωνές που κάνουν λόγο για ανεδαφικές και γενικόλογες προτάσεις. **Σελ. 4**

ΜΑΘΙΟΥ ΚΙΝΤ

Το blame game δεν ωφελεί κανένα

Πριν ξεκινήσεις να λες πως το μοντέλο δεν δούλεψε και πρέπει να βρούμε ένα διαφορετικό, πρέπει να αναρωτηθείς ποιους θέλεις γύρω από το τραπέζι, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Βρετανός Ύπατος Αρμοστής, για τη συμμετοχή μόνιμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας σε μια νέα διαδικασία για το Κυπριακό και όπως λέει ελπίδα του είναι πως τον Μάρτιο θα υπάρχει ετοιμότητα ώστε να γίνει μια συζήτηση για το πώς επιστρέφουμε στη δουλειά. **Σελ. 8**

ΝΙΚΟΣ ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ

Δεν αποκλείει να βρεθεί με αξίωμα

«Δυστυχώς, κατά τη διάρκεια αυτής της προεκλογικής παρατηρούμε να έχουν κόψει τις γέφυρες όλοι με όλους», λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρώην κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΑΚΕΛ Νίκος Κατσουρίδης. Εξηγεί πως δεν κατέληξαν με την ηγεσία του ΑΚΕΛ, ώστε να εμπλακεί στον προεκλογικό Μαλά, ενώ δεν αποκλείει το σενάριο να βρεθεί μελλοντικά σε κάποιο πολιτικό αξίωμα. **Σελ. 9**

ΑΚΡ - ΓΚΡΙΖΟΙ ΛΥΚΟΙ

Αποκλείουν λύση χωρίς την Τουρκία

Ερντογάν και Μπαχτσελί έχουν συμφωνήσει σε σειρά θεμάτων, τα οποία θα σφραγίσουν τη σύμπραξή τους και τη διακυβέρνηση κατά την περίοδο 2019-2023. Η συμφωνία αποκλείει σχέδιο λύσης που θα αναιρεί τα δεσμά και τις «ειδικές σχέσεις» της Τουρκίας με την τ/κ κοινότητα. **Σελ. 11**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- **ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ** Σελ. 6 — Ελευθερία του Τύπου και δημόσιο συμφέρον
- **ΠΕΤΡΟΣ ΖΑΡΟΥΝΑΣ** Σελ. 6 — Ελληνικό αυτογκόλ με Τουρκία
- **ΔΩΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ** Σελ. 10 — Η απομόνωση των Τ/κ, μύθος και πραγματικότητα
- **ΛΑΡΚΟΣ ΛΑΡΚΟΥ** Σελ. 14 — Ιερουσαλήμ χωρίς πυξίδα...

Ο σπινθήρας Τραμπ βάζει φωτιά στη Μέση Ανατολή

Διεθνή ανησυχία για τα ενδεχόμενα νέου γύρου αιματηρών συγκρούσεων μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων, περαιτέρω αποσταθεροποίησης στη Μέση Ανατολή και αναζωπύρωσης της ισλαμικής τρομοκρατίας προκαλεί η απόφαση του Ντόναλντ Τραμπ να αναγνωρίσει την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ. Ηδη υπάρχουν νεκροί από την ανάφλεξη καθώς ο ισραηλινός στρατός επιτέθηκε με πραγματικά πυρά κατά διαδηλωτών, ενώ η ισραηλινή αεροπορία βομβάρδισε θέσεις στη Γάζα. Οι Ευρωπαίοι αποδοκιμάζουν την επιλογή του Αμερικανού προέδρου, ενώ αξιωματούχοι των ΗΠΑ και αναλυτές φοβούνται ότι αποτελεί δώρο για το Ιράν και τις αντιαμερικανικές δυνάμεις του μουσουλμανικού κόσμου. **Σελ. 20**

Στον αέρα όλες οι έρευνες για την οικονομία

Μετά την απόφαση του Ανωτάτου

Εντονες επικρίσεις διατυπώνονται από έγκυρους νομικούς κύκλους κατά του γενικού εισαγγελέα Κώστα Κληρίδη μετά την απόφαση του Ανωτάτου για λανθασμένο κατηγορητήριο σε ποινική υπόθεση της Τράπεζας Κύπρου. Εκφράζονται έντονες ανησυχίες για την έκβαση και των υπολοίπων υποθέσεων που αφορούν στην κατάρρευση της οικονομίας. Μάλιστα, η αποτελεσματικότητα της έφεσης που προτίθεται να καταχωρήσει ο γενικός εισαγγελέας, αμφισβητείται. Λόγω κακών χειρισμών της Νομικής Υπηρεσίας, παραμένουν μετέωρες ενέργειες που έχουν στοιχίσει στην Τράπεζα Κύπρου και στο κράτος. **Σελ. 6**

Στο κυνήγι των fake news

Τι είναι το Twitter Trails

Μιλάει στην «Κ» ο εμπνευστής του καινοτόμου διαδικτυακού εργαλείου Twitter Trails Παναγιώτης Μεταξάς, ο οποίος σημειώνει ότι πρέπει , «να εκμεταλλευθούμε την εμπειρία επαγγελματιών που εξειδικεύονται στην αναγνώριση ποιοτικών πηγών πληροφοριών. **Σελ. 22**

Βολές Ερντογάν άνευ σχεδίου Β΄

Στην επίσκεψη της Αθήνας

Η εκτός διπλωματικού πλαισίου εμφάνιση του Τούρκου Προέδρου στην Αθήνα, και τα όσα ειπώθηκαν με τον πρωθυπουργό της Ελλάδας Αλέξη Τσίπρα, δεν αφήνουν πολλά περιθώρια. Διπλωματικές πηγές εστιάζουν με μικρό καλάθι και στα όσα δεν είπε. **Σελ. 5**

Ζητούν «πόρτα» στο κτηματολόγιο

Πρόσβαση στα αρχεία ακινήτων για πληροφορίες θέλουν οι τράπεζες

Τράπεζες και εκτιμητές ζητούν πρόσβαση σε αρχεία ακινήτων για βελτίωση της ποιότητας των εκθέσεων που ετοιμάζονται και που επηρεάζει τις αναδιαρθρώσεις δανείων. Για να επιτευχθεί όμως αυτό, ζητούν να γίνουν κάποιες τροποποιήσεις στο ρυθμιστικό πλαίσιο κάθε αρμόδιας αρχής και υπηρεσίας. Σε επιστολή προς το Κτηματολόγιο ζητείται όπως επιτρέπεται σε πιστωτικό ίδρυμα, η παροχή πληροφοριών για συγκεκριμένα ακίνητα, ώστε να γίνεται πιο ακριβής εκτίμηση. **Οικονομική, σελ. 3**

Επίσκεψη με εντάσεις και παρασκήνιο

Οι μυστικές συνεννοήσεις και τα... απρόοπτα που προηγήθηκαν του ταξιδιού Ερντογάν, αποκαλύπτουν μια σημαντική πτυχή των όσων διαδραματίστηκαν. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι δέκα λεπτά πριν από την έναρξη του δείπνου στο Προεδρικό, οι επιτελείς του Ερντογάν διεμήνυσαν ότι δεν σκόπευε να απαντήσει στην προσφώνηση του κ. Παυλόπουλου. Τελικά όμως άλλαξε γνώμη! **Σελ. 18, 19**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Άνευ προγραμμάτων

Στις σύγχρονες Δημοκρατίες οι εκλογές έχουν δημοψηφισματικό χαρακτήρα (plebiszitaerer karakter der wahlen), καθώς αποδίδεται το συνταγματικοπολιτικό φαινόμενο κατά το οποίο ο λαός στις εκλογές δεν επιλέγει απλώς και μόνο πρόσωπα, αλλά ψηφίζει στην κυριολεξία του όρου, δηλαδή τη θέλησή του για συγκεκριμένα θέματα / προγράμματα. Η Κυπριακή Δημοκρατία βρίσκεται ενώπιον προεδρικών εκλογών με τις κάλπες να ανοίγουν μετά από 48 μόλις μέρες χωρίς ωστόσο να έχουμε ενώπιόν μας ως ψηφοφόροι – πλην αποσπασματικών αναφορών, οποιοδήποτε πρόγραμμα. Η λαϊκή εντολή στις σύγχρονες δημοκρατίες δεν δίνεται εν λευκώ, γι' αυτό θεωρούμε ωφέλιμο να υπομνήσουμε ότι οι υποψήφιοι, μηδενός εξαιρουμένου, οφείλουν το συντομότερο, να καταθέσουν ενώπιον του λαού το πρόγραμμά τους.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΠΡΟΣΩΠΟ

Ο φωτογράφος της Benetton Ολιβιέρο Τοσκάνι

Αυτά για τα οποία μιλούσαμε πριν από 20 χρόνια είναι η σημερινή πραγματικότητα», λέει στην «Κ» ο φωτογράφος της ιταλικής Benetton, που θεωρήθηκε ως ένας προκλητικός καλλιτέχνης, ο οποίος επέστρεψε στην ιταλική εταιρία μετά από 17 χρόνια.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο τζαζίστας Ντέιβιντ Λιντς μάς εξομολογείται

Οι Human Touch εμφανίζονται στην Κύπρο για δύο βραδιές και ο σαξοφωνίστας Ντέιβιντ Λιντς μιλάει στην «Κ» για την τζαζ μουσική και μας λέει ότι με τους άλλους δύο του συγκροτήματος πλέον λειτουργούν σαν ένα σώμα και μία ψυχή.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ο κόσμος με τα μάτια μιας φωτογράφου

Η Σοφία Γεωργίου παρουσιάζει την πρώτη της έκθεση φωτογραφίας στο καφε-βιβλιοπωλείο «Το Έρμα» με τίτλο «Στα πέρατα της γης», και με τις φωτογραφίες της μας ταξιδεύει σε πέντε ηπείρους, δείχνοντάς μας την απλότητα του κόσμου.

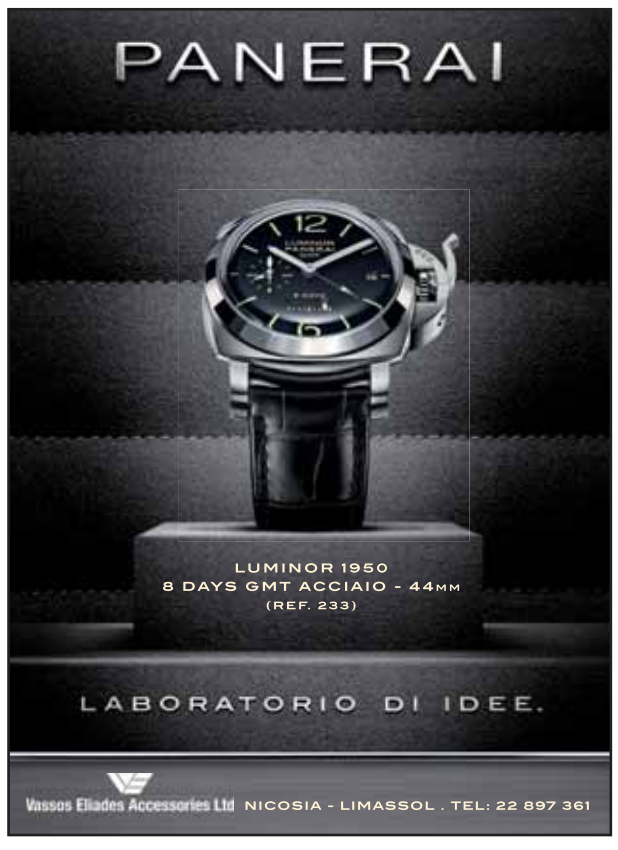

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Σκελετοί στο βασίλειο της διαφθοράς

Χρόνια γράφω ότι τα τρία κακά της μοίρας του τόπου είναι η απουσία λογοδοσίας, η ατιμωρησία και η ασυδοσία, με κραυγαλέα - ιστορικά πλέον, παραδείγματα εγκλημάτων που προέκυψαν ως αποτέλεσμα: πραξικόπημα, σκάνδαλο Χρηματιστηρίου, έγκλημα της Ήλιος, τραγωδία Μαρί και κατάρρευση οικονομίας το 2013. Όλα ατιμώρητα. Τη Δευτέρα, στην ημερίδα του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, με τίτλο, «Διαφθορά: Διαστάσεις και νέες προοπτικές αντιμετώπισης», οι εκπρόσωποι δύο ανεξάρτητων θεσμών, ο γενικός εισαγγελέας Κώστας Κληρίδης και ο γενικός ελεγκτής Οδυσσέας Μιχαηλίδης διακήρυξαν ότι το μέγεθος της διαπλοκής-διαφθοράς που βασιλεύει στην Κύπρο είναι ασύλληπτο! Σύμφωνα με τον εισαγγελέα, αυτές οι ανησυχητικές και απογοητευτικές διαπιστώσεις δεν πρέπει να επενεργήσουν ως ανασταλτικοί παράγοντες στην προώθηση του έργου για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της διαπλοκής. Ορθότατο. Ωστόσο, ο καθείς κρίνεται από τα έργα του και πρέπει να είναι διπλά προσεκτικός όταν κρίνει άλλους αν μάλιστα ο ίδιος παρουσιάζεται υπό σκιά! Ποιες είναι μερικές σκιές πάνω στη Νομική Υπηρεσία; Από τις 12/09/2017, όταν αποκαλύφθηκε ότι ο εισαγγελέας συνέστησε και ηγήθηκε πενταμελούς επιτροπής εισαγγελέων που έκανε προσλήψεις στην Υπηρεσία του, «γιου εν ενεργεία εισαγγελέα, κόρης γνωστής εισαγγελέως κορυφαίας υπηρεσίας, κόρης τέως στενής συνεργάτιδας του εισαγγελέα και κόρης ανώτερου αξιωματικού της Αστυνομίας και πρώην ασκούμενη εν ενεργεία εισαγγελέα», δεν υπήρξε εξήγηση από πλευράς Κ. Κληρίδη. Εσχάτως δε έγινε γνωστό ότι μεταξύ των προσληφθέντων είναι και τέκνο της εισαγγελέως Ελένης Λοϊζίδου που ελέγχεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως διαπιστώνει και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, για τη γνωστή υπόθεση των χιλιάδων emails που μέσω προσωπικής ηλεκτρονικής αλληλογραφίας αντάλλασε με συναδέλφους της άλλων χωρών. Επ' αυτού, θεωρούμε αδύνατο ή και ανεύθυνο εκ μέρους του εισαγγελέα να μην ήταν ενήμερος για τη συγκεκριμένη αλληλογραφία. Παράλληλα, ενώ για πέμπτο χρόνο, ως κοινωνία αναμέναμε την ολοκλήρωση της έρευνας του εισαγγελέα για την κατάρρευση της οικονομίας, χωρίς να δούμε τους αυτουργούς στο εδώλιο, τώρα αποκαλύφθηκε ότι σε σχετική υπόθεση η Νομική Υπηρεσία καταχώρισε προβληματικό κατηγορητήριο που δεν στηρίζεται σε νόμο (!) αν και προειδοποιήθηκε γι' αυτό το 2014! Εξ αυτού καθίσταται άνευ περιεχομένου η διακήρυξη Κληρίδη, ότι «δεν πρέπει κατ' ουδένα λόγο και με κανένα τρόπο να επιτραπεί στους λίγους αυτούς διεφθαρμένους, να διαφεντεύουν στη χώρα μας». Προκύπτει δε να έχει δίκαιο ο ελεγκτής που τόνισε: «Θα τολμήσω να πω ότι όποιος ήθελε να καταχραστεί τη θέση του, μπορούσε να το πράξει. Είχε και ευκαιρίες και σχεδόν μια πλήρη διασφάλιση ατιμωρησίας». Η δήλωση Οδυσσέα είχε ως παραλήπτη κυρίως την προκάτοχο του Χρυστάλλα Γιωρκάτζη αφού εξήγησε περαιτέρω ότι, «ενίοτε, η Ελεγκτική Υπηρεσία ενεργούσε ως εργαλείο συγκάλυψης αντί αποκάλυψης σκανδάλων». Η Χρ. Γιωρκάτζη απάντησε ότι «πλείστα όσα θέματα παρουσιάζονται τελευταίως ως νέα, ηγέρθηκαν και είναι καταγεγραμμένα σε εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας του παρελθόντος, θέματα τα οποία, μάλιστα, ουδέποτε αμφισβητήθηκαν ενώπιον της Δικαιοσύνης». Ο ελεγκτής ανταπάντησε ότι «τα σκάνδαλα ΣΑΠΑ, ΣΑΛ Λευκωσίας-Λάρνακας, ΧΥΤΥ Κόσιης, ΤΕΠΑΚ και Κτηματολογίου Λάρνακας», απλώς καταγράφηκαν επί Γιωρκάτζη, χωρίς η Υπηρεσία τότε να τα φτάσει μέχρι τα δικαστήρια πράγμα που, «συνιστά έμμεση συγκάλυψη». Για να ακριβολογούμε όμως κ. Μιχαηλίδη, μέχρι σήμερα την πόρτα της φυλακής είδαν μόνο εκείνοι του ΣΑΠΑ, αν και -σωστά θα απαντήσετε, ότι το ποινικό είναι δουλειά του εισαγγελέα. Ο ελεγκτής επανήλθε αποκαλύπτοντας ότι η Χρ. Γιωρκάτζη αφαίρεσε από σχετική λίστα, βουλευτή που δεν κατέβαλε φορολογία. Ειρήσθω εν παρόδω, σημειώνουμε το επιλήψιμο… της αλλοίωσης, από τη διοικήτρια της ΚΤΚ Χρ. Γιωρκάτζη, του συμβολαίου εργασίας της, πράγμα που πέρασε ατιμώρητο και άνευ οιασδήποτε αναφοράς στη σχετική ημερίδα, λες και πρόκειται περί πταίσματος. Όπως προκύπτει, ο ελεγκτής αναμετράται ακόμα με τους σκελετούς στα ερμάρια του, αντίθετα με τον εισαγγελέα, που όχι μόνο κρατάει τα ερμάρια του κλειστά αλλά προειδοποιεί και τους δημοσιογράφους πως αν μιλήσουν για τους σκελετούς, ίσως καταλήξουν στη φυλακή.

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η άσχημη εβδομάδα του Κώστα Κληρίδη και το τέρας της διαφθοράς

Μια από τις χειρότερες εβδομάδες ήταν αυτή που πέρασε για τον γενικό εισαγγελέα Κώστα Κληρίδη. Εκτός από τη νευρικότητα που προκαλεί σε όλη την... επικράτεια της Νομικής Υπηρεσίας η υπόθεση Λοϊζίδου και όσα απορρέουν από τη διαχείρισή της, ήρθαν άλλα δύο γεγονότα να ρίξουν τη βαριά σκιά τους... Το ένα ήταν η άμεση κόντρα του Κώστα Κληρίδη με τη συντεχνία των δημοσιογράφων ΕΣΚ όταν ο γενικός εισαγγελέας βγήκε και προειδοποίησε ότι ο νόμος προνοεί ακόμα και φυλάκιση μέχρι τρία έτη για όσους λειτουργούς των ΜΜΕ κριθεί ότι έχουν αποκαλύψει τα emails που φέρονται να έχουν υποκλαπεί από την εισαγγελέα Ελένη Λοϊζίδου... Τη δήλωση του γενικού ακολούθησε έντονη ανακοίνωση της ΕΣΚ στην οποία αναφερόταν πως κανείς θεσμός δεν πρέπει να απειλεί την ελευθεροτυπία ούτε να την εκφοβίζει αλλά πρέπει να τη διαφυλάσσει και να την ενισχύει... Μάλιστα, γινόταν και έκκληση «να αφεθεί η δημοσιογραφία να επιτελέσει απρόσκοπτα την αποστολή της». Ο Κώστας Κληρίδης ενοχλημένος και αμυνόμενος ανταπάντησε: «ούτε απείλησα ούτε εκφόβισα κανένα, απλά εξήγησα του λόγους για τους οποίους πρέπει να προστατεύονται οι διαδικασίες όπως ο νόμος ορίζει»...

Το δεύτερο ήταν η υπόθεση εναντίον της Τράπεζας Κύπρου που έχασε η Νομική Υπηρεσία (κάποιοι επιμένουν και προσωπικά ο γενικός εισαγγελέας ο οποίος είχε έγκαιρα προειδοποιηθεί ότι η κατηγορία της χειραγώγησης δεν θα μπορούσε να στοιχειοθετηθεί). Η απόφαση του Ανωτάτου ούτε λίγο ούτε πολύ υποδείκνυε πως η υπόθεση δεν μπορούσε να προχωρήσει αφού θα θεωρείτο εξ αρχής άκυρη... Όπως υποστήριξαν νομικοί η σημαντικότητα της απόφασης του Ανωτάτου δεν αφορά μόνο τη συγκεκριμένη υπόθεση αλλά και άλλες δύο, αυτή της Λαϊκής και την άλλη υπόθεση της Τράπεζας Κύπρου για την οποία αναμένεται η έκδοση απόφασης. «Δεν αποκλείεται η απόφαση του Ανωτάτου να παρασύρει και αυτές τις δύο υποθέσεις και οι υπαίτιοι για την κατάρρευση της οικονομίας και την τραπεζική κρίση να μην καταδικαστούν τελικά» δήλωνε προχθές νομικός στη Λευκωσία.

Ο ίδιος νομικός ανέφερε και ένα τρίτο γεγονός το οποίο βαρύνει την εικόνα «και κανονικά θα έπρεπε να βαρύνει και τη συνείδηση του Κώστα Κληρίδη», όπως υποστήριξε. Πρόκειται, όπως είπε, για τις επανειλημμένες και δημόσιες εκκλήσεις του γενικού ελεγκτή Οδυσσέα Μιχαηλίδη να ερευνηθούν οι πράξεις και παραλείψεις της διοικήτριας της ΚΤΚ Χρυστάλλας Γιωρκάτζη τον καιρό που ήταν γενική ελέγκτρια.

«Εδώ μέσα θα κλείσω το τέρας της διαφθοράς να πεθάνει από την πείνα»!

Ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης όχι μόνο ανέφερε δημόσια, πολλές φορές την ευθύνη της Γιωρκάτζη για σειρά σκανδάλων αλλά μίλησε (επίσης δημόσια και ξεκάθαρα) για συγκάλυψή τους από την ίδια! Όπως έλεγε ο προαναφερόμενος νομικός: «είναι εκπληκτικό πως ο ευαίσθητος Κώστας Κληρίδης που δεν σηκώνει μύγα στο σπαθί του, στην περίπτωση της Χρυστάλλας παρουσιάζει ανεξήγητη βραδύτητα, σχεδόν αδιαφορία. Μην σας πω και συμπάθεια...» Πρόσθεσε πως την ίδια στάση τήρησε ο γενικός εισαγγελέας και σε άλλες περιπτώσεις που κρίθηκε να αποφασίσει για τη Χρυστάλλα αλλά επέλεξε να μην προχωρήσει στη διενέργεια έρευνας. Και συνέχισε: «Είναι εκπληκτικό πως μέσα σε μια εβδομάδα σχεδόν διέλυσε την εικόνα κύρους που είχε κτίσει. Η στάση του συζητείται σε έκταση και έντονη και προκαλούνται ερωτηματικά πως του ξέφυγε ο έλεγχος». Ο νομικός κατέληξε με ένα ερώτημα: «Τις προάλλες ο γενικός εισαγγελέας μιλούσε για το 'ανίκητο τέρας της διαφθοράς' και έριξε το σύνθημα: 'δεν πρέπει να επιτρέψουμε στους λίγους διεφθαρμένους να διαφεντεύουν στη χώρα μας'. Σε ποιους απευθυνόταν; Ποιοι έχουν την εξουσία, τον ρόλο και την ευθύνη να τιμωρήσουν το τέρας της διαφθοράς και να το οδηγήσουν ενώπιον της δικαιοσύνης και όχι να το... αθωώσουν;».

Ένταση επικρατεί στην Εζεκία Παπαϊωάννου, σύμφωνα με όσα μου μεταφέρει η κυρία Γιαννούλα, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στους διαδρόμους του ΑΚΕΛ και ακόμα περισσότερα... Όπως μου είπε προχθές, «η προσπάθεια για συσπείρωση αν και απέδωσε αρχικά, σύμφωνα τουλάχιστον με κάποιες εσωτερικές μετρήσεις, παρουσιάζει τις τελευταίες ημέρες 'μια στασιμότητα'. 'Το φαινόμενο έχει ενοχλήσει κάποιους στο επιτελείο, οι οποίοι μουρμουρούν πως από το κόμμα χρειάζεται να γίνει περισσότερη δουλειά' πρόσθεσε και κατέληξε πως: 'αν δεν κινηθούν κάποιοι άμεσα ο δεύτερος γύρος από όνειρο θα γίνει... εφιάλτης'».

ΚΟΥΪΖ: Ποιοι δύο υποψήφιοι για την προεδρία, πρώην συναγωνιστές βρίσκονται κανονικά στα μαχαίρια; Αληθεύει πως υπήρξαν και διαμαρτυρίες σε ανώτατο επίπεδο για παρενόχληση ψηφοφόρων ένθεν και ένθεν;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή: **ΜΙΧΑΛΗΣ Ν. ΚΑΤΣΙΓΕΡΑΣ**

80 χρόνια πρίν στην «Κ»

10.XII.1937

ΣΙΝΟΪΑΠΩΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ: Παρίσιοι, 9.- Κατά τηλεγραφήματα εκ Τόκιο, εις την γενομένην σήμερον σύσκεψιν του Πρωθυπουργού [Φουμιμάρο Κονόε, φωτογραφία] και των υπουργών Εξωτερικών, Οικονομικών, Στρατιωτικών και Ναυτικών, απεφασίσθη η απόρριψις των προτάσεων προς έναρξιν διαπραγματεύσεων ειρήνης, αίτινες υπεβλήθησαν υπό της Κίνας διά μέσου άλλων Δυνάμεων. Κατά την υπουργικήν σύσκεψιν απεφασίσθη όπως το ζήτημα του τρόπου καθ' ον θα καταρτισθή η μέλλουσα κινεζική κυβέρνησις λυθή μετά την πτώσιν του Νανκίν. [...] Η ιαπωνική εφημερίς «Νίτσι - Νίτσι» αγγέλλει ότι μία μηχανοκίνητος ιαπωνική φάλαγξ έφθασε την 5ην απογευματινήν εις σημείον απέχον διακόσια μέτρα από τας εσωτερικάς οχυρώσεις του Νανκίν.

Ο ΦΡΑΝΚΟ ΠΑΡΑΠΛΑΝΑ ΤΟΥΣ ΜΟΝΑΡΧΙΚΟΥΣ: Λονδίνον, 9.- Ο απεσταλμένος του «Ημερησίου Τηλεγράφου» εις τον Αγιον Σεβαστιανόν αποδίδει ιδιαιτέραν σημασίαν εις την γενομένην υπό του πρίγκηπος Ξαβερίου των Βουρβώνων της Πάρμας, αρχηγού των Φαλαγγιτών, επίσκεψιν προς τον στρατηγόν Φράνκο, δεδομένης της πιθανότητος της παλινορθώσεως της μοναρχίας εις την Ισπανίαν. Ο εν λόγω απεσταλμένος έχει την γνώμην ότι ο πρίγκηψ Ξαβέριος θα παραμείνη εις την Ισπανίαν, δεν δύναται όμως εκ τούτου να συναχθή ότι προτείνεται ούτος διά τον ισπανικόν θρόνον, ως άνθρωπος ο συγκεντρώνων εις το πρόσωπόν του την μοναρχικήν παράδοσιν.

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στις έρευνες. Μπορεί να «έπεσε» η υπόθεση της Τράπεζας Κύπρου, αλλά «τρέχουν» δύο: Εκείνη για το αιγυπτιακό αγγείο που δεν παρέλαβε ο Σίσι και η άλλη για τα κλαπέντα τρόπαια της Ομόνοιας. Πυρετός στα γραφεία της Νομικής Υπηρεσίας, που ψάχνει απεγνωσμένα για μια επιτυχία. All the best.

2 Στο άδειασμα. Μετά τον διορισμό των «αρίστων» ο Healthy τράβηξε πίσω και οι «άριστοι» ογκόλιθοι πέφτουν μόνοι τους. Ο Οδυσσέας κατά Χρυστάλλας, η Χρυστάλλα κατά πάντων και ο γενικός που γενικώς έχει πέσει στον λάκκο με τα junk mails και δεν λέει να βγει. Ακόμη και τα κυπριακά ομόλογα, τον ξεπέρασαν.

3 Στο γράψιμο. Μόνο 4.000 από τους 40.000 νέους ψηφοφόρους πήγαν να γραφτούς στους εκλογικούς καταλόγους. Οι υπόλοιποι 36.000 έχουν γράψει το πολιτικό σύστημα εκεί που δεν πιάνει ούτε μελάνι ούτε δημοσκόπηση.

4 Στο βασίλειο. Όταν θες να ποινικοποιήσεις τη δημοσίευση των email αλλά την ίδια ώρα λες ότι στο βασίλειο της Κύπρου κυριαρχεί η διαφθορά, είναι σαν να λες στον Τύπο να μην κάνει τη δουλειά του όταν αφορά εσένα αλλά να την κάνει καλύτερα όταν αφορά τους άλλους. Βασιλιάς την είδες, ό,τι θες λες βέβαια, οπότε πάσο.

Δεν προχωράει τίποτα. Θέλω αυτονόμηση.

5 Στην άποψη. Η έξοδος Καρογιάν από τη «σπηλιά», όπως τη χαρακτήρισαν πολλοί, είχε και θετικά. Ότι υπάρχει και μια άλλη άποψη. Γιατί αν πιάσετε το προεκλογικό πρόγραμμα του ΔΗΚΟ, άποψη δεν θα βρείτε. Μόνο κάτοψη ενός κατά Healthy blame game, που αν μη τι άλλο δεν σε βγάζει Πρόεδρο, όσο πριγκιπικά και να το πασάρεις στην κοινωνία. Η επιστροφή του Ρόντη.

6 Στην ακινησία. Σας το κάναμε πρωτοσέλιδο, και μέσα στο καλοκαίρι, και πάλι δεν κινήθηκε φύλλο. Σαν να μην έγινε τίποτα, αλλά το θέμα των αγνοουμένων έκλεισε. Όταν θα θυμηθείτε σύσσωμη η πολιτική σκηνή να το «ανοίξετε» στην επόμενη επέτειο της εισβολής με κούφια λόγια, ανοίξτε και μια τρύπα να κρύψετε το κεφάλι και την ντροπή σας.

7 Στο κοκ. Που μπορεί να είναι ένα γλυκό μέχρι τον κώδικα οδικής κυκλοφορίας ή το και «και ούτω καθεξής». Αλλά δεν είναι τίποτα από όλα αυτά, παρά μόνο τα τρία πρώτα γράμματα του κοκομπλόκο που πάθαμε όλοι μπροστά σε μια παράσταση. Τόση είναι η ανεκτικότητά μας. Βίβα ευρωπαϊκή Σωτήρα.

8 Στον Σουλτάνο. Ένας Τούρκος έβγαλε οφσάιντ όλη την ελλαδική ηγεσία. Όταν σκηνοθετείς τον εαυτό σου, σε αυτοσχεδιασμό χωρίς σενάριο, είναι πιθανόν να βγει και η παράσταση σούπα και να σε πάρουν με τις τομάτες. Και τότε, Άλεξ, όσες κυβιστήσεις και να κάνεις δεν θα τη γλυτώσεις. Μια τομάτα θα τη φας.

9 Στην Ειρήνη. Παιδιά δεν ξέρω τι κάνατε εκεί στο επιτελείο Μάλα, αλλά τα μάλα επιστρέψατε την Ειρήνη στο προσκήνιο. Περάσαμε από το cougar στο trash μέσω Λοϊζίδου και θέλουμε μια guest εμφάνιση-«φωτιά» για να μη χάσουμε επαφή με την πραγματικότητα. Give Peace a Chance.

10 Στο δώρο. Θα μας τρελάνουν οι σύντροφοι. Μα το βιβλίο Χριστόφια το καλύτερο δώρο για τα Χριστούγεννα; Σε λίγο θα πείσετε ότι υπάρχει Άγιος Βασίλης όπως πάτε. Αλλά όταν έχεις πειστεί πως ο κομουνισμός είναι εφικτός, πώς να μην πιστεύεις ότι ο Άγιος Βασίλης είναι ΑΚΕΛ, πρώην Πρόεδρος, και το βιβλίο του το καλύτερο δώρο; Τελικά υπάρχει Άγιος Βασίλης και πήγε στον Νικόλα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: Κώστας Ιορδανίδης • Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Νικος Κωνσταντάρας - Κωστης Φαφουτης - Γιωργος Μαντελας

ALPHA BANK

Gold

Personal Banking

Μπείτε σε έναν κόσμο αποκλειστικών προνομίων.

Απολαύστε ξεχωριστή τραπεζική εμπειρία

Στην Alpha Bank, αναβαθμίζουμε την εξυπηρέτηση των Πελατών μας δημιουργώντας την επιτομή στην παροχή προσωπικών τραπεζικών υπηρεσιών, με την Υπηρεσία **Alpha Bank Gold Personal Banking**!

Βασικός συντελεστής της Υπηρεσίας Alpha Bank Gold Personal Banking είναι ο προσωπικός σας σύμβουλος, που είναι υπεύθυνος για τη συνολική σχέση που έχετε με την Τράπεζα και λειτουργεί ως η βασική πηγή για την εξυπηρέτησή σας. Με στενή συνεργασία και διαρκή επικοινωνία είναι πάντα δίπλα σας, για να σας βοηθήσει να καλύψετε τις τραπεζικές σας ανάγκες, αλλά και να σας φέρει σε επαφή με έναν κόσμο αποκλειστικών προνομίων.

Ήρθε η ώρα η τραπεζική εξυπηρέτηση να περάσει στην Gold διάστασή της.

ALPHA BANK

Μία Τράπεζα...όλες οι επιλογές

www.alphabank.com.cy
22888888

Προεκλογικός χωρίς προγράμματα υποψηφίων

Σαράντα οκτώ μέρες πριν ανοίξουν οι κάλπες και ουδείς των υποψηφίων έχει καταθέσει σαφή και ολοκληρωμένη πολιτική πρόταση

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Σε μια προεκλογική εκστρατεία που ξεκίνησε πολύ πριν επισημοποιηθεί και έχοντας οι υποψήφιοι ενώπιόν τους ζητήματα τόσο καίρια όσο το Κυπριακό και την οικονομία με το καρκίνωμα των μη εξυπηρετουμένων δανείων –συνεπεία των οποίων ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού και των μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων σχοινοβατούν και κουρεμένους καταθέτες και κατόχους αξιογράφων να διεκδικούν αποζημίωση των απωλειών τους, ο ψηφοφόρος θα ανέμενε ότι οι υποψήφιοι για τον προεδρικό θώκο, σαράντα οκτώ μέρες πριν από τις κάλπες, θα παρουσιάζονταν ήδη με συγκροτημένα προγράμματα, θέσεις και προτάσεις για να διεκδικήσουν την ψήφο του πολίτη. Είναι πλέον κοινός τόπος που καταδεικνύεται και από τις δημοσκοπήσεις ότι το ποσοστό των πολιτών που δηλώνουν ότι θα απέχουν από την εκλογική διαδικασία ή δεν έχουν αποφασίσει αυξάνεται καθημερινά και αγγίζει το ένα τρίτο που εκλογικού σώματος. Μάλιστα, εκτιμάται ότι το προφίλ των πολιτών που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο απέχουν είναι αυτό ανθρώπων τριτοβάθμιας, κατά το πλείστον, εκπαίδευσης. Παρόλα αυτά, πέραν των επικοινωνιακών κινήσεων και καθημερινών αντιπαραθέσεων, κανένας υποψήφιος δεν έχει ακόμα καταθέσει ένα ολοκληρωμένο προεκλογικό πρόγραμμα με το οποίο πορεύεται προς τις εκλογές και το οποίο θα τον δεσμεύει στο ενδεχόμενο εκλογής του απέναντι στους πολίτες. Αυτή την εικόνα ενισχύει και το γεγονός ότι τα τηλεοπτικά ντιμπέιτ έχουν περιοριστεί μόλις σε δύο –ένα πριν από τον α΄ γύρο και ένα στον β΄ γύρο– μειώνοντας τις πιθανότητες αντιπαράθεσης βάσει πολιτικών προτάσεων. Ποιοι είναι οι λόγοι που δύο μήνες πριν από την εκλογική μάχη απουσιάζει το περιεχόμενο και οι προεκλογικές προτάσεις; Αυτό είναι ένα ζήτημα ανοικτό που δίνει σε πολλούς την εικόνα ότι πρόκειται για έναν κενό περιεχομένου προεκλογικό στον οποίο επικρατούν οι εντυπώσεις και οι ατάκες, παρά η ουσία. Υπάρχει, βεβαίως, και η ανάγνωση πως ο κάθε υποψήφιος θα κορυφώσει τον προεκλογικό του μετά τις γιορτές, σε μία προσπάθεια να κερδίσει τη μεγάλη μερίδα των πολιτών που δηλώνουν ακόμη αναποφάσιστοι.

Εμεινε στο ’13

Όταν ο Νίκος Αναστασιάδης αποφάσισε να διεκδικήσει την προεδρία την προηγούμενη πενταετία, είχε διαμορφώσει από νωρίς τις προεκλογικές του θέσεις. Υπό το αφήγημα του ηγέτη που απαιτείται για να αντιμετωπιστεί η κρίση, είχε παρουσιάσει σειρά προτάσεων για τη διάσωση της οικονομίας και τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής. Γι’ αυτές διαβουλεύθηκε με σειρά προσώπων και συζήτησε διεξοδικά με το ΕΥΡΩΚΟ πρώτα και με το ΔΗΚΟ μετά, από τον Σεπτέμβριο, όταν ανακοινώθηκε ούτως ή άλλως η στήριξη του κόμματος προς το πρόσωπό του. Σε αυτό το πλαίσιο και η αποστολή επιστολών προς τους υπαλλήλους των ημικρατικών οργανισμών για το ότι δεν θα τους ιδιωτικοποιούσε, καθώς και μία άλλη σειρά προτάσεων με κορύφωση το, «δεσμεύομαι ότι δεν θα υπογράψω μνημόνιο που να συμπεριλαμβάνει κούρεμα καταθέσεων», λίγες μέρες πριν από την εκλογική μάχη. Προτάσεις και δεσμεύσεις

Ο Νίκος Αναστασιάδης έχει τον πρώτο και τελευταίο λόγο για το προεκλογικό του πρόγραμμα το οποίο ακόμα διαμορφώνει.

για κάποιους έωλες που, αν και στοιχειώνουν τον Νίκο Αναστασιάδη μέχρι και σήμερα, εντούτοις αποτελούσαν τότε το προεκλογικό του πρόγραμμα.

Σήμερα, σαράντα οκτώ μέρες μέχρι και την εκλογική αναμέτρηση, το προεκλογικό πρόγραμμα του Νίκου Αναστασιάδη και συνεπώς η πολιτική του πρόταση για τη νέα πενταετία δεν έχει εξακριβωθεί. Ο ίδιος έχει εξαγγείλει ήδη κάποια μέτρα στα ενδιαφερόμενα ακροατήρια, όπως την προηγούμενη βδομάδα στο συνέδριο του ΚΕΒΕ, αλλά ακόμα παραμένει ανοικτό το ποιο είναι το σαφές στρατηγικό του πλάνο και οι νέες του προτάσεις σε οικονομία, κοινωνική πολιτική, μεταρρύθμιση κράτους και Κυπριακό. Δεν είναι τυχαίο το ότι παραμένει μερικώς ανοικτό το πώς θα κινηθεί στην αποκατάσταση των πληγέντων του κουρέματος, αλλά και στο κρίσιμο ζήτημα των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων. Το γεγονός ότι ο ίδιος αρνείται να μπει σε περισσότερα από δύο προεκλογικά ντιμπέιτ μειώνει κατά πολύ τις πιθανότητες διεξαγωγής μιας καθαρά πολιτικής αντιπαράθεσης στο πλαίσιο θέσεων και προτάσεων. Σύμφωνα με πολιτικούς κύκλους, ο Νίκος Αναστασιάδης κινδυνεύει να περιοριστεί στα όσα έκανε κατά τη θητεία του και στα όσα δρομολογούνται κυρίως στο ζήτημα των μεταρρυθμίσεων, χάνοντας –κατά πολλούς– τη μεγάλη εικόνα του οράματος.

Όπως επισημαίνουν συναγερμικοί κύκλοι το προεκλογικό πρόγραμμα έχει ήδη ολοκληρωθεί από τους συνεργάτες του Νίκου Αναστασιάδη, παρουσιάζοντας το τι επιτεύχθηκε, το τι δρομολογείται και τι θα υλοποιηθεί με τη νέα διακυβέρνηση. Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, ο Νίκος Αναστασιάδης έχει αναλάβει να αναδιαμορφώσει πτυχές του προγράμματος και να προχωρήσει σε διορθώσεις, με άγνωστο ακόμα το πότε θα ανακοινωθούν προς τα έξω. Ήδη επικρατούν διαφορετικές σκέψεις και απόψεις για το πώς θα ενημερωθούν γι’ αυτό οι πολίτες. Αν δηλαδή θα αναρτηθεί στο διαδίκτυο, αν θα κυκλοφορήσει σε ένθετο, ή αν θα εξαγγέλλεται σε δόσεις, ανάλογα με το ακροατήριο που θα παρακολουθεί τον Αναστασιάδη. Αντίθετα με το προεκλογικό πρόγραμμα το οποίο βρίσκεται ακόμη στον δρόμο, ο Ν.Αναστασιάδης, έχει επιλέξει έναν προεκλογικό συνεχών επαφών τόσο με ξένους ηγέτες, ενισχύοντας το πολιτικό του βάρος και το ηγετικό του προφίλ, αλλά και επαφής με τη βάση, οργώνοντας την Κύπρο και δη τις συναγερμικές οργανώσεις και ομάδες.

Ο Ν.Αναστασιάδης παρουσιάζει το έργο της τρέχουσας πενταετίας και το τι δρομολογείται χωρίς να μπαίνει σε λεπτομέρειες για την επόμενη μέρα.

Ο Στ. Μαλάς έχει καταστήσει σαφές ότι διαφοροποιείται από την κυβέρνηση Χριστόφια, αλλά δεν έχει ακόμη ξεκαθαρίσει σε ποιους τομείς και με ποιον τρόπο.

Ο Γ. Λιλλήκας έχει ήδη ολοκληρώσει το προεκλογικό του πλάνο και αναμένεται να παρουσιάσει την οικονομική του πολιτική την προσεχή Παρασκευή.

Οι γενικόλογες, για κάποιους, προτάσεις του Ν. Παπαδόπουλου φέρεται να οφείλονται στις διαφορετικές φιλοσοφίες γύρω από την υποψηφιότητά του.

Πρώτος στις εξαγγελίες

Ο Γιώργος Λιλλήκας μπήκε πρώτος επίσημα στον προεκλογικό και υπήρξε ο πρώτος υποψήφιος που κατέθεσε προτάσεις. Προτάσεις που αφορούν τη δημιουργία ταμείου αλληλεγγύης για όσους επλήγησαν από την οικονομική κρίση, αλλά και κούρεμα δανείων. Κατέθεσε κάποιες προτάσεις κοινωνικής πολιτικής, όπως επίσης και τη στρατηγική του για το Κυπριακό. Ωστόσο, όπως και στις άλλες περιπτώσεις, δεν έχει κατατεθεί ένα συγκεκριμένο και ολοκληρωμένο πλάνο, με τις μέχρι τώρα προτάσεις του να μην είναι προσβάσιμες στους πολίτες. Ενδεικτικό είναι ότι η ιστοσελίδα της Συμμαχίας Πολιτών είναι υπό κατασκευή, ενώ το φιλόδοξο application το οποίο στόχευε εμφανώς σε νεαρότερες ηλικίες δεν περιέχει επί του παρόντος τις προεκλογικές θέσεις του Γιώργου Λιλλήκα, αλλά αποσπασματικές εξαγγελίες του και επαφές του με πολίτες. Όπως επισημαίνεται από το επιτελείο του ο ίδιος έχει ήδη ολοκληρώσει το προεκλογικό του πλάνο και αναμένεται την ερχόμενη Παρασκευή να παρουσιάσει την οικονομική του πολιτική.

Ο Γιώργος Λιλλήκας έχει καταθέσει αποσπασματικά προτάσεις, ωστόσο, δεν είναι προσβάσιμες στους πολίτες.

Με ποιους θα κυβερνήσουν;

Ένα από τα κύρια και καίρια ζητήματα που αφορά τους πολίτες και κρίνουν εν πολλοίς τον ίδιο τον υποψήφιο και το κυβερνητικό του πρόγραμμα είναι το με ποιους θα κυβερνήσουν. Ο Νίκος Αναστασιάδης φαίνεται να έχει επαναπαυθεί στις δάφνες «των σαραντάρηδων υπουργών του». Η εν λόγω ομάδα μπορεί να αποτελεί μία πετυχημένη συνταγή, ωστόσο, το γεγονός ότι δεν έχει γίνει ένας ουσιώδης ανασχηματισμός ή επιδίωξη του Προέδρου να εμπλέξει νέα άτομα στην κυβερνητική του ομάδα, εάν και εφόσον επανεκλεγεί, ενέχει για πολλούς τον κίνδυνο κόπωσης.

Στο ίδιο πλαίσιο και ο Σταύρος Μαλάς. Ο ίδιος έχει ξεκαθαρίσει πως το υπουργικό του σχήμα θα αποτελείται στο 50% από γυναίκες και πως θα αξιοποιήσει εμπειρογνώμονες και τεχνοκράτες αντί κομματικά στελέχη. Κατά τον προεκλογικό του, ωστόσο, δεν έχει αναδείξει πρόσωπα που καλύπτουν τα παραπάνω, ώστε να μπουν στο υπουργικό του σχήμα. Στο ίδιο κύμα φαίνεται να κινείται και ο Γιώργος Λιλλήκας. Το μεγάλο ερώτημα για πολλούς είναι με ποιους επιδιώκει να κυβερνήσει ο Νικόλας Παπαδόπουλος. Αναμφίβολα, έχει στο πλευρό του πολιτικούς σχηματισμούς, όπως η ΕΔΕΚ, η Αλληλεγγύη, οι Οικολόγοι, το Μήνυμα Ελπίδας και η Πλατφόρμα Πολιτών. Ένα περίεργο πλέγμα διαφορετικών φιλοσοφιών. Το κύριο ζήτημα, ωστόσο, είναι ότι ενώ επικαλείται την αλλαγή και την ανανέωση, τα πρόσωπα που τον περιβάλλουν σε ό,τι αφορά τα συνεργαζόμενα μέρη, είναι πολιτικά πρόσωπα που δοκιμάστηκαν πολλές φορές και υπάρχουν εδώ και καιρό στην πολιτική αρένα.

Με οικονομία στον δρόμο

Ο Σταύρος Μαλάς μπήκε με σχετική καθυστέρηση στον προεκλογικό αγώνα, ωστόσο, από την αρχή είχε υπογραμμιστεί από το στενό του περιβάλλον πως η δική του οικονομική πολιτική θα είχε σαφή διαφοροποίηση από την οικονομική πολιτική του Δημήτρη Χριστόφια. Είχαν ήδη προϊδεάσει πως μία ομάδα επιφανών οικονομολόγων εργάζεται για το προεκλογικό του πρόγραμμα. Η αλήθεια είναι πως το μεγάλο διακύβευμα για τον Σταύρο Μαλά, το οποίο αντιλαμβάνεται και το ΑΚΕΛ είναι να πείσει μεγάλη μερίδα των πολιτών που βλέπουν με καχυποψία τον συνδυασμό ΑΚΕΛ και οικονομίας, πως ο ίδιος διαφοροποιείται, έχει πλάνο και θα πετύχει την ισορροπία κοινωνικής ευαισθησίας και οικονομικής ανάπτυξης, μακριά από περιπέτειες. Αυτός ήταν και ο λόγος που εκπρόσωπος του επιτελείου του, ο Χάρης Σταυρινίδης, είχε δηλώσει πρόσφατα στην τηλεόραση πως η οικονομική πολιτική Μαλά δεν έχει καμία σχέση με αυτήν του Δημήτρη Χριστόφια, με τον κ. Μαλά «να στηρίζει το ευρώ, την ελεύθερη οικονομία και με το κράτος να φωτίζει τους διάφορους τομείς»! Με δεδομένο ότι το διακύβευμα είναι πολύ μεγάλο, θα ανέμενε κανείς πως πρώτιστο μέλημά του θα ήταν να παρουσιάσει από νωρίς ένα σαφές οικονομικό πλάνο που να απαντά στη «νεοφιλελεύθερη οικονομική πολιτική» Αναστασιάδη. Και αυτό για να πείσει ένα μεγάλο ακροατήριο ότι υπάρχει εναλλακτική προοδευτική πρόταση. Αντ’ αυτού στην προσωπική του ιστοσελίδα απουσιάζουν πλήρως οι προεκλογικές θέσεις και προτάσεις, πόσω μάλλον αυτές για την οικονομία. Ο ίδιος σε δηλώσεις του έχει επισημάνει πως θα δώσει έμφαση στην καινοτομία και την έρευνα. Ξεκαθάρισε πως μέλημά του είναι ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης που δεν θα βασίζεται σε φούσκες και «αρπαχτές», χωρίς ωστόσο να ξεκαθαρίσει πώς πρόκειται να

Διακύβευμα για τον Σταύρο Μαλά και το εισιτήριο για τον δεύτερο γύρο είναι η οικονομική του πολιτική, την οποία δεν έχει ακόμη καταθέσει.

το πετύχει. Όπως επισημαίνουν ΑΚΕΛικοί κύκλοι, το πρόγραμμα είναι έτοιμο και αναμένεται να δημοσιοποιηθεί πριν από τις γιορτές. Στόχος, όπως επισημαίνουν, είναι να κερδίσουν τη μεγάλη μερίδα των πολιτών που απέχει και γι’ αυτό τον λόγο θεωρείται φρονιμότερο να κατατεθούν εντός του κρίσιμου τελευταίου διμήνου των εκλογών. Το αν αυτή η πολιτική θα βοηθήσει τον κ. Μαλά είναι ένα ζήτημα ανοικτό.

Με μεγάλες προσδοκίες

«Δεν ερχόμαστε για να διαχειριστούμε το παλιό, ερχόμαστε για να φέρουμε το καινούργιο», αναφέρει συχνά ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ και υποψήφιος για την προεδρία Νικόλας Παπαδόπουλος. Είναι γεγονός ότι ο ίδιος προκάλεσε μεγάλες προσδοκίες στη μακρά προεκλογική εκστρατεία του, διατεινόμενος ότι θα παρουσιάσει μία νέα στρατηγική, μία εναλλακτική πρόταση τόσο στην οικονομία όσο και στο Κυπριακό. Σε αντίθεση με τους άλλους δύο ανθυποψηφίους του, ο Νικόλας Παπαδόπουλος παρουσίασε προτάσεις τόσο στο Κυπριακό όσο και προσφάτως στην οικονομία. Γι’ αυτό που ελέγχεται και εν πολλοίς επικρίνεται από κάποιους είναι ότι στερούνται ρεαλισμού, είναι γενικές και χαρακτηρίζονται από εποικοδομητική ασάφεια. Ενδεικτικό των επικρίσεων στο Κυπριακό η απουσία ονοματολογίας για το πλαίσιο λύσης το οποίο θα διαπραγματευθεί ο κ. Παπαδόπουλος, εάν εκλεγεί, αλλά και τα περί ενίσχυσης του εξοπλισμού της Εθνικής Φρουράς ούτως ώστε να προκληθεί κόστος στην Τουρκία. Σε αυτό το πλαίσιο και στην οικονομία, επικρίνεται για την εξαγγελία δημιουργίας δημόσιου φορέα διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων, ότι ενέχει κινδύνους για την ισορροπία της κυπριακής οικονομίας. Πέραν όμως από τον φορέα, αίσθηση προκαλεί σε οικονομικούς αναλυτές και η πρόταση για τροποποίηση που κατέθεσε στη βουλή για την αποκατάσταση των πληγέντων του κουρέματος. Πρόταση η οποία φέρεται να έχει κραυγαλέα νομικά κενά και δεν μπορεί να περάσει, γεγονός που αποκαλύπτει ότι η πρόταση προς «ικανοποίηση» των πληγέντων έχει ψηφοθηρικό και μόνο στόχο. Όπως αναφέρουν γνώστες του παρασκηνίου, τόσο η στρατηγική για το Κυπριακό όσο και για την οικονομία τύχανε αλλαγών και επεξεργασίας μέχρι και την τελευταία στιγμή, έστω και αν άρχισαν να διαμορφώνονται από το καλοκαίρι. Δεν είναι καθόλου τυχαίο πως για την οικονομία παρουσιάστηκε προς το παρόν πλάνο αποκλειστικά για την αποκατάσταση της μεσαίας τάξης και όχι για τις μεταρρυθμίσεις αλλά και για το κρίσιμο ζήτημα των ημικρατικών. Το ζήτημα στην περίπτωση της υποψηφιότητας Νικόλα

Η νέα στρατηγική του Νικόλα στο Κυπριακό και στην οικονομία δεχόταν αλλαγές μέχρι και την τελευταία στιγμή, δίδοντας σε κάποιους την εκτίμηση ενός μετέωρου προγράμματος.

Παπαδόπουλου είναι πώς οι διαφορετικές φιλοσοφίες και θέσεις που επικρατούν στα συνεργαζόμενα με αυτόν μέρη μπορούν να συνυπάρξουν. Στις διαφωνίες έγκειται και η θολή εικόνα γύρω από το πλαίσιο λύσης αλλά και από ζητήματα της οικονομίας, τα οποία δεν έχουν ακόμα διαμορφωθεί και δημοσιοποιηθεί. Αυτό προκύπτει, άλλωστε, και από το γεγονός ότι τα συνεργαζόμενα μέρη συμφώνησαν γύρω από τον υποψήφιο πρώτα, αγνοώντας πλήρως τη δημιουργία ενός πλαισίου αρχών και θέσεων στο οποίο θα βασίζεται και η συμμαχία. Όπως επισημαίνεται, πάντως, οι θέσεις του Νικόλα Παπαδόπουλου θα προωθηθούν έστω και επιγραμματικά μέσω διαφημίσεων στα ΜΜΕ, σε ένθετα και στους δρόμους.

Blame game, χωρίς σχέδιο Β' ο Ερντογάν για Κυπριακό

Οσα είπε για το ακροατήριο της Τουρκίας και τα όσα περιμένει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν' ακούσει από τον Τσίπρα

Ο Ερντογάν θέλει να επαναλαμβάνει συχνά πως είναι ή και παραμένει ένας ισχυρός παίκτης και να το αποδεικνύει παράλληλα σε κάθε ευκαιρία που του δίνεται.

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Η καθόλα ανορθόδοξη και σε πολλά σημεία εμπρηστική παρουσία του Προέδρου της Τουρκίας στην Αθήνα τυγχάνει πολλών αναγνώσεων σε διπλωματικό επίπεδο εφόσον έγινε λόγος για πολλά και ακανθώδη ζητήματα, με αντεγκλήσεις και με διεθνές ενδιαφέρον, μέσω ανταποκρίσεων και αναλύσεων των μηνυμάτων που ήθελε να περάσει ο Ταγίπ Ερντογάν. Η Λευκωσία από την πλευρά της ανέμενε να διαπιστωθούν οι προθέσεις Ερντογάν για το Κυπριακό, κυρίως ως προς το αν υπάρχει έδαφος για συζήτηση της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων. Τα μηνύματα σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» για το Κυπριακό, είναι πως ο ίδιος ο Πρόεδρος της Τουρκίας δεν ήθελε να το συζητήσει δημόσια, αλλά και να δεσμευτεί για τις όποιες μελλοντικές κινήσεις. Η συζήτηση, ωστόσο, με τον πρωθυπουργό της Ελλάδας έγινε, και το αποτέλεσμα αυτής αναμένεται να γίνει γνωστό μέσω επικοινωνίας που θα έχουν είτε τηλεφωνικά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης με τον Αλέξη Τσίπρα, είτε κατ' ιδίαν την ερχόμενη εβδομάδα στις Βρυξέλλες. Ωστόσο, σύμφωνα με τα όσα είχαν γίνει γνωστά τις πρώτες ώρες μετά που ο Ταγίπ Ερντογάν αναχώρησε για την Τουρκία, είναι πως δημόσια δεν ανέφερε για το Κυπριακό την ύπαρξη «σχεδίου Β΄», αλλά αρκέστηκε στην επίρριψη ευθύνης για τη στάση της ε/κ πλευράς

«Δεν είναι από εκείνες τις προτάσεις που περιμένεις να πει ένας Έλληνας Πρωθυπουργός σ' έναν Τούρκο Πρόεδρο».

σε δύο διαφορετικές περιπτώσεις. Στο Μπούργκενστοκ και στο Κραν-Μοντάνα. Αυτό αρμόδιες πηγές στη Λευκωσία το τονίζουν αλλά την ίδια ώρα κρατάνε χαμηλά τον πήχη των προσδοκιών εκτιμώντας ότι αυτή την ώρα πρέπει να «διαβαστούν» οι δημόσιες δηλώσεις Ερντογάν και μέσα από το πρίσμα του ότι έπρεπε να ικανοποιήσει τον δικό του ακροατήριο στην Τουρκία. Το οποίο καθόλου τυχαία πανηγύριζε και χαρακτήριζε ως διπλωματική επιτυχία τα όσα είπε τόσο προς τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας Προκόπη Παυλόπουλο όσο και προς τον πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα, ο Ταγίπ Ερντογάν και για τη Συνθήκη της Λωζάννης αλλά και για το Κυπριακό. Αυτό, λένε οι ίδιες πηγές, είναι η μία πλευρά και η άλλη είναι τα όσα μεταξύ τους συζήτησαν Τσίπρας-Ερντογάν στην κατ' ιδίαν συνάντηση.

Το non paper Μαξίμου

Το ότι το κλίμα είχε βαρύνει στο Προεδρικό Μέγαρο και στο Μαξίμου, ήταν εμφανές από πριν εφόσον η συνέντευξη Ερντογάν στον Αλέξη Παπαχελά είχε δώσει το στίγμα των όσων ακολούθησαν τελικά. Ωστόσο, το ότι η κοινή εμφάνιση και οι δηλώσεις Τσίπρα-Ερντογάν στους δημοσιογράφους οδήγησαν τον Πρωθυπουργό της Ελλάδας να κάνει λόγο για εισβολή και κατοχή της Κύπρου από την Τουρκία, δεν περνάει άνευ δεικτικού σχολιασμού από αρμόδιες πηγές στη Λευκωσία. «Ήταν ενδεικτική του βαρέως κλίματος και πρωτοφανής. Δεν είναι από εκείνες τις προτάσεις που περιμένεις να πει ένας Έλληνας Πρωθυπουργός σ' έναν Τούρκο Πρόεδρο», τόνιζαν, ενώ προσθέτουν πως εντύπωση προκάλεσε και η μη απάντηση του Ερντογάν στο ζήτημα. Την ίδια ώρα όμως σημειώνεται πως ενώ ο ίδιος ο Ερντογάν έκανε λόγο για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση την οποία θέλει η Τουρκία, έστελνε και το μήνυμα προς τον Μουσταφά Ακιντζί ότι στηρίζει τις θέσεις του στο Κυπριακό, για την επανέναρξη των συνομιλιών, δίχως όμως οι πληροφορίες και από την Άγκυρα να μπαίνουν σε λεπτομέρειες γύρω από τη στήριξη αυτή, μετά την επίσκεψη στην Ελλάδα. Κι αυτό ενώ είχε ήδη στείλει ο κ. Ακιντζί το μήνυμα στην ε/κ πλευρά, του να σταματήσει να προσπαθεί όπως είπε να διαπραγματευτεί κατευθείαν με την Τουρκία, με πηγές να λένε στην «Κ» πως η όλη προσπάθεια ήταν διερευνητική ως προς τις προθέσεις Ερντογάν. Είναι, πάντως, ενδεικτικό πως κυκλοφόρησε ένα non paper από το μέγαρο Μαξίμου, μέσα στις πρώτες παραγράφους του οποίου τονιζόταν ότι η πρόταση της Ελλάδας για το άνοιγμα ενός νέου κεφαλαίου με την Τουρκία περνούσε πρώτον, από το σεβασμό της Συνθήκης της Λωζάννης, δεύτερον από το σεβασμό του διεθνούς δικαίου στο Αιγαίο και τρίτον από την επανέναρξη των συνομιλιών για το Κυπριακό στη βάση του πλαισίου Γκουτιέρες, χαιρετίζοντας μάλιστα τη δήλωση του Προέδρου της Τουρκίας για το ότι θέλει να προχωρήσει σε μια δίκαιη και βιώσιμη λύση.

Την ίδια πληροφορίες τόσο από διπλωματικούς κύκλους στη Λευκωσία όσο και από το εξωτερικό, και δη από τις ΗΠΑ, καταδεικνύουν πως η κινητικότητα στο Κυπριακό, συνεχίζεται. Αφενός υπάρχουν σοβαρές σκέψεις για πλήρωση της θέσης του ειδικού Συμβούλου του γ.γ. των Η.Ε., τα καθήκοντα του οποίου ασκεί η κ. Σπέκχαρ μετά την αποχώρηση του κ. Αϊντε, κάτι που θα ξεκαθαρίσει το επόμενο διάστημα. Αφετέρου διπλωματικές πηγές με τις οποίες μίλησε η εφημερίδα προσδιορίζουν ως τον επόμενο Μάρτιο ως το χρονικό σημείο που θα τρέξουν εξελίξεις, ενώ δεν μπαίνουν καν στη διαδικασία να θεωρήσουν πως το Κυπριακό μπορεί να θεωρηθεί ως άλυτο πρόβλημα.

Η ανάγνωση εκτός Ελλάδας

Εκείνο που διαφαίνεται καθαρά για την ώρα από διπλωματικές πηγές στη Λευκωσία, που επιμένουν να κρατάνε μικρό καλάθι, είναι ότι κερδίζει έδαφος η πεποίθηση που κινείται όλο και πιο έντονα στο παρασκήνιο πως η Τουρκία χρειάζεται μια διεθνή επιτυχία. Σχετικές αναλύσεις διεθνών ΜΜΕ έδιναν μέσα στην εβδομάδα υπόσταση στην πεποίθηση αυτή, τονίζοντας πως ο Πρόεδρος της Τουρκίας νιώθει απομονωμένος σε πολλά ανοιχτά πεδία, και κάνει στροφή προς την Ευρώπη και τα Βαλκάνια, με πρώτη στάση στην Ελλάδα. Την ίδια ώρα, λένε πληροφορίες της «Κ» από πηγές που έχουν γνώση των αλλαγών στην εξωτερική πολιτική της Τουρκίας, ο Ερντογάν θέλει να επαναλαμβάνει συχνά πως είναι ή και παραμένει ένας ισχυρός παίκτης και να το αποδεικνύει παράλληλα σε κάθε ευκαιρία που του δίνεται. Το ότι υπήρξε τόσο έντονη διαφωνία με τις θέσεις της ελληνικής πλευράς, ελλαδικές κυβερνητικές πηγές το απέδιδαν μετά τη συνάντηση με τον Αλέξη Τσίπρα ως το στοιχείο εκείνο που αναδείχθηκε αλλά και που έχει και την ανάγνωση του ότι οι διαφωνίες αυτές καλώς εμπώθηκαν και πρέπει να συζητηθούν. Επαναλαμβάνεται πάντως, και μένει να φανεί στην πράξη, αν ο ίδιος ο Πρόεδρος της Τουρκίας θεωρεί πως το Κυπριακό για τον ίδιο μπορεί να είναι μια επιτυχία σε διεθνές επίπεδο ή όχι.

Μετέωρες οι ποινικές υποθέσεις των τραπεζών

Αστοχίες της Ν. Υπηρεσίας αφήνει πίσω της η απόφαση του Ανωτάτου για τη 2η υπόθεση της ΒΟC – Φόβοι για επηρεασμό όλων

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Τέσσερα χρόνια μετά την εκκίνηση των ερευνών για την κατάρρευση της οικονομίας, και σχεδόν τα μισά από τότε που καταχωρήθηκαν οι πρώτες ποινικές υποθέσεις ενώπιον της δικαιοσύνης, το οικοδόμημα πάνω στο οποίο στηρίχθηκαν οι ελπίδες χιλιάδων επηρεαζόμενων πολιτών για απόδοση δικαιοσύνης κινδυνεύει να καταρρεύσει ως χάρτινος πύργος. Εξέλιξη που έρχεται μία εβδομάδα πριν το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας εκδώσει την απόφασή του, στην πρώτη ποινική που αφορά την Τράπεζα Κύπρου και ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη ακόμη μία ποινική, επίσης για την Τράπεζα Κύπρου, αλλά και η πρώτη της πρώην Λαϊκής

Νομικοί κύκλοι υποστηρίζουν πως δεν μπορεί να συνεχιστεί η εκδίκαση και των υπολοίπων ποινικών υποθέσεων για τις τράπεζες, εάν ο γενικός εισαγγελέας της Δημοκρατίας εφεσιβάλλει την απόφαση του Ανωτάτου.

τράπεζας. Οι διαφαινόμενοι τριγμοί στις ποινικές για την οικονομία, όπως υποστηρίζεται, έχουν ως σημείο αναφοράς το κατηγορητήριο που συντάχθηκε και παρουσιάστηκε στο δικαστήριο και πιο συγκεκριμένα για μία από τις κατηγορίες που αφορά το αδίκημα της χειραγώγησης μετοχών, την περίοδο κουρέματος των ελληνικών ομολόγων το οποίο με βάση απόφασης του Ανωτάτου δεν αποκαλύπτει ποινικό αδίκημα. Επί του προκειμένου ευθύνες, για πλημμελή προετοιμασία επιρρίπτονται προς την πλευρά της κατηγορούσας αρχής, ευθύνες που προσωποποιούνται προς την πλευρά του γενικό εισαγγελέα της Δημοκρατίας Κώστα Κληρίδη. Παρά το γεγονός ότι θα ασκηθεί έφεση, από πλευράς της κατηγορούσας αρχής η απόφαση του Ανωτάτου αναμένεται, όπως υποστηρίζεται από νομικές πηγές, να κάνει εμφανή τα σημάδια της αφού εκ των πραγμάτων, όπως υποστηρίζεται, θα τερματιστούν οι ακροαματικές διαδικασίες μέχρι η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου αποφανθεί τελεσίδικα. Ωστόσο, η απόφαση του Ανωτάτου άνοιξε ένα ευρύτερο θέμα συζήτησης που επίσης αγγίζει τον γενικό εισαγγελέα. Το κατά πόσο οι συγκεκριμένες υποθέσεις σχετίζονται ή όχι με την κατάρρευση της οικονομίας.

Έντονες επικρίσεις διατυπώνονται κατά του γενικού εισαγγελέα μετά την απόφαση του Ανωτάτου για λανθασμένο κατηγορητήριο σε ποινική της τράπεζας Κύπρου. Τέσσερα χρόνια μετά την έναρξη των ερευνών εκφράζονται έντονες ανησυχίες για την έκβαση και των υπολοίπων.

Τεράστια ερωτηματικά

Με τη σκόνη που έχει αφήσει πίσω της η απόφαση του Δικαστή του Ανωτάτου, Γ.Ν. Γιασεμή, σε αίτηση των Ανδρέα Αρτέμη, Γεώργιου Γεωργιάδη, Κώστα Σεβέρη και της Τράπεζας Κύπρου για έκδοση προνομιακού διατάγματος Certiorari και Prohibition για παραβίαση του άρθρου 12.1 του Συντάγματος να αιωρείται, τεράστια ερωτηματικά προκαλούνται σε νομικό επίπεδο για τον χειρισμό που έτυχε η συγκεκριμένη υπόθεση από πλευράς κατηγορούσας αρχής. Επί του ζητήματος που αναφύεται αρκούντως διαφωτιστικές είναι οι νομικές απόψεις που καταγράφονται. Όπως μας επισημάνθηκε από πηγές που παρακολουθούν τη συγκεκριμένη υπόθεση, οι κατηγορούμενοι εκτός των άλλων αδικημάτων αντιμετωπίζουν και το αδίκημα της χειραγώγησης της αγοράς μετοχών το οποίο λανθασμένα συμπεριελήφθη στο κατηγορητήριο. «Λόγω λανθασμένου κατηγορητηρίου από την αρχή, έγινε μια προσπάθεια διόρθωσης αλλά ενώ είχαν την ευκαιρία να το διορθώσουν, ως κατηγορούσα αρχή δεν το έπραξαν ορθά . Η κατηγορία στηρίζεται σε ένα δηλωτικό άρθρο του νόμου 19 το οποίο απλώς καθιστά παράνομη τη χειραγώγηση μετοχών. Δεν καθορίζει όμως, ακριβώς ποια είναι τα κριτήρια για να χαρακτηριστεί κάποια ενέργεια σαν χειραγώγηση. Αυτό αφέθηκε να καθοριστεί με δευτερογενή νομοθεσία η οποία θεσπίσθηκε από όργανο (Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς) το οποίο κρίθηκε σαν παράτυπα και παράνομα συγκροτημένο. Κατά συνέπεια η βάση της κατηγορίας είχε εκθεμελιωθεί.

Ευθύνες

Ένα από τα σημεία για τα οποία η κατηγορούσα αρχή δέχεται επικριτικά σχόλια έχει να κάνει με το γεγονός ότι κατά την ακροαματική διαδικασία της 2ης ποινικής υπόθεσης της Τράπεζας Κύπρου είχε υποδειχθεί στη δικαστική αίθουσα ότι ενδεχομένως να υπάρχει θέμα με τη συγκεκριμένη κατηγορία, υποδείξεις που από την εξέλιξη των πραγμάτων δεν ελήφθησαν υπόψη από την κατηγορούσα αρχή αλλά ούτε και από το Δικαστήριο, το οποίο απέρριψε τη θέση της υπεράσπισης ότι οι κατηγορίες 1 και 4 δεν αποκάλυπταν ποινικό αδίκημα. «Αυτό ήταν γνωστό στην κατηγορούσα αρχή αλλά επιχειρηματολόγησαν για να πουν ότι το άρθρο 19 του νόμου το οποίο καθιστούσε παράνομη τη χειραγώγηση, ήταν αρκετό σε συνδυασμό με κάποια άλλα άρθρα του νόμου. Σύμφωνα με το Σύνταγμα δεν μπορεί να καταδικαστεί κανείς για κάτι το οποίο δεν καθίσταται ξεκάθαρα σαν ποινικό αδίκημα για να μπορεί κάποιος να το αποφύγει. Αυτό που έγινε ήταν πέναλτι της κατηγορούσας αρχής». Εκ των πραγμάτων, το προφανές ερώτημα που προκύπτει είναι πώς έπρεπε να κινηθεί ο γενικός εισαγγελέας, με τις οδηγίες του οποίου «κλείδωσε» το κατηγορητήριο προτού καταχωρηθεί. «Όπως αποδείχθηκε, εκ των πραγμάτων το κατηγορητήριο έπρεπε να είχε διατυπωθεί διαφορετικά και αν δεν μπορούσαν να αποφύγουν την οδηγία της παράτυπης επιτροπής, δεν έπρεπε να φέρουν τις κατηγορίες, εξοικονομώντας δημόσιο χρήμα που σπαταλήθηκε για τη δίκη». Σε τελική ανάλυση, επισημαίνεται από ίδιες πηγές, η ευθύνη απολήγει στον ίδιο τον γενικό εισαγγελέα ο οποίος σε τέτοιου είδους περιπτώσεις, που έχουν στοιχήσει ζημιές εκατομμυρίων θα έπρεπε να ασχοληθεί προσωπικά.

Μία άλλη πτυχή, ίσως η πιο σοβαρή, που αναδεικνύεται μέσα από την τροπή της συγκεκριμένης ποινικής υπόθεσης έχει να κάνει με την προσπάθεια απόδοσης ευθυνών στους ενόχους για την κατάρρευσης της οικονομίας, αλλά και να γίνει γνωστό ποιοι ευθύνονται. Επί του προκειμένου υπενθυμίζουμε πως η επίμαχη ποινική υπόθεση αφορούσε τη μη γνωστοποίηση στους μετόχους της Τράπεζας Κύπρου της επαναγοράς των ελληνικών ομολόγων τα οποία είχαν διατεθεί από την τράπεζα έγκαιρα, όταν τα ελληνικά ομίλαγα είχαν εισέλθει σε ένα γκρίζο ορίζοντα, αλλά και της απόφασης της διεύθυνσης της τράπεζας, μερικές μέρες μετά για επαναγορά τους από τη δευτερογενή αγορά ομολόγων που πουλούσαν οι Γερμανοί. Με βάση τα γεγονότα αυτά, νομικές πηγές θέτουν τρία ερωτήματα και μια διαπίστωση.

-Τι παιχνίδι παίχθηκε την περίοδο επαναγοράς των ομολόγων;

-Ποιος ήτανε από πίσω;

-Και για ποιο λόγο είχε γίνει;

«Ο κακός χειρισμός από πλευράς κατηγορούσας αρχής φαίνεται να είναι η αιτία να μη μάθουμε τι είχε γίνει και αφετέρου να μη λογοδοτήσουν άτομα που ενδεχομένως να ήταν υπόλογα γι' αυτή την ενέργεια», σημειώνουν οι ίδιες πηγές

Το προφανές

Η έφεση που προτίθεται να καταχωρήσει ο γενικός εισαγγελέας, σε νομικό επίπεδο κρίνεται ως μια προφανής αντίδραση. Νομικοί θεωρούν ότι ο Κώστας Κληρίδης είναι υποχρεωμένος να εφεσιβάλλει την απόφαση, γιατί επηρεάζει όλο το φάσμα των ποινικών υποθέσεων για τις τράπεζες που βρίσκονται ενώπιον της δικαιοσύνης, ωστόσο, παραμένει το ερώτημα αν αυτή η οδός θα έχει καλή προοπτική ενόψει της απόφασης του Ανωτάτου. Σε αυτό το σημείο οι νομικές απόψεις που εκφράζονται δεν είναι και τόσο υποστηρικτικές για την κατηγορούσα αρχή. «Αυτό που λένε, να εφεσιβάλουν την απόφαση, είναι η ίδια νοοτροπία που ακολουθήθηκε και στο πρωτόδικο δικαστήριο όταν επιχειρηματολόγησαν πάνω σε αυτή τη βάση και κατόρθωσαν να πείσουν το Κακουργιοδικείο ότι αυτή η κατηγορία μπορούσε να σταθεί. Το αποτέλεσμα είναι ότι λόγω του κακού χειρισμού, παραμένει μετέωρη μια ενέργεια η οποία έχει στοιχίσει στην Τράπεζα Κύπρου και στο κράτος μερικά δισεκατομμύρια».

Τι μέλλει γενέσθαι

Από τα βασικά ερωτήματα που προκύπτουν από την εξέλιξη των πραγμάτων είναι και οι επιπτώσεις, εάν υπάρχουν, σε άλλες παρόμοιες υποθέσεις. Νομικές πηγές οι οποίες παρακολουθούν επισταμένα τη δικαστική διαδικασία όλων των υποθέσεων για τις τράπεζες, μας έλεγαν πως «η απόφαση του Ανωτάτου αφήνει πίσω της ένα μεγάλο πρόβλημα για τη Νομική Υπηρεσία για το πώς θα προχωρήσει όλες τις υποθέσεις που βασίζονται πάνω σε οδηγίες-κανονισμούς που εξέδωσε η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς η οποία όταν τις εξέδιδε είχε προβληματική σύνθεση».

Μια πρώτη ένδειξη για το τι ενδεχομένως να προκαλέσει η απόφαση του Ανωτάτου, θα διαφανεί στις 14 Δεκεμβρίου όταν το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας ανακοινώσει ότι θα δώσει απόφαση για την πρώτη ποινική της τράπεζας Κύπρου. Σε νομικό επίπεδο εκτιμάται ότι το Κακουργιοδικείο δεν θα προσπεράσει την απόφαση του Εφετείου. Το Δικαστήριο, όπως υποστηρίζεται, θα έχει δύο επιλογές. Να εκφράσει αδυναμία να προχωρήσει επειδή υπάρχει απόφαση του Ανωτάτου ή να αποφασίσει επί της ουσίας με πιο πιθανό το σενάριο αθώωσης. Για τις υπόλοιπες ποινικές, τη δεύτερη της Τράπεζας Κύπρου και την πρώτη της Λαϊκής, η εκδίκασή τους όπως υποστηρίζεται δεν μπορεί να συνεχισθεί έως ότου η Ολομέλεια του Ανωτάτου αποφανθεί επί της εφέσεως του γενικού εισαγγελέα.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Του **ΑΝΔΡΕΑ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Ελευθερία του Τύπου και δημόσιο συμφέρον

Η έννομη τάξη ιδρύει και προστατεύει τη νομιμότητα και καταπολεμάει την παρανομία. Δεν είναι επομένως δυνατόν να χρησιμοποιούνται οι ίδιες οι ρυθμίσεις της έννομης τάξης για να καλύψουν την παρανομία. Δεν είναι, δηλαδή, δυνατόν να χρησιμοποιείται ως πρόσχημα και ως μέσο η νομιμότητα προκειμένου να επικρατήσει η παρανομία. Στις περιπτώσεις, πάντως, του απορρήτου ο συνταγματικός νομοθέτης προβαίνει σε μικρή εξαίρεση από τον παραπάνω κανόνα και δείχνει μικρή ανοχή απέναντι στην παρανομία, εντάσσοντας στην έννοια του απορρήτου τη μικρή μόνον παραβατικότητα. Κάθε μυστικότητα, κάθε μυστική επικοινωνία προφανώς δεν προστατεύεται οπωσδήποτε. Στην αντίθετη περίπτωση θα προστατευόταν και θα διέφευγε όλη η εγκληματικότητα, η οποία ασφαλώς πραγματοποιείται «εν κρυπτώ» Απόρρητο είναι (μόνο) η προστατευόμενη μυστικότητα και με αυτό προστατεύεται το περιεχόμενο της επικοινωνίας εκτός αν αυτό αναφέρεται σε θέματα εθνικής ασφάλειας ή διακρίβωσης ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Η εθνική ασφάλεια και τα ιδιαίτερα σοβαρά εγκλήματα συνιστούν συνταγματικές εννοιολογικές οριοθετήσεις του απορρήτου, πέραν των οποίων δεν υπάρχει συνταγματική προστασία. Αν επομένως η επικοινωνία εμπεριέχει ζητήματα, που αφορούν την εθνική ασφάλεια και τα ιδιαίτερα σοβαρά εγκλήματα, βρίσκεται έξω και πέραν της συνταγματικής προστασίας. Όμως τα όρια του απορρήτου καθορίζουν ταυτόχρονα και τα όρια της άσκησης των άλλων δικαιωμάτων μεταξύ των οποίων και της ελευθερίας του Τύπου. Ο Τύπος επομένως είναι ελεύθερος να δημοσιεύει θέματα δημοσίου συμφέροντος μη δεσμευόμενος από τη προσωπική αλληλογραφία αξιωματούχων ή άλλων, εφόσον σε αυτή περιέχονται ζητήματα σχετικά με την εθνική ασφάλεια ή ιδιαίτερα σοβαρά εγκλήματα, τηρώντας ασφαλώς τις ίδιες συνταγματικές δεσμεύσεις.

Ο κ. Ανδρέας Δημητρόπουλος είναι καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Οι ποινικές δεν αφορούν την κατάρρευση της οικονομίας

Στις 14 Δεκεμβρίου 2017 όταν το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας θα ανακοινώσει την απόφασή του για την πρώτη ποινική της Τράπεζας Κύπρου ενδεχομένως να κριθεί, επίσης, και μια προσπάθεια που ξεκίνησε το 2013 για την κατάρρευση την οικονομίας. Νομικές πηγές θεωρούν πολύ πιθανόν το δικαστήριο στην απόφασή του να κάνει σαφές ότι η συγκεκριμένη υπόθεση δεν σχετίζεται με την κατάρρευση της οικονομίας και ότι κακώς παρουσιάστηκε με τον τρόπο αυτό. Μια εξέλιξη που αν τελικά επιβεβαιωθεί θα αλλάξει άρδην τα όσα είναι γνωστά σήμερα για την πορεία των συγκεκριμένων ερευνών. Επί του θέματος οι απόψεις που καταγράφονται είναι έντονες. Εν αντιθέσει με τον χαρακτηρισμό που έχει δοθεί, από πλευράς κατηγορούσας αρχής, οι υποθέσεις των τραπεζών ενώπιον της δικαιοσύνης, υποστηρίζεται ότι αφορούν ιδιωτικά συμφέροντα μετόχων. «Τις υποθέσεις που αφορούν την κατάρρευση της οικονομίας δεν τις πήραν στο Δικαστήριο, καμία υπόθεση, και αυτό θα το πει το δικαστήριο στις πρώτη ποινική της Τράπεζας Κύπρου» υποστήριζε στην «Κ» νομική πηγή που παρακολουθεί την υπόθεση.

Η θέση του γενικού

Η «Κ» αναζήτησε τον γενικό εισαγγελέα της Δημοκρατίας προκειμένου να καταγράψει τη θέση του προϊσταμένου της Νομικής Υπηρεσίας, ωστόσο δεν κατέστη δυνατή η επικοινωνία. Σύμφωνα με την τελευταία ενημέρωση της Επιτροπής Θεσμών από τον κ. Κληρίδη και την ανακριτική ομάδα για θέματα ερευνών της οικονομίας στις 18 Οκτωβρίου 2017 υπάρχουν πέντε υποθέσεις ενώπιον της δικαιοσύνης με 31 κατηγορούμενους. Από τις πέντε υποθέσεις οι τρεις με την Τράπεζα Κύπρου, μία με τη Λαϊκή και μία με τη Focus. Υποθέσεις που, όπως υποστηρίζουν νομικοί κύκλοι στην «Κ», δεν σχετίζονται με την κατάρρευση της οικονομίας. Σύμφωνα με την ενημέρωση της Βουλής υπό διερεύνηση βρίσκονται άλλες έξι με επτά υποθέσεις οι οποίες πλησιάζουν στην εκδίκαση, ενώ ορισμένες έχουν σταματήσει αφού διαπιστώθηκε πως δεν υπήρχαν ποινικά αδικήματα. Επίσης, όπως έγινε γνωστό μετά την κεκλεισμένων των θυρών ενημέρωση, επιθώπκε πως υπάρχουν και περιπτώσεις που τέθηκαν στην άκρη λόγω διεθνούς διαιτησίας που είναι σε εξέλιξη.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Ελληνικό αυτογκόλ με Τουρκία

Σε μία τραγική στιγμή για την ελληνική διπλωματία ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος προχώρησε και πρωτοβουλιακά έθεσε στο τραπέζι των ελληνοτουρκικών σχέσεων τη Συνθήκη της Λωζάννης κατά τη ενώπιον των ΜΜΕ εθιμοτυπική συνάντησή του με τον Τούρκο Πρόεδρο κ. Ερντογάν. Χωρίς να συνειδητοποιήσει το πολιτικό λάθος του έκανε ένα ακόμα βήμα μιλώντας για ερμηνεία της συνθήκης αντί της επικαιροποίησής της, όρο που χρησιμοποίησε ο κ. Ερντογάν.

Ο Τούρκος Πρόεδρος εδώ και μήνες και σε πολλές περιπτώσεις είχε αναφερθεί στην ανάγκη για τροποποίηση της συνθήκης της Λωζάννης. Μάλιστα, όταν ρωτήθηκε πώς θα γίνει αυτό είχε απαντήσει διά διαπραγματεύσεων. Έτσι όταν ο κ. Παυλόπουλος μίλησε για ερμηνεία ο κ. Ερντογάν άδραξε την ευκαιρία και του είπε ότι το θέμα είναι πολιτικό και όχι νομικό. Στην ουσία υπονόησε ότι δεν έχει τόση σημασία πώς θα το ονομάσουμε (επικαιροποίηση ή αναθεώρηση ή απλώς ερμηνεία) αλλά το νέο περιεχόμενο που θα δοθεί στη συνθήκη της Λωζάννης έστω και αν χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της ερμηνείας.

Δυστυχώς, ο Έλληνας πρωθυπουργός κ. Τσίπρας στην κατ' ιδίαν συνάντηση με τον κ. Ερντογάν συζήτησε το θέμα αυτό. Μάλιστα, όπως είπε στα ΜΜΕ ότι δεν κατάλαβε για τι ακριβώς μιλάει ο κ. Ερντογάν που ενδεχομένως να μιλάει για εκσυγχρονισμό της συνθήκης. Εδώ θα ήθελα να σημειώσω ότι στη διεθνή διπλωματική πρακτική, την οποία έχω μάθει στο ελληνικό ΥΠΕΞ, η ατζέντα τέτοιων συναντήσεων είναι από πριν συμφωνημένη και μάλιστα ετοιμάζονται και σημεία επί των οποίων (talking points) θα μιλήσει ο συγκεκριμένος αξιωματούχος είτε αυτός είναι ο Πρόεδρος, είτε ο Πρωθυπουργός, είτε ένας υπουργός. Το ότι κατά την συνάντηση με τον κ. Παυλόπουλο οι Μεσούτ Τσαβούσογλου και Ιμπραήμ Καλίν έδιναν συνεχώς σημειώματα στον Ερντογάν για να τον βοηθήσουν να απαντήσει υποδηλώνει ότι το θέμα δεν ήταν στην ατζέντα και κατά συνέπεια ο κ. Ερντογάν δεν ήταν έτοιμος να τοποθετηθεί. Έχω την άποψη ότι δεν θα έπρεπε να γίνει καμία αναφορά στο θέμα αφού είναι μη υπάρχον για την Ελλάδα.

Αν δε ο φιλοξενούμενος επιδίωκε να κάνει αναφορά σε αυτό έπρεπε να τον σταματήσει ο κ. Παυλόπουλος. Διότι άλλο είναι μία συνέντευξη σε εφημερίδα και άλλο να συζητηθεί ένα τέτοιο θέμα σε επίσημη διμερή συνάντηση και μάλιστα ενώπιον των τηλεοπτικών συνεργείων. Αντί λοιπόν των διθυράμβων, ότι καλά τα είπαμε του Σουλτάνου, είναι καλύτερα να προβληματιστούμε για το πώς θα εμποδίσουμε τη Τουρκία να το επαναφέρει στους επόμενους μήνες. Να σημειωθεί ότι με τις παρεμβάσεις του ο κ. Ερντογάν έκανε ξεκάθαρο ότι η έμφαση για τον ίδιο είναι στο θέμα της μειονότητας της δυτικής Θράκης την οποία στοχεύει να μετονομάσει από μουσουλμανική σε τουρκική κάτι που θα του επιτρέψει στο μέλλον να παρεμβαίνει για την προστασία των δικαιωμάτων της. Ένας δεύτερος και συμπληρωματικός τουρκικός στόχος είναι η απευθείας εκλογή του αρχιμουφτή αντί του σημερινού διορισμού από την ελληνική κυβέρνηση. Κάτι τέτοιο θα δώσει στη μειονότητα έναν ελεγχόμενο από την Άγκυρα ηγέτη. Παράλληλα, ο κ. Ερντογάν έκανε και αναφορά στις οικονομικές συνθήκες που ζει η μειονότητα. Δεν αποκλείεται στο μέλλον να δούμε και τουρκικές επενδύσεις στη δυτική Θράκη εν ονόματι της ευημερίας της μειονότητας κάτι που θα ενδυναμώσει την τουρκική επιρροή στη συγκεκριμένη περιοχή. Τέλος, θα ήθελα να τονίσω πως η όποια τροποποίηση της συνθήκης της Λωζάννης απαιτεί τις υπογραφές όλων των συμβαλλόμενων μερών δηλαδή 11 χωρών. Αυτό όμως δεν εμποδίζει μία διμερή συμφωνία που να δίδει ένα νέο στάτους στην μειονότητα της Δυτικής Θράκης κάτι που φαίνεται να είναι ο τουρκικός στόχος. Εξ άλλου τη συνθήκη αυτή η Τουρκία την παραβίασε διώκοντας και εκδιώκοντας τους Έλληνες της Πόλης και της Σμύρνης (1955 και 1964). Παραβίαση της Λωζάννης ήταν η τριμερής διάσκεψη του Λονδίνου του 1955 για την Κύπρο και η εισβολή του 1974 αφού με τη συνθήκη της Λωζάννης του 1923 η Τουρκία είχε παραιτηθεί από το όποιο δικαίωμα επί της Κύπρου.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Δημοσκόπηση έβγαλε μάχη στα Κατεχόμενα

Τα δύο βασικά σενάρια για την επόμενη ημέρα των «εκλογών», οι αντιδράσεις της τ/κ κοινότητας και οι κινήσεις των πολιτικών

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Ζήτησε η τουρκική εταιρία δημοσκοπήσεων Γκεζιτζί «ρουσφέτι» από τον ηγέτη του Δημοκρατικού Κόμματος Σερντάρ Ντενκτάς για να παρουσιάσει στην τουρκοκυπριακή κοινότητα μια νέα δημοσκόπηση, η οποία θα ευνοούσε το συγκεκριμένο κόμμα ή όχι; Τι είδους εξελίξεις προωθούνται στο πολιτικό παρασκήνιο της τ/κ κοινότητας λίγες εβδομάδες πριν από τις πρόωρες «βουλευτικές εκλογές»; Τα συγκεκριμένα και άλλα συναφή ερωτήματα βρέθηκαν στο επίκεντρο των συζητήσεων στην τουρκοκυπριακή κοινότητα με αφορμή μια νέα δημοσκόπηση, η οποία πυροδότησε πολιτικές συγκρούσεις.

Το Κόμμα Εθνικής Ενότητας υπολογίζεται ότι θα λάβει ποσοστό 34,3%, το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα ποσοστό 22,1% και το Κόμμα του Λαού 18,2%.

Ο Ντενκτάς ισχυρίστηκε δημοσίως ότι η εταιρία Γκεζιτζί του ζήτησε «ρουσφέτι», γεγονός το οποίο διαψεύστηκε από την ίδια.

Η δημοσκόπηση ήρθε σε περίοδο κατά την οποία τα παραδοσιακά τουρκοκυπριακά κόμματα καταβάλλουν τιτάνια προσπάθεια για να διατηρήσουν το μονοπώλιο εξουσίας.

Η οποία έρχεται στο προσκήνιο της επικαιρότητας σε μια περίοδο κατά την οποία τα παραδοσιακά τουρκοκυπριακά κόμματα καταβάλλουν τιτάνια προσπάθεια για να διατηρήσουν το μονοπώλιο εξουσίας και να αποκλείσουν από το πολιτικό προσκήνιο τους πρωτοεμφανιζόμενους πολιτικούς παράγοντες, όπως το Κόμμα του Λαού του τέως διαπραγματευτή της τ/κ κοινότητας και του Κόμματος της Αναγέννησης, το οποίο υποστηρίζουν οι έποικοι. Στο περιθώριο της προσπάθειας αυτής των παραδοσιακών τ/κ πολιτικών παραγόντων, φουντώνει η συζήτηση για την επόμενη ημέρα των «εκλογών» και κυρίως για τη σύνθεση της νέας «βουλής» και φυσικά της νέας «κυβέρνησης». Την τελευταία περίοδο, δύο σενάρια σχολιάζονται εκτενώς στους τ/κ πολιτικούς κύκλους.

Άναψε φωτιές

Η νέα δημοσκόπηση της τουρκικής εταιρίας Γκεζιτζί αποτέλεσε την αφορμή για να εντατικοποιηθεί στα κατεχόμενα η συζήτηση για τη σύνθεση της νέας «βουλής» και της «κυβέρνησης». Η συγκεκριμένη δημοσκόπηση κατέληξε σε μια σειρά σημαντικών συμπερασμάτων με πρώτο από όλα τη διαπίστωση ότι η τ/κ κοινότητα, σε αντίθεση με την ε/κ κοινότητα, έχει στραμμένη την προσοχή της στο Κυπριακό. Το οποίο όπως διαφαίνεται εξακολουθεί να αποτελεί τη νούμερο ένα προτεραιότητα των Τουρκοκυπρίων, οι οποίοι θεωρούν ότι η λύση του προβλήματος θα ανοίξει τον δρόμο για την επίλυση μιας σειράς άλλων προβλημάτων, όπως η διαφθορά, η αναποτελεσματικότητα των Τ/κ πρωταγωνιστών, οι ελλείψεις στους τομείς της υγείας, της παιδείας κ.ο.κ. Σε πολιτικό επίπεδο, η νέα δημοσκόπηση, η οποία πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο 18-20 Νοεμβρίου με τη συμμετοχή 4.267 ερωτηθέντων αναδεικνύει σημαντικά συμπεράσματα. Έτσι, το Κόμμα Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) φλερτάρει με το όραμα της μονοκομματικής κυβέρνησης, καθώς υπολογίζεται ότι θα λάβει ένα ποσοστό της τάξης του 34,3%. Το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα (ΡΤΚ) εξασφαλίζει ένα ποσοστό της τάξης του 22,1% και το Κόμμα του Λαού (ΚΛ) 18,2%. Αξιοσημείωτη άνοδο καταγράφουν τα ποσοστά του Κόμματος Κοινοτικής Δημοκρατίας (ΚΚΔ) και του Κόμματος Αναγέννησης (ΚΑ) με ποσοστά 13,7 και 5,1% αντιστοίχως. Το Δημοκρατικό Κόμμα (ΔΚ) παραμένει εκτός «βουλής» με ποσοστά 4,2%. Η δημοσκόπηση, η οποία προϊδεάζει τον αναγνώστη για τις αλλαγές που ακολουθούν στο τ/κ πολιτικό προσκήνιο, προκάλεσε την οργή των ηγετών των μικρών τ/κ πολιτικών σχηματισμών. Συγκεκριμένα ο Ντενκτάς ισχυρίστηκε δημοσίως ότι η εταιρία Γκεζιτζί του ζήτησε «ρουσφέτι», γεγονός το οποίο διαψεύστηκε από την ίδια την εταιρία, με τα αποτελέσματα πάντως να τυγχάνουν αμφισβήτησης και από άλλα τ/κ κόμματα.

Το πρώτο σενάριο

Ανεξάρτητα από τις αντιδράσεις των μικρών τ/κ πολιτικών σχηματισμών τα ευρήματα σε γενικές γραμμές της τουρκικής εταιρίας, η οποία είχε προβλέψει με σωστό τρόπο το αποτέλεσμα των «προεδρικών εκλογών» του 2015, είναι σημαντικά καθώς ρίχνουν φως στην αλλαγή του συσχετισμού των δυνάμεων στο τ/κ πολιτικό σκηνικό. Νέοι πολιτικοί παράγοντες τροποποιούν τις ισορροπίες, τη στιγμή που ξεκινά η συζήτηση για σειρά σεναρίων για τη νέα «κυβέρνηση». Σε συνδυασμό με τις προηγούμενες, η δημοσκόπηση δείχνει ότι τα παραδοσιακά τ/κ κόμματα αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα σε πολλά πεδία. Με εξαίρεση του ΚΕΕ, το ΡΤΚ και το ΔΚ αδυνατούν να καταγράψουν σημαντική άνοδο στα ποσοστά τους. Το ΚΕΕ καταφέρνει να προσελκύσει το ενδιαφέρον μεγάλων μερίδων της τ/κ Δεξιάς, ωστόσο τα σημερινά του ποσοστά δεν του παρέχουν ακόμη τη δυνατότητα να διεκδικήσει από μόνο του την εξουσία. Την ίδια στιγμή, το ΚΚΔ, το ΚΛ και το ΚΑ πραγματοποιούν δυναμική είσοδο στο τ/κ πολιτικό προσκήνιο. Υπό τη σκιά αυτών των εξελίξεων και με βάση τις υποθέσεις ότι τα μεγάλα κόμματα δεν πρόκειται να εξασφαλίσουν την αυτοδυναμία ή να έρθουν, με σχετική ευκολία, σε συνεννόηση μεταξύ τους για τον σχηματισμό της νέας «κυβέρνησης», οι Τ/κ αναλυτές εστιάζουν σε εναλλακτικά σενάρια για το πολιτικό μέλλον της τ/κ κοινότητας. Σύμφωνα, λοιπόν, με ένα νέο σενάριο, μετά τις «εκλογές», το ΡΤΚ θα κληθεί να έρθει σε συνεννόηση με το ΚΛ για τον σχηματισμό της νέας «συγκυβέρνησης». Εναλλακτικά, το ΚΕΕ θα υποχρεωθεί να αναζητήσει φόρμουλες για μια πολυκομματική «συγκυβέρνηση».

Δεύτερο σενάριο

Το δεύτερο σενάριο είναι και αυτό που προβληματίζει πολλούς Τ/κ αναλυτές οι οποίοι εν μέσω οικονομικής κρίσης και κοινωνικής αναταραχής δεν επιθυμούν να δουν την κοινότητά τους να βυθίζεται σε κλίμα πολιτικής αστάθειας. Σύμφωνα με ορισμένους εξ αυτών, εάν τα ποσοστά των μεγάλων κομμάτων δεν επιτρέψουν μια «γρήγορη» συνεννόηση σε ό,τι αφορά τη δημιουργία της νέας δικομματικής «συγκυβέρνησης», ένα από τα μεγάλα κόμματα θα υποχρεωθεί να αναζητήσει τη στήριξη των μικρών σχηματισμών. Με τη συνεργασία, λοιπόν, των νέων «αστεριών» της τ/κ πολιτικής σκηνής δύναται να δημιουργηθεί μια πολυκομματική κυβέρνηση το μέλλον της οποίας όμως δεν θα είναι σε θέση να εγγυηθεί κανένας πολιτικός παράγοντας. Διαφορετικά, σε περίπτωση δηλαδή που αποτύχει αυτή η προσπάθεια, θα ξεκινήσει μια νέα περίοδος πολιτικής αστάθειας στην τ/κ κοινότητα, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε επαναληπτικές «εκλογές» μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Ο ΜΑΘΙΟΥ ΚΙΝΤ ΣΤΗΝ «Κ»

Το να μιλάμε με όρους blame game, δεν ωφελεί κανένα

Το πώς θα λειτουργήσει η διαδικασία για το Κυπριακό με τη νέα χρονιά είναι πολύ σημαντικό

Συνέντευξη στον **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Πριν ξεκινήσεις να λες πως αυτό το μοντέλο δεν δούλεψε και πρέπει να βρούμε ένα διαφορετικό, πρέπει να αναρωτηθείς ποιους θέλεις γύρω από το τραπέζι, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Βρετανός Ύπατος Αρμοστής Μάθιου Κιντ. Τονίζει ότι ελπίδα του είναι πως τον Μάρτιο θα υπάρχει ετοιμότητα απ' όλους ώστε να γίνει μια συζήτηση για το πώς επιστρέφουμε στη δουλειά, όπως λέει, αλλά και ότι τα περισσότερα στοιχεία που οδηγούν στη λύση είναι στο τραπέζι και αναλύει την έναρξη της δεύτερης φάσης των διαπραγματεύσεων για το Brexit.

Στο εδαφικό ξέρουμε πως υπάρχει απόσταση μεταξύ των πλευρών και πρέπει να γεφυρωθεί, κάτι που ίσως καταστεί πιο εύκολο να γίνει αν υπάρχει ώθηση από μια συμφωνία στο έκτο κεφάλαιο, λέει ο Μάθιου Κιντ.

Το μοντέλο Ιανουαρίου-Ιουλίου με τους πέντε, συζητώντας για την Ασφάλεια και τις Εγγυήσεις, τα Η.Ε. και την Ε.Ε., ξεκίνησε να είναι αποτελεσματικό μοντέλο. Θα μπορούσε να υπάρχει ένα πιθανό κόστος, αν προσθέσουμε και άλλους.

–Πότε αποχωρείτε από την Κύπρο; Γιατί πολλά ακούγονται.

–Τον ερχόμενο Απρίλιο. Ναι, τα έχω υπόψη αλλά αποχωρώ τον ερχόμενο Απρίλιο. Αυτό που έγινε είναι ότι βγήκε η ανακοίνωση αλλά δεν ξεκαθάριζε το πότε, και ίσως από εκεί να προέκυψε το πρόβλημα.

–Πού βρίσκεται τώρα το Κυπριακό κατά τη δική σας άποψη και βασιζόμενος στην πολύχρονη διπλωματική σας εμπειρία αλλά και ενασχόληση με το πρόβλημα;

–Πρέπει να περιμένουμε μερικούς μήνες μέχρι να δούμε τι μπορεί να γίνει στη συνέχεια. Νομίζω όλοι το αντιλαμβάνονται αυτό και ελπίδα μου είναι μετά τον Μάρτιο να καταστεί εφικτό, γρήγορα, να «πιάσουμε» την πρόοδο που έχει γίνει μέχρι τώρα και αυτή ν' αξιοποιηθεί.

–Είστε αισιόδοξος δηλαδή ότι θα υπάρχουν εξελίξεις;

–Είμαι αισιόδοξος στο ότι η πρόοδος που έχει γίνει φέρνει την πιθανότητα κατάληξης πιο κοντά. Εμφανώς τα τελευταία μέρη της οποιασδήποτε διαπραγμάτευσης είναι και τα πιο δύσκολα. Αλλά έχει γίνει μεγάλη πρόοδος φέτος, ακόμη και στα πιο δύσκολα σημεία, ώστε να καταστεί δυνατή μια απάντηση στο πώς θα μπορούσαν να είναι τα πράγματα και γι' αυτό ελπίζω ότι χωρίς να χαθεί άλλος χρόνος, μετά τον Μάρτιο θα μπορέσουμε ξεκινώντας από το σημείο που έχουν μείνει τα πράγματα, να δοθεί ώθηση για παρακάτω.

–Βιώσατε και ο ίδιος τα δύσκολα, όπως λέτε, σημεία, στο Κραν-Μοντάνα. Ήσασταν εκεί.

–Ναι, ήμουν.

–Ποιος φταίει λοιπόν για το αδιέξοδο;

–Δεν είναι αυτό το θέμα. Το θέμα είναι τώρα, τον Μάρτιο, πώς μπορείς να προχωρήσεις μπροστά.

–Άρα δεν πρέπει να κοιτάμε πίσω λέτε.

–Πρέπει να δεις τι έγινε ώστε να μην ξαναπεράσεις τα ίδια, αλλά να μιλάμε με όρους blame game, δεν ωφελεί κανένα. Όλοι λειτουργούν στα πολιτικά όρια της διαπραγματευτικής ευελιξίας. Αυτό θα πρέπει να γίνεται σεβαστό.

–Νομίζετε ότι πριν πάμε οπουδήποτε εφεξής, σε μια νέα επίσημη διάσκεψη, θα πρέπει να υπάρχει προετοιμασία;

–Πώς θα λειτουργήσει η διαδικασία με τη νέα χρονιά, είναι ακριβώς πολύ σημαντικό. Δεν νομίζω ότι πρέπει να υπάρχει ένα μοναδικό μοντέλο που να οδηγήσει τη διαδικασία μπροστά. Και δεν είναι δική μας δουλειά να πούμε ποιο θα είναι αυτό το μοντέλο, αλλά έχετε δίκιο. Με σκοπό να επιστρέψουμε στη δουλειά θα πρέπει να γίνει μια προσεκτική συζήτηση, ακόμη και κάτω από τα ραντάρ που λέμε, για το πώς θα προχωρήσει μπροστά παρά να ξεκινήσει άμεσα πάλι η διαδικασία με εντυπωσιακό τρόπο. Εκεί ελλοχεύει το ρίσκο του να αυξηθούν οι προσδοκίες που μετά μπορεί να μην εκπληρωθούν, όπως είδαμε μέχρι τώρα. Οπότε ελπίδα είναι να έρθει ο Μάρτιος και να υπάρχει ετοιμότητα απ' όλους ώστε να γίνει μια συζήτηση για το πώς επιστρέφουμε στη δουλειά. Ποιες θα είναι οι απαντήσεις, αυτό θα πρέπει να συζητηθεί τότε με τους συμμετέχοντες αλλά το σημαντικό είναι βάσει της προόδου, να βρουν τρόπο να προχωρήσει μπροστά η διαδικασία.

–Άρα κατά την άποψή σας, όλα τα στοιχεία που μπορούν να συνθέσουν μια λύση βρίσκονται στο τραπέζι και πρέπει να μπουν στη σωστή σειρά.

–Το να λέμε όλα, είναι ίσως λίγο υπερβολικό. Τα περισσότερα, ναι. Ακόμη και σε ζητήματα που δεν έχει γίνει επαρκής προετοιμασία, μια έναρξη των συζητήσεων για το πώς θα μπορούσαν να μοιάζουν οι απαντήσεις.

–Πέντε από τα έξι κεφάλαια, όπως λέμε.

–Υπάρχουν ορισμένα ζητήματα που όπως είναι γνωστό, είναι κοντά σε κατάληξη στα πέντε κεφάλαια. Στο έκτο είναι λίγο διαφορετικά τα δεδομένα.

–Αν καταλήξουμε σε συνεννόηση στο έκτο κεφάλαιο, μπορούμε να πούμε ότι τα υπόλοιπα πέντε κεφάλαια είναι κλειστά;

–Όχι ακριβώς. Νομίζω ότι αν υπάρξει συμφωνία στο έκτο κεφάλαιο, θα δώσει μεγάλη ώθηση στην πορεία προς το τέλος. Στο Εδαφικό, για παράδειγμα, ξέρουμε πως υπάρχει απόσταση μεταξύ των πλευρών και πρέπει να γεφυρωθεί, κάτι που ίσως καταστεί πιο εύκολο να γίνει αν υπάρχει ώθηση από μια συμφωνία στο έκτο κεφάλαιο.

–Άρα να ξεκινήσουμε από το έκτο και να πάμε πίσω.

Δεν είναι ανάγκη να είναι, και επαναλαμβάνω δεν είναι στο χέρι μας να πούμε πώς θα γίνει, αλλά κατά την άποψή μου δεν πρέπει να είναι τύπου άσπρο-μαύρο. Πρώτα το κεφάλαιο έξι για παράδειγμα και μετά τα άλλα. Μέρος της προόδου που έχει γίνει και του πακέτου του Ιουλίου, υπήρχε η αίσθηση του πως τα αποτελέσματα σε διαφορετικά κεφάλαια μπορούν και πρέπει να υποστηρίξουν το ένα το άλλο. Ιδανικά έχεις μια διαδικασία, και πρέπει να δεις πώς μπορείς να τη χτίσεις ώστε να συμπεριλαμβάνονται όλα και η πρόοδος σ' ένα θέμα μπορεί να σε βοηθήσει να καταγράψεις πρόοδο σε ένα άλλο.

–Με τη συμμετοχή των μόνιμων μελών του Σ.Α.;

–Η γνώμη μου είναι πως το μοντέλο του Ιανουαρίου-Ιουλίου με τους πέντε, συζητώντας για την Ασφάλεια και τις Εγγυήσεις, τα Η.Ε. και την Ε.Ε., ξεκίνησε να είναι αποτελεσματικό μοντέλο. Θα μπορούσε να υπάρχει ένα πιθανό κόστος, αν προσθέσουμε και άλλους. Μπορεί να χάσεις τη συγκέντρωση που έχεις επιτύχει από πριν. Αυτό που πρέπει να έχεις, ειδικά στα τελευταία στάδια της διαπραγμάτευσης είναι τους συμμετέχοντες γύρω από το τραπέζι που μπορούν να βοηθήσουν να έρθει αποτέλεσμα.

Δεν κάνω καμία πρόβλεψη για το ποιος θα είναι ο επόμενος Πρόεδρος. Αλλά αν είναι κάποιος που θέλει να συνεχίσει τη διαδικασία, τότε έχει νόημα να λέμε πως είναι καλύτερα αυτό να γίνει σύντομα.

–Ναι, αλλά το έχουμε ήδη κάνει αυτό, έτσι;

–Τι εννοείτε;

–Έχουμε βάλει ήδη τους παίκτες γύρω από το τραπέζι. Μήπως πρέπει να έρθει μια εξωτερική πηγή βοήθειας;

–Θα μπορούσε να βοηθήσει;

–Υπάρχει η άποψη ότι μπορεί να βοηθήσουν τα μόνιμα μέλη του Σ.Α. Διαφωνείτε;

–Δεν λέω ότι δεν θα βοηθήσει, αλλά πριν ξεκινήσεις να λες πως αυτό το μοντέλο δεν δούλεψε και πρέπει να βρούμε ένα διαφορετικό, πρέπει να αναρωτηθείς ποιους θέλεις γύρω από το τραπέζι που μπορούν με τα όσα θα καταθέσουν, να βρεθεί αποτέλεσμα. Όσο επεκτείνεσαι πέραν τούτου, μπορεί να χάσεις τη συγκέντρωσή σου. Είναι θέμα διαπραγματευτικών δυναμικών.

–Δούλεψε για το Ιράν πάντως.

–Το ότι μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων οδήγησε σε επιτυχία μια διαπραγμάτευση, δεν σημαίνει αυτόματα ότι το ίδιο γκρουπ να είναι κατάλληλο και για άλλη διαπραγμάτευση. Πρέπει να έχεις τους ανθρώπους εκείνους που έχουν και μπορούν να συμβάλουν στις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσεις.

Πιο απαιτητική η δεύτερη φάση του Brexit

–Βγήκε λευκός καπνός την Παρασκευή για το Brexit. Ποια είναι η δική σας άποψη;

–Ακούσαμε με ικανοποίηση τα νέα από τις Βρυξέλλες ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα καλέσει τα 27 κράτη μέλη να εγκρίνουν την έναρξη της δεύτερης φάσης των διαπραγματεύσεων για το Brexit, μετά τη συμφωνία που ανακοίνωσαν η πρωθυπουργός Τερέζα Μέι και ο πρόεδρος της Κομισιόν Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ. Ακούγοντας στη συνέχεια τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Ντόναλντ Τουσκ, είμαστε αισιόδοξοι ότι οι ηγέτες των 27 θα εισακούσουν την εισήγηση της Κομισιόν και είμαστε έτοιμοι να προσεγγίσουμε δημιουργικά τις διαπραγματεύσεις για τη μελλοντική μας σχέση με την Ε.Ε., η οποία θα παραμείνει ένας στενός σύμμαχος του Ηνωμένου Βασιλείου. Η δεύτερη φάση των διαπραγματεύσεων θα είναι μεν πιο απαιτητική, αλλά μας δίνει την ευκαιρία να αρχίσουμε να δημιουργούμε τις συνθήκες για μια θετικότερη μακροχρόνια σχέση, η οποία δυνητικά θα ωφελήσει όλους μας. Υπάρχουν μοντέλα τα οποία μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να μας διευκολύνουν. Ωστόσο, οι συνθήκες -περιλαμβανομένου του γεγονότος ότι αρχίζουμε από μια θέση πλήρους ρυθμιστικής σύγκλισης- μας δίνουν την ευκαιρία να κτίσουμε κάτι φιλόδοξο χωρίς προηγούμενο. Και η συμφωνία που πετύχαμε την Παρασκευή μας δίνει τη δυνατότητα να αρχίσουμε τη δεύτερη φάση της διαπραγμάτευσης σε προφανώς πιο θετικό υπόβαθρο.

–Είναι θετικές οι επιδράσεις για την Κύπρο;

–Νομίζω σε αυτό το στάδιο βλέπουν διάφορα δεδομένα. Για παράδειγμα το ερώτημα του αν θα υπάρχουν ταρίφες στις εισαγωγές από την Ε.Ε. στη Βρετανία, απασχολεί την Κύπρο. Αν θα υπάρχουν κάνει διαφορά για την Κύπρο. Σε μια άλλη περιοχή, οι οικονομικοί δεσμοί Κύπρου-Βρετανίας σημαίνει ότι κάποια από τα πράγματα που μπορεί να αφορούν τις οικονομικές σχέσεις της Βρετανίας με ευρωπαϊκές οικονομίες, μπορεί να έχουν σημασία για την Κύπρο. Αν ο διακανονισμός μεταξύ Βρετανίας-Ε.Ε. γίνει σωστά, θα έχει όφελος για την Κύπρο, και αντιθέτως αν γίνει με λανθασμένο τρόπο θα έχει επιπτώσεις.

Όσο περνάει ο καιρός χωρίς διευθέτηση, μεγαλώνει ο σκεπτικισμός

–Νομίζετε ότι η συμφωνία PESCO και η αναβάθμιση της βάσης στο Μαρί, θα μπορούσε να είναι εμπόδιο σε έναν νέο κύκλο συνομιλιών;

–Δεν βλέπω τον λόγο. Αν συμμετέχει η Κύπρος σε αυτή τη νέα επιχείρηση που έχει σκοπό ν' αναβαθμίσει την ασφάλεια της Ε.Ε., τότε καλώς. Δεν νομίζω ότι εμπίπτει στην ίδια κατηγορία με όσα συζητάμε περί διευθέτησης.

–Και περί των λεγομένων δεύτερων και τρίτων σχεδίων;

–Όσο μιλάμε για δεύτερο ή τρίτο σχέδιο τόσο αφαιρούμε από την προσπάθεια για το πρώτο σχέδιο, τη δέσμευση και στην προσπάθεια που πρέπει να γίνει.

–Καταγράφεται διστακτικότητα και από τις δύο πλευρές, που οδηγεί στο συμπέρασμα πως είναι πιο δύσκολα τα πράγματα τώρα για το Κυπριακό, παρά όσο ήταν το καλοκαίρι.

–Μακροπρόθεσμα έχετε δίκιο. Όσο περνάει ο καιρός χωρίς διευθέτηση, τόσο περισσότερος σκεπτικισμός θα υπάρχει και στις δύο πλευρές. Είναι φυσιολογικό. Αν μπορείς να πεις ότι το ρίσκο του σκεπτικισμού έχει αυξηθεί πολύ από τον Ιούλιο μέχρι τώρα, δεν γνωρίζω. Κινείται πιο αργά η διαδικασία τώρα αλλά κάθε φορά που φαίνεται να φτάνουμε κοντά σε κάτι, αλλά δεν συμβαίνει, ο σκεπτικισμός μεγαλώνει. Αυτός είναι ο λόγος που ελπίζω πως μετά τον Μάρτιο, αν σε εκείνο το σημείο υπάρχουν δρώντες στις πλευρές που θέλουν να συνεχίσουν από εκεί που σταμάτησε η διαδικασία, θα το κάνουν γρήγορα και θα δείξουν πως υπάρχει κάτι σημαντικό στο οποίο αξίζει να επιστρέψουν. Όσο πιο αργά καταγραφούν εξελίξεις μετά τον Μάρτιο, τόσο θα αυξάνεται ο σκεπτικισμός και η αμφιβολία.

–Έχει σημασία ποιος θα είναι ο επόμενος Πρόεδρος της Δημοκρατίας;

–Αυτό έγκειται στον επόμενο Πρόεδρο της Δημοκρατίας να το πει και όχι εγώ.

–Μιλάτε με μια αίσθηση συνέχειας, γι' αυτό.

–Όχι. Δεν κάνω καμιά πρόβλεψη για το ποιος θα είναι ο επόμενος Πρόεδρος. Αλλά αν είναι κάποιος που θέλει να συνεχίσει τη διαδικασία, τότε έχει νόημα να λέμε πως είναι καλύτερα αυτό να γίνει σύντομα.

–Υπάρχει και ο παράγοντας δημοψηφίσματα για τα οποία πρέπει να προετοιμαστούν οι κοινωνίες. Ποια είναι η θέση της Βρετανίας σ' αυτό;

Κινείται πιο αργά η διαδικασία τώρα αλλά κάθε φορά που φαίνεται να φτάνουμε κοντά σε κάτι, αλλά δε συμβαίνει, ο σκεπτικισμός μεγαλώνει.

–Υπάρχει ένα πραγματικό δίλημμα που υπάρχει σε όλες τις διαπραγματεύσεις. Κατά την πορεία αυτών όσοι εμπλέκονται πρέπει να προσπαθήσουν να επικοινωνήσουν δημόσια, δύο μη συνδεόμενα μηνύματα. Πρέπει να υποστηρίξουν από τη μία ότι μπορεί να γίνει αλλά και παράλληλα πιθανόν θα πρέπει να υποστηρίξουν ότι είναι πιο εύκολο να γίνει αν υπάρξει μετακίνηση από την άλλη πλευρά. Αυτό είναι πάντα δύσκολο για την κοινή γνώμη να το μεταφράσει, γιατί μοιάζει σαν να τους λένε δύο πράγματα μαζί. Αυτό ισχύει και για άλλες διαπραγματεύσεις. Συμφωνώ μαζί σας ότι η πρόκληση του να πειστούν οι ψηφοφόροι, αν υπάρχει συμφωνία πως αυτή είναι καλή, θα είναι μεγάλη. Και γίνεται δυσκολότερο όταν βγαίνει προς τα έξω μέρος του μηνύματος πως δεν παίρνουμε αυτά που θέλουμε από την άλλη πλευρά. Και το λένε όλες οι πλευρές αυτό. Νομίζω αν φτάσουμε σε ένα επίπεδο που υπάρχει μια συμφωνία και είναι μια συμφωνία που τα μέρη που διαπραγματεύονται πιστεύουν ότι είναι καλή για τους ίδιους, τότε όλοι θα έχουν διαφορετικό συμφέρον να εξηγήσουν στα ακροατήριά τους τα θετικά σημεία αυτής. Που μπορεί να είναι διαφορετικά ως θετικά για την κάθε πλευρά. Τότε οι ψηφοφόροι θα έχουν τη δυνατότητα να δουν πραγματικότητες πάνω στο τραπέζι, τις οποίες θα αναλύσουν, να κάνουν ερωτήσεις κτλ. Θα είναι τότε μια διαφορετική συζήτηση και ελπίζω τότε να είναι πιο συγκεκριμένη από τώρα.

Προσωπικό στοίχημα για Αβέρωφ οι εκλογές

Πώς το τελικό αποτέλεσμα θα κρίνει τη θέση του στην κομματική σκακιέρα και οι κινήσεις εντός ΔΗΣΥ μετά τις προεδρικές

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν το 2013 ο Νίκος Αναστασιάδης ανέλαβε την Προεδρία της Δημοκρατίας ως φυσιολογική εξέλιξη των πραγμάτων θεωρήθηκε η προεδρία να αναληφθεί από τον μέχρι τότε αναπληρωτή πρόεδρο του κόμματος Αβέρωφ Νεοφύτου. Είναι γι' αυτό που κανείς δεν ανέμενε ότι στο εκλογικό συνέδριο που θα ακολουθούσε, μετά τις προεδρικές εκλογές, πρόθεση να διεκδικήσει την προεδρία και συνεπώς να αμφισβητήσει τον Αβέρωφ Νεοφύτου θα προερχόταν από τον Τάσο Μητσόπουλο. Την κίνηση Μητσόπουλου απέκρουσε τότε ο Νίκος Αναστασιάδης, αποτρέποντας τη διεξαγωγή εκλογών για την προεδρία του κόμματος και συνεπώς το ενδεχόμενο εσωστρέφειας αμέσως μετά την ανάληψη της προεδρίας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Πέντε χρόνια στο πηδάλιο του κόμματος, ο Αβέρωφ Νεοφύτου κατάφερε να διαχειριστεί κρίσιμα ζητήματα για τον τόπο και για το κόμμα αλλά παράλληλα ενέτεινε τις φωνές αμφισβήτησης ως προς την ηγεσία του. Τόσο, ώστε σήμερα οι προεδρικές εκλογές να αποτελούν προσωπικό στοίχημα και για τη δική του πολιτική θέση στην κομματική σκακιέρα, αντιλαμβανόμενος πως σε ένα ενδεχόμενο ήττας ή οριακής νίκης οι ισορροπίες δυνάμεων, ίσως και η στάση του Νίκου Αναστασιάδη, θα είναι αρκετά διαφορετικές στο εκλογικό συνέδριο που θα ακολουθήσει.

Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ άμα τη αναλήψει των καθηκόντων του, το 2013, ανακαίνισε πλήρως το γραφείο του, προοιωνίζοντας αλλαγές εντός του κόμματος. Οι πολιτικές συγκυρίες, ωστόσο, απέτρεψαν τις όποιες αλλαγές.

Ανακαινίσεις και εκσυγχρονίσεις

Πρώτη κίνηση του κ. Νεοφύτου, όταν ανέλαβε την ηγεσία της Πινδάρου, ήταν η ανακαίνιση του προεδρικού γραφείου, βάζοντας το δικό του προσωπικό στυλ. Μία σημειολογική κίνηση, που προϊδέαζε πως ο νέος πρόεδρος ήταν αποφασισμένος να προχωρήσει σε εσωκομματικές αλλαγές που θα εκσυγχρόνιζαν το κόμμα και θα άφηναν το δικό του πολιτικό αποτύπωμα. Οι μνημονιακές υποχρεώσεις αλλά και η επεισοδιακή αποχώρηση του ΔΗΚΟ από το κυβερνητικό σχήμα προκάλεσαν νέα δεδομένα και έβαλαν άλλες προτεραιότητες για τον συναγερμικό πρόεδρο. Γνωστός για το πολυμήχανο χαρακτήρα του, αλλά και τη δεινότητά του να κινείται με άνεση στο παρασκήνιο έθεσε ως προτεραιότητα τη σύναψη συμμαχιών εντός βουλής ώστε να κατορθώνει να περνάει έστω και οριακά τα μνημονιακά νομοσχέδια. Κάπως έτσι, αγνόησε πλήρως ιδιορρυθμίες, εντάσεις και διαφορετικές φιλοσοφίες εντός ΔΗΣΥ, με αποτέλεσμα να κορυφωθούν, προ των βουλευτικών εκλογών, να εντείνει την αποδοκιμασία τόσο συναγερμικών κύκλων όσο και άλλων εκτός οδηγώντας τον προσωρινώς στην εσωστρέφεια. Η άνεσή του να κινείται στο παρασκήνιο υπήρξε ευχή και κατάρα για τον ίδιο και για τη σχέση του με το Προεδρικό. Εκτιμήθηκε το ότι συνέβαλε στη διάσωση της οικονομίας, αλλά οι παρασκηνιακές επαφές του με Τ/κ αξιωματούχους και ξένους διπλωμάτες για το Κυπριακό, προκαλούσαν κατά καιρούς τη δυσφορία του Προεδρικού. Ενδεικτικό της κατάστασης, η αναπομπή της πρότασης νόμου που κατάθεσε ο ΔΗΣΥ για το ενωτικό δημοψήφισμα από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Κίνηση η οποία ενέτεινε τη φημολογία περί τότε ρήξης των δύο ανδρών, πράγμα που «επικυρώνεται» από την κίνηση του Προέδρου Αναστασιάδη να συμπεριλάβει ανάμεσα στα 60 πρόσωπα που έλαβαν την περιβόητη επιστολή και τα έγγραφα περί συνομιλιών του Κραν-Μοντάνα και τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ.

Επικεφαλής;

Το ψυχρό κλίμα στις σχέσεις των δύο μερών φέρεται να έληξε το καλοκαίρι, οπότε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και ο Αβέρωφ Νεοφύτου το συζήτησαν, με τον τελευταίο να αναλαμβάνει την πρωτοβουλία να είναι ο επικεφαλής της προεκλογικής εκστρατείας του Νίκου Αναστασιάδη, όπως και το 2013 και τον Συναγερμικό πρόεδρο να βρίσκει όπως λένε τον παλιό καλό εαυτό του. Πέριξ της Πινδάρου, επισημαίνουν πως το εκλογικό αποτέλεσμα αποτελεί ένα μεγάλο προσωπικό στοίχημα για τον Αβέρωφ Νεοφύτου. Μία συντριπτική νίκη θα σβήσει τις όποιες φωνές αμφισβήτησης, που σίγησαν μεν, αλλά δεν εξαφανίστηκαν και θα τον οδηγήσουν στο εκλογικό συνέδριο του ΔΗΣΥ με σαφή άνεση, και πιθανώς χωρίς ανθυποψήφιο. Έτσι θα μπορέσει χωρίς πονοκεφάλους να κάνει τις αλλαγές που θέλει εντός ΔΗΣΥ την επόμενη πενταετία και ίσως να θέσει τις βάσεις και για τον προεδρικό θώκο το 2023. Σε αυτό το πλαίσιο, όπως επισημαίνεται, εργάζεται πυρετωδώς για την πλήρη συσπείρωση του κόμματος, οργώνοντας την Κύπρο. Καθόλου τυχαίο ότι πέραν των εξορμήσεων, ο Αβέρωφ Νεοφύτου έχει ανοίξει τις πόρτες του γραφείου του υποδεχόμενος συναγερμικό, και όχι μόνο, κόσμο. Όπως εξηγείται, αυτές οι συναντήσεις του Αβέρωφ Νεοφύτου, στο πλαίσιο του προεκλογικού Αναστασιάδη, βοηθούν και τον ίδιο να κάνει τον δικό του προσωπικό προεκλογικό και να διευρύνει τις γέφυρες στους συναγερμικούς κύκλους.

Η νίκη

Το μεγάλο ερώτημα είναι σε ποιο σημείο ο Αβέρωφ Νεοφύτου μπορεί να καρπωθεί τη νίκη. Είναι, άλλωστε, τοις πάσι γνωστό ότι ο Νίκος Αναστασιάδης έχει τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο σε όλα, αναφορικά με τη διεξαγωγή της εκστρατείας, με τον Αβέρωφ Νεοφύτου να περιορίζεται στον παρασκηνιακό του ρόλο που μπορεί να τον κάνει να νιώθει ασφάλεια, αλλά τον περιορίζει στο να καρπωθεί κινήσεις. Ήδη στον ΔΗΣΥ εκτιμούν πως ένα καλό αποτέλεσμα για τον πρώτο γύρο θα είναι να λάβει ο Νίκος Αναστασιάδης ένα ποσοστό γύρω στο 40%, που ωστόσο θα πιστωθεί στον ίδιο, ενώ ποσοστό π.χ. μεταξύ 30-33% θα αποτελεί πίεση, όχι στον Νίκο Αναστασιάδη, αλλά στον Αβέρωφ Νεοφύτου, χρεώνοντάς του τις κινήσεις που έκανε ή δεν έκανε. Όπως άλλωστε λένε κύκλοι, ο Νίκος Αναστασιάδης διαχρονικά καρπωνόταν την νίκη αλλά στην ήττα είχε πάντοτε έτοιμο αποδιοπομπαίο τράγο.

Η ήττα και οι διάδοχοι

Τι γίνεται όμως στο ενδεχόμενο ήττας; Όπως επισημαίνεται, μπορεί το 2013 ο Νίκος Αναστασιάδης να απέτρεψε την υποψηφιότητα Μητσόπουλου, αλλά σε αυτό το σενάριο η στάση του θα είναι διαφορετική, δεδομένων και των όσων προηγήθηκαν στις σχέσεις των δύο ανδρών. Ομάδα πρωτοκλασάτων στελεχών που βρίσκονται πλέον στο Προεδρικό θα επιστρέψει στο κόμμα, επιδιώκοντας ρόλο. Το κύριο όνομα διαδοχής που συζητείται όπως άλλωστε επισημάνθηκε και στο παρελθόν από την «Κ» είναι αυτό του υπουργού Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη. Στα πολιτικά πηγαδάκια, το όνομα του κ. Γεωργιάδη ακούγεται και για τη θέση του Κεντρικού Τραπεζίτη σε ενδεχόμενο επανεκλογής του Νίκου Αναστασιάδη. Στο σενάριο ήττας είναι έτοιμος ο Χάρης να διασταυρώσει τα ξίφη του με τον Αβέρωφ Νεοφύτου; Ο ίδιος κατάφερε να κτίσει το δικό του πολιτικό προφίλ στο πηδάλιο του υπουργείου αλλά και να έχει ένα σημαντικό έρεισμα στο διεθνές προσκήνιο. Έρεισμα που του δίνει προβάδισμα από άλλους συναγωνιστές του. Όπως λέγεται, ο κ. Γεωργιάδης στο πρόσφατο παρελθόν έψαχνε ανθρώπους να αναλάβουν το οργανωτικό του. Κάτι που προετοιμάζει το έδαφος, αν όχι γι' αυτή την πενταετία, ίσως για την επόμενη. Κύκλοι του στενού περιβάλλοντός του εκτιμούν πως ο Χάρης Γεωργιάδης έχει μεν φιλοδοξίες αλλά λόγω της ψυχοσύνθεσής του και του σεβασμού που τρέφει προς τον Αβέρωφ Νεοφύτου δεν πρόκειται να συγκρουστεί μαζί του. Αν οι φιλοδοξίες του Χάρη Γεωργιάδη παίρνουν παράταση για το μέλλον είναι ανοικτό, από το κάδρο ωστόσο δεν θα πρέπει να αποκλειστούν ούτε ο Ιωνάς Νικολάου, αλλά ούτε και ο Σωκράτης Χάσικος, ο οποίος μπορεί να «κοίμισε» επί του παρόντος τις όποιες βλέψεις του, αλλά πολλοί είναι εκείνοι που θα προθυμοποιηθούν να τον ξυπνήσουν στο ενδεχόμενο ήττας.

ALEXANDRION FOUNDATION

Οι σχέσεις φιλίας μας δυναμώνουν και μας φέρνουν πιο κοντά

Η επιβράβευση της αριστείας φέρνει στην επιφάνεια αξιοσημείωτα θέματα, αναδεικνύει ταλέντα και χτίζει στενούς δεσμούς φιλίας. Έχοντας αυτό σαν φιλοσοφία, το Alexandrion Group ίδρυσε στην Κύπρο, το Alexandrion Foundation Cyprus: ένα θεσμό που σκοπό έχει την οικοδόμηση και ενδυνάμωση των σχέσεων Κύπρου-Ρουμανίας, σπέρνοντας εύνοιες που ενθαρρύνουν ατομικές και συλλογικές πρωτοβουλίες. Όραμα του Alexandrion Foundation Cyprus, η γεφύρωση των αποστάσεων, ενθέτοντας και τις δύο κουλτούρες με τα γνήσια, πολιτισμικά τους στοιχεία αλλά και τους κοινούς, δυνατούς τους δεσμούς.

Μια από τις σημαντικότερες ενέργειες του Alexandrion Foundation Cyprus είναι τα Alexandrion Awards τα οποία δίνουν κίνητρα μέσα από την ανάδειξη και την επιβράβευση των ατόμων εκείνων που ενδυναμώνουν τις σχέσεις των δύο χωρών. Η απονομή των πρώτων βραβείων Alexandrion έχει γίνει, τη Δευτέρα 27 Νοεμβρίου, μέσα σε μια λαμπερή ατμόσφαιρα και στην κατάμεστη, από διακεκριμένες προσωπικότητες, αίθουσα της Πύλης Αμμοχώστου.

Βραβευθέντες:

Πάτερ Petre Matei

Χριστίνα Χριστοδούλου Todea

Νικόλας Γεωργιάδης

Αντώνης Ορθοδόξου

Λοΐζος Καραγιώργης

Anca Cristina Περικλέους

Leonardo Cican

Δώρος Κτωρίδης

Ο ΝΙΚΟΣ ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Ουδείς μπορεί να προβλέψει αν θα βρεθώ με πολιτικό αξίωμα

Ο τέως εκλογικός επιτελάρχης του ΑΚΕΛ θεωρεί δυστύχημα το γεγονός ότι κατά την προεκλογική όλοι έχουν κόψει γέφυρες με όλους

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«Εκείνο που είναι υπό κρίση είναι η δυνατότητά μας την επομένη των εκλογών να καταφέρουμε να επιβιώσουμε. Και αυτό σχετίζεται από τη δυνατότητα να αρθρώσουμε ενιαίο λόγο και δράση σε ελάχιστους κοινούς παρονομαστές για την επιβίωση της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη λύση του Κυπριακού στο σωστό πλαίσιο. Δυστυχώς, κατά τη διάρκεια αυτής της προεκλογικής παρατηρούμε να έχουν κόψει τις γέφυρες όλοι με όλους», λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρώην κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΑΚΕΛ Νίκος Κατσουρίδης, σχολιάζοντας για πρώτη φορά ως παρατηρητής τον προεκλογικό. Ο Νίκος Κατσουρίδης μιλάει για την απουσία συναινετικής διεξόδου με το ΑΚΕΛ που θα επέτρεπε την εμπλοκή του στον προεκλογικό, ενώ δεν αποκλείει το σενάριο να βρεθεί μελλοντικά σε κάποιο πολιτικό αξίωμα. Σχολιάζοντας το αν θα διαμορφωθεί το κομματικό σκηνικό από το ποιος θα αποκλειστεί από τον β΄ γύρο επισημαίνει πως όλα ερμηνεύονται και κρίνονται από το ποιους στόχους βάζει κάθε πολιτικός μηχανισμός.

Ουδέν σχόλιο η απάντηση του Νίκου Κατσουρίδη για το αν θα στηρίξει τον Σταύρο Μαλά.

–Ο Άντρος Κυπριανού έλεγε πως το μέλλον σας στο ΑΚΕΛ θα εξαρτηθεί από την προεκλογική συμπεριφορά σας. Εσείς δηλώσατε πρόσφατα πως δεν θα εμπλακείτε στον προεκλογικό. Ποια θα είναι συνεπώς η επόμενη μέρα για τον Νίκο Κατσουρίδη εντός του ΑΚΕΛ;

–Είναι δύο διαφορετικά πράγματα η προεκλογική εκστρατεία και η επόμενη μέρα εντός του ΑΚΕΛ αλλά είναι και συνδεδεμένα. Το δεύτερο, είναι ένα θέμα που θα ξεκαθαριστεί από το κόμμα, όπως έχει πει άλλωστε και η ηγεσία του ΑΚΕΛ. Σε ό,τι αφορά την προεκλογική εκστρατεία δυστυχώς δεν βρέθηκε ακόμα εκείνη η συναινετική διέξοδος που θα επιτρέψει άμεση εμπλοκή μου στον προεκλογικό για στήριξη του Σταύρου Μαλά. Δεν υπάρχει κάτι άλλο να σχολιαστεί. Πέραν τούτου ο καθένας θα λειτουργήσει με τον τρόπο που θεωρεί καλύτερο. Κάποιοι, ωστόσο, θεωρούν δεδομένη τη δημόσια στήριξη του υποψήφιου της Αριστεράς, καθότι υπήρξατε στην ηγεσία του κόμματος για τόσα χρόνια. Δεν θέλω να σχολιάσω οτιδήποτε από τα όσα λέγονται και ακούγονται. Απέχουμε ελάχιστα από την ημερομηνία των προεδρικών εκλογών και θα φανεί στην πράξη πράγματι που οδεύουν τα πράγματα.

–Θα στηρίξετε όμως τον Σταύρο Μαλά;

–Νομίζω ότι δεν θα κάνω άλλο σχόλιο.

–Θα μπορούσε όμως το επόμενο διάστημα να βρίσκεστε σε κάποιο πολιτικό αξίωμα;

–Αυτό δεν μπορεί να το προβλέψει κανείς. Εξαρτάται αν υπάρχουν οι συνθήκες που να επιτρέπουν να συμβάλεις με οποιοδήποτε τρόπο μία προσπάθεια. Εγώ μετά από 42 χρόνια στην πολιτική, τα πιο πολλά στην πρώτη γραμμή, θεωρώ ότι εκείνο που έχει σημασία δεν είναι να έχεις κάποιο αξίωμα αλλά η δυνατότητα να συμβάλεις στο εθνικό θέμα. Αυτό μπορεί να γίνεται από θέση ή χωρίς θέση. Δεν είναι καθοριστικό κριτήριο, παρόλο που η θέση δεν είναι το ζητούμενο.

–Στην προεκλογική αντιπαράθεση έχει επικρατήσει αυτή τη φορά η Διζωνική Δικοινοτική Ομοσπονδία. Είναι δόκιμο μετά από τόσα χρόνια να φέρνουμε στο προσκήνιο το ενδεχόμενο αλλαγής πλαισίου λύσης;

–Ο καθένας χρησιμοποιεί τους όρους όπως τον βολεύει και αποφεύγεται η ακριβολογία. Για παράδειγμα στις συμφωνίες υψηλού επιπέδου Μακαρίου Ντενκτάς δεν περιλαμβάνεται η διζωνική ή η περιφερειακή. Η αναφορά που παραπέμπει σε δύο γεωγραφικές περιοχές είναι για το έδαφος έκαστης κοινότητας που συνάγεται ότι μιλάει για δύο περιοχές, τις οποίες άλλος ονόμαζε περιφέρειες και άλλος ζώνες. Δεν είναι σωστό πολιτικά πρόσωπα είτε να λένε ότι υπάρχει διζωνική χωρίς να υπάρχει είτε να λένε ότι απέρριψε ο Μακάριος τις δύο ζώνες, περιοχές, περιφέρειες. Κατά τον ίδιο τρόπο δε μπορούν να επικαλούνται την αναφορά Σπύρου Κυπριανού- Ντενκτάς με άλλα απ' όσα λέει. Η ορολογία διζωνική, δικοινοτική έχει υιοθετηθεί από ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και δεν μπορεί κάποιος να αποφύγει την ορολογία. Ουδέποτε όμως έγινε αποδεκτό ότι ο όρος διζωνικότητα παράγει δίκαιο όπως η Τουρκία ερμηνεύει τα πράγματα. Δυστυχώς, αρκετοί στην ε/κ πλευρά, αποδεχόμενοι ορισμένες πρόνοιες συγκεκριμένων σχεδίων λύσης του Κυπριακού, ουσιαστικά αποδέχονται την ερμηνεία καλοθελητών που υποστηρίζουν πως η διζωνικότητα παράγει δίκαιο. Από την άλλη όμως δεν έχει νόημα κάποιος να προσπαθήσει να πείσει τη διεθνή κοινότητα ότι είναι δυνατόν να υιοθετηθεί μια άλλη ορολογία. Το ζήτημα είναι το περιεχόμενο της λύσης να αποδίδει μία πραγματική λειτουργική και βιώσιμη ομοσπονδία.

> *Εκείνο που έχει σημασία δεν είναι να έχεις κάποιο αξίωμα, αλλά η δυνατότητα να συμβάλεις στο εθνικό θέμα. Αυτό μπορεί να γίνεται από θέση ή χωρίς θέση.*

–Είναι κομβικής σημασίας για το Κυπριακό η επόμενη μέρα των εκλογών;

–Από την 1η του Δεκέμβρη το 2016 με το δείπνο και την απόφαση της πενταμερούς, το Κυπριακό εισήλθε σε οριακή φάση. Κρίσιμες στιγμές και φάσεις υπήρξαν πολλές σε σημείο που να καταντά και γελοία η χρήση του όρου κρίσιμες. Φτάσαμε σε ένα σημείο που αν δεν εξευρεθεί η σωστή διέξοδος τότε θα έχουμε μία σειρά εξελίξεων. Είναι καθαρό και από τις αντιδράσεις της Τουρκίας αλλά και από το πώς εξελίσσονται τα πράγματα στην περιοχή και στην ευρύτερη περιφέρεια. Σε αυτές τις οριακές μέρες, όλες οι ενέργειες μας που αφορούν για παράδειγμα τα ενεργειακά έχουν νόημα και αποτέλεσμα εάν συνδυαστούν με την προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού. Το να ισχυροποιήσουμε την Κυπριακή Δημοκρατία, που είναι πολύ σωστός στρατηγικός στόχος, έχει λόγο να το κάνουμε στην προσπάθεια να επιλύσουμε το Κυπριακό. Αν η προσπάθειά μας είναι να ισχυροποιήσουμε την Κυπριακή Δημοκρατία τελεία και παύλα, μπορεί τότε να συνδράμει η Τουρκία λέγοντάς μας, «ωραία, εσείς τη δημοκρατία σας και οι Τ/κ τη δική τους».

–Οι επικείμενες εκλογές παρουσιάζονται απ' όλους τους υποψηφίους ως ένα δημοψήφισμα για το Κυπριακό, για την οικονομία ή τον εκσυγχρονισμό αναλόγως του υποψηφίου.

–Δεν συμμερίζομαι την άποψη ότι είναι δημοψήφισμα για το τι θέλει ο κόσμος. Για παράδειγμα όταν το 70% των Συναγερμικών ψήφιζε εναντίον του Σχεδίου Ανάν σημαίνει ότι το 70% δεν θα ψήφιζαν Γλαύκο Κληρίδη εάν είχαμε εκλογές; Δεν είναι γραμμική εξίσωση η εμπιστοσύνη του ψηφοφόρου προς ένα άτομο να διοικεί το κράτος και η ενδεχόμενη διαφωνία του ψηφοφόρου με εκείνο το άτομο σε ένα σοβαρό έστω θέμα είτε λέγεται Κυπριακό είτε οικονομία. Εκείνο που είναι υπό κρίση είναι η δυνατότητά μας την επομένη των εκλογών να καταφέρουμε να επιβιώσουμε. Και αυτό σχετίζεται από τη δυνατότητά να αρθρώσουμε ενιαίο λόγο και δράση σε ελάχιστους κοινούς παρονομαστές για την επιβίωση της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη λύση του Κυπριακού στο σωστό πλαίσιο. Δυστυχώς, κατά τη διάρκεια αυτής της προεκλογικής παρατηρούμε να έχουν κόψει τις γέφυρες όλοι με όλους.

–Ίσως επειδή είναι μεγάλο το διακύβευμα το ποιος θα πάει στον β΄ γύρο και ποιος θα αποκλειστεί;

–Γιατί με τον Νίκο Αναστασιάδη ποιος κρατά πόρτες επικοινωνίας ή ανάποδα; Έχουν κοπεί γέφυρες. Τα ίδια διλήμματα υπήρχαν σε όλες τις προεδρικές εκλογές αλλά πλέον υπάρχουν καθημερινά προσωπικές επιθέσεις με αυξανόμενη ένταση μεταξύ όλων των υποψηφίων. Αποτέλεσμα αυτού, όταν θα έρθει η ώρα και η ανάγκη της συνεργασίας θα μειωθεί η αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος στα μάτια των ψηφοφόρων γιατί θα διερωτηθεί πώς γίνεται εκείνον που προηγουμένως θεωρούσες καταστροφικό και επικίνδυνο τώρα ξαφνικά να μην έχεις πρόβλημα να συνεργαστείς μαζί του.

–Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν τον Νίκο Αναστασιάδη να είναι το απόλυτο φαβορί. Πού οφείλεται;

–Έχω άποψη αλλά δεν θεωρώ σωστό να εκφράσω το γιατί δείχνουν οι έρευνες ό,τι δείχνουν. Θα πρέπει, ωστόσο, να λάβουμε υπόψη ότι οι έρευνες διεξάγονται στη βάση εκείνων που απαντούν και αυτοί δεν ξεπερνούν το 25-30% των ερωτώμενων. Άρα από τη στιγμή που η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών που καλούνται να απαντήσουν σε μία έρευνα αρνούνται να συμμετάσχουν στην έρευνα δεν μπορείς να είσαι σίγουρος για το αποτέλεσμα της εκλογικής μάχης. Όλοι οι αναλυτές υποθέτουν ότι αυτοί που απαντούν και αυτοί που δεν απαντούν θα συμπεριφερθούν κατά ανάλογο τρόπο. Αν συμπεριφερθούν κατά ανάλογο τρόπο θα έχουμε τα αποτελέσματα που βλέπουμε. Αν όμως συμπεριφερθούν λίγο διαφορετικά θα έχουμε ανατροπές.

–Πώς κρίνετε τη διακυβέρνηση Αναστασιάδη;

–Η διακυβέρνηση, επειδή περιλαμβάνει και πολλά άλλα ζητήματα πέραν του Κυπριακού, έχει και θετικά και αρνητικά. Σαν φιλοσοφική γραμμή βέβαια δεν θα μπορούσε να με βρίσκει σύμφωνο αλλά είναι διακυβέρνηση και με αρνητικά και θετικά.

Ο β΄ γύρος και ο στόχος των κομμάτων

–Το ποιος περνά στον β΄ γύρο αλλάζει το κομματικό σκηνικό;

–Δεν νομίζω να αλλάξει από το ποιος περνάει στον δεύτερο γύρο, αλλά θα είναι ένα στοιχείο όπως επίσης στοιχείο θα είναι ποιος κερδίζει τις εκλογές. Αν ένα κόμμα θεωρεί ως το μέγιστο κακό τον Νίκο Αναστασιάδη ως πολιτική και αύριο εκλεγεί ο κ. Αναστασιάδης με 70% , τότε εκείνο το κόμμα θα δικαιούται να πει πως πέτυχε τον στόχο του έστω κι αν πέρασε στον β΄ γύρο; Ή για παράδειγμα αν κάποιος περάσει στον β΄ γύρο αλλά τα ποσοστά του είναι λιγότερα από τα ποσοστά των πολιτικών δυνάμεων που τον στηρίζουν σε σχέση με τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές ποια ερμηνεία πρέπει να δοθεί; Αυτά που λέω ισχύουν για όλους και για τον Νίκο Αναστασιάδη. Όλα ερμηνεύονται και κρίνονται βάσει των στόχων που βάζει κάποιος.

Φοβού τον Ερντογάν περιφερόμενο

–Η επίσκεψη Ερντογάν στην Αθήνα πώς μεταφράζεται στο Κυπριακό;

–Εγώ έλεγα από πριν φοβού τον Ερντογάν περιφερόμενο. Η Τουρκία έχει στρατηγικό σχέδιο που ακολουθεί και στο οποίο εμπλέκονται πολλά ζητήματα. Το Κυπριακό, οι σχέσεις με την Ελλάδα, το ενεργειακό στην Ανατολή, το Κουρδικό, οι σχέσεις με γειτονικά κράτη και πάνω από όλα η ισορροπία τρόμου που ακολουθεί ο Ερντογάν μεταξύ ΗΠΑ-Ρωσίας. Σε αυτά τα προβλήματα αλλά και άλλα που αφορούν την τουρκική οικονομία και πρωτίστως την πολιτική επιβίωσή του, που είναι συνυφασμένη και με τη φυσική του επιβίωση, το Κυπριακό –ελπίζω να έχω λάθος – είναι σε πολύ χαμηλή θέση προτεραιότητας. Άρα, λοιπόν, ευελπιστώντας πριν από την επίσκεψη ότι θα συνέβαλε στη βελτίωση των σχέσεων Ελλάδας Τουρκίας που θα δικαιολογούσε την Τουρκία –για τα δικά της συμφέροντα– να κάνει κάποια μικρά βήματα, να κρατήσω το ότι ο περιφερόμενος Ερντογάν τελικά έδωσε μηνύματα για τα οποία δεν είμαστε καθόλου χαρούμενοι. Ιδιαίτερα στο Κυπριακό δεν έδωσε χέρια συνεργασίας ώστε να ξεπερασθεί το αδιέξοδο.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Η απομόνωση των Τ/κ, μύθος και πραγματικότητα

Μετά τη μονομερή ανακήρυξη του ψευδοκράτους Ντενκτάς στις 15 Νοεμβρίου 1983 και παρά την καταδίκη του από τα ψηφίσματα 541 και 550 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, Τουρκία και ψευδοκράτος επιδόθηκαν σε μια παγκόσμια εκστρατεία, που κρατάει μέχρι σήμερα, με στόχο την «άρση της απομόνωσης των Τουρκοκυπρίων».

Η εκστρατεία αυτή είναι προφανές ότι φέρνει αποτελέσματα. Κάτω από την επίκληση της «στέρησης υλικών και άλλων αγαθών» από τους φτωχούς Τουρκοκύπριους και τη δημιουργηθείσα εντύπωση ότι όντως οι Τ/κ στερούνται τέτοιων αγαθών, κατάφεραν σταδιακά και σταθερά να επιτύχουν μέτρα που σε τελευταία ανάλυση «ανακουφίζουν» την απομόνωση του ψευδοκράτους. Του παράνομου μορφώματος που τα Η.Ε. καταδίκασαν με δύο ψηφίσματα αμέσως μετά την ανακήρυξή του. Κάλεσαν τότε τα κράτη μέλη να μην το αναγνωρίσουν και να απόσχουν από κάθε πράξη που άμεσα ή έμμεσα θα θεωρηθεί ως αναγνώριση.

Να αναφέρουμε τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς «τους Τουρκοκύπριους» για να εναρμονισθούν με το ευρωπαϊκό κεκτημένο; Βοήθεια που χορηγείται μέσω της Κυπριακής Δημοκρατίας καταλήγει όμως στα ταμεία του ψευδοκράτους, οι αρχές του οποίου τη διαχειρίζονται με επίβλεψη της Ε.Ε.; Ή τη συμφωνία για το εμπόριο μέσω της γραμμής κατάπαυσης του πυρός η οποία αποτελεί αναγνώριση θεσμών του ψευδοκράτους;

Αυτά και άλλα δεν συνιστούν ασφαλώς άρση της απομόνωσης των Τ/κ. Άρση μερική έστω, της απομόνωσης του ψευδοκράτους αποτελούν. Σταδιακή μέχρι να φτάσουν σιγά-σιγά στην κατάργηση των ψηφισμάτων 541 και 550. Η απομόνωση των Τ/κ από τους Ε/κ αποτελεί μύθο. Τα Η.Ε. και η Κυπριακή Δημοκρατία όπως και όλα τα κράτη των Η.Ε. είναι το παράνομο μόρφωμα του Ντενκτάς που απομονώνουν, όχι τους Τ/κ. Αυτή η απομόνωση είναι αποτέλεσμα της διά της βίας μετακίνησης πληθυσμών εντός της Κύπρου από τις δυνάμεις κατοχής της Τουρκίας, της εθνοκάθαρσης, του εποικισμού, του σφετερισμού των περιουσιών των Ε/κ προσφύγων και τέλος της μονομερούς, παράνομης ανακήρυξης κράτους στα κατεχόμενα εδάφη από την Τουρκία.

Παρ' όλα αυτά, παρόλο που οι κατοικούντες στα κατεχόμενα Τ/κ έχουν «βαφτιστεί» πολίτες της «Τ.Δ.Β.Κ.» εν τούτοις η Κυπριακή Δημοκρατία δεν τους εγκατέλειψε. Μετά δε τη μερική άρση των περιορισμών στη διακίνηση το 2003, παραχώρησε χωρίς δισταγμό, ταυτότητες και διαβατήρια της Κ.Δ., καθώς και άλλα έγγραφα, όπως πιστοποιητικά γεννήσεως και τίτλους ιδιοκτησίας περιουσιών στις ελεύθερες περιοχές. Επέτρεψε σε χιλιάδες Τ/κ να μετακινούνται καθημερινά στις ελεύθερες περιοχές για να εργοδοτούνται, εξασφαλίζοντας έτσι τα προς το ζην, χωρίς διακρίσεις, έναντι των Ε/κ και άλλων εργαζομένων.

Πρόσφερε σε δεκάδες χιλιάδες Τ/κ δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στα δημόσια νοσηλευτήρια, καθώς και στο αντικαρκινικό κέντρο της Τράπεζας Κύπρου. Αρκετούς ασθενείς, οι οποίοι δεν ήταν δυνατό, λόγω έλλειψης μέσων να θεραπευτούν εντός Κύπρου, τους έστελνε στο εξωτερικό με δαπάνες του κράτους.

Συνέχισε να παρέχει σε δικαιούχους των κοινωνικών ασφαλίσεων τα ωφελήματα και τις συντάξεις που εδικαιούντο, και κατέθεσε για τους νέους Τουρκοκύπριους εργαζόμενους στις ελεύθερες περιοχές τη συνεισφορά της στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Εξ αιτίας της ταυτότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας που όλοι σχεδόν οι Τ/κ έχουν αποκτήσει εξ ιδίας πρωτοβουλίας, οι Τ/κ είναι ελεύθεροι να ταξιδεύουν σε όλο το κόσμο. Η Κυπριακή και η Ευρωπαϊκή ταυτότητα που προσφέρεται σε αυτούς, τους παρέχει όλα τα δικαιώματα των Ευρωπαίων πολιτών χωρίς καμιά διάκριση συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος μειωμένων διδάκτρων στα ευρωπαϊκά και κυρίως τα βρετανικά πανεπιστήμια.

Όλοι οι Τ/κ, όχι οι έποικοι, μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα σε ολόκληρη την Κύπρο, είτε για εργασία, είτε για φοίτηση σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, είτε για ψώνια, είτε ακόμα και για περίπατο. Συνεπώς η απομόνωση των Τ/κ είναι ένας μύθος, ένα εφεύρημα της Άγκυρας και του ψευδοκράτους για να προκαλέσει τη συμπάθεια της διεθνούς κοινότητας προς τους «poor Turks».

Η πραγματικότητα όμως είναι ότι απομόνωση δεν υφίστανται οι απλοί πολίτες. Απομόνωση υφίσταται το παράνομο κράτος τους και οι θεσμοί του. Και γι' αυτό δεν ευθύνεται η Κυπριακή Δημοκρατία. Ευθύνεται η κατοχή. Ευθύνεται η Τουρκία και οι εκπρόσωποι των θεσμών του ψευδοκράτους που έχουν καταδικαστεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. Ενώ, λοιπόν, τα πράγματα είναι τόσο καθαρά τίθεται το ερώτημα πώς ευρωπαϊκές χώρες και η ίδια η Ε.Ε. παρασύρονται από την τουρκική προπαγάνδα και προβαίνουν σε ενέργειες που προφανώς παραβιάζουν τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας, και τίθεται ακόμα ένα ερώτημα. Πόσο, πότε, και πώς η δική μας πλευρά ενημέρωσε τη διεθνή κοινότητα με στοιχεία και αριθμούς για την πραγματικότητα; Αυτό θα το δούμε στο επόμενο άρθρο μας.

Ο κ. Δώρος Θεοδώρου είναι πρώην υπουργός Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.

Και το Κυπριακό στη συμφωνία με Γκρίζους Λύκους

Ερντογάν και Μπαχτσελί συμφωνούν σε σειρά θεμάτων, τα οποία θα σφραγίσουν τη διακυβέρνηση 2019-2023

Σύμφωνα με αναλυτές, για την ομαλή μετάβαση της Τουρκίας στο νέο προεδρικό πολίτευμα το ΑΚΡ χρειάζεται την υποστήριξη του ΜΗΡ.

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Όταν πρόκειται για εθνικά ζητήματα, για πολιτικές και διπλωματικές εξελίξεις που αγγίζουν τα ζωτικά συμφέροντα της χώρας του ο Πρόεδρος της Τουρκίας, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν συνηθίζει το τελευταίο διάστημα να αναφέρεται στο «εθνικό σύμφωνο» πάνω στο οποίο βασίστηκε η ανάδυση της σύγχρονης Τουρκικής Δημοκρατίας. Στις αρχές της δεκαετίας του 1920, οι εθνικιστικές μερίδες της τουρκικής-σουνιτικής κοινότητας της Ανατολίας ένωσαν τις δυνάμεις τους για να προσδιορίσουν τα σύνορα του σύγχρονου τουρκικού κράτους. Σήμερα, περίπου έναν αιώνα μετά από αυτήν την συμφωνία, ο Ερντογάν στοχεύει στη δημιουργία ενός νέου «εθνικού συμφώνου» πάνω στο οποίο θα στηριχθεί η διαιώνιση της δικής του εξουσίας. Έτσι προσεγγίζει το Κίνημα των Γκρίζων Λύκων με στόχο τη δημιουργία ενός νέου συντηρητικού μετώπου στο οποίο ενδέχεται μακροπρόθεσμα να ενταχθούν και άλλοι μικρότεροι εθνικιστικοί και συντηρητικοί πολιτικοί σχηματισμοί. Οι πληροφορίες της «Κ» από την τουρκική πρωτεύουσα δείχνουν ότι η συνεργασία του Ερντογάν με τις εθνικιστικές πολιτικές δυνάμεις δεν έχει περιστασιακό χαρακτήρα. Απεναντίας στοχεύει στην περίοδο 2019-2023 και βασίζεται σε μια σειρά αρχών, οι οποίες αφορούν τα «εθνικά θέματα» της γειτονικής χώρας.

Συζητούν ένωση ΑΚΡ-ΜΗΡ

Ο «πολιτικός γάμος» του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) με το Κόμμα Εθνικιστικής Δράσης (ΜΗΡ), στον οποίο αναφέρθηκε η «Κ» την προηγούμενη εβδομάδα προχωράει καλά, όπως δείχνουν οι τελευταίες πληροφορίες από την τουρκική πρωτεύουσα, κυρίως από τους κύκλους του Κινήματος των Γκρίζων Λύκων. Είναι αυτή η συνεργασία των δύο κομμάτων που έχει δώσει το πράσινο φως στην Άγκυρα για το ξεκίνημα της συζήτησης περί μιας ενδεχόμενης ένωσης αυτών στο μέλλον. «Υπό κανονικές συνθήκες, το ΑΚΡ θα μπορούσε να συνεχίσει την πορεία του βασιζόμενο αποκλειστικά στις δικές του δυνάμεις. Θα μπορούσε λ.χ. να αναλάβει νέες κυβερνητικές πρωτοβουλίες ή αλλαγές νόμων με την πλειοψηφία που διαθέτει στο κοινοβούλιο. Ωστόσο, δεν πράττει κάτι τέτοιο», τονίζει ο Τούρκος αναλυτής, Μεχμέτ Τεζκάν, ο οποίος μας επισημαίνει ότι για την ομαλή μετάβαση της Τουρκίας στο νέο προεδρικό πολίτευμα το ΑΚΡ χρειάζεται την υποστήριξη και την συνεργασία του ΜΗΡ.

Στο πλαίσιο των επισημάνσεών του, με βάση την πληροφόρησή του από τους κύκλους του ΑΚΡ και του ΜΗΡ στην Άγκυρα, ο Τεζκάν εστιάζει επίσης στην πληροφορία ότι η συνεργασία των δύο κομμάτων σε διάφορα μέτωπα προχωρά με τόσο επιτυχημένο τρόπο που προκαλεί έκπληξη στις ηγεσίες των δύο κινημάτων. Μάλιστα, στο ΜΗΡ φαίνεται να έχει ήδη ξεκινήσει μια συζήτηση για το μέλλον της αυτονομίας του κινήματος. Συγκεκριμένα, στελέχη του κόμματος προβληματίζονται για το γεγονός ότι η ενσωμάτωση του ΜΗΡ στο ΑΚΡ μπορεί να γίνει «αυτόματα» στο άμεσο μέλλον. Τα συγκεκριμένα στελέχη τονίζουν ότι το ΑΚΡ έχει μετατραπεί στο νέο «ΜΗΡ» και ότι επιλέγει να ανταγωνίζεται με τους Γκρίζους Λύκους για το ποιος θα προβάλει τις πιο σκληρές θέσεις και διεκδικήσεις στα εθνικά ζητήματα.

Μεγάλη ικανοποίηση

Την προαναφερόμενη άποψη των κύκλων της ηγεσίας του ΜΗΡ τη συμμερίζονται με έμμεσο τρόπο και κύκλοι του ΑΚΡ. Χωρίς να αναφέρονται στους λόγους για τους οποίους το κόμμα τους υποχρεώθηκε ν' αλλάξει στρατηγική κατά τα τελευταία χρόνια, δεν κρύβουν τον ενθουσιασμό τους για την υποστήριξη που παρέχει το ΜΗΡ στη διακυβέρνηση του κόμματός τους. Το πρώην στέλεχος του Κινήματος Γκιουλέν και νυν ένθερμος υποστηρικτής της Προεδρίας Ερντογάν, Χουσεΐν Γκιουλέρτζε, είναι από αυτούς που εκφράζουν μεγάλη ικανοποίηση για τη σταδιακή ένωση του ΑΚΡ με το ΜΗΡ. Ο ίδιος, μας επισημαίνει τα εξής: «Το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου της οργάνωσης ΦΕΤΟ (Γκιουλέν) δεν ήταν τίποτα άλλο παρά μια απόπειρα εισβολής (των δυτικών δυνάμεων στην Τουρκία). (Οι δυτικοί) χρησιμοποίησαν την οργάνωση ΦΕΤΟ. Πρόκειται για μια νέα εκδοχή των σταυροφοριών. Το πολύτιμο έθνος μας αντιστάθηκε σε αυτήν την απόπειρα της εισβολής. Το ΜΗΡ κατανόησε πολύ καλά την επίθεση που δέχεται η χώρα μας από πολλές κατευθύνσεις». Πρόσθεσε δε ότι «το ΜΗΡ τηρεί εθνική στάση σε πολλά ζητήματα. Άνοιξε τον δρόμο για το προεδρικό σύστημα. Η αποφασιστικότητα του ΜΗΡ και η σύμπραξή του με το ΑΚΡ θα χαλάσει τα σχέδια των ξένων δυνάμεων, τα οποία εξυπηρετεί το Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα (ΡΛΚ)».

«Το ΜΗΡ έχει πολιτική εμπειρία πολλών δεκαετιών. Κατανοεί πολύ καλά τους αληθινούς λόγους για τους οποίους το ΑΚΡ επιθυμεί την ένωση των δυνάμεών τους», επισημαίνει ο Σιουκρί Αλνιάτσι, στέλεχος του Κινήματος Γκρίζων Λύκων, ο οποίος σχολιάζει τις τελευταίες ενδιαφέρουσες εξελίξεις στο τουρκικό πολιτικό προσκήνιο. Από τη δική του σκοπιά, το ΑΚΡ προσεγγίζει το ΜΗΡ με στόχο την εξασφάλιση της υποστήριξης των αναποφάσιστων ψηφοφόρων των μεγάλων αστικών κέντρων, οι οποίοι απομακρύνονται από το ΡΛΚ. Άποψη που συμμερίζεται και το στέλεχος του ΜΗΡ, Μουσταφά Έρτεκιν, ο οποίος δεν κρύβει τον ενθουσιασμό του για το γεγονός ότι το ΑΚΡ, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, λόγω έκτακτων εξελίξεων, υιοθέτησε όλες τις βασικές αρχές και θέσεις του ΜΗΡ. Από τη δική του σκοπιά, η ευθυγράμμιση του ΑΚΡ με τις αρχές του ΜΗΡ είναι μια εξέλιξη που βασίζεται σε ορισμένες σημαντικές αρχές και η οποία θα πρέπει να χρεωθεί στην ηγεσία του Ντεβλέτ Μπαχτσελί. Εξηγώντας στην «Κ» το περιεχόμενο αυτών των αρχών, κύκλοι του ΜΗΡ τονίζουν ότι στην πλειοψηφία τους πρόκειται για στρατηγικές που θα ακολουθήσει την επόμενη περίοδο η τουρκική κυβέρνηση σε σειρά «εθνικών ζητημάτων». Στο πεδίο της οικονομίας, η κυβέρνηση θα επιχειρήσει να περιορίσει την εξάρτηση της χώρας από το δυτικό κεφάλαιο. Παρόμοιες πρωτοβουλίες θα ακολουθήσουν στα πεδία της άμυνας, της διπλωματίας και της ενέργειας. Στο κουρδικό, η «αποφασιστική στάση» της κυβέρνησης θα συνεχιστεί μέχρι τη στιγμή που οι «τρομοκράτες» θα υποχρεωθούν να ζητήσουν την επείκεια του τουρκικού κράτους. Στο Κυπριακό και στα ελληνοτουρκικά, η τελική λύση περνά μέσα από την κατανόηση των ευαισθησιών της Τουρκίας από τον «αντίπαλο», δηλαδή την Ελλάδα και την ε/κ πλευρά. Στην περίπτωση του Κυπριακού το ΜΗΡ, σε συνεργασία με το ΑΚΡ, αποκλείει σχέδιο λύσης που θα αναιρεί τα δεσμά και τις «ειδικές σχέσεις» της Τουρκίας με την τ/κ κοινότητα.

Στην περίπτωση του Κυπριακού το ΜΗΡ, σε συνεργασία με το ΑΚΡ, αποκλείει σχέδιο λύσης που θα αναιρεί τα δεσμά και τις «ειδικές σχέσεις» της Τουρκίας με την τ/κ κοινότητα.

Τα ωραία του Γιώργου Ζαμπέτα!

Η Καθημερινή ολοκληρώνει το ταξίδι στην Ελλάδα του Γιώργου Ζαμπέτα, με τις μεγαλύτερες επιτυχίες του, τις οποίες ερμήνευσαν ο ίδιος, η Β. Μοσχολιού, ο Τ. Βοσκόπουλος, ο Στ. Κόκοτας, ο Γ. Μπιθικώτσης και άλλοι. Ένα μοναδικό αφιέρωμα με αυθεντικά CD στον μεγάλο συνθέτη και ερμηνευτή, που μάγεψε με το μπουζούκι του και σημάδεψε μια ολόκληρη εποχή με τα τραγούδια του αλλά και με τις κινηματογραφικές εμφανίσεις του.

Την Κυριακή το CD -30 Χρόνια- με τις αξέχαστες επιτυχίες «Ο πιο καλός ο μαθητής», «Ποιο μονοπάτι να διαβώ», «Κυριακή» και πολλές άλλες.

ΧΟΡΗΓΟΣ
ALPHA BANK

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Cock με φούσκα και ο αντικαταστάτης Αϊντε

Η φούσκα

Οι διαφημισθείσες έρευνες για την κατάρρευση της κυπριακής οικονομίας έσκασαν σαν φούσκα και τα πράγματα παίρνουν άλλη τροπή. Αυτό προκύπτει μετά την πρόσφατη απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου για λανθασμένο κατηγορητήριο σε ποινική της Τράπεζας Κύπρου, παρά τις προειδοποιήσεις περί αυτού του ενδεχομένου που είχαν γίνει προς τη Νομική Υπηρεσία. Τέσσερα χρόνια, λοιπόν, μετά την έναρξη των ερευνών αποδεικνύεται ότι έχουν ναρκοθετηθεί, οι όποιες των υπολοίπων έχουν καταχωριστεί. Τι μπορεί να φταίει γι' αυτό; Δύο ενδεχόμενα υπάρχουν: η ανεπάρκεια ή η σκόπιμη αστοχία. Το δεύτερο θεωρούμε ότι είναι ακραίο ενδεχόμενο και δεν θέλουμε να υποψιαζόμαστε καν ότι η καθ' ύλην αρμόδια Υπηρεσία να διερευνήσει το σκάνδαλο της κατάρρευσης της οικονομίας και να οδηγήσει τους αυτουργούς ενώπιον της δικαιοσύνης τους συγκαλύπτει. Κι αυτό διότι ο ίδιος ο Κώστας Κληρίδης διακήρυξε την περασμένη Δευτέρα ότι «δεν πρέπει κατ' ουδένα λόγο και με κανένα τρόπο να επιτραπεί στους λίγους αυτούς διεφθαρμένους να διαφεντεύουν στη χώρα μας»...

Πόσο πάει το ρούβλι

Το άκουσα στο εντευκτήριο των δικαστηρίων και για να είμαι ειλικρινής γέλασα πολύ. Όπως λοιπόν ανακοίνωσε στο καφέ, ένας συνάδελφος, η Ελένη κίνησε αγωγή στον Πολίτη και ζητά μέχρι και δύο εκατομμύρια ευρώ, διότι παραβιάστηκαν τα προσωπικά της δεδομένα. Αμέσως, ο ατακαδόρος της δικηγορικής ομηγύρεως, διερωτήθηκε: «Ρε παιδιά, ξέρει κανείς το rate ευρώρουβλιού;»!

Για το Cock

Η νούσιμη κατά το κυπριακό δη λεγόμενο και απόλυτα τεκμηριωμένη είναι η δημόσια τοποθέτηση της Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Σωτήρας για ακύρωση της θεατρικής παράστασης «Cock» του ΘΟΚ, για την οποία έγινε το έλα να δεις, δικαιολογημένα κατά την εκτίμηση της στήλης, τις προηγούμενες μέρες. Οι κακεντρεχείς μπορεί να πουν, «ποιος τη ρώτησε;», αλλά εδώ είναι η ουσία του ρόλου ενός ανεξάρτητου αξιωματούχου - περιβεβλημένου στην προκειμένη τον τίτλο του Επίτροπου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Να παρακολουθεί καθημέραν τι γίνεται και αυτεπάγγελτα, να δίνει στην κοινωνία μπούσουλα για το δάσος κι όχι να κρύβεται πίσω από το δέντρο...

Με το στάτους αρχηγού κράτους κυκλοφορεί πλέον η Στέλλα Κυριακίδου μετά την ανάληψη της προεδρίας της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Εξ αυτού και η συνάντησή της την Τρίτη στο Μαξίμου με τον Αλέξη Τσίπρα. Ας ελπίζουμε πως τα emails της Ελένης δεν θα ανατινάξουν τις διεθνείς γέφυρες στη Στέλλα αλλά και στη Λευκωσία.

Ομόνοια και ΘΟΚ

Σε στενωπό φαίνεται να βρέθηκε η υποψηφιότητα Μαλά μετά και τη μεγάλη ήττα της Ομόνοιας από την ΑΕΚ. Όπως μαθαίνει η στήλη, η ήττα αυτή προκάλεσε πανικό στην Εζεκία Παπαϊωάννου, καθώς τα στελέχη προσπαθούν να βελτιώσουν τη σχέση τους με την κερκίδα. Όπως επισημαίνουν κύκλοι, θείο δώρο θεωρήθηκε στο επιτελείο Μαλά ο αποκλεισμός της θεατρικής παράστασης «Cock» από τον Δήμο Σωτήρας, καθώς ο κ. Μαλάς ανέδειξε το προοδευτικό του προφίλ και έβαλε παραγάδι στους νέους ηλικιακά και στο προοδευτικό ακροατήριο.

Ο άσος Λιλλήκα

Σε δύσκολη θέση φαίνεται να βρίσκεται το τελευταίο διάστημα ο Γιώργος Λιλλήκας εξαιτίας των χαμηλών ποσοστών που καταδεικνύουν οι δημοσκοπήσεις ότι λαμβάνει. Ο ίδιος δεν πτοείται πάντως και ετοιμάζεται να κλιμακώσει τον προεκλογικό του. Όπως μαθαίνει ο Ιανός, στο πλευρό του θα βρίσκεται παρασκηνιακά γνώστης του προεκλογικού παιχνιδιού, ο οποίος έπαιξε και σημαντικό ρόλο σε προηγούμενες εκλογικές μάχες στο πλευρό συγκεκριμένων υποψηφίων.

Αλό, Παμπορίδης;

Ο υπουργός Υγείας Γιώργος Παμπορίδης θα βρίσκεται σε ανοικτή τηλεφωνική γραμμή με όσους ενδιαφέρονται, τη Δευτέρα το απόγευμα από τις 5:30 μέχρι και τις 7:30. Αν και αυτό εντάσσεται στην προεκλογική Αναστασιάδη και ο κόσμος μπορεί να επικοινωνεί και από την ιστοσελίδα Anastasiades2018 μέσω messenger, ο κόσμος που θέλει να μιλήσει με τον Παμπορίδη για ευνόητους λόγους αναμένεται να είναι πολύς και οι δύο ώρες μάλλον θα είναι λίγες.

Κυπριακό με ατύχημα

Με καθυστέρηση 10 ημερών εκδόθηκε η έκθεση του γ.γ. του ΟΗΕ για την στρατηγική αναθεώρηση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, η οποία βάση του προηγούμενου ψηφίσματος του Σ.Α. θα έπρεπε να δοθεί στις 27 Νοεμβρίου. Ακούστηκαν διάφορες φήμες για τους λόγους, κάποιες συνέδεσαν την καθυστέρηση με «μαγειρέματα», ωστόσο, οι λόγοι ήταν απλοί και ανθρώπινοι. Ο συντάκτης της και επικεφαλής της ομάδας εμπειρογνωμόνων που επισκέφθηκε στις αρχές Νοεμβρίου την Κύπρο, Γερμανός Wolfgang Weisbrod-Weber, είχε ατύχημα, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να φέρει σε πέρας εγκαίρως το έργο που ανέλαβε. Τελικά το Σ.Α. φρόντισε στο πρόγραμμα του Δεκεμβρίου να βάλει νέα ημερομηνία και τελικά η έκθεση δόθηκε στα μέλη στις 4 Δεκεμβρίου.

Καυτός ο Ιούλιος

Το περιεχόμενο της έκθεσης δεν ξέφυγε από τα αναμενόμενα, καθώς το ψήφισμα 2036 του Σ.Α. ήταν σαφές ότι οι όροι εντολής της παρουσίας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ στο νησί παραμένουν αναλλοίωτοι, ωστόσο, κάποιες αναφορές του στυλ «για την ώρα» που υπάρχουν σ' αυτή, υποδηλώνουν ότι η μεθεπόμενη ανανέωση της δύναμης, τον Ιούλιο, δεν θα είναι υπόθεση ρουτίνας, αν στο μεταξύ δεν έχει δρομολογηθεί η διαδικασία των διαπραγματεύσεων του Κυπριακού.

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Κώστας Κληρίδης

Ο γενικός εισαγγελέας Κώστας Κληρίδης για τη φούσκα που έσκασε στα χέρια του και στα μούτρα μας.

Προέχουν οι κάλπες

Μέσα σ' όλα αυτά, η επίσκεψη στην Κύπρο του βοηθού γ.γ. του ΟΗΕ, Τζέφρι Φέλτμαν, που επρόκειτο να γίνει περί τις 3 Δεκεμβρίου, αναβλήθηκε και ο και επικεφαλής του Τμήματος Πολιτικών Υποθέσεων αντί της Λευκωσίας βρέθηκε εκτάκτως στην Κορεατική Χερσόνησο. Νέα ημερομηνία πραγματοποίησής της δεν υπάρχει ακόμη, καθώς στην Κύπρο προτεραιότητα έχουν οι κάλπες. Ίσως πάντως – με αφορμή και την επικείμενη έκθεση του γ.γ. για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ στις αρχές Ιανουαρίου – βρεθεί κάποια ημερομηνία και για τον κ. Φέλτμαν μέσα στο Δεκέμβριο, εκτός κι αν ο γ.γ. αρκεστεί με όσα θα του πει η Ελίζαμπεθ Σπέχαρ, η οποία παρεμπιπτόντως με την ευκαιρία παραθέτει δεξίωση με την ευκαιρία των εορτών σε παράγοντες και των δύο κοινοτήτων, την Τρίτη 12 Δεκεμβρίου, στο Λήδρα Πάλας.

Αναζητείται νέος Αϊντε

Όσο για τον Τζέφρι Φέλτμαν, του οποίου η θητεία λήγει τον Απρίλιο, υπάρχουν κάποιοι που τον θεωρούν ακόμη υποψήφιο για τη θέση του Εσπεν Μπαρθ Αϊντε. Αξιωματούχος του ΟΗΕ που ρωτήσαμε είπε πως χωρίς να ξέρει λεπτομέρειες, κάποιοι στο γραφείο του γ.γ. κάνουν διάφορες διερευνητικές προσπάθειες, όμως ακόμη δεν έχει βγει κάποιο όνομα προς τα έξω, ούτε έχει γίνει κάποια βολιδοσκόπηση των πλευρών, που συμβαίνει στο τελικό στάδιο της επιλογής.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΑΜΕΡΩΤΑ / *Γράφει ο* **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Οι μεταφορές καθορίζουν την ανάπτυξη

Ο τομέας των μεταφορών αντανακλά σε μεγάλο βαθμό την πορεία της οικονομίας. Μεταφορές που κυρίως γίνονται από τα λιμάνια και τα αεροδρόμιά μας. Η πολιτική των ανοικτών αιθέρων από τη μια, και η εμπορικοποίηση των εργασιών του λιμανιού της Λεμεσού από την άλλη καθόρισαν την πολιτική και την οικονομική προσέγγιση στον τομέα αυτό. Και τα αποτελέσματα δικαιώνουν όσους σχεδίασαν και υλοποίησαν αυτή την πολιτική. Πρωτίστως τον υπουργό Μάριο Δημητριάδη.

Σήμερα απολαμβάνουμε χαμηλότερες τιμές στα αεροπορικά ναύλα ενώ έχουμε σαφώς περισσότερες επιλογές σε αεροπορικές εταιρίες και προορισμούς. Η αύξηση του επιβατικού κοινού, συνυφασμένη βεβαίως και με την αύξηση στον τουρισμό, είναι συνδεδεμένη και με την πολιτική των ανοικτών αιθέρων. Στο λιμάνι της Λεμεσού έχουμε σήμερα αυξημένα εξυπηρετούμενα φορτία. Ο χρόνος αποπεράτωσης είναι μειωμένος και το κόστος χαμηλότερο στο νέο καθεστώς λειτουργίας. Ο στόχος βεβαίως παραμένει για να καταστεί η Λεμεσός η ελκυστικότερη επιλογή λιμένα στην περιοχή.

Έχουν ακόμα πολλά να γίνουν. Σε ό,τι αφορά τα λιμάνια, σειρά παίρνει η Λάρνακα. Η παραχώρηση σε στρατηγικούς επενδυτές και η μεταφορά των πετρελαιοδεξαμενών από την Δεκέλεια, θα μεταμορφώσει ολόκληρη την πόλη. Ο σχεδιασμός στον τομέα ολοκληρώνεται με την συμφωνία για το λιμάνι του Βασιλικού. Στον τομέα των αερομεταφορών χρειάζεται να προχωρήσει η επέκταση των εγκαταστάσεων των αεροδρομίων της Λάρνακας και της Πάφου για να σκαρφαλώσουμε σε νέα επίπεδα επιβατικής κίνησης. Απαραίτητες υποδομές για να υλοποιηθεί ο στρατηγικός σχεδιασμός για τον τουρισμό. Ο στόχος είναι να διπλασιαστεί η συνεισφορά στο ΑΕΠ από τον τουρισμό μέχρι το 2030. Αυτό δεν μπορεί να γίνει χωρίς αισθητή αύξηση στον αριθμό των επισκεπτών.

Στη ναυτιλία κάνουμε το μεγάλο βήμα με τη δημιουργία του υφυπουργείου από την 1η Μαρτίου. Οι προοπτικές εκεί είναι απεριόριστες δεδομένου και της μέχρι σήμερα πορείας. Φτάνει να το πιστέψουμε και να δώσουμε τα απαραίτητα εφόδια για να ξεφύγουμε και να προχωρήσουμε σε νέα ρεκόρ που θα έχουν την αντίστοιχη συνεισφορά στην οικονομία. Οι μεταφορές όμως δεν γίνονται μόνο στα λιμάνια και στα αεροδρόμια, γίνονται και στους δρόμους. Και σίγουρα δεν αφορά μόνο μετακινήσεις με ιδιωτικά αυτοκίνητα. Αφορά και τις δημόσιες μεταφορές. Η ολοκλήρωση του οδικού δικτύου με την υλοποίηση των μεγάλων οδικών έργων είναι απαραίτητη. Ο περιμετρικός Λευκωσίας, ο δρόμος Λεμεσού - Σαϊτά αλλά και ο δρόμος Πάφου - Πόλης προχωρούν. Από εκεί και πέρα χρειάζεται να πάρουμε αποφάσεις για τις δημόσιες μεταφορές που θα βοηθήσουν στη βιώσιμη κινητικότητα. Και πιστεύω πως πρέπει να λειτουργήσουμε χωρίς συναισθηματισμούς. Δεν μας παίρνει να έχουμε και στην επόμενη σύμβαση αποτυχημένο σχεδιασμό και άδεια λεωφορεία. Ο απογαλακτισμός από τις νοοτροπίες και τις πρακτικές που μας καθιστούν τριτοκοσμική χώρα στον τομέα αυτό είναι απαραίτητος.

> *Η πολιτική κατεύθυνση είναι δεδομένη. Παρομοίως και η πολιτική βούληση και του Δημοκρατικού Συναγερμού και της κυβέρνησης του Προέδρου Αναστασιάδη. Η ανάπτυξη της οικονομίας και η σταθερότητα της κοινωνίας περνούν μέσα από κάθε τομέα της παραγωγικής διαδικασίας.*

Η πολιτική κατεύθυνση είναι δεδομένη. Παρομοίως και η πολιτική βούληση και του Δημοκρατικού Συναγερμού και της κυβέρνησης του Προέδρου Αναστασιάδη. Η ανάπτυξη της οικονομίας και η σταθερότητα της κοινωνίας περνούν μέσα από κάθε τομέα της παραγωγικής διαδικασίας. Στον τομέα των μεταφορών καταφέραμε να κάνουμε άλματα μέσα από φουρτουνιασμένη θάλασσα. Στα επόμενα χρόνια μπορούμε να ολοκληρώσουμε τον σχεδιασμό που είναι ξεκάθαρα καταγραμμένος. Τα αποτελέσματα δεν είναι τυχαία, αλλά απότοκο ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού. Αυτό θέλουμε να συνεχίσουμε να κάνουμε.

Βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας
twitter: @dmdemetriou

ΒΟΛΕΣ / *Γράφει ο* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ**

Η ανατροπή του «γκουγκλαρίσματος»

Οι παππούδες μας μιλούσαν άλλοτε με περηφάνια και άλλοτε με δυσφορία για τα μαθητικά τους χρόνια. Ο τρόπος μάθησης ήταν πολύ απλός και στηριζόταν στον κανόνα, ότι γνώση είναι η μνήμη. Έπρεπε είτε να μάθουν το μάθημα, τα κείμενα, «απ' έξω», δηλαδή από μνήμης, είτε να «φαν» άγριο ξύλο, είτε με βίτσα (βέργα) είτε από τα σκληροτράχηλα χέρια του δασκάλου. Αλλά και σήμερα, οι προ ίντερνετ άνθρωποι θυμούνται τα μαθητικά τους χρόνια, πολλές φορές με πίκρα, αφού αναγκάζονταν να «παπαγαλίζουν» να μαθαίνουν από μνήμης, ακατανόητα κείμενα και παράξενες έννοιες, απλώς και μόνο γιατί έπρεπε να περάσουν το μάθημα.

Η θλιβερή αυτή ιστορία, ακόμη και σήμερα που όλοι μιλούν για την κριτική σκέψη, ανατρέπεται από «παλιομοδίτικους» δασκάλους και καθηγητές, οι οποίοι επιμένουν και περιορίζουν τη μάθηση, στην καλή μνήμη των μαθητών. Σε αυτό τον κανόνα, υπήρχαν και υπάρχουν οι εξαιρέσεις ανθρώπων, οι οποίοι έχουν και είχαν το χάρισμα της φωτογραφικής μνήμης. Ωστόσο, συνήθως αυτοί οι άνθρωποι, διαθέτουν πολλά και σπουδαία πτυχία και διπλώματα και συνήθως αδυνατούν είτε να διδάξουν αυτά που ξέρουν, είτε να εφαρμόσουν στην πράξη τις γνώσεις που απέκτησαν.

Με την εισβολή του διαδικτύου στην ζωή μας, πριν από τρεις περίπου δεκαετίες και την επινόηση των μηχανών αναζήτησης και ειδικότερα το περίφημο Google, το ξακουστό «γκουγκλάρισμα», ανατράπηκαν πρακτικές αιώνων. Σε πανεπιστημιακό επίπεδο, χρησιμοποιούνται προγράμματα σε υπολογιστές, τα οποία εντοπίζουν αυτόματα, αν ένας φοιτητής, αντέγραψε μια εργασία ή ακόμη και μια πρόταση από το διαδίκτυο. Οι νέοι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι απαιτούν πρωτότυπα κείμενα από τους φοιτητές, αποτέλεσμα της κριτικής και συνθετικής σκέψης. Πιο απλά, θα πρέπει οι φοιτητές να μελετήσουν πολλά βιβλία, να διαβάζουν πολλά κείμενα στο διαδίκτυο και να γράψουν πρωτότυπες εργασίες, οι οποίες να απεικονίζουν τις γνώσεις, τις σκέψεις και τις ικανότητές τους. Αλλά και σε επίπεδο καθημερινής διασκέδασης, σε όλο τον κόσμο, ειδικότερα στην τηλεόραση και το ραδιόφωνο, υποχωρούν ή και εξαφανίζονται τα παιχνίδια γνώσεων, δηλαδή μνήμης και αντικαθιστούνται από παιχνίδια στρατηγικής και τύχης.

Η σημαντικότερη όμως ανατροπή που έφερε το «γκουγκλάρισμα» αφορά τις εργασιακές σχέσεις και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Οι προσλήψεις και οι προαγωγές δεν γίνονται στη βάση της ικανότητας των υποψηφίων να θυμούνται κανόνες και νούμερα, αλλά στη βάση της ικανότητάς τους να αντεπεξέλθουν σε δύσκολες καταστάσεις και να επιλύουν σύνθετα προβλήματα.

Ο περίφημος δείκτης ευφυΐας υποβαθμίστηκε σε μεγάλο βαθμό, αφού εντοπίστηκαν πολλοί άλλοι δείκτες ικανοτήτων, ψυχολογικών και σωματικών, οι οποίοι έχουν μεγαλύτερη σημασία στην παραγωγικότητα ενός υπαλλήλου και κυρίως ενός διευθυντή. Στην Αμερική ή και σε άλλες προηγμένες οικονομίες, τα μεταπτυχιακά διπλώματα, προσφέρονται στους φοιτητές, αφού προσκομίσουν πιστοποιητικά εργασιακής πείρας, η οποία σήμερα έχει αξία ισάξια από τις πανεπιστημιακές γνώσεις.

Στην Κύπρο άρχισαν να γίνονται δειλά βήματα, κυρίως στη δημόσια υπηρεσία, ώστε να αξιολογούνται οι υπάλληλοι, με βάση τις ικανότητές τους, στην εκτέλεση της εργασίας τους και όχι με βάση τα διπλώματα ή την προϋπηρεσία τους. Ωστόσο, το τραγικό στην υπόθεση είναι ότι ακόμη δεν εφαρμόζονται σύγχρονα συστήματα αξιολόγησης και καταγραφής της αποδοτικότητας των υπαλλήλων. Εξάλλου και τα κατ' εξοχήν σώματα προσλήψεων και προαγωγών στο Δημόσιο, η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας και η Εκπαιδευτική Υπηρεσία, ακολουθούν «παλιομοδίτικους κανόνες», ίσως δεμένες από «παλιομοδίτικους» νόμους, και πρώτο κριτήριο στις προσλήψεις είναι τα διπλώματα και στις προαγωγές η αρχαιότητα και όχι η πραγματική ικανότητα ενός υπαλλήλου.

Ακόμη και αυτή η περίοδος δοκιμασίας χάνεται πίσω από κομματικές ή άλλες σκοπιμότητες. Στον ιδιωτικό τομέα, η κατάσταση είναι υποχρεωτικά καλύτερα, αφού όσοι δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν υποχρεωτικά απολύονται από τις επιχειρήσεις. Παρόλο που η οικογενειοκρατία και τα πάθη των διοικούντων, όχι σπάνια, διαλύουν σπίτια και επιχειρήσεις. Το μόνο ευτύχημα είναι ότι ο κόσμος γυρνά και ουδείς δεν είναι αναντικατάστατος.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ**

Οι συνομιλίες και οι προοπτικές

Στις 13 Ιουλίου 1974 ολοκληρώθηκε προσχέδιο συμφωνίας για το Κυπριακό από τους συνταγματολόγους Μιχαήλ Δεκλερή και Ορχάν Αλτικαστή από την Ελλάδα και την Τουρκία αντίστοιχα η αποστολή των οποίων ήταν να συμβάλουν στην επιτυχία των ενισχυμένων ενδοκυπριακών συνομιλιών. Η συμφωνία αυτή, η οποία προνοούσε ένα ενιαίο κράτος με στοιχεία κοινοτικής αυτοδιοίκησης σε θέματα χαμηλής πολιτικής, επρόκειτο να μονογραφηθεί από τους δύο συνομιλητές Γλαύκο Κληρίδη και Ραούφ Ντενκτάς στις 16 Ιουλίου 1974. Το πραξικόπημα και η εισβολή διαφοροποίησαν άρδην τα δεδομένα. Στις 23 Ιουλίου 1974 ο Γλαύκος Κληρίδης εισηγήθηκε στον Ραούφ Ντενκτάς την επαναφορά του Συντάγματος του 1960. Ο Τ/κ ηγέτης σε συνεννόηση με την Άγκυρα απάντησε ότι ήταν πλέον αργά. Με τις ιδέες και τους χάρτες που η Άγκυρα και ο Ντενκτάς κατέθεσαν μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου γύρου της εισβολής οι τουρκικοί σχεδιασμοί έγιναν προφανείς. Είναι σημαντικό να αξιολογήσουμε τα δεδομένα με ορθολογισμό και μακριά από δογματισμούς και ευσεβοποθισμούς. Υπενθυμίζεται ότι το Σύνταγμα του 1960 ήταν βασισμένο στη συναινετική δημοκρατία (ήταν μια μορφή διοικητικής δικοινοτικής ομοσπονδίας χωρίς γεωγραφική βάση). Το 1968-1974 διεξήχθηκαν ενδοκυπριακές συνομιλίες με βάση λύσης το ενιαίο κράτος. Μετά τις 20 Ιουλίου η βάση λύσης μετατοπίσθηκε δραματικά καθώς έκτοτε συζητείται η ομοσπονδία σε γεωγραφική βάση. Αρχικά οι συζητήσεις περιστρέφονταν γύρω από τη διπεριφερειακή και πολυπεριφερειακή ομοσπονδία. Οι δυνάμεις της ελληνοκυπριακής κοινότητας που αντιτίθεντο σε αυτή την προοπτική δεν κατέθεσαν οποιαδήποτε ολοκληρωμένη εναλλακτική πρόταση. Υπήρξαν πέντε Συμφωνίες Υψηλού Επιπέδου ως ακολούθως:

1. 12 Φεβρουαρίου, 1977 Μακαρίου - Ντενκτάς
2. 19 Μαΐου, 1979 Κυπριανού - Ντενκτάς
3. 8 Ιουλίου, 2006 Παπαδόπουλου - Ταλάτ
4. 23 Μαΐου, 2008 Χριστόφια - Ταλάτ
5. 11 Φεβρουαρίου, 2014 Αναστασιάδη – Έρογλου.

Ο όρος διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία χρησιμοποιείται από τα τέλη του 1980 σε διάφορα επίπεδα και από τον ΟΗΕ, για πρώτη φορά συμπεριλήφθηκε σε Συμφωνία Υψηλού Επιπέδου το 2006 (στη Συμφωνία Παπαδοπούλου – Ταλάτ γνωστή, ως Συμφωνία της 8ης Ιουλίου). Ο Πρόεδρος Παπαδόπουλος προσπάθησε να διαφοροποιήσει την έννοια αυτή χρησιμοποιώντας τον όρο «διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία με το σωστό περιεχόμενο». Μεγάλη διολίσθηση έλαβε χώρα με τις Συμφωνίες Χριστόφια-Ταλάτ και Αναστασιάδη-Έρογλου όπου ενσωματώθηκε η πρόνοια για «συνιστώντα κράτη». Παρά τις οδυνηρές παραχωρήσεις της ελληνοκυπριακής πλευράς δεν κατέστη δυνατή η επιτευξη μιας συμφωνίας. Ούτε και η σταδιακή προσαρμογή των ελληνοκυπριακών θέσεων με τις τουρκικές οδήγησε σε λύση. Μεταξύ άλλων, η Κυπριακή Δημοκρατία με μια τέτοια εξέλιξη θα αντικατασταθεί από ένα τρικέφαλο κράτος το οποίο θα αντιμετωπίσει σοβαρούς κινδύνους δυσλειτουργίας και κατάρρευσης. Αξιολογώντας την πορεία των συνομιλιών από το 1974 μέχρι σήμερα είναι προφανές ότι η βάση των συνομιλιών έχει σταδιακά προσεγγίσει τις τουρκικές θέσεις. Ο τουρκικός μαξιμαλισμός μέχρι σήμερα έχει αποτρέψει μια δυσμενή διευθέτηση. Το χειρότερο είναι ότι ακόμα η Κυπριακή Δημοκρατία δεν έχει πειστικό αφήγημα. Επίσης όλα αυτά τα χρόνια δεν αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες για δική μας κατάθεση θέσεων. Ο στόχος ήταν η αποφυγή επίρριψης ευθυνών στην πλευρά μας. Σημειώνεται συναφώς ότι όταν υπάρχουν πρωτοβουλίες που οδεύουν προς ολοκλήρωση δημιουργείται ένα αρνητικό κλίμα λόγω του περιεχομένου του (εκάστοτε) σχεδίου. Ας μη λησμονούμε το τι έλαβε χώρα με τις Ιδέες Γκάλι, το Σχέδιο Ανάν και με την τελευταία πρωτοβουλία που κατέρρευσε στο Κραν Μοντάνα. Πέραν της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων υπάρχουν και άλλα σημαντικά ζητήματα όπως η μορφή του κράτους, η διακυβέρνηση, το Εδαφικό, οι περιουσίες και η οικονομία. Ιδιαίτερη σημασία αποκτά το θέμα του εποικισμού και η εμμονή της τουρκικής πλευράς στις τέσσερεις βασικές ελευθερίες για Τούρκους υπηκόους. Ως εκ τούτου ο Πρόεδρος που θα εκλεγεί θα πρέπει να σταθμίσει όλα τα δεδομένα και να προβληματισθεί σοβαρά για νέες προσεγγίσεις. Είναι κατανοητές οι υπέρμετρες δυσκολίες της διαφοροποίησης του κεκτημένου των συνομιλιών και της διαδικασίας. Όμως εκ των πραγμάτων μια νέα προσέγγιση αποτελεί στρατηγικό μονόδρομο.

Ο κ. Ανδρέας Θεοφάνους είναι καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας και πρόεδρος του Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Το Google Street View πήγε να παρακολουθήσει τη μετανάστευση των καβουριών στο νησί των Χριστουγέννων.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Το blame game είναι το απόλυτο τουρκικό δόγμα

Θέλει δουλειά για να γυρίσει ο ήλιος, οπότε Τουρκία και Ελλάδα να φωτιστούν ταυτόχρονα. Κι αυτό γιατί, παρά τα όσα θέλουμε να μας ενώνουν παρά να μας χωρίζουν, οι διαφορές ανάμεσα στις δύο χώρες και κατ' επέκταση και για την Κύπρο, υπερβαίνουν τον θρησκευτικό, πολιτισμικό, πολιτειακό, ιστορικό παράγοντα που βρίσκεται στα θεμέλια της καθεμιάς. Το ότι ο Πρόεδρος της Τουρκίας θεωρεί πως μπορεί μέσα στο Προεδρικό Μέγαρο της Ελλάδας να προωθεί με τον πλέον επιδεικτικό τρόπο τη δική του ατζέντα, πάντα με εκείνο το παράπονο που συχνά έχουμε ακούσει και από τ/κ πλευράς, δεν είναι τυχαίο.

Για τη σύγχρονη Τουρκία, το δόγμα είναι ότι πάντα κάποιος άλλος φέρει την ευθύνη, όχι η ίδια. Πάντα κάποιος άλλος πρέπει να επιδείξει σεβασμό στις δικές της ευαισθησίες, πρόταση-καραμέλα στο στόμα και των Τ/κ, αλλά όχι η ίδια. Πρέπει να υπάρχει πάντα κάποιος που θα είναι εκεί τόσο για να δεχτεί τα βέλη εφόσον δεν πληροί όλα τα στάνταρ της καλής γειτονίας όσο και να δεχτεί υποδείξεις για το πώς εκείνος, ο άλλος, ο κάποιος, μπορεί να καταστεί καλύτερος όχι για τον εαυτό του ή για τη χώρα του, αλλά πάλι για την Τουρκία. Δεν μπορεί ο νεο-σουλτανισμός του Ερντογάν να παραδεχθεί λάθος. Ειδικά στην εξωτερική πολιτική, εκεί δηλαδή που το δόγμα Νταβούτογλου πήγε περίπατο μετά βαΐων και κλάδων. Με αποτέλεσμα σήμερα, η Τουρκία να είναι μια χώρα με πολλαπλές πηγές προβλημάτων, πολλά εκ των οποίων προσφεύγει στη βία για να τα επιλύσει.

Το ίδιο συνέβαινε και στο παρελθόν, οπότε το ότι επιθυμεί σε ατομικό επίπεδο τον δυτικό ατομικισμό, την εξατομίκευση που θέλει να μοιάσει στο Λονδίνο, στο Παρίσι, στη Βαρκελώνη, αυτό δεν σημαίνει πως μπορεί ή θέλει πολιτικά και σε επίπεδο κράτους να το επιτύχει. Παράλληλα, η Τουρκία θα προάγει τα συμφέροντά της και ο Ερντογάν αυτή την περίοδο αλλά και στο μέλλον, θα «φαντάζει» για την κοινωνία της Τουρκίας, ο πατέρας που πάντα θα παραμένει άγρυπνος στο πλευρό της χώρας και θα την προφυλάσσει από τον εχθρό. Ο οποίος εχθρός έρχεται κι αυτός από διδάγματα του παρελθόντος, και συμβαδίζει σήμερα ο εσωτερικός με τον εξωτερικό. Έχει καταγραφεί ιστορικά και σε άλλα καθεστώτα που κυνηγούσαν φαντάσματα τα οποία «έβλεπαν» παντού. Εκτός χώρας παράλληλα με τη στρατιωτική βία, η Τουρκία θέλει ν' αλλάξει ισορροπίες που δεν αλλάζουν. Η Συνθήκη της Λωζάννης δεν αλλάζει, και εδώ δεν τίθεται θέμα ερμηνείας όπως είπε ο Έλληνας Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Αν υποθέσουμε πως αυτό που είπε ο κ. Παυλόπουλος είναι σωστό, τότε η Συνθήκη αλλάζει με την ερμηνεία. Ο συνταγματολόγος Ανδρέας Λοβέρδος, αφότου ολοκληρώθηκε η συνάντηση Ερντογάν-Παυλόπουλου, είπε πως «η Συνθήκη της Λωζάννης μπορεί να αλλάξει και με την ερμηνεία». Οπότε ας είμαστε προσεχτικοί, εφόσον τα ψίχουλα που ψάχνει, βρίσκει κι αφήνει πίσω του το πέρασμα Ερντογάν από την Ελλάδα, μπορεί να μετουσιωθούν σε βουνά απροσπέλαστα. Τι εννοώ: «Η Συνθήκη της Λωζάννης έχει υπογραφεί από ένα πολύ μεγάλο αριθμό κρατών και μεγάλων δυνάμεων και δεν είναι από τις συνθήκες οι οποίες εύκολα μπορεί να αλλάξουν. Τέτοιες Συνθήκες που φτιάχνουν τέτοιου είδους σύνορα δεν λήγουν ποτέ. Θα μείνουν μέχρι ένας πόλεμος να αλλάξει ριζικά τα δεδομένα», έχει πει για το θέμα ο επίκουρος καθηγητής Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου Άγγελος Συρίγος. Αν γίνουν στην πραγματικότητα αντιληπτά τα μεγέθη των όσων προσπαθεί να επιτύχει ο Ερντογάν, τότε εν τέλει η αντιμετώπιση αυτών των αξιώσεων, και του Κυπριακού συμπεριλαμβανομένου, με την ευθύνη της Τουρκίας να μην παραγράφεται αλλά και να μη γίνεται αποδεκτή από την ίδια, θα αντιληφθούμε πόσο προσεχτικοί πρέπει να είμαστε. Κι ούτε πρέπει να δίνονται ή να αφήνονται τα όποια παράθυρα, στο όνομα μιας, με στρεβλωμένο περιεχόμενο, καλής γειτονίας.

Σήμερα, η Τουρκία να είναι μια χώρα με πολλαπλές πηγές προβλημάτων, πολλά εκ των οποίων προσφεύγει στη βία για να τα επιλύσει.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ / *Του* **ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ**

Το θέμα δεν είναι η Σωτήρα

«Η μόνη περιοχή όπου το θείο είναι ορατό είναι αυτό της τέχνης, όποιο όνομα κι αν διαλέξουμε να της δώσουμε».

Αντρέ Μαλρώ, 1901-1976, Γάλλος συγγραφέας, πολιτικός.

Το πιο πάνω απόφθεγμα αφιερωμένο στους εκκλησιαστικούς τοπικούς παράγοντες της Σωτήρας που, όπως λέγεται, ξεκίνησαν όλη αυτή τη γελοία και συνάμα απαράδεκτη ιστορία που μας δείχνει ότι μόνο κατ' ευφημισμό είμαστε ευρωπαϊκή χώρα. Έτυχε λόγω της ραδιοφωνικής μου εκπομπής στο LOVE FM να αποκτήσουμε μια επικοινωνία με κάποιους από τους υπαλλήλους του Δήμου και να συνομιλήσουμε τηλεφωνικά (εκτός αέρα) με τον δήμαρχό της. Φαίνεται ότι είναι μια κοινότητα που ο δήμος και ο δήμαρχος κάνουν καλή και πολλή δουλειά και έχουν δώσει μια δυναμική στην τοπική κοινωνία.

Το θέμα όμως στην περίπτωση της απαγόρευσης του ανεβάσματος της αξιόλογης παράστασης του ΘΟΚ «Cock» δεν ήταν η Σωτήρα, ούτε οι άνθρωποι της κοινότητας. Άλλωστε, όπως μας έστειλαν κάποιοι ακροατές από την περιοχή με γραπτά μηνύματα τους «μα ποιες αντιδράσεις υπήρξαν; Δεν ακούσαμε, ούτε είδαμε τίποτα». Ακριβώς. Κάποιοι «κύκλοι» της εκκλησίας στην περιοχή και κάποια πουριτανικά στοιχεία έκαναν πάλι το «θαύμα» τους εκθέτοντας την κοινότητα και τον δήμαρχο χωρίς κανένα λόγο. Το θέμα επίσης δεν είναι η ομοφυλοφιλία η οποία υπάρχει στην υπόθεση του συγκεκριμένου θεατρικού έργου, αφού υπάρχει ένα ομοφυλόφιλο ζευγάρι. Εδώ μιλάμε για θέμα αρχών και μάλιστα πολύ σοβαρό. Κανείς δεν δικαιούται να λογοκρίνει ένα έργο και να απαγορεύει μάλιστα το ανέβασμα του σε ένα κλειστό θέατρο όπου όποιος θα ήθελε να το παρακολουθήσει θα έπρεπε να πληρώσει εισιτήριο. Κανείς δεν έχει αυτοδιοριστεί «αστυνομικός της τέχνης» ή των «χρηστών ηθών». Αν είναι δυνατόν; Πού ζούμε, στον μεσαίωνα; Ποιος έδωσε το δικαίωμα στους οποιουσδήποτε δημοτικούς συμβούλους να αποφασίζουν και να καθορίζουν τι θα παρακολουθήσουν οι δημότες τους;

Όπως σημειώνει και στη δημόσια παρέμβασή της η επίτροπος Διοικήσεως Και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Μαρία Στυλιανού Λοττίδη «Στη συγκεκριμένη περίπτωση λήφθηκε μια απόφαση από μη εξουσιοδοτούμενο από τον νόμο όργανο, χωρίς την προσφυγή σε αρμόδιο Δικαστήριο, χωρίς την αποκάλυψη οποιουδήποτε αδικήματος και χωρίς η παρέμβαση να είναι αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία». Άρα η όλη απόφαση και ενέργεια ήταν παράνομη. Το θέμα λοιπόν δεν είναι η Σωτήρα, δεν είναι η ομοφυλοφιλία αλλά το να μην επιτρέψουμε ξανά να επαναληφθούν τέτοιες αντιδημοκρατικές ενέργειες στον τόπο μας από τον οποιονδήποτε. Το δε επιχείρημα του δημάρχου και του δημοτικού συμβουλίου είναι επεικώς για γέλια: «λάβαμε την απόφαση για να αποτρέψουμε τυχόν επεισόδια». Άρα ο οποιοσδήποτε δήμος μπορεί να απαγορεύσει αύριο ένα ποδοσφαιρικό αγώνα επειδή θα υπάρχει φόβος επεισοδίων σε ένα γήπεδο εντός των ορίων του; Θέλω να υπερηφανεύομαι ότι ζω σε μια ευρωπαϊκή, σύγχρονη κοινωνία και κανένα δημοτικό συμβούλιο δεν έχει το δικαίωμα να μου το στερήσει αυτό. Όποιος θέλει αγοράζει εισιτήριο και παρακολουθεί όποιο θεατρικό, κινηματογραφικό, μουσικό έργο θέλει, διαβάζει όποιο βιβλίο θέλει και πάει σε οποιαδήποτε έκθεση θέλει. Μα θα λέμε τώρα τα βασικά πράγματα; Εκεί καταντήσαμε; Τα ζητήματα της ελευθερίας της έκφρασης δεν επαφίονται σε κανένα δήμαρχο ή μουχτάρη. Μιλάμε για την πρώτη ουσιαστικά απαγόρευση ανεβάσματος θεατρικής παράστασης στην Κύπρο. Δεν είναι κάτι απλό. Απ εκεί και πέρα, ο ΔΗΣΥ έβγαλε μια «ντεμί» ανακοίνωση, η οποία μετά από παρέμβαση του Αβέρωφ Νεοφύτου άλλαξε και έγινε πιο σωστή ενώ από το ΔΗΚΟ είχαμε «σιγή ασυρμάτου». Η σημασία της τοποθέτησης των δύο συγκεκριμένων κομμάτων ήταν μεγάλη αφού οι δημοτικοί σύμβουλοι προέρχονται απ' αυτά τα δύο. Στο βιβλίο «Περί ελευθερίας» ο Τζον Στιούαρτ Μιλ γράφει: «αν νομιμοποιείται η λογοκρισία με βάση τις αντιλήψεις της πλειοψηφίας κάθε εποχής, τότε αυτό θα σήμαινε ότι ορθώς καταδικάστηκαν σε θάνατο και ο Σωκράτης και ο Ιησούς». Τα δε άτομα που σύμφωνα με τον δήμαρχο αντιδρούσαν και θα διαμαρτύρονταν έξω από το θέατρο θα έπρεπε να είχαν υπόψη τους αυτό που είπε ο Φελίνι: «η λογοκρισία είναι διαφήμιση πληρωμένη από το κράτος»… Στη συγκεκριμένη περίπτωση από τον δήμο…

trifonost@sppmedia.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / *Της* **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Ο υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού απλώς λυπάται

Αυτό έκανε ο κ. Καδής μέχρι την ώρα που γράφονταν αυτές οι γραμμές. Απλώς λυπόταν. Και προφανώς από τη λύπη την πολλή δεν μπορούσε καν να ενεργήσει άμεσα ούτως ώστε να εκδώσει πάραυτα μια ανακοίνωση με την οποία να υπογραμμίζει τη νομική και ηθική υποχρέωση του κάθε πολίτη να προστατεύει και να υπερασπίζεται την ελευθερία της έκφρασης. Τόση λύπη λοιπόν. Και για όσους δεν αντιλαμβάνεστε περί τίνος πρόκειται αναφέρομαι στην εξευτελιστική για τη δημοκρατία μας άρνηση του Δήμου Σωτήρας να ανεβεί εκεί η παράσταση «Cock» του ΘΟΚ με τη δικαιολογία ότι θα υπάρξει αναστάτωση στην κοινότητα. Γιατί θα υπάρξει αναστάτωση κανείς με σώας τας φρένας δεν έχει αντιληφθεί, δεδομένου ότι πρόκειται για μια παράσταση με εισιτήριο και όποιος γουστάρει τη βλέπει και όποιος δεν γουστάρει μένει σπίτι κλεισμένος και προσεύχεται για τη Σωτηρ(ί)α του.

Ο Δήμος Σωτήρας όμως ο οποίος κατά τ' άλλα καταδικάζει έντονα –όπως αναφέρει στην ανακοίνωσή του– «τις οποιεσδήποτε απειλές και ρατσιστικές συμπεριφορές ενάντια στη διαφορετικότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα», αποφάσισε να υποκύψει σ' αυτές τις απειλές (που ο ίδιος καταδικάζει) και να πει όχι στο «Cock» ούτως ώστε να μη μετατραπεί –λέει– η κοινότητα σε πεδίο προστριβών. Excuse me που ρωτώ αλλά αν είχε αυτό το μαράζι ο Δήμος Σωτήρας γιατί δεν ζητούσε τη βοήθεια της Αστυνομίας ώστε να διασφαλίσει το ομαλό ανέβασμα της παράστασης; Και αν δεχτούμε ότι ο συγκεκριμένος Δήμος τόσα ξέρει, τόσα καταλαβαίνει και κυρίως τόσα είναι ικανός να πράξει λόγω περιορισμένων πνευματικών και άλλων ικανοτήτων, δεν υπάρχει κάποιος σ' αυτό το κράτος κάποιος να τους συνεφέρει; Όπως για παράδειγμα ένας υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού ο οποίος εκτός από το να λυπάται να έχει και το τσαγανό να βγει με μια επίσημη καταδικαστική ανακοίνωση στην οποία να υπογραμμίζει πως κανείς δεν έχει το δικαίωμα να πλήττει την ελευθερία της έκφρασης; Μη σας πως μάλιστα ότι εκείνο που όφειλε να πράξει ήταν πέραν μιας ανακοίνωσης.

Δηλαδή να φροντίσει ως Υπουργείο να ανεβεί η παράσταση και να φέρει εκεί αστυνομικές δυνάμεις ούτως ώστε να τηρηθεί η έννομη τάξη αλλά και να αντιληφθεί και ο τελευταίος τραμπουκοβλάχος πως δεν περνά η «τρομοκρατία» του όπως δεν περνά και οποιαδήποτε άλλη σκοταδιστική παρότρυνση η οποία παραβιάζει το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης. Διότι το πρόβλημα δεν είναι η δήθεν αναστάτωση της κοινότητας αλλά η βαθύτατη άγνοια, ο ανίατος ψευτοσυντηρητισμός μας, η επικίνδυνη σκοταδιστική επιρροή της Εκκλησίας και όλα όσα συνθέτουν και συντηρούν το χαμηλό πνευματικό μας επίπεδο και τη θλιβερή αμορφωσιά μας, η οποία δεν μας επιτρέπει να αντιληφθούμε πως έχουμε καθήκον να προστατεύουμε την ελευθερία του λόγου και της δημοκρατίας έστω κι αν αυτό προκαλεί… αναταραχή και αναστάτωση. Μήπως να θυμηθούμε και την περίπτωση του έργου που εκτίθετο στο πλαίσιο του Πάφος '17 και για το οποίο μια άλλη κοινότητα απειλούσε πως πρέπει να κατεβεί διότι θεώρησε ότι προσέβαλε τον Μακάριο; Δεν είναι καθόλου άσχετα και ασύνδετα όλα αυτά αλλά είναι οι πολλαπλές όψεις της αναχρονιστικής επαρχιώτικης και θεοσεβούμενης αντίληψής μας την οποία οποίο έχει καθήκον και αποστολή το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού να καταπολεμήσει αν ενδιαφέρεται να δημιουργήσει υπόβαθρο παιδείας και πολιτισμού. Ο υπουργός μας, ωστόσο, περιορίστηκε στην ανάρτηση της λύπης του την οποία συνόδευσε και με τη διαπίστωση πως «δεν δικαιολογούνται τέτοιες προσεγγίσεις σε μια ανοιχτή, ανεκτική και δημοκρατική κοινωνία».

Πιο απαράδεκτη παρέμβαση σε ένα τόσο σοβαρό περιστατικό δεν θα μπορούσε να υπάρξει. Διότι όχι μόνο δεν πρόκειται για «προσέγγιση» αλλά για μια κατάφορη λογοκρισία και δεύτερο δεν είναι θέμα τι δικαιολογείται και τι όχι αλλά τι είναι νομικά κατοχυρωμένο και ως τέτοιο δεν χρειάζεται δικαιολογίες αλλά προστασία. Συμπέρασμα: Εμείς είμαστε αυτοί που πρέπει να λυπόμαστε κ. Καδή που φανήκατε και πάλι ανεπαρκής να προστατεύσετε την παιδεία και τον πολιτισμό.

elenixenou11@gmail.com

Κίτρινοι «δικαστές»

Της **ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Η είδηση έπεσε στο κενό, μεταξύ της επίσκεψης του «σουλτάνου» Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και των επετειακών σπασιμάτων στα Εξάρχεια ανήμερα την εορτή του Αγίου Νικολάου. «Τέλος στη δικαστική περιπέτεια του τραγουδιστή Μιχάλη Χατζηγιάννη βάζει το Συμβούλιο Εφετών, το οποίο τον απαλλάσσει από την κατηγορία της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομη δραστηριότητα για την υπόθεση των εμβασμάτων που είχε στείλει στην Κύπρο πριν από έξι χρόνια. Μία ημέρα μετά την αυτοπρόσωπη εμφάνιση του καλλιτέχνη στη συνεδρίαση του συμβουλίου, με βούλευμά τους (αριθμός 2325/2017), οι εφέτες κλείνουν την υπόθεση κρίνοντας ότι δεν πρέπει να παραπεμφθεί σε δίκη ο κατηγορούμενος. Απαλλακτική για τον κ. Χατζηγιάννη ήταν και η εισαγγελική πρόταση για την υπόθεση που αφορά ποσά 5,3 εκατ. ευρώ, τα οποία ο καλλιτέχνης είχε εμβάσει στη χώρα του τη διετία 2010-2011. Ο κ. Χατζηγιάννης έχει αθωωθεί και από την κατηγορία της φοροδιαφυγής, καθώς το δικαστήριο δέχθηκε ότι τα επίμαχα ποσά που εμβάστηκαν στην Κύπρο ήταν εισοδήματα του καλλιτέχνη από προηγούμενα έτη και όχι «αποκρυβείσα φορολογητέα ύλη».

Ο δημοφιλής τραγουδιστής, λοιπόν, ούτε φοροδιέφυγε ούτε νομιμοποίησε βρώμικο χρήμα, σύμφωνα με όσα αποφάσισε η Δικαιοσύνη. Είναι καθαρός. Διάφανος. Πόσο ενδιαφέρουσα είναι αυτή η εξέλιξη; Ελάχιστα έως καθόλου. Μάλλον δεν θα ασχοληθούν όλοι εκείνοι που είχαν σπεύσει να τον κρεμάσουν στα μανταλάκια, να τον κατασυκοφαντήσουν, να τον στοχοποιήσουν, να τον κάνουν να κλειστεί στο σπίτι του. Θυμάμαι τους κίτρινους τίτλους σε περιοδικά και εφημερίδες, τα πάνελ με τους εν εξάλλω «μαϊντανούς» στα κανάλια τρίτης κατηγορίας, που γέμιζαν τον τηλεοπτικό χρόνο αφήνοντας υπονοούμενα και σκιές.

Παρουσίαζαν το θέμα περίλυποι και βαθύτατα προβληματισμένοι, ενώ στην πραγματικότητα με δυσκολία έκρυβαν τη χαρά τους για το τεράστιο «σκάνδαλο» από την εγχώρια «σοουμπίζ». Στον χορό μπήκαν και τα σόσιαλ μίντα, που οργίασαν καταδικάζοντάς τον. Κόσμος και κοσμάκης αποφάνθηκε εξαρχής την ενοχή του.

«Καλά τώρα, λες και δεν ξέρουμε τι γίνεται... Ολοι αυτοί τα ίδια κάνουν», μουρμούρισε ο οδηγός ταξί ακούγοντας μια εκπομπή στο ραδιόφωνο. Μείγμα άγνοιας, αμορφωσιάς, χαβαλέ, χαιρεκακίας. Ηταν η περίοδος του μεγάλου κανιβαλισμού. Μα φυσικά και ήταν ένοχος ο Μιχάλης Χατζηγιάννης. Γιατί ήταν πετυχημένος, δημοφιλής, ταλαντούχος και είχε βγάλει και χρήματα από τη δουλειά του. Ο ιδανικός στόχος. Επρεπε να ταπεινωθεί ακόμη κι από αυτούς που τον αποθέωναν με τα «χέρια ψηλά». Ο Μιχάλης Χατζηγιάννης αθωώθηκε, αλλά πλήρωσε το κόστος.«Αυτό που πέρασα με τα φορολογικά μού προκάλεσε μια καθήλωση πρωτόγνωρη. Δεν είχα άλλη επιλογή από το να σεβαστώ τη Δικαιοσύνη και να περιμένω. Αυτό όμως που δεν μπορούσα να φανταστώ ήταν το πόσο επώδυνη και βασανιστική είναι αυτή η περίοδος που ζεις με το στίγμα. Πόσο γερό στομάχι και υπομονή πρέπει να έχεις για να το αντέξεις», εξομολογήθηκε σε συνέντευξή του στο κυριακάτικο περιοδικό της «Κ».

Κάποια στιγμή, θα ξεχαστεί κι αυτό. Και, ευτυχώς, θα μείνουν μόνο τα τραγούδια.

Ιερουσαλήμ χωρίς πυξίδα...

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Η απόφαση του Αμερικανού Προέδρου να μεταφέρει την αμερικάνικη πρεσβεία από το Τελ-Αβίβ στην Ιερουσαλήμ συνιστά μια πολύ αρνητική εξέλιξη για την ειρηνευτική διαδικασία για επίλυση του Μεσανατολικού. Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει αυτή τη στιγμή τις συνέπειες από αυτή την παράλογη απόφαση. Επί της ουσίας, πρόκειται για ισχυρό κτύπημα κατά της απόφασης της διεθνούς κοινότητας να διατηρεί τις πρεσβείες στο Τελ-Αβίβ, καθώς με την πρακτική αυτή, έδινε το σήμα ότι το καθεστώς της πόλης θα αποτελέσει μέρος της συνολικής επίλυσης του Μεσανατολικού. Είναι προφανές ότι ο ρόλος των ΗΠΑ στην παγκόσμια σκηνή αλλάζει άρδην. Επί προεδρίας Ομπάμα, κυριάρχησε η τάση για μεσολάβηση και διαιτησία, άλλοτε με επιτυχία (Κούβα, Ιράν, Κολομβία), άλλοτε όχι (Μεσανατολικό, Συρία). Οι ΗΠΑ επί Ομπάμα έδειξαν ένα διαφορετικό πρόσωπο, ακόμα και με μια σχετική επιτυχία η προσπάθεια να κλείσει την περιβόητη φυλακή στη βάση στο Γκουαντάναμο, κληρονόμησε 242 κρατουμένους, τώρα 40.

Επί Τραμπ οι ΗΠΑ έχουν εξελιχθεί σε δύναμη απορρύθμισης των διεθνών σχέσεων και έτσι προβάλλουν ως παράγοντας αβεβαιότητας και σύγχυσης ως προς τι σημαίνει «Αμερική αλά Τραμπ». Απαριθμώ:

(α) Απόφαση Τραμπ για αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ.

(β) Οπισθοδρόμηση της συμφωνίας των ΗΠΑ με την Κούβα.

(γ) Διαρκής επίθεση επί της συμφωνίας με τον έλεγχο του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν.

(δ) Αποχώρηση από την παγκόσμια Συνθήκη των Παρισίων για την κλιματική αλλαγή.

(ε) Αποχώρηση από Παγκόσμιο Σύμφωνο του ΟΗΕ που είχε ως στόχο την καλύτερη διαχείριση της κρίσης των μεταναστών και των προσφύγων, καθώς ο Τραμπ έκρινε στις 3 Δεκεμβρίου ότι είναι «ασύμβατο» με την πολιτική του στο μεταναστευτικό ζήτημα. Σημειώνω ότι τον Σεπτέμβριο του 2016, τα κράτη μέλη της Γ.Σ. του ΟΗΕ είχαν υιοθετήσει ομόφωνα ένα κείμενο υπό τον τίτλο «Διακήρυξη της Νέας Υόρκης για τους Πρόσφυγες και τους Μετανάστες», υποδοχή, χορήγηση βοήθειας, επαναπατρισμοί των ροών προσφύγων και μεταναστών.

Η αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ συνιστά μια ακόμα λανθασμένη απόφαση. Σε δηλώσεις τους πολιτικοί ηγέτες πήραν θέση επί του θέματος. Ο γ.γ. του ΟΗΕ Α. Γκουτιέρες δήλωσε ότι «δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική παρά μόνο η λύση των δύο κρατών για το Ισραήλ και τους Παλαιστίνιους».

Η Φ. Μογκερίνι ως ΥΠΕΞ της Ε.Ε. υπογράμμισε ότι «η Ιερουσαλήμ πρέπει να είναι η πρωτεύουσα τόσο του Ισραήλ όσο και ενός μελλοντικού παλαιστινιακού κράτους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ξεκάθαρη και ενιαία θέση. Πιστεύουμε πως η μόνη ρεαλιστική λύση στη σύγκρουση ανάμεσα στο Ισραήλ και στους Παλαιστίνιους βασίζεται σε δύο κράτη με την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα και των δύο».

Ο πρόεδρος της Παλαιστινιακής Αρχής Μ. Αμπάς προειδοποίησε τον Τραμπ για τις «επικίνδυνες συνέπειες που θα είχε μια τέτοια απόφαση για την ειρηνευτική διαδικασία, την ασφάλεια και τη σταθερότητα στην περιοχή και στον κόσμο». Ο βασιλιάς Σαλμάν της Σαουδικής Αραβίας σημείωσε ότι «μια τέτοια απόφαση υπάρχει κίνδυνος να προκαλέσει «την οργή των μουσουλμάνων» και τη χαρακτήρισε «επικίνδυνο βήμα». Ο Πρόεδρος της Τουρκίας Τ. Ερντογάν δήλωσε ότι «η Ιερουσαλήμ είναι μια κόκκινη γραμμή για τους μουσουλμάνους». Η Ιορδανία, προειδοποίησε ότι για «πολύ σοβαρές συνέπειες» και για «τους κινδύνους κλιμάκωσης της έντασης». Ο Πρόεδρος της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν εξέφρασε τη «βαθιά ανησυχία» του. Η πρωθυπουργός της Βρετανίας Τ. Μέι ανέφερε ότι «διαφωνούμε με τις ΗΠΑ. Πιστεύουμε ότι δεν βοηθά στην εξεύρεση ειρηνικής λύσης». Ο υπουργός Εξωτερικών της Γερμανίας Ζ. Γκάμπριελ επισήμανε πως «καθετί που συμβάλλει στην αναζωπύρωση της κρίσης είναι αντιπαραγωγικό αυτή τη στιγμή». Το ρωσικό Υπουργείο Εξωτερικών δήλωσε πως «η απόφαση των ΗΠΑ να αναγνωρίσουν την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ κινδυνεύει να προκαλέσει επιδείνωση της ισραηλινο-παλαιστινιακής σύγκρουσης»

Τα ζητήματα της ειρήνης ή των συνεπειών από αυτή την απόφαση δεν ενδιαφέρουν τον Τραμπ. Ούτε οι αντιδράσεις της διεθνούς κοινότητας ούτε η καταστροφή της όποιας ελπίδας για επανάληψη της διαπραγμάτευσης. Τίποτε από τα πιο πάνω δεν έχουν ληφθεί υπόψη στη λήψη της απόφασης στις 6 Δεκεμβρίου, είναι αδιάφορα γι' αυτόν. Η χρονική συγκυρία εξηγεί το γιατί τώρα: είναι ιδιαιτέρως πιθανό το ενδεχόμενο ο Τραμπ να καταστρέψει τη διαδικασία ειρήνευσης στη Μέση Ανατολή για λόγους προσωπικής προστασίας από τον κίνδυνο δίωξής του από την αμερικάνικη δικαιοσύνη! Η διαδικασία της δικαστικής έρευνας για την ενδεχόμενη παρέμβαση της Ρωσίας στις αμερικάνικες εκλογές του 2016 άρχισε να ακουμπά τον ίδιο τον Τραμπ, καθώς η δικαιοσύνη βρήκε ένοχο τον τέως σύμβουλο του Τραμπ για θέματα εθνικής ασφάλειας Φλιν για ψευδορκία μπροστά στο FBI. Οι έρευνες πλέον τον ακουμπούν!

Ο Τραμπ, με την απόφασή του για τη μεταφορά της πρεσβείας των ΗΠΑ στην Ιερουσαλήμ, επιχειρεί μια αλλάξει την ατζέντα και ελπίζει (όχι άδικα) σε «προστασία» από το πανίσχυρο εβραϊκό λόμπυ. Φαντάζει, κάπως δύσκολο, ακόμα και με τα αμερικάνικα πρότυπα να διωχθεί ένας Πρόεδρος που έλαβε αυτή την απόφαση για την Ιερουσαλήμ! Πρακτικά, θυσίασε κάθε ελπίδα για μεσολάβηση στο Μεσανατολικό στην προσπάθειά του να κτίσει τείχος προστασίας γύρω από τον ίδιο και έτσι να παρεμποδίσει τις έρευνες για ενδεχόμενη δική του «παρεμπόδιση» της δικαιοσύνης στο ζήτημα της ανάμειξης της Μόσχας στις αμερικάνικές εκλογές! Μια απόφαση που, μάλλον, ταιριάζει στη δική του πολιτική σκέψη: υποσχόμενος να κάνει την Αμερική «μεγάλη ξανά» πέτυχε ακριβώς το αντίθετο. Να μετατρέψει τη χώρα του σε συνεχή δημιουργό αστάθειας, εντάσεων και ερωτηματικών για το ποιο πιθανώς να είναι το επόμενο λάθος.

Μέσα σε αυτό το κλίμα συνεργάτης του Τραμπ «αναφερόμενος σε μια ενδεχόμενη επανέναρξη της ειρηνευτικής διαδικασίας, που έχει διακοπεί το 2014, είπε πως ο Ντόναλντ Τραμπ είναι έτοιμος να ταχθεί υπέρ της «λύσης δύο κρατών» αν οι Ισραηλινοί και οι Παλαιστίνιοι συμφωνούν σε αυτό». Ο Β. Νετανιάχου απέδειξε πολλές φορές ότι δεν ενδιαφέρεται για συνομιλίες και ότι επιδιώκει την επιβολή μιας de facto μονομερούς ρύθμισης με τη χρήση της στρατιωτικής ισχύος της χώρας του. Έτσι ο Ν. Τραμπ ταυτίζεται πλήρως με τον πολιτική της μη λύσης που ακολουθεί ο Β. Νετανιάχου, καθώς αυτή είναι η πραγματική ερμηνεία της φράσης «αν οι Ισραηλινοί και οι Παλαιστίνιοι συμφωνούν...».

www.larkoslarkou.org.cy

Η πρακτική άσκηση στην Κύπρο

Των **ΣΤΕΦΑΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ** και **ΔΕΣΠΩΣ ΣΕΡΓΗ**

Στις μέρες μας, η εκπαίδευση δεν είναι πλέον θέμα της μειοψηφίας και οι περισσότεροι έχουν την ευκαιρία να σπουδάσουν. Παρατηρείται το φαινόμενο του ανταγωνισμού στην εύρεση εργασίας, όπως επίσης και η αυξημένη ανεργία. Οι απαιτήσεις των εργοδοτών αυξάνονται και εκτός πτυχίου, ζητούν οι μελλοντικοί εργοδοτούμενοι να έχουν κάποια επαγγελματική πείρα. Σύμφωνα με την συντονίστρια της πρακτικής άσκησης του Πανεπιστημίου Κύπρου, από την οποία πήραμε συνέντευξη στις 21 Νοεμβρίου 2017, η πρακτική άσκηση δεν ονομαζόταν πάντα έτσι, όμως υπήρχε ως διαδικασία μετάβασης του φοιτητή στην εργασία, ήδη από τον μεσαίωνα. Ήταν κυρίως μέρος της διαμόρφωσης επαγγελματικής ταυτότητας που ξεκίνησε στα επαγγέλματα με πολύ υψηλή εξειδίκευση, όπως αυτό της ιατρικής και επεκτάθηκε στην νομική. Έπειτα στον 20ό αιώνα ο θεσμός επεκτάθηκε εντός των μεγάλων επιχειρήσεων (για πολιτικοοικονομικούς λόγους) και σήμερα πλέον αποτελεί αντικείμενο δημόσιας συζήτησης, λόγω συγκεκριμένων πολιτικών, οι οποίες προωθούν τη διασύνδεση του πανεπιστημίου με την αγορά εργασίας.

Στις δεκαετίες του '50 – '60 η πρακτική αναπτύχθηκε ραγδαία, ως μια νέα μορφή (ενδιάμεσης) εργασίας, λόγω της αναθεώρησης του ρόλου της κοινωνίας της γνώσης. η οποία δημιουργείται μέσω της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Πλέον η πρακτική άσκηση είναι μέρος της προσπάθειας επαγγελματικοποίησης του φοιτητή και γι' αυτό τον λόγο μεγάλοι και υπερεθνικοί οργανισμοί χρηματοδοτούν προγράμματα για τη σύνδεση των πανεπιστημίων με την αγορά εργασίας. Το ζήτημα, αν πρέπει ο φοιτητής να κάνει πρακτική άσκηση έχει διφορούμενες απόψεις. Υπάρχουν από την μια πλευρά υποστηρικτές του οικονομικού εξορθολογισμού του πανεπιστημίου, που υποστηρίζουν ότι πρέπει να εξυπηρετεί κάποιους οικονομικούς σκοπούς. Από την άλλη, υπάρχουν κάποιοι που υποστηρίζουν ότι το πανεπιστήμιο πρέπει να λειτουργεί ως θεσμός που δίνει πρόσβαση στη γνώση και προωθεί την ανάπτυξη του πολιτισμού, ενώ θεωρούν την πρακτική άσκηση μη ακαδημαϊκή εργασία, αφού πολλές φορές ξεφεύγει από τους ακαδημαϊκούς στόχους και έλεγχο του πανεπιστημίου, άρα δεν πρέπει το πανεπιστήμιο να εμπλέκεται σ' αυτή τη διαδικασία. Όπως μας ανέφερε η συντονίστρια του προγράμματος, δημιουργείται το ζήτημα αν η υποχρεωτική άσκηση τελικά λειτουργεί για να εξυπηρετεί τους οργανισμούς στην αναπλήρωση εργατικού δυναμικού (δηλ. ατόμων σε άδεια), με την «εργοδότηση» κάποιου φοιτητή χωρίς αμοιβή.

Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Π.Κ.

Το πρόγραμμα ξεκίνησε το 2013 ως μια πρωτοβουλία ακαδημαϊκών του τμήματος Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών(ΚΠΕ), λόγω της γενικής ενθάρρυνσης από την ευρωπαϊκή και εγχώρια κοινότητα. Η πρωτοβουλία πάρθηκε λόγω του ότι στην Κύπρο δεν είναι αρκετά αναγνωρισμένες οι συγκεκριμένες επιστήμες, καθώς επίσης λόγω του ότι οι ίδιοι οι φοιτητές ζητούσαν την εφαρμογή της πρακτικής άσκησης. Έτσι το πρόγραμμα εφαρμόζεται πιλοτικά από το 2014.

Πρόνοιες του προγράμματος.

1. Επιλογή οργανισμών και φοιτητών με ακαδημαϊκά κριτήρια: Συγκεκριμένα οι φοιτητές για να συμμετέχουν θα πρέπει να έχουν γενικό μέσο όρο πάνω από 7,5/10. Αυτός είναι ο πιο αξιοκρατικός τρόπος επιλογής, λόγω των περιορισμένων προσφερόμενων θέσεων. Επίσης, οι οργανισμοί που θα επιλεγούν πρέπει να τηρούν τα ακαδημαϊκά κριτήρια, ώστε να υπάρχει συνάφεια μεταξύ των καθηκόντων που θα έχει ο φοιτητής και των προγραμμάτων σπουδών και τους στόχους τους.

2. Mentoring: Να υπάρχει άτομο μέσα στον οργανισμό που να είναι υπεύθυνο να καθοδηγεί τον φοιτητή στις δραστηριότητές του και να παρακολουθεί τη διαδικασία, ώστε να αποφεύγεται το φαινόμενο της εκμετάλλευσης του φοιτητή, που αναφέραμε προηγουμένως.

3. Η πρακτική άσκηση να εφαρμόζεται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες για να μη συμπίπτουν οι ώρες διδασκαλίας, όπως επίσης λόγω του ότι η εργασία είναι άμισθη.

Τα οφέλη του προγράμματος.

«Είναι σημαντικό να δούμε το πώς βοηθάει η πρακτική άσκηση στην εύρεση εργασίας, δηλαδή με ποιους τρόπους και όχι απλά αν βοηθά.». Σύμφωνα με τη συντονίστρια του προγράμματος το πιο σημαντικό όφελος είναι η αναγνώριση των κλάδων του ΚΠΕ στην κυπριακή αγορά εργασίας και στην αναγνώριση των γνώσεων, δυνατοτήτων και δεξιοτήτων που έχουν οι πτυχιούχοι των συγκεκριμένων σπουδών. Στην ερώτηση που υποβάλαμε σε συνέντευξη στην υπεύθυνη του Γραφείου Σταδιοδρομίας Π.Κ., στις 23 Νοεμβρίου, κατά πόσο ένα απόφοιτος του Πανεπιστημίου Κύπρου μπορεί να αντεπεξέλθει στις σύγχρονες απαιτήσεις εργασίας, μας είπε «έχουν ισχυρό ακαδημαϊκό υπόβαθρο και αυτό αναγνωρίζεται από τους εργοδότες. Ωστόσο, οι απόφοιτοί μας υστερούν κυρίως σε δεξιότητες επικοινωνίας (στη μητρική γλώσσα άλλα και στην αγγλική), παρουσίασης και επίλυσης προβλημάτων». Τέλος, πρέπει να τονιστεί η σημασία της πρακτικής άσκησης ως τρόπος σύζευξης της θεωρητικής με την εμπειρική γνώση.

Η Στέφανη Γεωργίου και η Δέσπω Σέργη είναι τριτοετείς φοιτήτριες στο Τμήμα Δημοσιογραφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Η αλήθεια για τις αμοιβές των γιατρών της πρωτοβάθμιας περίθαλψης

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ**

Ως τακτικός αναγνώστης της εφημερίδας «Φιλελεύθερος» εξεπλάγην από το άρθρο της δημοσιογράφου Μαριλένας Παναγή σχετικά με τις αμοιβές των γιατρών της πρωτοβάθμιας περίθαλψης, μετά την εφαρμογή του ΓεΣΥ. Πίστεψα ξαφνικά ότι θα γινόμουν εκατομμυριούχος εν αγνοία μου. Αλλά φευ, αυτό ήταν καθαρά προϊόν της ευφάνταστης δημοσιογράφου, που δεν μπήκε καν στον κόπο να διασταυρώσει τις πληροφορίες της. Εννοείται ότι η έκπληξή μου έγινε ακόμη μεγαλύτερη, όταν αντιλήφθηκα ότι τις απόψεις της υιοθέτησαν και άλλοι δημοσιογράφοι. Ας δούμε λοιπόν ποια είναι η πραγματικότητα σχετικά με τις αμοιβές των γιατρών στην πρωτοβάθμια περίθαλψη. Κάθε δικαιούχος δωρεάν περίθαλψης, θα εγγράφεται σε έναν προσωπικό γιατρό. Όσοι είναι κάτω των 16 χρόνων θα εγγράφονται σε παιδίατρο. Όσοι είναι άνω των 18 χρόνων θα εγγράφονται σε παθολόγο ή γενικό γιατρό. Όσοι είναι μεταξύ 16-18 χρόνων θα έχουν δικαίωμα επιλογής. Σύμφωνα με τον πληθυσμό της χώρας και τον αριθμό των γιατρών, αναλογούν περίπου 1100 δικαιούχοι-ασθενείς σε έναν παθολόγο - γενικό γιατρό και περίπου 850 σε κάθε παιδίατρο.

Ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας (Ο.Α.Υ.) θα δίνει στον γιατρό ένα συγκεκριμένο ποσό τον χρόνο (Capitation Fee), για κάθε εγγεγραμμένο ασθενή στη λίστα του, ανεξάρτητα από το πόσες φορές αυτός θα επισκεφτεί τον γιατρό. Το ποσό που προτείνει ο Ο.Α.Υ. φαίνεται ότι θα είναι περίπου 90 ευρώ (σύμφωνα με το άρθρο, ο γιατρός με 1100 δικαιούχους θα παίρνει 100.000 ευρώ). Άρα, κατά μέσο όρο ένας γιατρός της πρωτοβάθμιας περίθαλψης, θα παίρνει 76.500-100.000 ευρώ τον χρόνο. Αν από αυτό το ποσό αφαιρέσουμε ενοίκιο ιατρείου, μισθό γραμματέως, καθαρίστριας ιατρείου, ρεύμα, νερό, τηλέφωνο, εξοπλισμό ιατρείου, αναλώσιμα και φορολογία, τότε μένουν λιγότερα από τα μισά. Αν μάλιστα τολμήσει ο γιατρός να αγοράσει ένα ασφαλιστικό σχέδιο που να του εξασφαλίζει υγειονομική περίθαλψη και μια μικρή σύνταξη (ούτε σκέψη για εφάπαξ) μετά τη συνταξιοδότησή του, τότε μετά βίας θα κερδίζει λίγο περισσότερα από την καθαρίστρια στο νοσοκομείο. Να αναφέρω εδώ ότι αν κάποιος γιατρός έχει περισσότερους ασθενείς από τον μέσο όρο, αυτό δεν θα επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του Ο.Α.Υ. (που θα είναι σφαιρικός), αλλά τους άλλους συναδέλφους του, που υποχρεωτικά θα έχουν λιγότερο αριθμό ασθενών από τον μέσο όρο. Φανταστείτε για παράδειγμα, έναν παιδίατρο στην αρχή της καριέρας του (36-40 χρόνων), με 400-500 ασθενείς στο πελατολόγιό του, που είναι το σύνηθες. Θα κερδίζει 35.000-45.000 ευρώ τον χρόνο. Αν αφαιρεθούν οι 25.000 ευρώ που είναι το ελάχιστο ποσό που χρειάζεται για συντήρηση του ιατρείου του, θα του μένουν 10.000-20.000 ευρώ τον χρόνο. Αυτό σημαίνει ότι ο «καλύτερος» μαθητής της τάξης, με μέση διάρκεια σπουδών τα 12 χρόνια που η Πολιτεία απαιτεί από αυτόν να διασφαλίζει την υγεία των παιδιών της, θα αμείβεται με περίπου 15.000 ευρώ τον χρόνο! Ας δούμε, λοιπόν, πού βρίσκεται η παραπληροφόρηση από μέρους των έγκριτων δημοσιογράφων του «Φιλελεύθερου». Στις συζητήσεις που είχαμε με τον Ο.Α.Υ. σκεφτήκαμε –δεν είναι οριστικό, να βάλουμε οροφή στον αριθμό των ασθενών που θα μπορούσε να έχει ένας γιατρός. Και καταλήξαμε στις 2.500. Αυτό έγινε για δύο λόγους. Πρώτον γιατί πιστεύουμε ότι αν ένας γιατρός έχει περισσότερους ασθενείς, δεν θα μπορεί να τους εξυπηρετεί στον βαθμό που πρέπει και δεύτερον, για λόγους αλληλεγγύης μεταξύ των γιατρών. Ενας παλιός, γνωστός γιατρός εγγράφοντας μεγάλο αριθμό ασθενών, πέρα από τη δυσκολία του να τους εξυπηρετεί, θα δημιουργούσε πρόβλημα επιβίωσης, κυρίως στους νέους γιατρούς. Τι έκανε λοιπόν η δημοσιογράφος. Αποφάσισε ότι όλοι οι γιατροί θα έχουμε 2500 ασθενείς και άρα θα κερδίζουμε όλοι 225.000 ευρώ τον χρόνο. Τόσο απλά! Φανταστείτε τι θα γινότανε, αν βάζαμε ως οροφή τις 5.000. Θα συμπέραινε η δημοσιογράφος ότι θα κερδίζαμε όλοι 450.000 ευρώ τον χρόνο! Και τι θα γινόταν αν δεν βάζαμε οροφή. Ποια θα ήταν η εξίσωση της δημοσιογράφου; Θεωρητικά, κάποιος γιατρός θα μπορεί να γράψει 50.000 ασθενείς και οι υπόλοιποι ελάχιστους. Τι θα έλεγε η δημοσιογράφος; Οτι όλοι οι γιατροί θα κερδίζουν 5 εκατομμύρια τον χρόνο; Τελειώνοντας, θα έλεγα ότι το άρθρο της εκείνο θα μείνει στην ιστορία των ΜΜΕ ως μνημείο παραπληροφόρησης. Είναι έξω από κάθε λογική και αυτό επειδή η, κατά τα άλλα εξαίρετη, δημοσιογράφος δεν θεώρησε ορθό να ακούσει και την άποψη των άμεσα ενδιαφερομένων, δηλαδή των γιατρών. Πέτυχε όμως το άρθρο εκείνο να πλήξει το κύρος των γιατρών, να στρέψει την κοινή γνώμη εναντίον τους διευκολύνοντας έτσι τον Ο.Α.Υ. και το Υπουργείο Υγείας, να προχωρήσουν στους σχεδιασμούς τους, παραγνωρίζοντας τις θέσεις των γιατρών. Επικαλούμαι μάλιστα και ανάλογο προηγούμενο, με την ψήφιση των νομοσχεδίων για την αυτονόμηση των κρατικών νοσηλευτηρίων από τη Βουλή. Ενώ κάποια κόμματα ήθελαν να προτείνουν τροποποιήσεις, ανέκυψε ο μπαμπούλας να μη χαρακτηριστούν «Ιούδες» και ανέκρουσαν πρύμναν. Βέβαια τότε, είχαμε να κάνουμε με κόμματα. Που συνήθως, για κάθε τους ενέργεια προσμετρούν το πολιτικό κόστος. Επιθυμώ ως γιατρός και μέλος των Δ.Σ. της Παιδιατρικής Εταιρείας Κύπρου και του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου, να διαβεβαιώσω όλους ότι οι γιατροί θα εργαστούν για ένα ΓεΣΥ που θα έχει δύο στόχους: να παρέχει υψηλού επιπέδου ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στους ασθενείς αφενός και ένα αξιοπρεπές εργασιακό καθεστώς για τους γιατρούς αφετέρου.Χωρίς επίτευξη του δεύτερου στόχου, ο πρώτος θα παραμείνει εσαεί ανεκπλήρωτο όνειρο όλων μας, με κύρια ευθύνη όσων βιάζονται να δρέψουν δάφνες με την εφαρμογή ενός ΓεΣΥ χωρίς σοβαρή μελέτη και που θα θυματοποιεί το βασικότερο πυλώνα του συστήματος: τους γιατρούς!

Ο κ. Κυριάκος Αγαθοκλέους είναι παιδίατρος, μέλος του ΔΣ της Παιδιατρικής Εταιρείας Κύπρου και μέλος του Σ.Ι.Σ του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου.

ΟΠΑΠ ALL STAR GAME

παίζω με κανόνες
οδηγώ με κανόνες

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ ΚΑΘΕ ΑΓΩΝΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ
CBF

CRAZY DUNKERS

Ακροβατικά που
κόβουν την ανάσα!

TELIA & PAVLA&BDO

ΟΡΑΡ ALL STAR

Η ΟΠΑΠ Κύπρου και η Κυπριακή Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης σας προσκαλούν στην εκδήλωση της χρονιάς!

ΟΠΑΠ All Star Game "Παίζω με κανόνες, οδηγώ με κανόνες".
Ελάτε με την οικογένειά σας να χαρείτε αθλητική δράση με δημοφιλείς αθλητές, συναρπαστικά καρφώματα και να απολαύσετε ένα φαντασμαγορικό show από τους διεθνούς φήμης **Crazy Dunkers** που θα σας κόψει την ανάσα.

ΣΑΒΒΑΤΟ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017 - 18:00
ΣΤΑΔΙΟ ΤΑΣΣΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Στηρίζει:

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ
προπωλούνται μέχρι την Πέμπτη 14 Δεκεμβρίου σε επιλεγμένα πρακτορεία ΟΠΑΠ

Εκρηκτική απόφαση

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ο πρόεδρος Τραμπ ανέτρεψε με μία κίνησή του την αμερικανική εξωτερική πολιτική σε ένα πολύ καυτό και λεπτό ζήτημα, το στάτους της Ιερουσαλήμ. Πρόκειται για κίνηση μεγάλου συμβολισμού, που έχει ξεσηκώσει αντιδράσεις σε πολλές πρωτεύουσες. Αναρωτιούνται πολλοί τι μπορεί να κρύβεται πίσω από μια τόσο εκρηκτική απόφαση.

Το πρώτο σενάριο μοιάζει απίστευτο και έχει να κάνει με τους φανατικούς Αμερικανούς ευαγγελιστές, οι οποίοι αποτελούν μία πολύ υπολογίσιμη πολιτική δύναμη και έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην εκλογή του Τραμπ. Εδώ και πολλές δεκαετίες πιέζουν τους υποψηφίους για την προεδρία των ΗΠΑ να δεσμευθούν για τη μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ. Είναι άνθρωποι οι οποίοι πιστεύουν ακράδαντα στη Δευτέρα Παρουσία, την οποία θέλουν να επιταχύνουν. Η Ιερουσαλήμ έχει μυθικές διαστάσεις γι' αυτούς, καθώς είναι βέβαιοι ότι θα αποτελέσει το επίκεντρο μιας παγκόσμιας σύγκρουσης που θα φέρει –κυριολεκτικά– το τέλος του κόσμου. Οι ευαγγελιστές αποτελούν το 30% του αμερικανικού πληθυσμού, χωρίς ασφαλώς να συμφωνούν όλοι με αυτές τις ακραίες προφητείες. Οι πιο φανατικοί είναι, όμως, αυτοί με τη μεγαλύτερη πολιτική ισχύ. Ο Τραμπ απευθυνόταν, λοιπόν, σε αυτούς.

Με μία κίνηση ο πρόεδρος Τραμπ ανέτρεψε την αμερικανική εξωτερική πολιτική σε ένα πολύ καυτό ζήτημα, το στάτους της Ιερουσαλήμ.

Το δεύτερο σενάριο βασίζεται στην κλασική διαπραγματευτική τακτική του, η οποία περιγράφεται στο περίφημο βιβλίο «Η τέχνη μιας συμφωνίας (ενός deal)». Ο Τραμπ πιέζει τα πράγματα στα άκρα, στα όριά τους, προκειμένου να πετύχει μία ειρηνευτική συμφωνία μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων. Δίνει ένα διάστημα 1-2 ετών με το πρόσχημα ότι απαιτείται χρόνος για τη μεταφορά της πρεσβείας, ελπίζοντας πως παρασκηνιακά οι δύο πλευρές θα βρουν λύση. Οι επιτελείς του Λευκού Οίκου που προωθούν αυτή τη θεωρία ισχυρίζονται πως οι Παλαιστίνιοι, για δικούς τους εσωτερικούς λόγους, δεν έδειξαν καμία ευελιξία τα τελευταία χρόνια απέναντι στις διάφορες ειρηνευτικές πρωτοβουλίες της Ουάσιγκτον. Κατά την άποψή τους, η προοπτική της μεταφοράς της πρεσβείας των ΗΠΑ θα τους αναγκάσει να βάλουν «νερό στο κρασί τους» και να δεχθούν κάποιον συμβιβασμό.

Το πρώτο σενάριο ακούγεται «τρελό», αλλά δεν είναι. Πολλές φορές η αμερικανική πολιτική επηρεάζεται από συμφέροντα και ομάδες που δεν έχουν τίποτα να κάνουν με στρατηγήματα. Αν ισχύει μόνο αυτό, πρέπει να μιλάμε για σταδιακό εκφυλισμό της εξωτερικής πολιτικής που θα εκδηλωθεί και σε άλλα μέτωπα. Αν ισχύει το δεύτερο σενάριο, το ρίσκο είναι πολύ μεγάλο. Γιατί οι τεχνικές της διαπραγμάτευσης ενός επιχειρηματία στο Μανχάταν δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα αποδειχθούν σώφρονες και αποτελεσματικές στο μεγάλο καμίνι της Μέσης Ανατολής.

Ανατροπείς της σήμερον

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Είχε πολλά ανορθόδοξα στοιχεία η επίσκεψη του Τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στην Αθήνα, από την άποψη ότι όσα λέγονται εν κρυπτώ και παραβύστω ειπώθηκαν δημόσια σε απευθείας μετάδοση από τα ΜΜΕ. Η πεπατημένη των κανόνων της εθιμοτυπίας δεν τηρήθηκε· προέκυψε μια κατάσταση ιδιότυπη· ο ερεθισμός της κοινής γνώμης και των πολιτικών κομμάτων υπήρξε αναπόφευκτος.

Το γεγονός, ωστόσο, που προεκάλεσε σεισμικές αναταράξεις στην περιοχή δεν ήταν η επίσημη επίσκεψη του κ. Ερντογάν στη χώρα μας, αλλά η απόφαση του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ να αναγνωρίσει την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ. Ηταν μια άκρως ανορθόδοξη πρωτοβουλία, εξ ου και η διεθνής αμηχανία και αντίδραση.

Ο κ. Ερντογάν ετάραξε το τέλμα των ελληνοτουρκικών σχέσεων και αναμένουμε τι θα προκύψει.

Ουδείς γνωρίζει ποιος είναι ο κόσμος που προσπαθεί να οικοδομήσει ο κ. Τραμπ, αλλά είναι σαφές τι προσπαθεί να κατεδαφίσει – και αυτό δεν είναι άλλο από την παλαιά τάξη πραγμάτων. Το σύνθημά του «Πρώτα η Αμερική» στο θέμα της οικονομίας αντιμετωπίσθηκε με ανησυχία και σκεπτικισμό στο εσωτερικό των ΗΠΑ, αλλά και διεθνώς. Στο πρώτο έτος της προεδρίας του, ωστόσο, ο δείκτης Dow Jones σημείωσε μια θηριώδη άνοδο, πάνω από τέσσερις χιλιάδες μονάδες.

Κατά τις συναντήσεις του με τους ξένους ηγέτες, το μήνυμα του κ. Τραμπ διατυπωνόταν σε τρεις μόνον λέξεις: «η Αμερική επιστρέφει». Απόρροια αυτής της αποφάσεως είναι η αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ. Στόχος του είναι να ταράξει το τέλμα στη Μέση Ανατολή, να εξαρθρώσει εκ βάθρων την πολιτική του τέως προέδρου Μπαράκ Ομπάμα και των άμεσων προκατόχων του. Από τη σεισμική αυτή αναταραχή, κάτι το νέο θα προκύψει. Ουδείς μπορεί να προδικάσει τι θα συμβεί εν προκειμένω, αλλά το τέλμα ανήκει πια στο παρελθόν.

Εν ολίγοις, οι πάσης φύσεως ανησυχούντες ηγέτες, οι διπλωματικές υπηρεσίες σε ΗΠΑ και Ευρώπη, οι θηριώδεις οίκοι διαχειρίσεως του χρήματος διαπιστώνουν με οδύνη τι πράγματι σημαίνει το γεγονός ότι ο σημερινός ένοικος του Λευκού Οίκου δεν προέρχεται από το πολιτικό ή το στρατιωτικό κατεστημένο, αλλά είναι ένας επιχειρηματίας από το Κουίνς. Είναι απρόβλεπτος, απλώς και μόνον διότι δεν σπούδασε στα ίδια περιώνυμα πανεπιστήμια όπου παράγονται άτομα με σκέψη ομοιόμορφη, αυτάρεσκα και αναντίστοιχα με την πραγματικότητα.

Ο πρόεδρος της Ρωσίας Βλαντιμίρ Πούτιν είναι και αυτός ένας ηγέτης που δεν προέκυψε από τον δοκιμαστικό σωλήνα της Δύσεως και με τις περιορισμένες δυνατότητές του κατάφερε να επεκτείνει εντυπωσιακά την επιρροή της χώρας του στον Νότο. Οι ηγέτες της Κίνας, αξιοποιώντας την παράδοση των μανδαρίνων της αυτοκρατορίας, έχουν υιοθετήσει με επιτυχία τη συμπεριφορά των Ολλανδών την εποχή της Εταιρείας των Δυτικών Ινδιών. Η Ευρώπη έχει εισέλθει σε φάση νοσηρής εσωστρέφειας και εμφανούς παρακμής. Ο κ. Τραμπ έπρεπε να αντιδράσει προκαλώντας σεισμικές αναταράξεις, προκειμένου να καταστρέψει τα ιδεολογήματα της Δύσεως των τελευταίων δεκαετιών. Επιστρέφοντας στα καθ' ημάς, ο κ. Ερντογάν ετάραξε το τέλμα των ελληνοτουρκικών σχέσεων και αναμένουμε τι θα προκύψει. Η πρωτοβουλία έχει περάσει στους ανατροπείς της σήμερον.

Ηρόστρατος και Ιερουσαλήμ

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Με κάθε του κίνηση, ο Ντόναλντ Τραμπ δείχνει ότι, σαν νέος Ηρόστρατος, αυτό που τον ενδιαφέρει είναι να γραφτεί το όνομά του στην Ιστορία με μεγάλα γράμματα, και ας είναι ως καταστροφέας. Η αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του κράτους του Ισραήλ είναι το τελειωτικό χτύπημα σε ό,τι είχε απομείνει από την πολύπαθη ειρηνευτική διαδικασία. Στην ίδια του τη χώρα, ο Αμερικανός πρόεδρος επιμένει να διαλύει ό,τι έστησε ο Μπαράκ Ομπάμα. Στη διεθνή σκηνή, τα μόνα του επιτεύγματα είναι η διάλυση διεθνών συμφωνιών, οι χαριεντισμοί με αυταρχικούς ηγέτες, και η υπονόμευση του ίδιου του υπουργείου Εξωτερικών ώστε οι ΗΠΑ να μην μπορούν να παίξουν τον σταθεροποιητικό ρόλο που είχαν αναλάβει εδώ και έναν αιώνα. Αποδεικνύεται ότι ο Ντόναλντ Τραμπ είναι επικίνδυνος όχι μόνο για τη δική του χώρα αλλά για όλο τον κόσμο, όχι μόνο για εχθρούς αλλά και για φίλους.

Ετσι, η αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του εβραϊκού κράτους ίσως αποδειχθεί όχι μόνο πλήγμα εναντίον των Παλαιστινίων, οι οποίοι επίσης τη θεωρούν πρωτεύουσά τους, αλλά παγίδα για το ίδιο το Ισραήλ. Με τη μονομερή διακήρυξή του, ο Ντόναλντ Τραμπ, στην ουσία, αποφάσισε ότι η διένεξη μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστινίων έχει λήξει, και μαζί της το πιο ακανθώδες απ' όλα τα θέματα που είχαν μείνει ανοικτά μετά τις συμφωνίες του Οσλο στη δεκαετία του '90. Οι διαπραγματευτές είχαν καταλήξει στο να αφήσουν το τελικό στάτους της Ιερής Πόλης για αργότερα, όταν θα έφθαναν σε τελική συμφωνία. Η απόφαση του Τραμπ παρακάμπτει την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, τις σημερινές ισορροπίες και τις ευαισθησίες προηγούμενων αμερικανικών κυβερνήσεων. Ως τζογαδόρος επιχειρηματίας, προφανώς πιστεύει ότι όταν αυτός δείχνει αποφασιστικότητα η λύση παρουσιάζεται ως διά μαγείας.

Αλήθεια είναι ότι η ειρηνευτική διαδικασία είχε ατονήσει και πριν από την εκλογή Τραμπ. Εδώ και χρόνια η κυβέρνηση Νετανιάχου κάνει ό,τι μπορεί να καταλάβει παλαιστινιακά εδάφη και να υπονομεύσει την προοπτική για ένα βιώσιμο παλαιστινιακό κράτος. Οι επιθέσεις Παλαιστινίων με πυραύλους από τη Γάζα απαντήθηκαν με ισραηλινή εισβολή στην περιοχή, οδηγώντας στη σχετικώς παγωμένη κατάσταση από το 2014. Σε αυτό έπαιξε ρόλο και η δυσφορία της κυβέρνησης Ομπάμα με την πολιτική του Νετανιάχου. Ενώ όμως αναμένεται το μπουρλότο Τραμπ να οδηγήσει την περιοχή σε νέα ανάφλεξη, με τις αντιδράσεις των Παλαιστινίων και του υπόλοιπου αραβικού και μουσουλμανικού κόσμου να φουντώνουν, ίσως ο κίνδυνος για το Ισραήλ να ελλοχεύει αλλού: μπορεί οι ακραίοι κύκλοι του Ισραήλ, θεωρώντας εαυτούς παντοδύναμους, να οδηγήσουν τα πράγματα στη ρήξη. Η αρχική αντίδραση της ισραηλινής κυβέρνησης ήταν κάπως υποτονική, ίσως ως ομολογία ανησυχίας μήπως η άκριτη υποστήριξη των ΗΠΑ να την αναγκάσει σε ακραίες πράξεις και διεκδικήσεις που, κάποια στιγμή, θα προκαλέσουν σφοδρή αντίδραση, με απρόβλεπτες συνέπειες. Το γεγονός ότι αυτό τον καιρό η Σαουδική Αραβία βρίσκεται σε στενή συνεργασία με τις ΗΠΑ προσθέτει άλλον έναν ενδιαφέροντα παράγοντα. Ο νεαρός διάδοχος του οίκου Σαούντ δεν μπορεί παρά να βρεθεί εκτεθειμένος από την εξέλιξη στο θέμα της Ιερουσαλήμ, την ώρα που ο ίδιος επιχειρεί μεγάλο άλμα στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική της χώρας του.

Ετσι, όπως και με τη νικηφόρο συμμετοχή του στην εκστρατεία εναντίον του λεγόμενου Ισλαμικού Κράτους στο Ιράκ και τη Συρία, το Ιράν βρίσκεται πάλι ενισχυμένο στα μάτια του υπόλοιπου μουσουλμανικού κόσμου, εις βάρος των συμμάχων της Αμερικής, και με έντονη στρατιωτική επιρροή σε όλη την περιοχή. Την ίδια ώρα, η Ρωσία έχει εδραιωθεί στην Ανατολική Μεσόγειο, σώζοντας το καθεστώς Ασαντ στη Συρία και θέτοντας υπό την επιρροή της, σε μεγάλο βαθμό, την Τουρκία του Ερντογάν. Δυστυχώς για όσους πίστεψαν και πιστεύουν στη θετική επιρροή των ΗΠΑ στη διεθνή σκηνή, ο πρόεδρος Τραμπ αρέσκεται σε πυροτεχνήματα, αφοπλίζοντας τη χώρα του από διπλωματία, ενθαρρύνοντας κάθε ακραία φωνή σε όλη τη Γη.

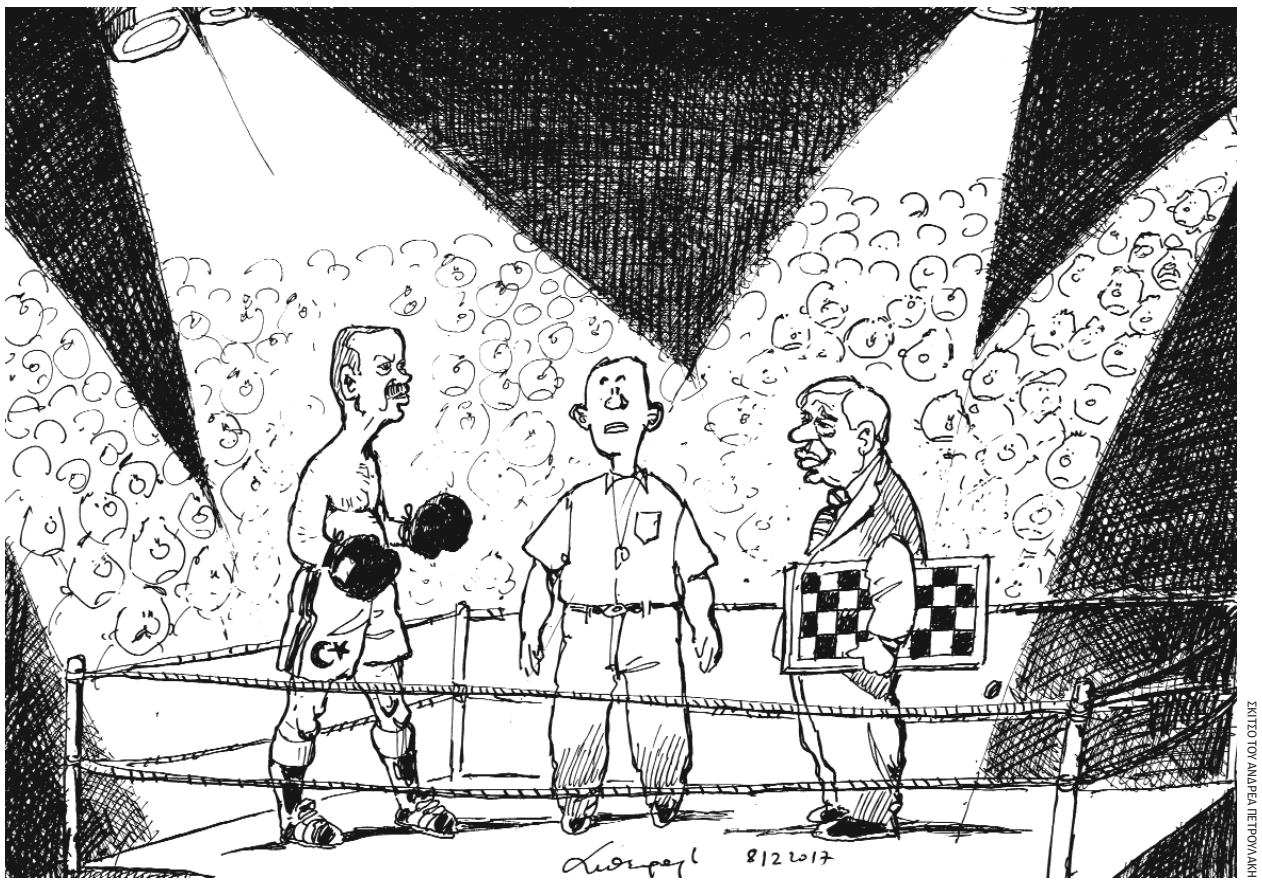

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Δημογραφικό, συν μετανάστευση

Γνωστή η φράση της ανορθόδοξης αισιοδοξίας του Μακρυγιάννη. Την αλίευσε και την ανέδειξε πρώτος ο Σεφέρης, στην ομιλία του για τον Μακρυγιάννη, στην Αλεξάνδρεια (16.5.1943):

«Η τύχη μάς έχει τους Ελληνες πάντοτε ολίγους. Οτι αρχή και τέλος, παλαιόθε και ώς τώρα, όλα τα θερία πολεμούν να μας φάνε, και δεν μπορούνε. Τρώνε από μας και μένει και μαγιά».

Πριν από λίγες μέρες, σε τηλεοπτικό «κανάλι» έδινε συνέντευξη ένας Ελληνας ευρωβουλευτής, ανεξάρτητος, ο Κώστας Χρυσόγονος. Είπε, κάποια στιγμή, με τόνο φωνής ήρεμο, ανεπιτήδευτο: «Κατατριβόμαστε με ασήμαντα θέματα (οι πολιτικοί), ενώ είναι αδυσώπητο, σε σαράντα μόλις χρόνια από τώρα, αν παραμείνουν στους ίδιους ρυθμούς οι εξελίξεις στο δημογραφικό και στη μετανάστευση των ντόπιων, να μην υπάρχει ούτε ίχνος Ελλήνων μέσα στα σημερινά όρια του ελλαδικού κράτους».

Για να βρούμε μιαν άκρη στις προβλέψεις, άκρη ανυπότακτη στη μικρόνοια της «αισιοδοξίας» ή της «απαισιοδοξίας», πρέπει να διερευνήσουμε και διασαφηνίσουμε τα πραγματικά δεδομένα: Οταν ο Μακρυγιάννης έλεγε «εμείς οι Ελληνες» που «η τύχη μάς έχει πάντοτε ολίγους», προϋπέθετε μιαν ελληνικότητα διαφορετική από αυτήν που πιστοποιούσε ο Σεφέρης γύρω του το 1943 (γι' αυτό και τον εξέπληττε ο Μακρυγιάννης). Διαφορετική και από την ελληνικότητα που πιστοποιεί σήμερα ο Χρυσόγονος γύρω του, με τη ρεαλιστικότατη πρόβλεψη («και πολλοί προβλέπουν») ότι θα έχει εξαφανιστεί σε σαράντα το πολύ χρόνια.

Η ελληνικότητα για την οποία μιλούσε ο Μακρυγιάννης δεν είχε σχέση με την κρατική υπηκοότητα ούτε με την πιστοποίηση της ιθαγένειας των γονέων ούτε με «πολιτικά δικαιώματα» που προσποριζει το ανήκειν σε μια «νόμω» οργανωμένη πολιτεία. Σήμερα η υπηκοότητα είναι μια τυπική ιδιότητα, μπορούμε να την αποδείξουμε επιδείχνοντας έναν Αριθμό Δελτίου Ταυτότητας ή Διαβατηρίου ή ΑΜΚΑ ή άδειας οδήγησης αυτοκινήτου. Μας χωρίζουν από τον Μακρυγιάννη (την εκδημία του, το 1864) μόλις 153 χρόνια, αλλά και χάσμα μέγα στη νοο-τροπία, στην αντίληψη και αίσθηση «πατρίδας», στην εκτίμηση του ρόλου της Ιστορίας.

Μοιάζει παράτολμο με τις σημερινές προσλαμβάνουσες, όμως όχι παράλογο, να διερωτηθούμε μήπως η Τουρκοκρατία είχε διασώσει την τελευταία ρεαλιστική (με πραγματικό αντίκρισμα ζωής και ιστορική σάρκα) έκφανση της ελληνικότητας. Μιας ελληνικότητας που δεν ήταν υπηκοότητα, δεν την προστάτευε κανένα νομικό σχήμα συλλογικής σύμβασης (κοινωνικό συμβόλαιο-σύνταγμα), ήταν ακόμα εντελώς αμόλυντη από τον ψυχολογισμό της ιδεολογίας, τη λοιμική που αλλοτριώνει τον πατριωτισμό σε «εθνικισμό».

Οταν ο Μακρυγιάννης έλεγε «εμείς οι Ελληνες», αναφερόταν αυτονόητα, χωρίς την παραμικρή ιδεολογική επεξεργασία, σε όσους είχαν γλώσσα την ελληνική, έστω και «απελέκητη», συνείδηση ιστορική που τους έδενε οργανικά τόσο με την Πόλη, την Αγια-Σοφιά και την αυτοκρατορία όσο και με «τους παλαιούς Ελληνες» που ήσαν «οι γυναίγοι όλης της ανθρωπότης, ο Λυκούργος, ο Πλάτων, ο Σωκράτης, ο Αριστείδης, ο Θεμιστοκλής, ο Λεωνίδας, ο Θρασύβουλος, ο Δημοσθένης».

Το σπουδαιότερο: Ο Ελληνας για τον Μακρυγιάννη ξεχώριζε έμπρακτα, όχι με «πεποιθήσεις» και ιδεολογικές «αρχές», από τον αλλόδοξο Τούρκο και τον ετερόδοξο Φράγκο – τον διαφοροποιούσε και από τους δυο η καθημερινή *πράξη*: Στη λέξη κατέφυγε και ο Μαρξ (praxis) για να ξεχωρίσει τις αφηρημένες ιδέες από το ένσαρκο στην καθημερινότητα βίωμα. Μέχρι και πριν λίγα χρόνια ακόμα, αν έβλεπε ο Ελληνας συμπατριώτη του να τρώει κρέας την Παρασκευή, απορούσε: «Μα, Τούρκος είσαι;». Η πράξη της νηστείας, το αναμμένο καντήλι, ο εκκλησιασμός σαν αυτονόητη Γιορτή, ο αγιασμός, το ζύμωμα του πρόσφορου, το σταυροκόπημα, συγκροτούσαν το αυτονόητο, συγκεκριμένο αντίκρισμα της φράσης «εμείς οι Ελληνες».

Η «πράξη» δεν μπορεί να διασωθεί τεχνητά, με προπαγάνδες και συναισθηματικές ηθικολογίες, η Ιστορία δεν γυρίζει πίσω. Ελληνισμός πολιτικός πια δεν υπάρχει, η Ελλάδα είναι ένα κράτος μεταπρατικό, θεμελιωμένο στη μίμηση και στην ξιπασιά, κράτος που επίμονα και μεθοδικά καταστρέφει τη γλώσσα στα σχολεία και στα κανάλια, ακυρώνει με χίλια δυο μηχανεύματα τη συνέχεια του Ελληνισμού, αλλοτριώνει την ένσαρκη στον λαϊκό πολιτισμό μεταφυσική σε ιδεολόγημα «επικρατούσας θρησκείας», εξοντώνει πεισματικά το κύτταρο της ελληνικής συνέχειας: τη μικρή αυτοδιαχειριζόμενη *κοινότητα*.

Μια ελάχιστη μακρυγιαννική «μαγιά» ίσως σώζεται ακόμα διακριτικά, αλλά «ουκ έρχεται μετά παρατηρήσεως»: Δεν είναι δυνατό να εκφραστεί από κόμμα, μεταστοιχειώνεται αμέσως σε φαιδρή παρωδία του τύπου των εγχειρημάτων Καρατζαφέρη, Ψαρουδάκη, Αδ. Γεωργιάδη. Η λέξη «κόμμα» σημαίνει καταγωγικά κομμάτι, μεράδι, προϊόν τεμαχισμού, κατάτμησης, δεν συμβιβάζεται με την καθολικότητα του ελληνικού «τρόπου».

Σε πρόσωπα, ναι, μπορεί να σώζεται η «μαγιά». Τα εξωτερικά σημάδια είναι τρία, ενδείξεις βιωμένων στόχων, όχι ιδεολογικών «πεποιθήσεων»: Να λειτουργεί ζωντανή η γλωσσική συνέχεια στον εκφραστικό της ιλιγγιώδη πλούτο, στη συντακτική λογική της αρτιότητα, στην ακεραιότητα της γραφής της. Να σώζεται η βιωματική ενάργεια της ιστορικής συνείδησης και της διαχρονικής ενοείδειας του Ελληνισμού. Να είναι συνταγματικά θεσμοθετημένη η μικρή, αυτοδιαχειριζόμενη κοινότητα, ζωντανή συνέχεια της «πόλεως» και της «εκκλησίας» των Ελλήνων.

Τέτοιοι στόχοι *γεννώνται* ως προσωπική ανάγκη, δεν υπακούνε στη λογική του ιδεολογήματος. Οπως συμβαίνει με κάθε κοινωνική δυναμική που αλλάζει την Ιστορία.

Η γενναιοψυχία του Ερντογάν

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Όταν στην Ελλάδα λέμε «Λωζάννη», αυτό που συνήθως έχουμε στον νου μας δεν είναι η διεθνής συνθήκη με την οποία προέκυψε η σύγχρονη Τουρκία· εννοούμε τον μεγαλύτερο φόβο μας για την εξέλιξη των ελληνοτουρκικών σχέσεων: τη μειονότητα στη Θράκη. Η ανατροπή των ισορροπιών εκείνων, που αποτυπώθηκαν στις ρυθμίσεις της συνθήκης, έχει ήδη συντελεστεί, με την εξάλειψη της ελληνικής μειονότητας στην Κωνσταντινούπολη και τον εκτουρκισμό σημαντικού μέρους της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη. Αυτή είναι η πραγματικότητα, ανεξαρτήτως της γλώσσας που χρησιμοποιούμε για να την κρύβουμε.

Και επειδή το ξέρουμε αυτό, αντιλαμβανόμαστε ότι μακροπρόθεσμα η μειονότητα μπορεί να εξελιχθεί σε σταθερό μοχλό πίεσης και παράγοντα τουρκικής επιρροής στην Ελλάδα. Γι' αυτό οχυρωνόμαστε πίσω από την ιερότητα της Λωζάννης. Οι πλασματικές ισορροπίες της μάς προστατεύουν από τις ισορροπίες της πραγματικότητας. Αυτό, επίσης, είναι που κάνει και τις δύο πλευρές να δίνουν τόση σημασία στη συγκεκριμένη συνθήκη: Η δική μας υπερασπιζόμενη την αιωνιότητά της, η δική τους προωθώντας την υπονόμευσή της.

Αυτό, τέλος, εξηγεί γιατί ο Ερντογάν, μετά τη δημόσια αντιπαράθεσή του με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ήταν τόσο καλό παιδί κατά το υπόλοιπο της παραμονής του. Ούτε αναστατώσεις στην Κομοτηνή είχαμε ούτε ρητορικές εξάρσεις, όπως ανησυχούσαμε. Η πρόθεση του Ερντογάν να αποκλιμακώσει την ένταση, μετά το ανέλπιστο δώρο που του προσέφερε ο Πρόεδρος, έγινε φανερή στις δηλώσεις που ακολούθησαν τη συνάντησή του με τον πρωθυπουργό. Είχε εμφανώς μετριάσει τις διατυπώσεις του και είχε αντικαταστήσει την οξύτητα με την ειρωνεία: Το θέμα της μειονότητας, λ.χ., είπε ότι το έθεσε στην ελληνική πλευρά ως παράκληση εφόσον εμείς το επιτρέπουμε.

Ο Ερντογάν έφυγε ικανοποιημένος, εξ ου και η ηπιότητα της εξόδου του από τη σκηνή. Όταν, από την πρώτη κιόλας στιγμή, έχεις αποσπάσει από την απέναντι πλευρά ό,τι ονειρευόσουν και δεν τολμούσες ούτε στον εαυτό σου να το πεις, δεν έχεις λόγο να τον φέρεις σε δυσκολότερη θέση. Αντιθέτως, η γενναιοψυχία προς τον ηττημένο προσδίδει και ηθικό μεγαλείο στην επιτυχία του νικητή. Για να συνεχίσω την παρομοίωση που έκανα στη στήλη της Παρασκευής, όταν έχεις ρίξει τριάρα στον αντίπαλο με το καλημέρα σας, δεν έχεις λόγο να το κάνεις επτάρα. Εκτός, βέβαια, αν ο αντίπαλος είναι η Βραζιλία, που της αξίζει και δεκαεπτάρα...

Το ερώτημα

Στην απάντηση που έδωσε στην ερώτηση της Τουρκάλας δημοσιογράφου σχετικά με την τύχη των οκτώ φυγάδων, ο πρωθυπουργός, φανερά εκνευρισμένος, είπε ότι «θα πράξουμε τα δέοντα για να έχουν (σ.σ.: οι φυγάδες) μια δίκαια δίκη». Μα, την είχαν! Δικαστικά, το ζήτημα έχει κλείσει με απόφαση του Αρείου Πάγου. Απόφαση η οποία ελήφθη υπό συνθήκες τέτοιες ώστε η λήψη της να προσλάβει χαρακτήρα δοκιμασίας του κύρους και της ανεξαρτησίας της ελληνικής Δικαιοσύνης – τα ξεχάσαμε κιόλας; Πώς του ήλθε, λοιπόν, να τα πει αυτά; Σημειώστε, δε, ότι αυτό δεν το είπε στον εξυπνότερο λαό του κόσμου, που χάφτει οτιδήποτε· το είπε προς τα ΜΜΕ της Τουρκίας. Θα εκληφθεί, δηλαδή, ως δέσμευση και τουλάχιστον ο Τύπος θα περιμένει συνέχεια. Επομένως, το σωστό ερώτημα δεν είναι πόσο προετοιμασμένοι ήμασταν για την επίσκεψη, αλλά πόσο απροετοίμαστοι...

Τα... Μήθυμνα

Παρότι, για τα δικά του δεδομένα, ο πρωθυπουργός στάθηκε ικανοποιητικά απέναντι στον Ερντογάν, προκάλεσε μια μικρή σύγχυση η αναφορά του εις «τα Μήθυμνα». Πολλοί κατάλαβαν ότι εννοούσε τη Μήθυμνα της Λέσβου, δηλαδή τον Μόλυβο. Δεν το νομίζω. Στη δική του γεωγραφία του ελληνικού χώρου –γεωγραφία σοσιαλιστική, που εκφράζει το υψηλότερο ιδεώδες της Αριστεράς, την ισότητα– τα Μήθυμνα (ενικός, το Μήθυμνο) είναι δύο και δημοκρατικά μοιρασμένα μεταξύ των δύο νήσων: το ένα στη Λέσβο, το άλλο στη Μυτιλήνη...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Επίσκεψη με εντάσεις και παρασκήνιο

Οι μυστικές συνεννοήσεις μεταξύ Αθήνας και Αγκυρας και τα... απρόοπτα που προηγήθηκαν του ταξιδιού Ερντογάν

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

Ηταν ένα πλιόλουστο μεσημέρι του Μαΐου – μια από εκείνες τις ημέρες που η θέα του Βοσπόρου από το ανάκτορο Ντολμαμπαχτσέ κόβει την ανάσα. Μόνο που δεν ήταν η θέα που έκοψε την ανάσα του Προκόπη Παυλόπουλου. Ηταν η ξαφνική «αδιαθεσία» του Ταγίπ Ερντογάν που ακύρωνε τον βασικό λόγο –με αφορμή την επετειακή Σύνοδο Κορυφής των χωρών του ΟΣΕΠ– για τον οποίο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε βρεθεί στην Κωνσταντινούπολη: ένα τετ α τετ με τον Τούρκο πρόεδρο. Συνάντηση, που ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν έκρυβε ότι επιθυμούσε διακαώς, καθώς επανειλημμένα αφηγείται σε συνομιλητές του τον προσωπικό τόνο των τηλεφωνικών του συνομιλιών με τον Ερντογάν. Δεν ξεχνά ότι ήταν ο πρώτος ξένος ηγέτης που του τηλεφώνησε το βράδυ της ορκωμοσίας του.

Ο κ. Παυλόπουλος υπέστη ψυχρολουσία. Την πρώτη ώρα επικράτησαν πανικός και σύγχυση. Ο Τούρκος πρόεδρος έχει κερδίσει επάξια τη φήμη του απρόβλεπτου παίκτη. Ηταν πραγματική ή διπλωματική η αδιαθεσία του; Φαίνεται να ήταν πραγματική, καθώς την ίδια ημέρα ακύρωσε και την προγραμματισμένη του συνάντηση με τον Ντμίτρι Μεντβέντεφ. Ενα ήταν σίγουρο: ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα απηύθυνε επίσημη πρόσκληση στον Ερντογάν για επίσκεψη στην Αθήνα. Αυτό κατέστη σαφέστερο κατά την επίσκεψη του Τούρκου πρωθυπουργού Μπιναλί Γιλντιρίμ στην Αθήνα, καθώς διαμηνύθηκε από την τουρκική πλευρά ότι και ο κ. Ερντογάν επιθυμούσε να επισκεφθεί την Αθήνα.

Η πρόθεση της πρόσκλησης μεταφέρθηκε από τον Νίκο Κοτζιά, κατά την επίσκεψή του στην Τουρκία τον Οκτώβριο. Ο Ερντογάν τη δέχθηκε με χαρά. Μαζί με αυτήν δέχθηκε και την επανεκκίνηση των διερευνητικών επαφών Ελλάδας - Τουρκίας που έχουν επί της ουσίας «παγώσει» την τελευταία διετία και τις συζητήσεις για νέα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης. Εκτοτε άρχισε η προετοιμασία μιας επίσκεψης, για την οποία αμφότερες οι πλευρές δεν έκρυψαν τη σπουδή τους.

Η συγκυρία

Ο κ. Ερντογάν δεν χάνει ευκαιρία να κάνει κηρύγματα στην Ευρώπη και στη Δύση. Οσο για την κυβέρνηση, όχι μόνο δεν θεωρεί ότι βιάστηκε, αλλά εκτίμησε ότι στην παρούσα συγκυρία η επίσκεψη τη συνέφερε. Οπως το έθετε αρμόδια πηγή, «για πρώτη φορά η κατάσταση είναι τέτοια στις αμερικανοτουρκικές και ευρωτουρκικές σχέσεις, που δεν υπάρχουν οι μοχλοί πίεσης που υπήρχαν και εκ των πραγμάτων η διμερής διάσταση ενισχύεται». Μαζί με αυτήν, πάντως, προφανώς ενισχύεται και η διάθεση της Αθήνας να εμφανιστεί ως «μεσάζων» της γειτονικής χώρας στη Δύση, παρότι δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι ο Ερντογάν το χρειάζεται.

Στη διπλωματία υπάρχουν πράγματα που γίνονται και δεν λέγονται. Και είθισται τα σημαντικά –ειδικά στα επώδυνα μέτωπα των ελληνοτουρκικών– να μη λέγονται δημοσίως, αλλά κατ' ιδίαν. Αυτή τη φορά, κάνοντας χίλια κομμάτια το διπλωματικό πρωτόκολλο, τα σημαντικά ειπώθηκαν σε πανελλήνια ζωντανή σύνδεση και μάλιστα από το Προεδρικό Μέγαρο. «Ο Ερντογάν είναι ο Ερντογάν», έλεγε με νόημα πηγή που συμμετείχε στην προετοιμασία της επίσκεψης του Τούρκου προέδρου στην Αθήνα, επιχειρώντας να διασκεδάσει τις εντυπώσεις ότι η συζήτηση στο Προεδρικό «ξέφυγε», ως μη ώφειλε. Το Μαξίμου γνώριζε ότι ο κ. Παυλόπουλος θα προ-

ΑΡ / THANASSIS STAVRAKIS

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», δέκα λεπτά πριν από την έναρξη του δείπνου στο Προεδρικό, οι επιτελείς του Ερντογάν διεμήνυσαν ότι δεν σκόπευε να απαντήσει στην προσφώνηση του κ. Παυλόπουλου. Τελικά άλλαξε γνώμη...

Ο Τούρκος πρέσβης στην Αθήνα κλήθηκε στο Προεδρικό το βράδυ της Τετάρτης, λίγο μετά τη συνέντευξη Ερντογάν.

χωρούσε σε παρέμβαση για τη Συνθήκη της Λωζάννης – ίσως να λειτούργησε και ως κυματοθραύστης, προκειμένου να μην μπει ο κ. Τσίπρας σε αυτή τη διαδικασία.

Ισως να μην είχε προβλέψει ότι ο βολονταρισμός του Προέδρου θα τον οδηγούσε σε μια παρέμβαση που δεν προβλεπόταν ακριβώς από τον θεσμικό του ρόλο. Ο Ερντογάν δεν μπαίνει σε καλούπια και θα ήταν εντελώς απίθανο να μη σηκώσει το γάντι που του έριξε ο κ. Παυλόπουλος προκειμένου να σεβαστεί το πρωτόκολλο...

Σπάνια ένας ξένος διπλωμάτης περνάει το κατώφλι του Προεδρικού Μεγάρου μετά τις 11 το βράδυ. Το έκανε ο Τούρκος πρέσβης στην Αθήνα Χαλίτ Τσεβίκ, το βράδυ της Τετάρτης, λίγο αφότου βγήκε στον αέρα η συνέντευξη Ερντογάν στον ΣΚΑΪ. Ο γενικός γραμματέας της Προεδρίας, πρέσβης Γιώργος Γεννηματάς, κάλεσε τον κ. Τσεβίκ για να του εκφράσει απογοήτευση και έκπληξη για τις δηλώσεις Ερντογάν περί αναθεώρησης της Συνθήκης της Λωζάννης και να τον ενημερώσει ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν θα άφηνε τις δηλώσεις αναπάντητες. Αυτό ήταν σε γνώση και του Μαξίμου, το οποίο το ίδιο βράδυ εξέδωσε σχετική ανακοίνωση. Αιφνιδιάστηκε η ελληνική πλευρά από τα σχόλια Ερντογάν περί Λωζάννης, ενώ υποτίθεται ότι όλες οι λεπτομέρειες της ανάγκης να τονιστεί μόνο η θετική ατζέντα των ελληνοτουρκικών είχαν συμφωνηθεί; Η αλήθεια είναι ότι η κυβέρνηση θα προτιμούσε η συνέντευξη Ερντογάν να έχει παραχωρηθεί σε κρατικό μέσο για να είναι ελεγχόμενη και ανώδυνη. Και, πάντως, να μη βγάλει είδηση που θα ερέθιζε ευαίσθητα ανακλαστικά, σε μια επίσκεψη που ούτως ή άλλως έχει επικριθεί για τον χρόνο της και τη σκοπιμότητά της. Το επιβεβαιώνουν όλες οι πληροφορίες, αλλά και η παραδοσιακή –ως είθισται στο πλαίσιο της αμοιβαιότητας– συνέντευξη που παραχώρησε ο Αλέξης Τσίπρας παραμονές της άφιξης Ερντογάν στην Αθήνα στο κρατικό πρακτορείο Anadolu. Μια συνέντευξη άνευρη, που εστίαζε στα θετικά μηνύματα. Ακριβώς αυτά που ήθελε η κυβέρνηση να εκπεμφθούν από την επίσκεψη.

Η προετοιμασία

Οι εμπλεκόμενοι στην προετοιμασία θεωρούν την κατηγορία περί «προχειρότητας» και «ελλιπούς προετοιμασίας» άδικη. Η ειρωνεία είναι ότι η επίσημη πρόσκληση στον Ερντογάν απευθύνθηκε από την Προεδρία της Δημοκρατίας μόλις το περασμένο Σάββατο. Οι παροικούντες εν Ιερουσαλήμ διεμήνυαν όλες τις προηγούμενες ημέρες ότι η πρόσκληση δεν θα επιδιδόταν αν δεν είχαν «κλειδώσει» όλες οι λεπτομέρειες. Και κυρίως τα «αγκάθια» της επίσκεψης στη Θράκη. Εκεί, οι αρχικές προθέσεις της τουρκικής πλευράς για εκδηλώσεις, που είχαν τον κίνδυνο να μετατραπούν σε ανοικτή πολιτική συγκέντρωση –και με γιγαντοοθόνες–, προκάλεσαν «εγκεφαλικά» στην Αθήνα.

Οι λεπτομέρειες, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», κλείδωσαν την Παρασκευή 1 Δεκεμβρίου κατά τη μυστική επίσκεψη του Ιμπραήμ Καλίν στην Αθήνα. Ο αναπληρωτής γενικός γραμματέας της τουρκικής προεδρίας και εκπρόσωπός της –έμπιστος του κ. Ερντογάν– ήρθε για λίγες ώρες στην πρωτεύουσα. Στην Αθήνα συνάντησε τον γενικό γραμματέα του ΥΠΕΞ πρέσβη Δημήτρη Παρασκευόπουλο, τους ανθρώπους της Προεδρίας της Δημοκρατίας και το διπλωματικό γραφείο του πρωθυπουργού.

Για όποιον είχε αμφιβολία για τις διαστάσεις βραδυφλεγούς βόμβας που έχει μια ελληνοτουρκική συνάντηση κορυφής, στην οποία πρωταγωνιστεί ο κ. Ερντογάν, η επίσκεψη κινδύνευσε να εκτροχιαστεί για δεύτερη φορά την περασμένη Πέμπτη. Παρά την εμφανή προσπάθεια να πέσουν οι τόνοι στο Μέγαρο Μαξίμου, η ατμόσφαιρα ήταν ηλεκτρισμένη μέχρι και την ώρα του επίσημου δείπνου στο Προεδρικό. Μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», δέκα λεπτά πριν από την έναρξή του, οι επιτελείς του Ερντογάν διεμήνυσαν ότι ο Τούρκος πρόεδρος δεν θα έκανε «πρόποση», δηλαδή δεν θα απαντούσε στην προσφώνηση του κ. Παυλόπουλου. Η εικόνα θα ήταν ακόμη πιο καταστροφική και από τα γεμάτα ένταση και αμηχανία πρόσωπα των δύο προέδρων, που είχε προηγηθεί on camera. Εντέλει ο Ερντογάν άλλαξε γνώμη και τα προσχήματα σώθηκαν. Σύμφωνα με μια γραμμή πληροφόρησης, μάλιστα, το κλίμα έγινε θερμότερο στη διάρκεια του δείπνου. Πάντως, το μόνο στίγμα που άφησαν ο υψηλός επισκέπτης από την Τουρκία και η σύζυγός του στο βιβλίο επισκεπτών της Προεδρίας ήταν η υπογραφή τους άνευ άλλου σχολίου. Ο Ερντογάν είναι πάντα ο Ερντογάν.

EUROKINISSI / ΧΑΒΑΛΕΣ/ΤΖΗΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

18/11/2002. Σημίτης - Ερντογάν στην Αθήνα.

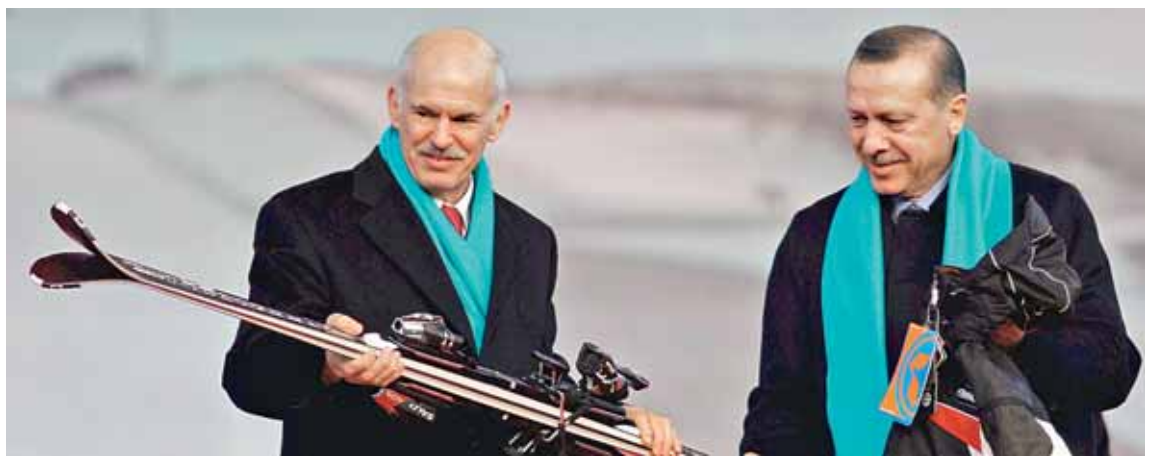

ASSOCIATED PRESS

7/8/2011. Ο Γ. Παπανδρέου δέχεται δώρο ένα ζευγάρι πέδιλα του σκι, παραμονές των χειμερινών αγώνων στο Ερζερούμ.

EUROKINISSI / ΜΠΟΛΑΡΗ ΤΑΤΙΑΝΑ

23/1/2008. Συνάντηση Καραμανλή - Ερντογάν στην Αγκυρα.

EUROKINISSI / ΤΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

3/3/2013. Με τον Αντ. Σαμαρά στην Κωνσταντινούπολη.

REUTERS / ALKIS KONSTANTINIDIS

7/12/2017. Με τον Αλέξη Τσίπρα έξω από το Μαξίμου.

Οι σχέσεις «αγάπης και φόβου» με τη μειονότητα

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Το ολιγόωρο πέρασμα του Ταγίπ Ερντογάν από τη Θράκη ήταν τελικά πολύ πιο ανώδυνο απ' ό,τι πολλοί φοβήθηκαν μετά όσα έγιναν στην Αθήνα. Ο Τούρκος πρόεδρος απέφυγε στις επισκέψεις του στο τζαμί Κιρ Μαχαλέ όπου προσευχήθηκε, στο μειονοτικό γυμνάσιο και λύκειο της πόλης όπου εκφώνησε λόγο στους χιλιάδες συγκεντρωμένους ομοθρήσκους του, αλλά και στο ξενοδοχείο όπου μίλησε σε παράγοντες της μειονότητας, να κάνει αναφορές σε ακανθώδη ζητήματα.

Στελέχη της μειονότητας, ωστόσο, που επιχείρησαν να «αποκωδικοποιήσουν» τα μηνύματα, τόσο από τις αναφορές του κ. Ερντογάν στην Αθήνα όσο και στην Κομοτηνή, έκαναν λόγο στην «Κ» για συγκεκριμένες στοχεύσεις: «Χάιδεψε την κεμαλική πτέρυγά της με το να της λέει πως "οι Ελληνες αμφισβητούν την τουρκική σας καταγωγή". Απευθύνθηκε στους συντηρητικούς μουσουλμάνους ερεθίζοντάς τους με το θέμα των μουφτήδων. Είπε στους άνεργους, νέους κυρίως, μειονοτικούς, που ξεπερνούν το 70%, ότι υφίστανται οικονομικές διακρίσεις από το ελληνικό κράτος, όταν ανάφερε ότι

Σε Ξάνθη και Κομοτηνή μιλούν για επιχειρηματίες που καταστράφηκαν γιατί τους κόλλησαν τη «ρετσινιά» του γκιουλενιστή.

ενώ το εισόδημα των χριστιανών ανέρχεται σε 18.000 ευρώ, στους μειονοτικούς είναι 2.500 ευρώ».

Οι σχέσεις του κ. Ερντογάν με τη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης, προσέθεταν, είναι σχέσεις αγάπης και φόβου. Για την πλειονότητά της, είναι ένας καλός πιστός μουσουλμάνος, προερχόμενος από τα κατώτερα λαϊκά στρώματα ηγέτης, που υπερασπίζεται τους ανά τον πλανήτη ομοθρήσκους και ομοεθνείς και που τολμάει να τα βάζει με τους ισχυρούς. Κάπου εκεί όμως η αγάπη σμίγει με τον φόβο που εκπέμπει ο αυταρχισμός του.

Με το πραξικόπημα και το ανελέητο κυνήγι μαγισσών στο όνομα του γκιουλενισμού, η μειονότητα της Θράκης δεν έμεινε εκτός πεδίου αναζήτησης εχθρών. Δεν είναι μόνο ο υποπρόξενος στην Κομοτηνή που, όταν του ζητήθηκε πριν από λίγες βδομάδες να επιστρέψει στο κέντρο, φρόντισε να εξαφανιστεί φοβούμενος ότι θα έχει την τύχη εκατοντάδων άλλων διπλωματών, οι οποίοι συνελήφθησαν ως άνθρωποι του μισητού στον Ερντογάν Φετουλάχ Γκιουλέν. Ούτε η περίπτωση μουσουλμάνου καθηγητή στο σχολείο της Ξάνθης που παύθηκε για καταπάτηση του συστήματος του προξενείου ως άνθρωπος του Γκιουλέν.

Στην Ξάνθη και την Κομοτηνή μιλούν για μαγαζάτορες και μικροεπιχειρηματίες που καταστράφηκαν γιατί τους κόλλησαν τη «ρετσινιά» του γκιουλενιστή. Αλλά και για τη σιωπή την οποία τηρούν όσοι διαφωνούν με επιλογές μη αρεστές στον μηχανισμό της Αγκυρας και τριών-τεσσάρων εμπίστων και χρηματοδοτούμενων από την Τουρκία μειονοτικών, φοβούμενοι την οργή του Ερντογάν.

Το διακύβευμα είναι πολύ μεγάλο για όσους τολμήσουν να εναντιωθούν στα «δημοκρατικά ιδεώδη» του Τούρκου ηγέτη, αφού χιλιάδες οικογένειες της Θράκης συνδέονται με δάνεια, αγορές ακινήτων στην Τουρκία και σπουδές παιδιών σε πανεπιστήμιά της. «Ποιος απ' όλους αυτούς θα τολμήσει να πει κουβέντα για τον Ερντογάν;», μας έλεγε μειονοτικός παράγων στην Ξάνθη.

Μια νύχτα στο κελί με τους «οκτώ»

Η «Κ» κατέγραψε τις αντιδράσεις των Τούρκων αξιωματικών καθώς παρακολουθούσαν την τηλεοπτική συνέντευξη Ερντογάν

Ολη την προηγούμενη εβδομάδα οι οκτώ Τούρκοι αξιωματικοί ήταν ανήσυχοι. Από την ημέρα που ανακοινώθηκε η επίσημη επίσκεψη του Ερντογάν στην Αθήνα, διάβαζαν σε τουρκικές εφημερίδες πως η ελληνική πλευρά είχε υποσχεθεί να στείλει πίσω «δώρο» έξι από αυτούς. Με αγωνία ρωτούσαν τους δικηγόρους τους εάν θα μπορούσε να υπάρξει τέτοια εξέλιξη και εκείνοι προσπαθούσαν να τους καθησυχάσουν. Την Τετάρτη το βράδυ κάποιος τους ενημέρωσε πως η τηλεοπτική συνέντευξη του Ερντογάν είχε αρχίσει να προβάλλεται και εκείνοι, αμίλητοι, άνοιξαν την τηλεόραση που έχουν στο κελί τους για να την παρακολουθήσουν.

«Φοβάστε πως μπορεί να υπάρξει πόλεμος ή είναι κάτι εντελώς αδιανόητο για εσάς», ρωτήθηκε κ. Ερντογάν. Εκείνος επέλεξε να αναφερθεί με ιδιαίτερα σκληρά λόγια στους «οκτώ πραξικοπηματίες» όπως τους αποκαλεί και το γεγονός πως ακόμα δεν έχουν εκδοθεί. Ακούγοντάς το αυτό, ένας από τους οκτώ αξιωματικούς πήγε να κάνει ένα αστείο για να ελαφρύνει το κλίμα μέσα στο κελί αλλά κανείς δεν γέλασε. Μπορεί να έχουν συνηθίσει να ακούν σκληρές δηλώσεις από την τουρκική πλευρά, το να ακούν όμως τον ίδιο τον πρόεδρο σε ελληνικό μέσο μία ημέρα πριν από την επίσκεψη να αποκαλύπτει πως ο κ. Τσίπρας του είχε υποσχεθεί την έκδοσή τους (κάτι που μέχρι στιγμής δεν έχει διαψευστεί από τον Ελληνα πρωθυπουργό) ήταν διαφορετικό. Περισσότερο ξαφνιάστηκαν με τη χρονική στιγμή που ο Τούρκος πρόεδρος αποφάσισε να κάνει τη συγκεκριμένη δήλωση, παρά με την ίδια την παραδοχή. Εχουν καταλάβει, άλλωστε, πως σε έναν μεγάλο βαθμό η καθυστέρηση στην υπόθεσή τους έχει να κάνει με λόγους πολιτικούς. Ενάμιση χρόνο τώρα και παρά τις δύο αποφάσεις των δικαστηρίων να μην εκδοθούν, βρίσκονται ακόμα υπό διοικητική κράτηση σε ένα αστυνομικό τμήμα. Η ανεπίσημη εξήγηση είναι πως αυτό συμβαίνει «για την ασφάλειά τους». Οι τελικές αποφάσεις για το άσυλο, όμως, βάσει διαδικασίας θα έπρεπε να είχαν βγει μέσα στο καλοκαίρι αλλά ακόμα εκκρεμούν. Τον Ιανουάριο συμπληρώνουν 18μηνο κράτησης και ακόμα κανείς δεν μπορεί να τους δώσει μια απάντηση για το ποια θα είναι η επόμενη ημέρα.

ΑΠΕ

Τον Ιανουάριο οι οκτώ Τούρκοι στρατιωτικοί συμπληρώνουν 18μηνο κράτησης και ακόμα δεν ξέρουν τι μέλλει γενέσθαι.

«Είναι μεγάλη η προσβολή για τους Ελληνες δικαστές και αυτό είναι καλό για εμάς», συμφώνησαν μεταξύ τους.

Οταν στη συνέντευξη άκουσαν τον Ερντογάν να υποβαθμίζει τον ρόλο της ελληνικής Δικαιοσύνης, λέγοντας πως κακώς η κυβέρνηση άφησε το θέμα στην κρίση της, «γιατί έτσι κανένα αποτέλεσμα δεν πρόκειται να έρθει», οι οκτώ κάπως αναθάρρησαν. «Είναι μεγάλη η προσβολή για τους Ελληνες δικαστές και αυτό είναι καλό για εμάς», συμφώνησαν μεταξύ τους. Στη συνέχεια τον άκουσαν να τους συγκρίνει με τα μέλη της 17Ν.

«Αν είχαμε εμείς μέλη της τρομοκρατικής αυτής οργάνωσης θα τους είχαμε εκδώσει αμέσως, το ίδιο πρέπει να κάνετε και εσείς», είπε. Μόνο που στον φάκελό τους, δεν υπάρχει τίποτα το ποινικό ούτε καν ενοχοποιητικό σε σχέση με το πραξικόπημα. Πρόκειται για πιλότους έρευνας και διάσωσης που εκείνο το βράδυ βρίσκονταν εκτός υπηρεσίας. «Οταν μας ειδοποίησαν να πάμε στη βάση, κάποιοι τρώγαμε βραδινό με τις οικογένειές μας, άλλοι παίζαμε με τα παιδιά μας», είχαν καταθέσει στον Αρειο Πάγο. Το επείγον δεν τους παραξένεψε. Λόγω των συχνών τρομοκρατικών επιθέσεων, συχνά τους καλούσαν να συνδράμουν εκτάκτως στη διάσωση τραυματιών. Ετσι, στις 9.30 μ.μ. επιβιβάστηκαν στα ελικόπτερα και ξεκίνησαν για το σημείο που τους είχαν υποδείξει. Δέχθηκαν, όμως, πυρά και έντρομοι αποχώρησαν. Προσγειώθηκαν σε μια στρατιωτική βάση και τότε, σύμφωνα με τις καταθέσεις τους, κατάλαβαν πως γινόταν πραξικόπημα.

Από την τηλεόραση που έχουν στο κελί τους, οι κρατούμενοι παρακολούθησαν τον Τούρκο πρόεδρο να πνέει μένεα για την υπόθεση της έκδοσής τους.

Η τουρκική πλευρά δεν αμφισβητεί πως το ελικόπτερο ήταν διασωστικό ούτε πως και οι ίδιοι ήταν άοπλοι. Το μοναδικό ενοχοποιητικό στοιχείο ήταν μία σειρά κλήσεων κατά τη διάρκεια της νύχτας, κάτι που από την πρώτη στιγμή είχαν πει και οι ίδιοι στις καταθέσεις τους: «Προσπαθούσαμε να επικοινωνήσουμε με τους διοικητές μας, μας διέταξαν να μη μετακινηθούμε και έτσι κάναμε».

«Απόδραση» στην Ελλάδα

Την απόφαση να έρθουν στην Ελλάδα την πήραν αφού είδαν στο Ιντερνετ εικόνες στρατιωτικών να έχουν περικυκλωθεί από εξαγριωμένους άνδρες, να τους μαστιγώνουν, να τους αποκεφαλίζουν και στη συνέχεια να τους πετούν από τη γέφυρα του Βοσπόρου. Ηταν 11 το πρωί όταν τελικά επιβιβάστηκαν ξανά στο ελικόπτερο, θεωρώντας πως δεν θα μπορούσαν να πείσουν κανένα για την αθωότητά τους. Μία ώρα και ένα τέταρτο αργότερα προσγειώθηκαν στην Αλεξανδρούπολη. Από εκεί ξεκίνησαν η ελληνική δικαστική τους περιπέτεια αλλά και η εμμονή του προέδρου Ερντογάν να εκδοθούν: «Σε άλλες χώρες έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία έκδοσης, στην Ελλάδα έχει κολλήσει», είπε χαρακτηριστικά στη συνέντευξή του.

Το... κώλυμα ήρθε από τον Αρειο Πάγο, όπου Ελληνες δικαστές αποφάνθηκαν πως οι οκτώ δεν θα είχαν δίκαιη δίκη στην Τουρκία, ότι θα κινδύνευαν να υποστούν βασανισμούς, ακόμη και να χάσουν τη ζωή τους. Μάρτυρες είχαν εξηγήσει, με στοιχεία, πως μετά το πραξικόπημα χιλιάδες άνθρωποι έχουν προφυλακιστεί και πως έκτακτα κυβερνητικά διατάγματα περιόρισαν κάθε νομική διαδικασία. «Μπορώ με αυτοπεποίθηση να πω ότι το δικαστικό σώμα στην Τουρκία είναι περισσότερο δίκαιο από ό,τι σε οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα», απάντησε ο Ερντογάν στην κριτική πως στην Τουρκία υπάρχει δικτατορία. Ισως επειδή οι οκτώ Τούρκοι γνωρίζουν καλά την κατάσταση στη χώρα τους, ίσως σαν εκτόνωση στο τέλος μιας δύσκολης ημέρας, στο άκουσμα πάντως αυτής της τελευταίας δήλωσης ξέσπασαν σε γέλια.

Στα άδυτα του Λευκού Παλατιού της Αγκυρας

Οσα είδαμε στο επιβλητικό μέγαρο περιμένοντας τον Ταγίπ Ερντογάν

Της **ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΚΑΚΑΟΥΝΑΚΗ**

Το τουρκικό προεδρικό μέγαρο, το Λευκό Παλάτι όπως το ονομάζουν, χτισμένο στην άκρη της Αγκυρας, φαίνεται από πολλά σημεία της πόλης. Την ημέρα της επίσκεψής μας, όμως, είχε ομίχλη και μόνο φθάνοντας κοντά καταλάβαινε κανείς το τεράστιο μέγεθός του. Η συνέντευξη του Αλέξη Παπαχελά με τον πρόεδρο Ερντογάν είχε οριστεί για τις 3 το απόγευμα και εμείς έπρεπε το αργότερο στις 11.30 να είμαστε εκεί για να περάσουμε τον πρώτο έλεγχο. Αρχικά περιμέναμε σε ένα μικρό δωμάτιο, μια αίθουσα αναμονής με λίγες καρέκλες και στους τοίχους πέντε προσεκτικά επιλεγμένες φωτογραφίες.

Εδώ, δεν υπάρχει προφανώς καμία υπόνοια περί δικτατορικού καθεστώτος, ο Ερντογάν είναι αγαπητός από όλους και ποζάρει αγκαλιά με ηλικιωμένους ψηφοφόρους, με νέους και ένα μικρό αγόρι που του προσφέρει γαρίφαλα. Ενα 20λεπτο αργότερα, μπήκαμε σε ένα μαύρο βαν. Εξι ψηλές σιδερένιες μπάρες εξαφανίστηκαν στο έδαφος, το αυτοκίνητο πέρασε και μπήκε σε ένα υπόγειο τούνελ.

Βγαίνοντας στην άλλη άκρη, περάσαμε έναν δεύτερο έλεγχο και μπήκαμε στην επιβλητική μαρμάρινη είσοδο του παλατιού. Επικρατούσε απόλυτη ησυχία, δύο μεγάλες οθόνες τηλεόρασης έδειχναν εικόνες (χωρίς ήχο) από το πραξικόπημα και φωτογραφίες των «μαρτύρων», όπως αναφέρονται στα θύματα από τις συμπλοκές εκείνης της βραδιάς. Ακριβώς απ' έξω, ένα τεράστιο γλυπτό 31 μ. ύψους – επίσης προς τιμήν τους. «Εγκαινιάστηκε φέτος στην πρώτη επέτειο της τρομοκρατικής επίθεσης», μας εξηγούν εννοώντας το πραξικόπημα.

Στο βασικό αυτό κτίριο του παλατιού με τα 1.150 δωμάτια, υπάρχουν χώροι υποδοχής και δεξιώσεων αλλά και τα γραφεία του προέδρου και της κλειστής ομάδας του. Δύο εξίσου μεγάλα κτίρια βρίσκονται ακριβώς από πίσω. Εκεί στεγάζονται τα διοικητικά γραφεία. Οι εργασίες για το συγκρότημα ξεκίνησαν το 2012, αρχικά με προϋπολογισμό 300 εκατ. δολ. (που από ό,τι λέγεται διπλασιάστηκε) και σκοπό να στεγαστούν εκεί τα γραφεία της κυβέρνησης και του πρωθυπουργού. Οταν όμως το '14 ο Ερντογάν ανέλαβε την προεδρία, αποφάσισε να γίνει εκεί η βάση αλλά και το σπίτι του – μένει στην πτέρυγα που προοριζόταν για τους επίσημους επισκέπτες. Παντού υπάρχει το σήμα της προεδρίας με τα 16 αστέρια που συμβολίζουν «τις 16 τουρκικές αυτοκρατορίες της ιστορίας». Από εκεί εμπνεύστηκε την περίφημη φρουρά των 16 ανδρών που ντύνονται με παραδοσιακές πολεμικές στολές των χαμένων αυτοκρατοριών και σε επίσημες επισκέψεις στοιχίζονται πίσω του.

Η αίθουσα όπου ο Ταγίπ Ερντογάν έδωσε τη συνέντευξη στον Αλέξη Παπαχελά ήταν πραγματικά μεγαλοπρεπής.

Για τον πρόεδρο, μας εξηγούν, υπάρχει εργαστήριο όπου περνάει από ειδικό έλεγχο ό,τι πρόκειται να φάει.

Η αίθουσα όπου θα γινόταν η συνέντευξη ήταν πραγματικά μεγαλοπρεπής. Με πράσινα μαρμάρινα πατώματα, δρύινα φωτισμένα τοιχώματα, χαλιά και έπιπλα εποχής. Για τις επόμενες ώρες πολύς κόσμος μπαινόβγαινε στην αίθουσα. Για να τοποθετήσουν τις τουρκικές σημαίες, να σκουπίσουν (τουλάχιστον έξι φορές), να στήσουν τον εξοπλισμό τους. Μαζί μας ήταν συνεχώς τρία άτομα από το γραφείο Τύπου της προεδρίας. Ευγενικοί και ιδιαίτερα βοηθητικοί – τίποτα δεν πρόδιδε πως στη σημερινή Τουρκία βρίσκονται στη φυλακή 256 δημοσιογράφοι κατηγορούμενοι για τρομοκρατία λόγω της αρθρογραφίας τους.

Το μεσημέρι, μας προσκάλεσαν να φάμε μαζί. Πάλι πίσω στο τούνελ και διασχίζοντας ατελείωτους διαδρόμους –ένας ήταν 285 μ.– φθάσαμε στο εστιατόριο-καντίνα όπου τρώνε καθημερινά 4.000 άτομα (2.000 διοικητικό προσωπικό και 2.000 ασφάλεια). Για τον πρόεδρο, μας εξηγούν, υπάρχει εργαστήριο όπου περνάει από ειδικό έλεγχο ό,τι φαγητό πρόκειται να φάει. Οταν επιστρέψαμε στην αίθουσα και ενώ η προγραμματισμένη ώρα της συνέντευξης πλησίαζε, μια ομάδα της αντιτρομοκρατικής με σκυλιά έκανε έναν τελευταίο έλεγχο.

Η συνέντευξη

Στις 3.10 η μεγάλη πύλη του παλατιού άνοιξε και μια αυτοκινητοπομπή 20 οχημάτων έφθασε στην είσοδο. Ανδρες της ασφάλειας έτρεχαν αλαφιασμένοι. Πέντε λεπτά αργότερα βγήκε ο κ. Ερντογάν από το αυτοκίνητο, χαιρέτησε με

AP / BURHAN OZBILICI

Οι φρουροί με τις τιρκουάζ στολές ξεχωρίζουν έξω από το προεδρικό μέγαρο της Αγκυρας.

επισημότητα τον φρουρό με την τιρκουάζ στολή και πέρασε μέσα στο παλάτι.

Δύο ώρες αργότερα μπήκε στην αίθουσα. «Πώς είναι τα πράγματα στην Ελλάδα; Ο καιρός;» ρώτησε τον Αλέξη Παπαχελά και κάθησε για τη συνέντευξη. Οι άνθρωποί του έβαλαν και στους δύο τα ακουστικά για την αυτόματη μετάφραση και οι κάμερες άρχισαν να γράφουν. Κάποιος κρατούσε κάρτες με νούμερα και ανά πέντε λεπτά έδειχνε πόση ώρα είχε απομείνει μέχρι το τέλος της συνέντευξης είχαμε αυστηρά 30 λεπτά και, όπως μας είχαν προειδοποιήσει, αυτό αντιστοιχεί σε οκτώ, ίσως εννέα ερωτήσεις το πολύ, τις οποίες σημειωτέον ουδέποτε είχαν ζητήσει να δουν. Από την άλλη πλευρά, είχε στηθεί μια δική τους κάμερα και δύο έμπιστοι σύμβουλοι του προέδρου συνεχώς του έγραφαν σε έναν άσπρο πίνακα κάποιες λέξεις.

Υστερα από ακριβώς 30 λεπτά οι κάμερες έκλεισαν. Ο πρόεδρος Ερντογάν σηκώθηκε και έδωσε στον καθένα μας από κάτι. Ενα λεύκωμα για το πραξικόπημα, ένα μαντίλι και δύο γραβάτες με τα αρχικά του.

Ανάφλεξη από την απόφαση για Ιερουσαλήμ

Η κίνηση του Ντόναλντ Τραμπ να την αναγνωρίσει ως πρωτεύουσα του Ισραήλ αποσταθεροποιεί περαιτέρω τη Μέση Ανατολή

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Πράξη «διπλωματικού βανδαλισμού» χαρακτήρισαν οι Financial Times την απόφαση Τραμπ για αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ. «Ανάβει το φιτίλι της Ιερουσαλήμ», έγραψε στο κύριο άρθρο της η Le Monde. Δυσοίωνες ήταν και οι εκτιμήσεις του Τζον Μπρέναν, πρώην διοικητή της CIA, ο οποίος είδε στην επιλογή τού Αμερικανού προέδρου μια «ανεύθυνη πράξη, γκάφα ιστορικών διαστάσεων».

Αν ο Τραμπ ήθελε να ενώσει όλο τον κόσμο εναντίον του –πλην, φυσικά, της ακροδεξιάς κυβέρνησης Νετανιάχου– το πέτυχε στην εντέλεια. Από την περασμένη Τετάρτη, οι ΗΠΑ είναι η μόνη χώρα που αναγνωρίζει την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ. Ποδοπατώντας τις αποφάσεις του ΟΗΕ και ακυρώνοντας την πολιτική όλων των προκατόχων του, ταυτίστηκε απολύτως με το Ισραήλ στο πιο φορτισμένο, συναισθηματικά και ιστορικά, ζήτημα της αραβοϊσραηλινής διαμάχης.

Οι διαδηλώσεις οργής στα παλαιστινιακά εδάφη, όπου ο ισραηλινός στρατός τραυμάτισε και σκότωσε με πραγματικά πυρά διαδηλωτές ενώ η ισραηλινή αεροπορία βομβάρδισε θέσεις στη Γάζα, έδωσαν μια πρόγευση.

Οι διαδηλώσεις απλώθηκαν από το Αμμάν της Ιορδανίας μέχρι το Ισλαμαμπάντ του Πακιστάν. Με τον Παλαιστίνιο πρόεδρο Μαχμούντ Αμπάς τραγικά αποδυναμωμένο από την ίδια την αμερικανική πολιτική, οι εκκλήσεις της Χαμάς και της Χεζμπολάχ για μια τρίτη Ιντιφάντα δεν αποκλείεται να βρουν ευήκοα ώτα. Γάλλοι, Γερμανοί, Βρετανοί, Ρώσοι, Κινέζοι, ο Πάπας Φραγκίσκος, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ και βέβαια το σύνολο των μουσουλμανικών κρατών καταδίκασαν την επιλογή Τραμπ.

Και Ισραηλινοί

Είναι αξιοσημείωτο ότι τη στροφή των ΗΠΑ καταδίκασε και μεγάλο μέρος των Ισραηλινών. Είκοσι πέντε πρώην πρεσβευτές και πανεπιστημιακοί έστειλαν επείγουσα επιστολή, ενώ η φιλελεύθερη εφημερίδα Haaretz προειδοποιούσε για τους κινδύνους που εγκυμονεί η επιλογή Τραμπ για την ασφάλεια της χώρας τους. Επικριτική στάση κράτησαν η φιλελεύθερη πτέρυγα του ισραηλινού λόμπι J Street, όπως και το Εβραϊκό Κίνημα Μεταρρύθμισης, η μεγαλύτερη θρησκευτική κοινότητα του ιουδαϊσμού στις ΗΠΑ.

Ασφαλώς, ο Τραμπ είχε δίκιο όταν υπενθύμιζε ότι το αμερικανικό Κογκρέσο είχε αποφασίσει, με δικομματική συναίνεση, από το 1995 τη μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ. Είχε, επίσης, δίκιο ότι όλοι οι προκάτοχοί του, συμπεριλαμβανομένου του Ομπάμα, δεσμεύονταν ότι θα υλοποιήσουν αυτή την απόφαση στην προεκλογική περίοδο για να εξασφαλίσουν τη στήριξη του ισραηλινού λόμπι, αλλά στη συνέχεια έκαναν πίσω. Το ερώτημα είναι γιατί, μόνο αυτός, αποφάσισε να πράξει διαφορετικά.

Ενας προφανής λόγος είναι ότι πασχίζει να ικανοποιήσει τους φιλοϊσραηλινούς Ευαγγελιστές, που αποτελούν τμήμα του σκληρού εκλογικού του πυρήνα και από τους οποίους προέρχονται μεγαλόσχημοι χρηματοδότες. Η αντιμουσουλμανική του ψύχωση παίζει επίσης τον ρόλο της.

Θα ήταν, όμως, αφέλεια να αποδώσει κανείς μια τόσο σημαντική στροφή μόνο σε αυτούς τους παράγοντες. Αλλωστε, ο Τραμπ δεν θα μπορούσε να λάβει αυτή την απόφαση μόνος του, αν δεν απηχούσε ισχυρά τμήματα του αμερικανικού κατεστημένου. Οι New York Times έγραψαν ότι, αν και οι υπουργοί Εξωτερικών και Αμυνας προσπαθούσαν να τον συγκρατήσουν, ο αντιπρόεδρος Πενς και ο διευθυντής της CIA Πομπέο τον ενθάρρυναν.

Καθοριστικό ρόλο στις επιλογές αυτού του στρατοπέδου φαίνεται να παίζει η εμμονή με το Ιράν, τη Νέμεση της Αμερικής για τον μοιραίο πόλεμο της κυβέρνησης Μπους στο Ιράκ. Οπως και ο Ομπάμα, έτσι και ο Τραμπ θέλει να αποδεσμευθεί όσο γίνεται πιο γρήγορα από τη Μέση Ανατολή, αλλά δεν θέλει να αφήσει πίσω του ένα πολύ ισχυρό Ιράν.

Η «ανίερη συμμαχία»

Υπό αυτό το πρίσμα, επενδύει στην επωαζόμενη «ανίερη συμμαχία» της Σαουδικής Αραβίας με το Ισραήλ εναντίον του κοινού εχθρού, του Ιράν. Η κρυφή σχέση των δύο αρχίζει να βγαίνει στο φως της ημέρας. Στα μέσα Νοεμβρίου, ο αρχηγός των ισραηλινών ενόπλων δυνάμεων Γκάντι Αϊζενκοτ έδωσε συνέντευξη στη σαουδαραβική ιστοσελίδα Elaph, κάτι μέχρι χθες αδιανόητο. Λίγες μέρες αργότερα, ο Μοχάμεντ Αμπντελκαρίμ, πρώην υπουργός Δικαιοσύνης της Σαουδικής Αραβίας, επισκέφθηκε τη Μεγάλη Συναγωγή του Παρισιού και ο πρίγκιπας Τουρκί Φεϊζάλ, πρώην αρχηγός των μυστικών υπηρεσιών του βασιλείου συμμετείχε σε δημόσια συζήτηση με τον πρώην διοικητή της ισραηλινής Μοσάντ, σε συναγωγή της Νέας Υόρκης.

Σύμφωνα με τους New York Times, ο πρίγκιπας διάδοχος της Σαουδικής Αραβίας Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν κάλεσε πρόσφατα στο Ριάντ τον Αμπάς και του παρουσίασε σχέδιο για το Παλαιστινιακό, το οποίο είχε συζητήσει με τον γαμπρό του Τραμπ και ειδικό απεσταλμένο των ΗΠΑ για το Μεσανατολικό, Τζάρεντ Κούσνερ. Το σχέδιο ήταν τόσο ταπεινωτικό, λέει η αμερικανική εφημερίδα, που ουδείς Παλαιστίνιος ηγέτης θα αποτολμούσε ποτέ να αποδεχθεί.

Δεν αποκλείεται, όμως, ο Αμερικανός πρόεδρος και όσοι τον στηρίζουν να υποτίμησαν τη δυναμική των πραγμάτων. Το προσεχές μέλλον θα το δείξει. Το βέβαιο είναι ότι η Αμερική έχασε σε μια νύχτα τον ρόλο του (υποτιθέμενου) «έντιμου μεσολαβητή» στη Μέση Ανατολή. Ευρωπαίοι και Ρώσοι μπορούν να μιλούν με όλες τις πλευρές, η Αμερική όχι. Γενικότερα, η Αμερική του Τραμπ εμφανίζεται ως χωλαίνουσα υπερδύναμη, που εγκαταλείπει κάθε ιδέα οικοδόμησης της διεθνούς τάξης και αρκείται στη διαχείριση του χάους για το οποίο είναι η ίδια, σε μεγάλο βαθμό, υπόλογη.

Δύο έθνη στην ίδια πόλη

Περίπου 530.000 Ισραηλινοί και 330.000 Παλαιστίνιοι ζουν σήμερα στην Ιερουσαλήμ. Για τους Ισραηλινούς, η πόλη του Ναού και του Τείχους των Δακρύων είναι η αιώνια, αδιαίρετη πρωτεύουσα του εβραϊκού κόσμου. Για τους Παλαιστινίους, η Ανατολική Ιερουσαλήμ, με τον τρίτο ιερότερο χώρο των όπου γης μουσουλμάνων, είναι η μελλοντική πρωτεύουσα του κράτους τους.

ΠΗΓΗ: Reuters

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΠΤΑ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

1947
Στις 29 Νοεμβρίου ο ΟΗΕ υιοθετεί το Σχέδιο Διχοτόμησης της υπό βρετανική κατοχή Παλαιστίνης σε δύο κράτη, ένα αραβικό και ένα εβραϊκό. Η Ιερουσαλήμ προβλέπεται ότι θα υπάγεται σε ειδικό διεθνές καθεστώς, υπό τον έλεγχο του ΟΗΕ. Οι αραβικές κοινότητες ξεσηκώνονται. Το Σχέδιο δεν εφαρμόζεται λόγω του εμφυλίου πολέμου.

1948
Στις 14 Μαΐου ανακηρύσσεται η ανεξαρτησία του κράτους του Ισραήλ. Την επόμενη μέρα ξεσπά ο πρώτος αραβοϊσραηλινός πόλεμος, κατά τον οποίο πέντε αραβικά κράτη (Αίγυπτος, Ιορδανία, Ιράκ, Συρία, Λίβανος) εισβάλλουν στο νέο κράτος. Το Ισραήλ καταλαμβάνει τη Δυτική Ιερουσαλήμ, ενώ η Ανατολική καταλήγει στην Ιορδανία.

Ο Δαβίδ Μπεν Γκουριόν υπογράφει την ίδρυση του κράτους του Ισραήλ στις 4 Μαΐου 1948.

1967
Ξεσπά ο «Πόλεμος των Εξι Ημερών» μεταξύ του Ισραήλ και των γειτονικών αραβικών κρατών. Το Ισραήλ επικρατεί συντριπτικά, καταφέρνοντας να καταλάβει, μεταξύ άλλων, την Ανατολική Ιερουσαλήμ, την οποία προσαρτά στις 28 Ιουνίου. Ξεκινά το πρόγραμμα εποικισμών στα κατεχόμενα εδάφη.

1980
Το Ισραήλ ανακηρύσσει, με νόμο, την Ιερουσαλήμ ως την «ενιαία και αδιαίρετη πρωτεύουσά» του, γεγονός που προκαλεί τη διεθνή καταδίκη.

1993
Υπογράφεται στις 13 Σεπτεμβρίου η ειρηνευτική συμφωνία του Οσλο μεταξύ του πρωθυπουργού του Ισραήλ, Γιτζάκ Ράμπιν και του ηγέτη της Οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης, Γιάσερ Αραφάτ. Προβλέπει μεταβατική περίοδο πέντε ετών για τη διαπραγμάτευση του καθεστώτος της Ιερουσαλήμ.

1995
Το Κογκρέσο των ΗΠΑ ψηφίζει νόμο για τη μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας από το Τελ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ, δίνοντας ωστόσο τη δυνατότητα στον εκάστοτε πρόεδρο να αναστέλλει την εφαρμογή τού νόμου ανά εξάμηνο. Εκτοτε, όλοι οι πρόεδροι των ΗΠΑ «πάγωναν» την εφαρμογή της απόφασης.

2000
Τον Ιούλιο πραγματοποιείται σύνοδος στο Καμπ Ντέιβιντ ανάμεσα στον Ισραηλινό πρωθυπουργό Εχούντ Μπάρακ, στον Γιάσερ Αραφάτ, και στον Αμερικανό πρόεδρο Μπιλ Κλίντον. Ο Αραφάτ απορρίπτει την πρόταση του Μπάρακ που προέβλεπε και μοίρασμα της Ιερουσαλήμ.
Στις 28 Σεπτεμβρίου, ο τότε Ισραηλινός βουλευτής Αριέλ Σαρόν επισκέπτεται τον περίβολο του μουσουλμανικού τεμένους Αλ Ακσά στην Ανατολική Ιεσουσαλήμ.
Το γεγονός αυτό πυροδοτεί τη 2η παλαιστινιακή Ιντιφάντα.

2002
Εκπονείται ο «Οδικός Χάρτης» για την επίλυση του Παλαιστινιακού, με πρωτοβουλία της κυβέρνησης του Τζορτζ Μπους του νεότερου. Προβλέπει αμοιβαία αποδεκτή λύση για το καθεστώς της Ιερουσαλήμ. Το σχέδιο δεν εφαρμόζεται.

2017
Ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ αναγνωρίζει επισήμως την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ και ανακοινώνει την πρόθεση μεταφοράς της αμερικανικής πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ.

Η εμμονή με το Ιράν απειλεί να προκαλέσει νέες συγκρούσεις στην περιοχή και να αποξενώσει τις ΗΠΑ ακόμη και από τους πιο στενούς συμμάχους.

Η ανακήρυξη είναι ένα δώρο στο Ιράν και στη Χεζμπολάχ

Του **THOMAS L. FRIEDMAN**
THE NEW YORK TIMES

Δεν υπάρχει τίποτε άλλο που να είναι τόσο μη αναγκαίο και αποσταθεροποιητικό από την κίνηση Τραμπ.

EPA/ FAIZ ABU RMELEH

Διαδήλωση μπροστά από το ιστορικό τέμενος Αλ Ακσά στην ίδια την Ιερουσαλήμ, την περασμένη Παρασκευή.

Αν υπήρχε κοινός παράγων που να ερμηνεύει τα τόσα γεγονότα στη Μέση Ανατολή, δράσεις στη Σαουδική Αραβία, στις ΗΠΑ, στη Συρία, την Υεμένη και στο Ισραήλ, αυτός θα μπορούσε να εκφραστεί με μία μόνο λέξη: Ιράν. Ολοι σκέπτονται την αύξηση της ισχύος και της επιρροής του Ιράν στην περιοχή. Παραδείγματος χάριν, η κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ, όπως και του Μπαράκ Ομπάμα, θέλει στην πραγματικότητα να φύγει από τη Μέση Ανατολή, όσο αυτό είναι δυνατόν, αλλά αφήνοντας πίσω τη μικρότερη δυνατή επιρροή του Ιράν.

Η Σαουδική Αραβία, υπό τον διάδοχο του θρόνου πρίγκιπα Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν, γνωστό ως MBS, δεν δημιούργησε ένα επιτυχές και ελκυστικό πρότυπο ανάπτυξης που οι Αραβες και οι μουσουλμάνοι θα θέλουν να μιμηθούν, ενώ το Ιράν θέλει να προχωρήσει στη Μέση Ανατολή προωθούμενο σε Λίβανο, Υεμένη, Συρία και Ιράκ μέσω των σιιτικών παραστρατιωτικών ομάδων που έχουν δημιουργήσει κράτος εν κράτει. Αυτό γεννά μεγάλο άγχος στον αραβικό κόσμο, στις ΗΠΑ και στο Ισραήλ.

Το Ιράν έχει ταλαντούχο πληθυσμό και πλούσια κουλτούρα. Αλλά οι αγιατολάχ, αντί να ανοίξουν τον δρόμο στη δυναμική νεολαία της χώρας, καταπιέζουν αυτά τα ταλέντα και τροφοδοτούν τη δύναμη των σιιτών μισθοφόρων σε Λίβανο, Συρία, Ιράκ και Υεμένη, διασπείροντας με αυτόν τον τρόπο την επιρροή τους.

Το καλύτερο που μπορούν να κάνουν οι ΗΠΑ και η Σαουδική Αραβία είναι να σταματήσουν να εστιάζουν στο πώς θα αντιμετωπίσουν την «ιρανική απειλή» και να επικεντρώσουν το ενδιαφέρον τους στην ατζέντα των εσωτερικών μεταρρυθμίσεων. Αυτή θα είναι η καλύτερη εκδίκηση για την Τεχεράνη.

Οι Αμερικανοί, οι Ευρωπαίοι και οι Αραβες ηγέτες θα πρέπει να εξωθήσουν τον MBS να οδηγήσει εκεί όπου δεν τόλμησε να πάει κανείς Σαουδάραβας ηγέτης, ανατρέποντας τη δεξιά στροφή που πήρε το βασίλειο το 1979 μετά την κατάληψη του Μεγάλου Τεμένους στη Μέκκα από μουσουλμάνους εξτρεμιστές. Αυτό εξανάγκασε τους μονάρχες της Σαουδικής Αραβίας να σκληρύνουν τους ελέγχους της θρησκευτικής αστυνομίας και να εξαγάγουν την πιο μισογυνική αντιπλουραλιστική ερμηνεία του Ισλάμ σε τεμένη και θρησκευτικές σχολές στον μουσουλμανικό κόσμο.

Η σημερινή μου άποψη για τη Σαουδική Αραβία είναι πολύ απλή. Επειδή έχει να κάνει τόσο πολλές μεταρρυθμίσεις, το ερώτημα είναι όχι αν ο MBS πόρρω απέχει του τέλειου και αν είναι πολύ σκληρός. Το ερώτημα είναι αν έρχεται πολύ αργά και η Σαουδική Αραβία δεν είναι δυνατόν να μεταρρυθμιστεί. Πιστεύω πως όχι. Θα πρέπει να κάνουμε ό,τι μπορούμε για να αυξήσουμε τις πιθανότητές του για επιτυχία.

Αλλά το λιγότερο που χρειάζεται η Σαουδική Αραβία, όπως εξάλλου και οι υπόλοιποι Αραβες σύμμαχοι των ΗΠΑ, είναι η ανακήρυξη της Ιερουσαλήμ ως νέας πρωτεύουσας του Ισραήλ, όπως έκανε ο πρόεδρος Τραμπ την Τετάρτη. Δεν υπάρχει τίποτα άλλο που να είναι τόσο μη αναγκαίο και αποσταθεροποιητικό. Είναι στην πραγματικότητα ένα δώρο στο Ιράν και στη Χεζμπολάχ. Και θα το χρησιμοποιήσουν για να παρουσιάσουν τους Σαουδάραβες, τους Ιορδανούς, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, την Παλαιστινιακή Αρχή και την Αίγυπτο ως παράγοντες που διευκολύνουν την αμερικανική «σιωνιστική ατζέντα».

Σε μια χρονική στιγμή που το Ιράν επεκτείνει την επιρροή του και οι Αραβες σύμμαχοι των ΗΠΑ ανησυχούν για τις εσωτερικές μεταρρυθμίσεις, αυτό είναι το τελευταίο πράγμα που χρειάζονται από τον Αμερικανό φίλο. Είναι ένας εξαιρετικά παθητικός τρόπος προκειμένου ο Τραμπ να αποσπάσει την προσοχή από την απόλυτη αποτυχία του να πραγματοποιήσει οποιαδήποτε πρόοδο στο ισραηλινοπαλαιστινιακό μέτωπο.

Σφίγγει ο κλοιός γύρω από τον Τραμπ

Ολο και συχνότερα εμπλέκονται ονόματα συγγενών του στην έρευνα του Μιούλερ για ρωσική ανάμειξη στις αμερικανικές εκλογές

Παρά τις νομοθετικές και δικαστικές νίκες που σημείωσε ο Αμερικανός πρόεδρος, Ντόναλντ Τραμπ, στο φορολογικό και στο μεταναστευτικό, τα εσωτερικά προβλήματά του παραμένουν και σε πολλούς τομείς επιτείνονται. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η περίπτωση του πρώην Συμβούλου Εθνικής Ασφαλείας, Μάικλ Φλιν, εις βάρος του οποίου απαγγέλθηκαν κατηγορίες από τον ειδικό ανακριτή Ρόμπερτ Μιούλερ, που εξετάζει την υπόθεση της ρωσικής ανάμειξης στις περυσινές αμερικανικές εκλογές.

Δημοσιογραφικές πληροφορίες δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στο πόσο «ήπια» είναι η κατηγορία εις βάρος του (απλή ψευδορκία) με αντάλλαγμα τη δέσμευση του Φλιν να συνεργαστεί με τις αμερικανικές αρχές. Αναλυτές θεωρούν ότι αυτό σημαίνει πως ο Φλιν έχει πολλά να πει στην επιτροπή Μιούλερ, με δεδομένο ότι ο τελευταίος θα μπορούσε να απαγγείλει αρκετές ακόμη κατηγορίες εναντίον του, όπως π.χ. ότι απέκρυψε τη συνεργασία με ξένη κυβέρνηση –της Τουρκίας– για την οποία έλαβε αδρή αμοιβή εκατοντάδων χιλιάδων δολαρίων.

Οπως αποκάλυψε ο προσωπικός δικηγόρος του Αμερικανού προέδρου, Τζον Ντάουντ, η ψευδορκία ήταν σε γνώση του προέδρου από τον περασμένο Ιανουάριο, όταν ο τότε σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας είχε δώσει στους πράκτορες του FBI την ίδια ανακριβή κατάθεση που παρείχε στον αντιπρόεδρο Μάικ Πενς, σχετικά με το τηλεφώνημά του στον Ρώσο πρέσβη. Ο Φλιν είχε διαβεβαιώσει τότε τον Πενς ότι δεν είχε συζητήσει το θέμα των κυρώσεων με τον Ρώσο πρέσβη στις ΗΠΑ. Στην πραγματικότητα, όμως, προεξοφλούσε, σε συζητήσεις με συνεργάτη του, χαλάρωση των κυρώσεων εις βάρος της Ρωσίας προτού καν ο Τραμπ αναλάβει την προεδρία. Συνεπώς, ο Τραμπ θα μπορούσε να θεωρηθεί συνυπεύθυνος για παρακώλυση του έργου της Δικαιοσύνης, αφού είχε επίγνωση των ψεμάτων του Φλιν.

«Ανησυχώ για την επικινδυνότητά του», δήλωσε η δρ Μπάντι Λι για τον Ντόναλντ Τραμπ στην εφημερίδα USA Today.

Η περίπτωση Μάικλ Φλιν και η επιστολή ομάδας ψυχιάτρων προς το Κογκρέσο που εγείρει εκ νέου ζήτημα ακαταλληλότητας του Τραμπ για τον θώκο του.

Ο κλοιός γύρω από τον Τραμπ στη συγκεκριμένη υπόθεση σφίγγει διαρκώς, καθώς όλο και συχνότερα εμπλέκονται στην έρευνα του Μιούλερ ονόματα συγγενών του, όπως του γαμπρού του Τζάρεντ Κούσνερ και του γιου του Ντόναλντ Τραμπ Τζούνιορ. Αν όντως ασκηθεί δίωξη κατά του Κούσνερ, ο οποίος εκτελεί χρέη συμβούλου του Αμερικανού προέδρου, αυτό θα μπορούσε να σημάνει την αρχή του τέλους για την κυβέρνηση Τραμπ.

Την ίδια στιγμή, μια ομάδα έγκριτων ψυχιάτρων, συμπεριλαμβανομένης μιας καθηγήτριας του Γέιλ, εγείρει εκ νέου με επιστολή της προς το Κογκρέσο ζήτημα ακαταλληλότητας του Τραμπ για τον θώκο του. «Ανησυχώ για την επικινδυνότητά του», δήλωσε η δρ Μπάντι Λι στην εφημερίδα USA Today. «Δεν χρειάζεται πλέον ψυχίατρος για να αναγνωρίσει κανείς τα ανησυχητικά σημάδια μιας συμπεριφοράς παρορμητικής, ριψοκίνδυνης και ναρκισσιστικής, ανεξαρτήτως διάγνωσης, που στο πρόσωπο του προέδρου Τραμπ απειλεί τον πλανήτη.

Βρισκόμαστε σε σαφή και άμεσο κίνδυνο, ειδικά όσον αφορά τη Βόρειο Κορέα και τον έλεγχο του αμερικανικού πυρηνικού οπλοστασίου από τον πρόεδρο», αναφέρεται χαρακτηριστικά στην ανοιχτή επιστολή των ειδικών που εστάλη σε μέλη και των δύο κομμάτων στο Κογκρέσο.

Δύο επιτυχίες

Την περασμένη Δευτέρα το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ έδωσε το πράσινο φως για την εφαρμογή του διατάγματος Τραμπ για τη μετανάστευση.

Η ετυμηγορία ελήφθη μετά την προσφυγή της κυβέρνησης Τραμπ για άρση δύο δικαστικών αποφάσεων εναντίον της εφαρμογής, τις οποίες είχαν επιβάλει αμερικανικά ομοσπονδιακά δικαστήρια. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη δικαίωση της αμφιλεγόμενης πολιτικής Τραμπ μέχρι σήμερα, μαζί με την επιτυχία που σημείωσαν οι Ρεπουμπλικανοί για τη φορολογική μεταρρύθμιση.

Αυτό, πάντως, δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν αρρυθμίες ακόμη και σε αυτό το ζήτημα, καθώς το νομοσχέδιο της Βουλής παρουσιάζει αποκλίσεις από αυτό της Γερουσίας, όπως π.χ. το μέγεθος περικοπής της φορολογίας για τις επιχειρήσεις. Αυτό που δυσχεραίνει τις προσπάθειες των δύο Σωμάτων να εναρμονίσουν τα νομοσχέδια είναι πως το ύψος των περικοπών δεν πρέπει να ξεπεράσει το 1,5 τρισ. δολ. Ολες, όμως, οι υπό συζήτηση αλλαγές κινδυνεύουν να εκτοξεύσουν τον λογαριασμό, με αποτέλεσμα οι νομοθέτες να αναζητούν «ισοδύναμα μέτρα» για να μηδενίσουν το έλλειμμα, με την ελαφριά αύξηση του φόρου των επιχειρήσεων από 20% σε 22% π.χ. (από 35% που είναι σήμερα).

REUTERS, A.P.

Παραίτηση του Αλ Φράνκεν

Προβλήματα, ταλανίζουν και τους Δημοκρατικούς στις ΗΠΑ. Την Πέμπτη προανήγγειλε την παραίτησή του «μέσα στις επόμενες εβδομάδες» ο γερουσιαστής Αλ Φράνκεν, το πιο «δημοφιλές» θύμα της χιονοστιβάδας αποκαλύψεων για σεξουαλική παρενόχληση. «Εγώ, από όλους τους ανθρώπους περισσότερο, αναγνωρίζω την τραγική ειρωνεία να εγκαταλείπω το πόστο μου, ενώ ο άνθρωπος που καυχιόταν σε μαγνητοφωνημένη συνομιλία για τις επιδόσεις του στον τομέα της σεξουαλικής παρενόχλησης βρίσκεται στο Οβάλ Γραφείο. Την ίδια στιγμή, ο άνδρας που κυνηγούσε νέες κοπέλες πραγματοποιεί προεκλογική εκστρατεία για τη Γερουσία με την πλήρη υποστήριξη του κόμματός του», ανέφερε ο Αμερικανός ηθοποιός, μέλος του Κογκρέσου. Σχεδόν όλες οι γυναίκες γερουσιαστές των Δημοκρατικών και οι περισσότεροι άνδρες τού ζήτησαν να παραιτηθεί αφότου εμφανίστηκε και η έκτη γυναίκα θύμα του. Ο Ρεπουμπλικανός υποψήφιος Γερουσιαστής στην Αλαμπάμα, Ρόι Μουρ, στον οποίο αναφέρθηκε εμμέσως ο Φράνκεν στη δήλωσή του, είναι πιθανό να εκλεγεί την Τρίτη, παρά τη μαρτυρία γυναίκας ότι σε ηλικία 14 ετών της επιτέθηκε σεξουαλικά.

«Η τεχνολογία δεν αρκεί στο κυνήγι των fake news»

Μιλάει ο εμπνευστής του καινοτόμου διαδικτυακού εργαλείου Twitter Trails

Συνέντευξη στον
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ

Υπάρχουν τρόποι να εντοπίσουμε και να προστατευθούμε από τις «ψευδείς ειδήσεις»; Σε τι βαθμό μπορεί να βοηθήσει η τεχνολογία και πού υπεισέρχεται ο ανθρώπινος παράγοντας; Η «Κ» είχε την ευκαιρία να συνομιλήσει για τα άκρως επίκαιρα αυτά θέματα με τον Παναγιώτη Μεταξά, καθηγητή της Επιστήμης των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών στο πανεπιστήμιο Wellesley στις ΗΠΑ, που ειδικεύεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και πώς αυτά συμβάλλουν στην άμβλυνση της διάκρισης μεταξύ γεγονότων και προπαγάνδας.

Οπως αναφέρει ο καθηγητής Μεταξάς, η ερευνητική του ομάδα μελετά εδώ και δεκαπέντε χρόνια «τη δύναμη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης να διαμορφώνουν πολιτικά γεγονότα». Με επιστημονικά τους άρθρα, ήδη από το 2002, αναδείκνυαν την τάση των αναγνωστών να μην μπορούν να διαχωρίσουν μεταξύ αξιόπιστων και αναξιόπιστων πηγών στα Διαδίκτυο. «Είναι ειρωνικό το ότι φτάσαμε στο 2016 και μας προκάλεσε έκπληξη στις ΗΠΑ η επιτυχία των προπαγανδιστών μέσα από το Facebook», σημειώνει χαρακτηριστικά.

Ενα από τα κύρια εργαλεία που έχουν αναπτύξει ο καθηγητής του Wellesley και η ομάδα του για την καταπολέμηση του φαινομένου της διαδικτυακής παραπληροφόρησης είναι το TwitterTrails.com. «Είναι ένα εργαλείο που μετράει το πώς εξαπλώνονται οι φήμες και οι "ψευδείς ειδήσεις" μέσω του Twitter», εξηγεί. «Η έρευνά μας βοηθά τους χρήστες του Διαδικτύου, και ιδίως τους δημοσιογράφους, να δώσουν απαντήσεις σε ερωτήματα σχετικά με την αξιοπιστία των ειδήσεων». Οπως σημειώνει ο κ. Μεταξάς, οι «ψευδείς ειδήσεις» που καταφέρνουν να έχουν ευρεία αποδοχή «διαδίδονται λόγω μιας σειράς παραγόντων. Καθοριστική παράμετρος είναι το γεγονός πως οι χρήστες εφαρμόζουν ασυνείδητα ένα αποτελεσματικό μοντέλο για να εμπιστευθούν μια είδηση. Στις μέρες μας, οι μηχανές αναζήτησης και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εμφανίζουν αποτελέσματα, άρθρα κ.λπ., συντάκτης των οποίων θα μπορούσε να είναι ο οποιοσδήποτε – συμπεριλαμβανομένων ατόμων χωρίς γνώση του αντικειμένου αλλά και προπαγανδιστών. Η γνώμη του καθενός φαίνεται να είναι το ίδιο αξιόπιστη με την καταγραφή πραγματικών γεγονότων, μόνο και μόνο επειδή εμφανίζονται γραπτώς στο Διαδίκτυο», χωρίς κάτι να τα διαχωρίζει.

Οι «θάλαμοι αντήχησης» (echo chambers) του Διαδικτύου –δίκτυα επικοινωνίας μεταξύ ατόμων με τις ίδιες απόψεις– ενισχύουν το φαινόμενο των «ψευδών ειδήσεων», προσθέτει ο κ. Μεταξάς, ειδικά αυτών που συμπλέουν με τις πεποιθήσεις των χρηστών, καθώς δεν υπάρχουν αντίρροπες φωνές που θα τις αμφισβητήσουν.

«Να εκμεταλλευθούμε την εμπειρία επαγγελματιών που εξειδικεύονται στην αναγνώριση ποιοτικών πηγών πληροφοριών, όπως οι βιβλιοθηκονόμοι».

Θα μπορούσε, ωστόσο, κάποιος μελετώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να εξάγει συμπεράσματα και να κάνει προβλέψεις, π.χ. για το αποτέλεσμα εκλογικών αναμετρήσεων; «Για κάποιο διάστημα στις αρχές της δεκαετίας του 2010 υπήρχε η ελπίδα αυτή», απαντά. «Ανακαλύψαμε όμως ότι δεν είναι εφικτό. Αν τα μηνύματα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούσαν να προβλέπουν τα εκλογικά αποτελέσματα, θα υπήρχε τεράστιο εν-

AP PHOTO / ELISE AMENDOLA

«Η έρευνά μας βοηθάει χρήστες του Διαδικτύου, ιδίως δημοσιογράφους, να δώσουν απαντήσεις σε ερωτήματα για την αξιοπιστία των ειδήσεων», λέει ο κ. Μεταξάς.

Ο Παναγιώτης Μεταξάς, καθηγητής στο πανεπιστήμιο Wellesley, ειδικεύεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

διαφέρον από τους προπαγανδιστές να αλλοιώσουν τα μηνύματα ώστε να μην είναι δυνατόν να προβλεφθούν τα αποτελέσματα».

Ο καθηγητής Μεταξάς παρουσιάζει μια τέτοια στρατηγική επίδρασης στο εκλογικό αποτέλεσμα που έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως: το λεγόμενο Twitter Bomb. Πρόκειται, εξηγεί, για ψεύτικους λογαριασμούς (bots), που κάνουν συνεχείς αναρτήσεις και εμπλέκονται σε συνομιλίες σχετικά με την εκάστοτε εκλογική αναμέτρηση. «Εάν παρατηρήσετε πως σε μια ανάρτηση στο Twitter που έχετε κάνει, να σας έχει απαντήσει κάποιος από έναν λογαριασμό που δεν σας ακολουθεί, τότε μπορεί να έχετε στοχοποιηθεί από ένα Twitter Bomb», εξηγεί. «Με το Twitter Trails έχουμε προσπαθήσει να εντοπίζουμε αυτομάτως τέτοιου είδους φαινόμενα, αλλά μέρα με τη μέρα εξελίσσονται ολοένα και περισσότερο. Και επειδή δεν χρησιμοποιούν hashtags ή λέξεις-κλειδιά, δεν είναι εύκολο να τα εντοπίσουμε».

Κάνουν αρκετά οι μεγάλες τεχνολογικές εταιρείες –Google, Facebook, Twitter– για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα; «Είναι εύκολο και ίσως ελκυστικό να αντιμετωπίζει κανείς ένα κοινωνικό πρόβλημα απλά ως πρόβλημα τεχνολογίας, και να πιστέψει ότι η λύση θα έρθει αποκλειστικά από τις τεχνολογικές εξελίξεις. Αλλά η τεχνολογία δεν φτάνει», λέει ο καθηγητής του Wellesley, τονίζοντας ότι μπορεί και να επιτείνει το πρόβλημα. «Για παράδειγμα, υπάρχουν σήμερα τεχνολογίες κινηματογράφου οι οποίες μπορούν να δημιουργήσουν βίντεο που να περιγράφουν μια εντελώς φανταστική σκηνή. Σε ένα πρόσφατο παράδειγμα υπολογιστές μπόρεσαν να φτιάξουν ένα βίντεο με τον Ομπάμα, στο οποίο λέει πράγματα τα οποία στην πραγματικότητα δεν είπε ποτέ».

Η αντιμετώπιση

Για τον κ. Μεταξά υπάρχουν κάποιοι βασικοί παράγοντες που θα συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της έξαρσης των «ψευδών ειδήσεων». «Πρώτον, πρέπει να εκμεταλλευθούμε την εμπειρία επαγγελματιών που εξειδικεύονται στην αναγνώριση ποιοτικών πηγών πληροφοριών, όπως οι βιβλιοθηκονόμοι. Οι εταιρείες τεχνολογίας έχουν αρχίσει να παρέχουν αξιολογήσεις αξιοπιστίας στα άρθρα που εμφανίζονται στις σελίδες τους, με τη συμβολή μη κερδοσκοπικών οργανισμών με τέτοιου τύπου ειδικούς. Αν αυτοί οι οργανισμοί κερδίσουν την εμπιστοσύνη του κόσμου, η κατάσταση μπορεί να βελτιωθεί».

Ωστόσο, όπως αναφέρει, «δεν γίνεται να εναποθέσουμε όλες τις ελπίδες μας αποκλειστικά σε κάποιους τρίτους, όσο αξιόπιστοι και αν είναι αυτοί. Ενα μεγάλο μερίδιο ευθύνης ανήκει σε εμάς, ως χρήστες του Διαδικτύου. Για να επιβιώσει κανείς και να διαπρέψει τον 21ο αιώνα, δεν αρκεί να ξέρει να γράφει, να διαβάζει και να κάνει βασικά μαθηματικά. Στο μέλλον, οι απαραίτητες εκπαιδευτικές ικανότητες συμπεριλαμβάνουν την ανάγκη να αντιληφθούμε τη σημασία δύο ακόμα παραγόντων: της κριτικής σκέψης και των προσωπικών μας προκαταλήψεων».

Ο κ. Μεταξάς παραδέχεται ότι η χρήση της επιστημονικής μεθόδου στην επεξεργασία των πληροφοριών με τις οποίες καθημερινά βομβαρδιζόμαστε είναι κάτι «κουραστικό και το αποφεύγουμε όταν μπορούμε». Επιμένει, όμως, ότι η χρήση της, «η κατανόηση του εαυτού μας», των στερεοτύπων των οποίων είμαστε δέσμιοι και που καθοδηγούν πώς προσλαμβάνουμε τον κόσμο, είναι κρίσιμης σημασίας για να μειώσουμε την πιθανότητα να υπάρξουμε θύματα παραπληροφόρησης.

Για νέο αρχηγό ψηφίζουν οι Γάλλοι κεντροδεξιοί

Πολιτική έρημο διασχίζει το γαλλικό κεντροδεξιό κόμμα «Οι Ρεπουμπλικανοί», με τη συμμετοχή στον πρώτο γύρο των εσωκομματικών εκλογών για την ανάδειξη αρχηγού σήμερα να κινδυνεύει να είναι μικρή.

Μεγάλο φαβορί θεωρείται ο Λοράν Βοκιέζ, χάρη στην επιμονή που επέδειξε, αντιμέτωπος με σημαντικές δυσκολίες, πρωτόγνωρες για κεντροδεξιό κόμμα. Ο ακούραστος κ. Βοκιέζ επέλεξε τον τελευταίο μήνα να «οργώσει» τη γαλλική επαρχία, συγκεντρώνοντας περισσότερες από 20.000 υπογραφές μελών του κόμματος υπέρ της υποψηφιότητάς του, καθώς και αυτές 62 βουλευτών, 61 γερουσιαστών και 13 ευρωβουλευτών.

Εχοντας εξασφαλίσει τη στήριξη πρώην υπουργών του Σαρκοζί, όπως ο Μπρις Ορτεφέ και ο Ερίκ Σιοτί, όλα δείχνουν ότι ο Βοκιέζ θα αναδειχθεί στον επόμενο πρόεδρο του κόμματος και υποψήφιό του για τη γαλλική προεδρία. Η εικόνα ενότητας στην Κεντροδεξιά είναι όμως απατηλή, όπως εξηγεί σε άρθρο της η εφημερίδα Le Monde. Υψηλόβαθμα στελέχη του κόμματος, όπως η Βαλερί Πεκρές και ο Ξαβιέ Μπερτράν, επαναλαμβάνουν τις προειδοποιήσεις τους κατά της λαϊκίστικης και υπερσυντηρητικής στροφής του κόμματος υπό τον κ. Βοκιέζ.

Νέα γενιά στελεχών

«Η κομματική ενότητα δεν έχει τίποτα να κάνει με τις απαιτήσεις ορισμένων τενόρων του κόμματος. Αποστολή μας πρέπει να είναι η ανάδειξη νέας γενιάς στελεχών, που εκπροσωπούν νέες ευαισθησίες», είπε ο επικεφαλής της εκστρατείας του Βοκιέζ, Ζοφρουά Ντιντιέ.

Υψηλόβαθμα στελέχη των «Ρεπουμπλικανών» διαφωνούν με τη λαϊκίστικη και υπερσυντηρητική στροφή του κόμματος.

Πριν από δύο εβδομάδες, ο πρώην πρωθυπουργός Αλέν Ζιπέ μίλησε δημόσια για «κόκκινη γραμμή» του κόμματος σε ό,τι αφορά την ιδεολογική προσέγγιση με το ακροδεξιό Εθνικό Μέτωπο. Ιδιαίτερα επιφυλακτική παραμένει η κοινοβουλευτική ομάδα της Κεντροδεξιάς στη Γερουσία. Ο πρόεδρος της Γερουσίας Ζεράρ Λαρσέ, γνωστός στους κοινοβουλευτικούς κύκλους ως «κλειδοκράτορας του κάστρου της Δεξιάς», απέφυγε να στηρίξει δημόσια την υποψηφιότητα Βοκιέζ για την προεδρία του κόμματος «Οι Ρεπουμπλικανοί», επιλέγοντας αντίθετα να διατηρήσει αδιατάρακτες τις σχέσεις του με την εκτελεστική εξουσία και τον πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν.

Λαρσέ και Μακρόν βρίσκονται, άλλωστε, σε στενή καθημερινή συνεργασία, σε μια προσπάθεια προώθησης της συνταγματικής μεταρρύθμισης, που ενδιαφέρει κατά προτεραιότητα τον Γάλλο πρόεδρο. Τη δυσφορία του Λαρσέ προκάλεσε άλλωστε το πρόσφατο δηλητηριώδες άρθρο του Βοκιέζ στην εφημερίδα Journal du Dimanche, στο οποίο ο υποψήφιος ηγέτης των «Ρεπουμπλικανών» κατηγορούσε τον πρόεδρο Μακρόν για «αισθήματα μίσους για τη γαλλική επαρχία».

Ο ακούραστος Λοράν Βοκιέζ συγκέντρωσε περισσότερες από 20.000 υπογραφές μελών του κόμματος υπέρ της υποψηφιότητάς του.

Την άρνησή του να στηρίξει τον Βοκιέζ ανακοίνωσε αυτή την εβδομάδα και ο επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας των «Ρεπουμπλικανών» στη Γερουσία Μπρινό Ρεταγιό. Παρά την προσέγγιση του «στρατοπέδου Βοκιέζ» με τον Ρεταγιό, στενό συνεργάτη του παραιτηθέντος προέδρου του κόμματος και πρώην πρωθυπουργού Φρανσουά Φιγιόν, η «φιγιονική» τάση εμφανίζεται αποφασισμένη να παραμείνει ενεργή στη Γερουσία.

Ο Λοράν Βοκιέζ φιλοδοξεί τώρα να προκαλέσει τη βίαιη ανανέωση της αντιπολίτευσης, μέσω προκλητικών δηλώσεων, ικανών να επαναφέρουν τους ψηφοφόρους του ακροδεξιού Εθνικού Μετώπου που ασπάσθηκαν τη ρητορική της Μαρίν Λεπέν. Οι πρωτοβουλίες αυτές του Βοκιέζ, όμως, απειλούν να του στοιχίσουν τη στήριξη των προβεβλημένων στελεχών των «Ρεπουμπλικανών».

Την ίδια στιγμή, στην υποψηφιότητα του μετριοπαθούς υποψηφίου Μαέλ ντε Καλάν στηρίζουν τις ύστατες ελπίδες τους τα προσκείμενα στον Αλέν Ζιπέ στελέχη του κόμματος. Οι δηλώσεις του κ. Ντε Καλάν με στόχο να αρθεί κάθε υπόνοια για ιδεολογικό συσχετισμό της Κεντροδεξιάς με το Εθνικό Μέτωπο, αν και φάνηκαν να συγκινούν τους οπαδούς του Αλέν Ζιπέ, δεν δείχνουν ικανές να κάνουν την πλάστιγγα να γείρει προς την κατεύθυνση της μετριοπάθειας.

REUTERS

Οι εθνικιστές, κυρίαρχοι στη Βουλή της Κορσικής

Την κυριαρχία του στη νέα τοπική Βουλή της Κορσικής, που θα συγκληθεί για πρώτη φορά την 1η Ιανουαρίου στο Αιάκειο, αναμένεται να επιβεβαιώσει ο εθνικιστικός συνασπισμός «Πε α Κόρσικα», ύστερα από τη νίκη του στον πρώτο γύρο της περασμένης εβδομάδας με ποσοστό 45,36%.

Το μικρό ποσοστό (11,7%) της κυβερνητικής λίστας του κόμματος του προέδρου Μακρόν και η κάθοδος της Κεντροδεξιάς με δύο αντίπαλες λίστες χάρισαν την πλειοψηφία στους εθνικιστές. Για πρώτη φορά μετά το 1982, η Αριστερά με 5,7% δεν θα εκπροσωπείται στην τοπική Βουλή της Κορσικής, ενώ την ίδια τύχη θα έχει και το ακροδεξιό Εθνικό Μέτωπο της Μαρίν Λεπέν, το οποίο δεν ξεπέρασε το 3% των ψήφων στον πρώτο γύρο.

Ο υποστηριζόμενος από το Εθνικό Μέτωπο υποψήφιος είχε, ωστόσο, καταλάβει την πρώτη θέση στις προεδρικές εκλογές του περασμένου καλοκαιριού. Η συνειδητή απόφαση, όμως, των εθνικιστών να υιοθετήσουν θέσεις του Μετώπου, εκδίδοντας εμπρηστική δημόσια «προειδοποίηση προς μουσουλμάνους της Κορσικής, τζιχαντιστές και το γαλλικό κράτος», στέρησε ψήφους από την άκρα Δεξιά.

Η απόφαση των εθνικιστών να εγκαταλείψουν τον ένοπλο αγώνα το 2014 και να υιοθετήσουν πιότερη πολιτική, με στόχο τη μερική αυτονομία της νήσου και την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της τοπικής Βουλής, μοιάζει να απέδωσε εκλογικούς καρπούς.

Στο μεταξύ, σε απόσταση 16.000 χιλιομέτρων από το Παρίσι, στη Νέα Καληδονία του Ειρηνικού, ο Γάλλος πρωθυπουργός Εντουάρ Φιλίπ «δάνειζε» το κύρος του στη συμφωνία μεταξύ οπαδών

Εκτός τοπικής Βουλής έμεινε η Αριστερά, για πρώτη φορά μετά το 1982, αλλά και το ακροδεξιό Εθνικό Μέτωπο της Μαρίν Λεπέν.

και αντιπάλων της ανεξαρτησίας, που έδωσε τέλος σε οκτώ χρόνια ακυβερνησίας.

Η τετραήμερη επίσημη επίσκεψη του κ. Φιλίπ στη Νέα Καληδονία, επέτρεψε την έναρξη διερευνητικών συνομιλιών, με στόχο την πραγματοποίηση δημοψηφίσματος με ερώτημα την ανεξαρτησία, στα τέλη του 2018. Αίσθηση προκάλεσε, ωστόσο, η δήλωση του πρωθυπουργού, που μίλησε για «κράτος παίκτη», ικανό και πρόθυμο να παρέμβει εποικοδομητικά στις υποθέσεις της υπερπόντιας κτήσης.

REUTERS

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017

Οι καλύτεροι έντεκα του πρώτου γύρου

Με τη βοήθεια της στατιστικής επιλέξαμε την κορυφαία, μέχρι στιγμής, εντεκάδα του πρωταθλήματος, σε σύστημα 4-2-3-1

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Έχεις ένα σωρό παίκτες ενώπιόν σου και ο υπεύθυνος του αθλητικού στην εφημερίδα σού αναθέτει να φτιάξεις την καλύτερη ενδεκάδα του πρωταθλήματος, με βάση την απόδοσή τους στα 13 πρώτα ματς του πρωταθλήματος. Και εκεί που νομίζεις όλα τα ξέρεις και όλα τα κάνεις, απλώς κλατάρεις. Γιατί είναι εύκολο όταν είσαι στην απέξω να κάνεις τον ξερόλα, όταν έρχεσαι όμως ενώπιον του καθήκοντος τα δεδομένα αλλάζουν. Θέλοντας και μη, έρχεται στο μυαλό σου ο τύπος που κάθεται στην κερκίδα ή στον καναπέ με μοναδικό «καθήκον» να βρίζει τον προπονητή και τις επιλογές του. Άτιμη ζωή... όλα εδώ πληρώνονται. Όπως και να 'χει, προκειμένου να είμαστε σωστοί και όσο γίνεται πιο αντικειμενικοί, αποφασίσαμε να πάρουμε και τη βοήθεια της στατιστικής. Με αυτή τη μέθοδο ευελπιστούμε ότι θα καταλήξουμε στους καλύτερους έντεκα, αγνοώντας σε μεγάλο βαθμό την υποκειμενική μας κρίση. Μπορεί δηλαδή ο Χ παίκτης να είναι στο δικό μας μυαλό ο σούπερ, οι αριθμοί όμως ενδεχομένως να μη μας επιτρέψουν να τον συμπεριλάβουμε στην καλύτερη ενδεκάδα. Για να προσεγγίσουμε, λοιπόν, ακόμη πιο ρεαλιστικά την κατάσταση αποφασίσαμε όπως λανσάρουμε το πιο συνηθισμένο σύστημα του πρωταθλήματος, το 4-2-3-1. Πρέπει, επίσης, να λάβουμε υπόψη ότι ο Α΄ γύρος ήταν κουτσουρεμένος αφού σωρεία παιχνιδιών αναβλήθηκαν για διάφορους λόγους. Παίρνουμε κομπιουτεράκια και βγάζουμε τον grande προπονητή που κρύβουμε μέσα μας, μήπως και καταλήξουμε στους καλύτερους έντεκα, που κάθε κόουτς θα ήθελε να έχει στην ομάδα.

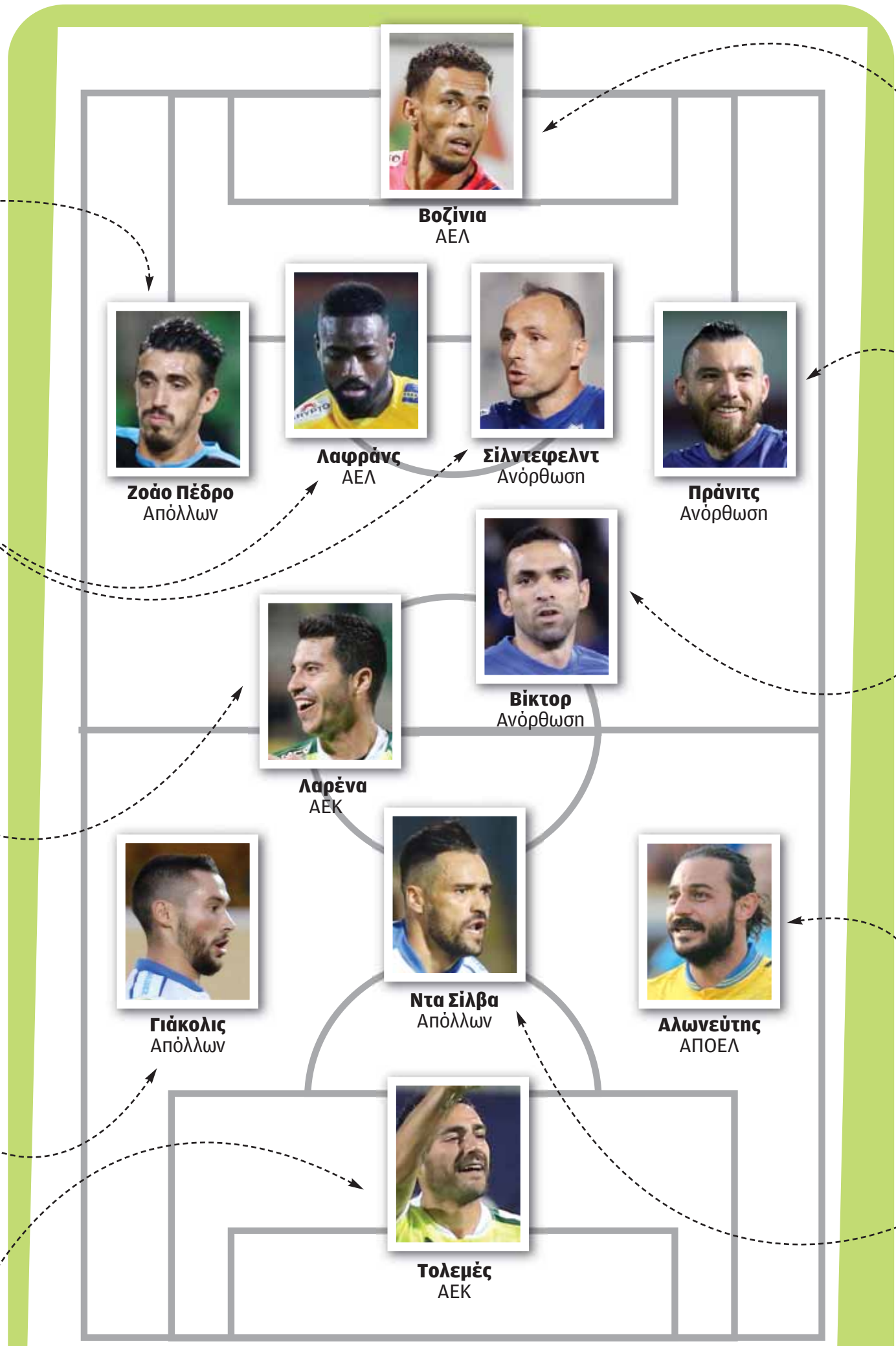

Τερματοφύλακας: Από τον έμπειρο Βάλε, στον σαραντάρη Πάμπλο, μέχρι τον άτυχο Βάτερμαν ή τον «καινούργιο» στην πιάτσα Αρούς είναι αλήθεια ότι για τη θέση του «άσου» υπάρχει μπόλικη ποιότητα στην κυπριακή λίγκα. Ποιο όμως μπορεί να είναι το βασικό κριτήριο επιλογής για τον καλύτερο; Στο δικό μας το μυαλό συνήθως η καλύτερη άμυνα είναι αυτή που περιλαμβάνει και τον καλύτερο πορτιέρο. Και στην προκειμένη περίπτωση, είναι ο Βοζίνια που σε 13 παιχνίδια δέχθηκε μόλις επτά γκολ. Ο Καποβερντινός πέραν του στατιστικού υπήρξε όντως πηγή ασφάλειας για την ΑΕΛ, κάνοντας άπαντες στην ανατολική να ξεχάσουν τον προκάτοχό του Ραφαέλ Ρόμο.

Αριστερό μπακ: Η πιο εύκολη απόφαση χωρίς καν να γυρίσεις να δεις άλλους συνυποψήφιους. Η παρουσία του 36άρη Πράνιτς είναι καθηλωτική για όσους παρακολουθούν ποδόσφαιρο. Ο Κροάτης της Ανόρθωσης αποτελεί παράδειγμα επαγγελματισμού και αποτελεσματικότητας, αφού είναι ένας από τους καλύτερους παίκτες ολόκληρου του πρωταθλήματος. Καλοί αριστεροί μπακ υπάρχουν όπως ο Ζάντερ του Απόλλωνα, ο οποίος όμως έχει κάποια θέματα με τα αμυντικά του καθήκοντα. Οποιοδήποτε όμως συγκριθεί με τη συνεισφορά του Πράνιτς απλώς μειονεκτεί.

Αμυντικό χαφ: Θα μπορούσαμε απλώς να τοποθετήσουμε τον εμβληματικό αρχηγό του ΑΠΟΕΛ Νούνο Μοράις. Έτσι από συνήθεια και μόνο. Υπάρχουν όμως εξάρια που έχουν βγάλει πολύ καλύτερη εικόνα. Ο ολοκληρωμένος πια Σακέτι αλλά και ο αρχηγός της Ανόρθωσης Ζοάο Βίκτορ. Ο Αργεντινός αποτελώντας μέλος της καλοκουρδισμένης μηχανής του Σωφρόνη σου δίνει την εντύπωση ότι είναι απλώς ένα εξάρτημα. Από την άλλη ο Βίκτορ στο λειψό ρόστερ της Ανόρθωσης, δείχνει να έχει μεγαλύτερη συνεισφορά. Αν κιόλας λάβεις υπόψη ότι έχει πετύχει 4 γκολ, τότε μάλλον επικρατεί του Σακέτι.

Αριστερό εξτρέμ: Τι και αν έχει πιάσει τα 34, ούτε το μαλλί κόβεται ούτε και η μπάλα ξεχνιέται. Ο Στάθης, αν και η συνολική προσπάθεια της ομάδας του επικεντρώθηκε στα του Τσάμπιονς Λιγκ αποτελεί σταθερή δύναμη για τ' αριστερά της επίθεσης του ΑΠΟΕΛ. Για τα προσόντα του δεν χρειάζεται να πούμε πολλά. Ή μάλλον δεν μας επιτρέπεται, αφού θα χρειαστούν σελίδες και σελίδες. Στάθης καρφωτό.

Επιτελικό χαφ: Εύκολη επιλογή επίσης. Ό,τι και να υπάρχει γύρω του απλώς με μια βολίδα 40 μέτρων μπορεί να το εξαφανίσει. Κάτι τέτοιο συμβαίνει και στο δικό μας μυαλό, σκεπτόμενοι τον Άλεξ Ντα Σίλβα. Καλός ο Ράγιος, αλλά στην περίπτωση του παίκτη του Απόλλωνα, ισχύει αυτό που τραγουδάει ο Πάριος «ποιος να συγκριθεί μαζί σου». Ο 34χρονος όχι μόνο σκοράρει ή διευθύνει την πιο εντυπωσιακή ομάδα του πρωταθλήματος, αλλά είναι και η χαρά των συμπαικτών τους, αφού έχει δώσει μέχρι στιγμής οκτώ ασίστ.

Δεξί μπακ: Στον ΑΠΟΕΛ είναι κυρίως ο Βούρος, αφού ο Μιλάνοφ τη βγάζει στους ιατρούς. Στην ΑΕΚ ο Ινιάκεθ χρησιμοποιώντας τριάδα πίσω στην άμυνα, μειώνει κάπως τη συνεισφορά που μπορεί να έχει ένας δεξιός μπακ. Στην ΑΕΛ είναι ο διαχρονικά καλός Αϊρόσα, ενώ και στο ναυάγιο της φετινής Ομόνοιας, ο Τζάιλσον είναι ίσως ο μοναδικός που επιβίωσε. Έλα όμως που τη θέση διεκδικούν δύο παίκτες που δεν τους λες και μπακ. Ο ένας πάει μάλιστα στο Μουντιάλ με την Εθνική Νιγηρίας ενώ ο άλλος αν και εξτρέμ τα δύο τελευταία χρόνια καθιερώθηκε ως ένας από τους τέσσερις πίσω στην άμυνα. Ο Σιβού και ο Ζοάο Πέδρο δικαίως θεωρούνται οι καλύτεροι, αφού πρόκειται για παίκτες πολυσύνθετους, που βοηθούν την ομάδα σε άμυνα και επίθεση. Ο Νιγηριανός έχει 12 ματς ο Πορτογάλος 10 και πέτυχε ένα γκολ. Ο ένας είναι καλύτερος αμυντικά, ο άλλος είναι διάολος επιθετικά. Επειδή η ομάδα που φτιάχνουμε χρειάζεται μπακ αποτελεσματικά και στην επίθεση επιλέγουμε με δυσκολία Ζοάο Πέδρο.

Στόπερ: Ντουγκλάο, Σίλντεφελντ, Καρλάο, Ρομπέρζ, Ρουέδα, Λαφράνς, Καταλά, Μοΐσοφ... πάρε να έχεις από στόπερ και μάλιστα πέρα ποιοτικά. Ως στυλοβάτης της καλύτερης άμυνας ο Λαφράνς θα είναι το ένα στόπερ μας, ο οποίος, μάλιστα, πέτυχε και δύο γκολ, επιβεβαιώνοντας ότι πρόκειται για τον καλύτερο επιθετικό στόπερ του πρωταθλήματος. Ποιος θα είναι ο παρτενέρ του; Οι Καρλάο και Ρουέδα ξόδεψαν τις δυνάμεις τους κυρίως στην Ευρώπη, ο Ρομπέρζ υπολείπεται τριών παιχνιδιών σε σχέση με τους άλλους, θα επιλέξουμε Σίλντεφελντ που όντως αποτελεί ασφάλεια για κάθε άμυνα.

Εσωτερικό χαφ: Σπουδαίο ταλέντο ο Άλεφ, ταλαιπωρημένος από τραυματισμούς ο Βινίσιους κανείς εκ των δύο δεν μπορεί να σταθεί ισότιμα στον Λαρένα, ο οποίος απλώς καθοδηγεί την ΑΕΚ στην κορυφή του βαθμολογικού πίνακα. Πετυχαίνοντας 4 γκολ και δίνοντας σωρεία τελικών πασών στους συμπαίκτες του, ο Ισπανός είναι χάρμα ιδέσθαι για κάθε ποδοσφαιρόφιλο του νησιού. Εμβληματική φιγούρα ακόμη και στα 36 του δύσκολα εκτοπίζεται από την καλύτερη ενδεκάδα.

Δεξί εξτρέμ: Όντως υπάρχουν καλά εξτρέμ στο πρωτάθλημα αλλά αυτά που κάνει ο Γιάκολις στον Απόλλωνα είναι δύσκολο να προσεγγιστεί από τον οποιοδήποτε. Ο Κροάτης στο πρωτάθλημα έχει πετύχει δύο γκολ ενώ έχει σερβίρει στους συμπαίκτες του οκτώ παρακαλώ ασίστ. Ότι δηλαδή πρέπει να κάνει ένας εξτρέμ. Και ο Κροάτης το κάνει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Σέντερ φορ: Κανονικά ούτε καν πρέπει ν' αναφέρουμε τ' όνομα αλλά κάτι τέτοιο θα εκληφθεί ως τυπογραφικό λάθος από τον αναγνώστη. Ο Τολεμές τη φετινή χρονιά, θα το γράψω και ας μοιάζει με ιεροσυλία... είναι για την ΑΕΚ ότι ο Φαν Μπάστεν για τη Μίλαν στις αρχές της δεκαετίας του '90, το τέλειο εννιάρι. Τίποτα λιγότερο, τίποτα περισσότερο.

Η Πρέμιερ Λιγκ επιστρέφει στο προσκήνιο

Η παρουσία πέντε αγγλικών ομάδων στους 16 του Τσάμπιονς Λιγκ είναι μήνυμα προόδου

Όπως και στην ιστορία γενικά, έτσι και αυτήν του ποδοσφαίρου υπάρχουν φάσεις τις οποίες όταν περάσουν χρόνια τις ξεχωρίζουμε και τους δίνουμε και ένα όνομα. Τα προηγούμενα χρόνια ζούσαμε την εποχή των Ισπανών που πραγματικά κυριάρχησαν με τρόπο εμφαντικό. Μόνο η Μπάγερν μπόρεσε να προβάλει αντίσταση στις εντυπωσιακές επιτυχίες των Ρεάλ, Μπαρσελόνα και Ατλέτικο. Φέτος, είναι γεγονός πως κάποια πράγματα δείχνουν να αλλάζουν και οι Άγγλοι να επιστρέφουν.

Από το 2004 μέχρι και το 2009, στο ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο κυριάρχησε το περιβόητο big-4 της Αγγλίας (Μαν. Γιουνάιτεντ, Λίβερπουλ, Τσέλσι, Άρσεναλ) που κάθε χρόνο πρωταγωνιστούσε με αποκορύφωμα το 2008 που το ζευγάρι του τελικού ήταν πλήρως αγγλικό. Έκτοτε καταγράφηκε μια σταδιακή πτώση που θέλει τους συλλόγους της Πρέμιερ να απέχουν από τελικό εδώ και μια πενταετία, Τσέλσι 2012, και γενικώς να μένουν πίσω και με απόσταση από τους Ισπανούς. Κάποια πράγματα όμως δείχνουν να αλλάζουν και σίγουρα η φετινή επιτυχία να περάσουν και οι πέντε στους «16» με τις τέσσερις ως πρώτες μόνο τυχαία δεν είναι.

Ενας από τους βασικούς λόγους της υποχώρησης, τα προηγούμενα χρόνια ήταν και το γεγονός πως αναδείχθηκαν κάποιες ομάδες που δεν είχαν το ειδικό βάρος ώστε να διεκδικήσουν πράγματα.

Επανήλθαν οι έμπειρες

Ένας από τους βασικούς λόγους που προέκυψε η υποχώρηση των αγγλικών ομάδων τα προηγούμενα χρόνια ήταν και το γεγονός πως αναδείχθηκαν κάποιες ομάδες που δεν είχαν το ειδικό βάρος ώστε να διεκδικήσουν πράγματα. Η Μάντσεστερ Σίτι είναι η πιο σταθερή εκπρόσωπος της χώρας τα τελευταία χρόνια αλλά όποτε έπαιξε με αντίπαλο ομάδα με βαριά φανέλα υποκλίθηκε. Με τα χρόνια όμως, μαθαίνεις να το διαχειρίζεσαι. Η Τότεναμ πέρυσι δεν μπόρεσε να κάνει κάτι σημαντικό, αλλά φέτος ήταν σαφώς πιο έτοιμη για να πετύχει πράγματα και η πορεία της είναι άκρως εντυπωσιακή. Γιουνάιτεντ και Λίβερπουλ έχουν βάρος φανέλας να πλακώσει τον οποιονδήποτε και η επιστροφή τους βοήθησε ενώ η Τσέλσι έχει καθιερωθεί πια ως δύναμη. Πέρυσι την καλύτερη παρουσία από όλες την είχε η Λέστερ. Αυτό τα λέει όλα.

Επένδυσαν σε προπονητές

Καλούς παίκτες πάντα είχαν οι αγγλικές ομάδες, αφού πρόκειται για το μακράν πιο πλούσιο πρωτάθλημα. Όμως όταν το πράγμα έφτανε στους προπονητές τα πράγματα δεν ήταν ίδια. Πεπ Γκουαρδιόλα και Ζοσέ Μουρίνιο έχουν από δυο τρόπαια ο καθένας, ο Κλοπ οδήγησε τη Ντόρτμουντ στον τελικό, ο Κόντε έβαλε τις βάσεις της επιστροφής της Γιουβέντους στο προσκήνιο και ο Ποτσετίνο μεγαλώνει ως όνομα μαζί με το σύλλογό του. Πρώτα ονόματα και ακόμα λείπει από το πάρτι ο Βενγκέρ. Είναι μεγάλη υπόθεση να έχεις προπονητές που να ξέρουν πώς να διαχειριστούν τη διοργάνωση αυτή.

Κοντράρουν τους Ισπανούς

Οι επενδύσεις που γίνονται κάποια στιγμή θα έπιαναν τόπο και η οικονομική δυνατότητα των ομάδων της Πρέμιερ θα τους επέτρεπε να μην υποχρεώνονται να πουλούν παίκτες τους στην Ισπανία. Δεν είναι τυχαίο πως η υποχώρηση των Άγγλων ξεκίνησε με την πώληση του Κριστιάνο Ρονάλτο από τη Μαν. Γιουνάιτεντ στη Ρεάλ Μαδρίτης. Ακολούθησαν κι άλλες τέτοιες, όπως των Τσάβι Αλόνσο, Χαβιέ Μασεράνο και Λουίς Σουάρεζ από τη Λίβερπουλ στους δύο Ισπανούς γίγαντες, των Μπέιλ και Μόντριτς από τη Τότεναμ στη Ρεάλ κτλ. Στο σήμερα, δείχνουν πιο «δύσκολοι» οι Άγγλοι ως προς το να πουλήσουν. Η Μπαρσελόνα πάλευε όλο το καλοκαίρι να πάρει τον Κουτίνιο από τη Λίβερπουλ, αλλά οι «Κόκκινοι» μπόρεσαν αυτή τη φορά να προβάλουν αντίσταση. Η Ρεάλ έκανε μια κουβέντα για τον Χάρι Κέιν, για να εισπράξει την απάντηση «κάντε μας μια πρόταση που να υπερβαίνει το ποσό της μεταγραφής του Νεϊμάρ και να ξεκινήσουμε κουβέντα». Η δε Γιουνάιτεντ έχει κουραστεί να μοιράζει πόρτες στη Ρεάλ για τον Ντε Χέα. Είναι από τους κορυφαίους οι παίκτες αυτοί και οι Άγγλοι τους κρατάνε για πάρτι τους. Μπορούν δε να χτυπάνε και τα τοπ ονόματα της αγοράς όπως τον Πογκμπά που ήθελαν και οι δύο της Ισπανίας και τον Σανέ που ορέγονταν και η Μπάγερν.

Θα πει κανείς πως οι ομάδες της Πρέμιερ είχαν συνολικά περισσότερα λεφτά από τους υπόλοιπους και τα προηγούμενα χρόνια. Είναι αλήθεια πλην όμως στο Τσάμπιονς Λιγκ δεν παίζουν ούτε η Λεβάντε ούτε η Άουγκσμπουργκ. Παίζουν οι κολοσσοί και αυτούς θέλουν να κοντράρουν. Πλέον στο μεταγραφικό κομμάτι μπορούν να το κάνουν και έτσι αυτό μεταφέρεται στο αγωνιστικό.

Οι καλές κληρώσεις

Είναι κι αυτό κομμάτι του ποδοσφαίρου και δεν πρέπει να το αγνοήσουμε. Οι τρεις από τις πέντε ομάδες είχαν πολύ καλές κληρώσεις και θα ήταν αποτυχία να μην περάσουν. Όμως το αφήσαμε τελευταίο γιατί και οι δύο που είχαν σαφώς δυσκολότερες, Τσέλσι, Τότεναμ, μια χαρά τα κατάφεραν.

Η καλή παρουσία και το ρεκόρ προκρίσεων και γκολ, σκόραραν 112 ως τώρα οι εφτά ομάδες, είναι σίγουρα ενθαρρυντικά στοιχεία για τους Άγγλους και το ποδόσφαιρό τους και δίνουν δυνατή προοπτική. Όμως ας μην ξεχνάμε πως το πραγματικό Τσάμπιονς Λιγκ από εδώ και μπρος είναι που ξεκινά. Όταν θα κληθούν να αναμετρηθούν σε διπλούς αγώνες με τις ομάδες που κυριάρχησαν τα προηγούμενα χρόνια, θα είναι και ο πραγματικός έλεγχος της προόδου τους. Οι ενδείξεις είναι πάντως εξαιρετικές.

Λίβερπουλ και Σεβίλλη πρόσφεραν φέτος δύο μεγάλα ματς και σχετικά ισορροπημένα.

Το διπλό της Τσέλσι στη Μαδρίτη ήταν ένα πρώτο μήνυμα των Άγγλων προς τους Ισπανούς, αλλά το πιο ηχηρό αποτέλεσμα μεταξύ τους ήταν το 3-1 της Τότεναμ επί της Ρεάλ.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Η πάθηση του «μεσσιανισμού»

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Τι κι αν περνούν χρόνια, δεκαετίες, αιώνες, δύσκολα ο κύπριος μπορεί να απαλλαγεί από τις αδυναμίες του. Να είναι η θρησκεία, η παιδεία, η ανασφάλεια του καθενός, δεν ξέρω, η προσωπολατρία πάντως αποτελεί μια από τις σοβαρές «ψυχώσεις» των κατοίκων τούτου του νησιού.

Είτε πρόκειται για πολιτικό, θρησκευτικό ηγέτη (εδώ γελάμε) και προπονητή, ο πολίτης / οπαδός τρέφει αυταπάτες ότι όντως ένα άτομο μπορεί να τον οδηγήσει στην Γη της Επαγγελίας. Ότι θα χωρίσει τη θάλασσα στα δύο και θα τον περάσει από μέσα. Τρέφοντας όμως τέτοιου είδους ελπίδες, αγνοείς την πραγματικότητα. Και όταν απέχεις απ' αυτήν θα φας τα μούτρα σου. Νομοτελειακά. Στον χώρο του ποδοσφαίρου τουλάχιστον το έχουμε δει πολλάκις. Και πολύ φοβάμαι θα το ξαναδούμε. Η περίπτωση της Ομόνοιας ήταν η τελευταία από τις πολλές. Άκουγες τον κόσμο να μιλάει για τον πρώην πια προπονητή της ομάδας και νόμιζες ότι περπατά πάνω στο νερό έτσι για την πλάκα. Έπεσαν σ' αυτή την πλάνη και άφησαν τα προβλήματα. Ή μάλλον τα έβαλαν κάτω από το χαλί. Αγαπημένη έτσι και αλλιώς συνήθεια του κύπριου. Έφτασαν σε σημείο να υποτιμήσουν την ίδια τους την ομάδα. Να την μικρύνουν σε σχέση με τον όνομα του προπονητή, του Πάμπου. Άμα άλλοι λαοί είχαν την ίδια νοοτροπία, στην Αγγλία η Γιουνάιτεντ θα έπρεπε να λεγόταν Σερ Άλεξ. Και η Μπαρτσελόνα, Γκουαρδιόλα ένα πράγμα. Εδώ το βιολί μας. Η φωτογραφία πάνω από τον πίνακα, υιοθετώντας τον «μεσσιανισμό» από μικρά παιδιά. Αυτός θα μας σώσει, αυτός θα μας λύσει τα προβλήματα, αυτός είναι πιο μεγάλος απ' ό,τι η ίδια η ομάδα μας ή ακόμη και από τον εαυτό μας. Η επιτομή της ανασφάλειας. Τρομαγμένα άτομα που ψάχνουν την ασφάλεια από τον μέγιστο πολιτικό/ προπονητή. Και τρως τα μούτρα σου, ξανά και ξανά και πάλι επιμένουμε σ' αυτό. Κάτι τέτοια βλέπει και ο Αρχιεπίσκοπος και χαίρεται. Σου λέει, δικαίως, τ' αρνιά θέλουν τον σκύλο τους. Και αυτός ξέρει καλά να γαυγίζει.

Αυτός θα μας λύσει τα προβλήματα, αυτός είναι πιο μεγάλος απ' ό,τι η ίδια η ομάδα. Η επιτομή της ανασφάλειας.

Καλοκαιρινός ενθουσιασμός...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Τη στιγμή που η Ομόνοια περνάει πλέον στην επόμενη μέρα και στο νέο κεφάλαιο τεχνικής ηγεσίας δεν έχει νόημα πια η ανάλυση των λαθών και γενικότερα της κατάστασης που οδήγησε στην αποχώρηση Πάμπου Χριστοδούλου. Σαφώς και ο Κύπριος τεχνικός έχει τη μεγαλύτερη ευθύνη για την αγωνιστική εικόνα της Ομόνοιας του πρώτου γύρου, «πλήρωσε» ωστόσο και τον υπερβολικό καλοκαιρινό ενθουσιασμό. Το υπερβολικό ύψος του πήχη των απαιτήσεων και κυρίως των προσδοκιών για τη φετινή Ομόνοια.

Δεν συνάδει ο απολογισμός των πρώτων δεκατριών αγώνων, ακόμη και με τις πιο ρεαλιστικές απαιτήσεις για τη φετινή χρονιά, πιο ομαλή, ωστόσο, μπορούσε να ήταν η διαχείριση της αποτυχίας, αν το καλοκαίρι δεν γινόταν λόγος για πρωτάθλημα και για διεκδίκηση όλων των τίτλων, από μια ομάδα η οποία προερχόταν από τη χειρότερη αγωνιστική περίοδο της ιστορίας της και που δημιουργήθηκε σχεδόν από το μηδέν με δεκατέσσερις μεταγραφές.

Ο υπερβολικός και σίγουρα επικίνδυνος ενθουσιασμός του καλοκαιριού δεν είναι αποκλειστικά ομονοιάτικο φαινόμενο και ούτε αφορά μόνο στις ομάδες που διεκδικούν τίτλους. Το φετινό παράδειγμα της Νέας Σαλαμίνας είναι ενδεικτικό. Δεν είναι η πρώτη φορά που κάποιες μεταγραφές, από το όνομα και μόνο, φουσκώνουν τα μυαλά, εκτοξεύουν τον ενθουσιασμό και τις προσδοκίες. Δεν είναι η πρώτη φορά που χωρίς αξιόπιστο δείγμα, με μόνο φιλικά παιχνίδια ως κριτήριο, ακούμε δηλώσεις σιγουριάς για επιτυχίες, για πορείες διάκρισης, για ρόλους πρωταγωνιστικούς. Βλέπουμε ένα μονταρισμένο video με στιγμιότυπα για κάποιο ποδοσφαιριστή και είμαστε σίγουροι για την επιτυχία μιας μεταγραφής. Προκύπτει μια... καθιερωμένη δήλωση για ιδανική προετοιμασία και μια νίκη σ' ένα φιλικό μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας και είμαστε βέβαιοι για τις δυνατότητες μιας ομάδας.

Έτσι προκύπτει η απότομη... προσγείωση και η απογοήτευση, έτσι βρισκόμαστε αντιμέτωποι με αντιδράσεις οπαδών που απαιτούν εδώ και τώρα ανάληψη ευθυνών και παραιτήσεις, έτσι αδειάζουν οι κερκίδες από απογοητευμένους φιλάθλους, έτσι μπλέκουν σε ανεπιθύμητες καταστάσεις όσοι δεν βγάζουν τη γλώσσα τους σε καλοκαιρινό περίπατο...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Μνήμη κοντή...

Ασφαλώς και ο αποκλεισμός της ΑΕΛ από το κύπελλο αποτελεί πισωγύρισμα και μεγάλο... χαστούκι τόσο για την ομάδα και τη φετινή της παρουσία όσο και για τον Μπρούνο Μπαλταζάρ. Δικαιολογημένος και ο χαρακτηρισμός της ντροπιαστικής ήττας. Υπερβολικό, ωστόσο, είναι να μηδενίζεται η δουλειά του πορτογάλου τεχνικού. Μην ξεχνάμε που ήταν η ΑΕΛ όταν ο Μπρούνο Μπαλταζάρ έκατσε πέρυσι στον πάγκο, κάτω από ποιες συνθήκες (χρόνος και χρήμα) σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε ο φετινός προγραμματισμός και ποιο ήταν το αποτέλεσμα αρχικά στο Europa League και στη συνέχεια στο πρωτάθλημα. Αλήθεια πόσοι υπολόγιζαν την ΑΕΛ τόσο ψηλά στη βαθμολογία και σφήνα στους παραδοσιακούς διεκδικητές. Τα όσα ακούμε και διαβάζουμε από το σφύριγμα της λήξης στο ΓΣΖ την περασμένη Τετάρτη είναι τουλάχιστον άδικα και κάποια προσβλητικά για τον Μπρούνο Μπαλταζάρ.

* * * * *

Οσο είναι ακόμη νωρίς

Φυσιολογικά το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στις ποινές που ο αθλητικός δικαστής επιβάλλει σε καταγγελίες και υποθέσεις που έρχονται ενώπιόν του, σχετικά με αγώνες του πρωταθλήματος πρώτης κατηγορίας. Καλό θα ήταν, ωστόσο, οι αρμόδιοι να ρίξουν μια ματιά και πιο... κάτω. Γιατί οι αποκλεισμοί και τα πρόστιμα που επιβάλλει ο κύριος Αριστοτέλης Βρυωνίδης και αφορούν στα πρωταθλήματα παίδων, ολοένα και αυξάνονται και έχουν να κάνουν με επεισόδια, γροθιές, κλωτσιές και βίαια σπρωξίματα, αλλά και σε άσεμνες χειρονομίες και εκφράσεις.

Ο Ποτέ που πληγώνει

Σε συνέντευξη που παραχώρησε στο BBC ο Μίκαελ Ποτέ σχολίασε ως εξής την επιλογή του να παίξει στον ΑΠΟΕΛ αντί στην Ομόνοια, επιστρέφοντας: «Όταν μου παρουσιάστηκε η ευκαιρία να παίξω στο Τσάμπιονς Λιγκ και ήταν από αυτούς, δεν σκέφτηκα καν το ενδεχόμενο να την απορρίψω. Το μόνο που σκέφτηκα ήταν ο κόσμος της Ομόνοιας. Ήμουν ο πρώτος σκόρερ της χρονιάς μαζί τους και με αγαπούσαν γι' αυτό. Αλλά στο ποδόσφαιρο όταν έχεις φιλοδοξίες πρέπει να θέλεις να παίζεις για τις καλύτερες ομάδες στις καλύτερες διοργανώσεις και έτσι τώρα παλεύω για τον ΑΠΟΕΛ». Ειλικρινής απάντηση από τον Ποτέ, που μέσω της, άθελά του, πληγώνει ξανά τον κόσμο της Ομόνοιας που, όπως λέει, ήταν το μόνο πράγμα που σκέφτηκε πριν αποδεχτεί την πρόταση του ΑΠΟΕΛ. Γιατί υπενθυμίζει στον κόσμο πόσο έχει μεγαλώσει την απόσταση από τη δική του ομάδα, ο αιώνιος αντίπαλος. Ο Αφρικανός επιθετικός ανέφερε ακόμη ότι φίλοι του ΑΠΟΕΛ του έχουν απολογηθεί για τη ρατσιστική συμπεριφορά οπαδών της ομάδας απέναντί του όταν αγωνιζόταν με τα χρώματα της Ομόνοιας.

Μιλάμε για ποδοσφαιριστές δεκαέξι ή δεκαεφτά χρόνων. Οι ομάδες, οι προπονητές και οι γονείς θα πρέπει να αναλάβουν πρωτοβουλία, όσο ακόμη είναι νωρίς και πριν η κατάσταση θεωρηθεί ως μη αναστρέψιμη, για ποδοσφαιριστές οι οποίοι, πολύ πιθανό, να αποτελέσουν το μέλλον του κυπριακού ποδοσφαίρου.

* * * * *

Αγία Νάπα και... Κομόρες

Είχαμε γράψει και ξαναγράψει εμείς οι αθλητικοί συντάκτες ότι πρέπει να αλλάξει ο τρόπος διεξαγωγής του κυπέλλου γιατί αφαιρεί κατά πολύ την πιθανότητα έκπληξης. Να όμως που η Αγία Νάπα έκανε την περασμένη Τετάρτη την έκπληξη σε βάρος της ΑΕΛ. Με μια ενδεκάδα που περιείχε νιάτα. Ήτοι Ανδρέας Παπαδόπουλος (2001), Στέλιος Στυλιανού (1999), Δημήτρης Μαχάττος (1998), Παναγιώτης Παναγιώτου (1997), Κυριάκος Παναγή (1996). Τα γκολ πέτυχαν δύο ξένοι. Ο Μοχάμεντ Χαλίφα (1990) και ο Ομάρ Ρόου (1994). Ο πρώτος πέρυσι αγωνιζόταν στη Βέροια και είναι από τις Κομόρες νήσους (είναι διεθνής με 9 συμμετοχές), ενώ ο δεύτερος είναι Άγγλος και πέρυσι αγωνιζόταν στον Εθνικό Λατσιών. Καλοί παίκτες και οι δύο. Κομόρες Νήσοι ε; Νησιά που έχουν πάνω κάτω τον ίδιο πληθυσμό με την Κύπρο. Οι Κομόρες είναι ένα πηφαιστειογενές σύμπλεγμα τριών νήσων που αποτελούν ομώνυμο αρχιπέλαγος και ανεξάρτητη χώρα με πληθυσμό 828.147 κατοίκους. Βρίσκεται δυτικά του Ινδικού ωκεανού, μεταξύ της Μαδαγασκάρης και των ανατολικών ακτών της Αφρικής, στο βόρειο τμήμα του πορθμού της Μοζαμβίκης. Όταν το ποδόσφαιρο βελτιώνει τις γεωγραφικές γνώσεις...

* * * * *

Φοβερός Αμπουκάρ

Εξαιρετικός ήταν ο Κεραυνός την Τετάρτη το βράδυ που επικράτησε στο «Κώστας Παπαέλληνας» στον Στρόβολο της Egis Kormend από την Ουγγαρία με 75-65, τερματίζοντας στην 1η θέση του Δ΄ ομίλου στο FIBA Europe Cup. Κορυφαίος της αναμέτρησης με τους Μαγυάρους ήταν ο Μοχάμεντ Αμπουκάρ με 26 πόντους (1 τρίποντο, 4 ριμπάουντ, 3 ασίστ, 2 κλεψίματα). Ο συγκεκριμένος καλαθοσφαιριστής φέτος έχει 16,2 πόντους μ.ό., στο δικό μας πρωτάθλημα και 22,2 πόντους μ.ό. στο FIBA Europe Cup. Κάνει φανταστική χρονιά και προσφέρει τα μέγιστα στη ομάδα του Στροβόλου με την επιβλητική του παρουσία αν συνεχίσει να αγωνίζεται τοιουτοτρόπως το πιθανότερο είναι ότι έστω και στα 32 του κατά τη νέα χρονιά θα φύγει για άλλες πολιτείες.

* * * * *

Εμφανίστηκαν οι μάνατζερ

Φτάνει που φτάνει η εποχή τους αφού απέμειναν λίγες εβδομάδες πριν από την έναρξη της μεταγραφικής περιόδου, η απόλυση του Πάμπου τους έφερε στο προσκήνιο νωρίτερα. Και τι δεν έκαναν κάποιοι απ' τους μάνατζερ για να δελεάσουν τη διοίκηση των πρασίνων μήπως και επιλέξει τον πελάτη τους; Και φυσικά δωρεάν «λαγούς με πετραχήλια».

* * * * *

Το τρίμηνο ταρίφα

Τρεις μήνες αποζημίωση στον Πάμπο η Ομόνοια, τρεις και η ΑΕΛ όταν τον αποδέσμευε πέρυσι τον Μάρτιο. Σαν ταρίφα μοιάζει για το επιτελείο του Πάμπου. Έτσι για να γνωρίζουν οι επόμενοι εργοδότες του.

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017

Eurobank Private Banking

Μεταβολές εβδομάδας	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
Χ.Α.Κ. - 0,15%	0,15%	0,14%	-0,03%	0,16%	-0,08%	- 2,88%	-1,17%
Χ.Α. -1,06%							

ΗΠΑ

Η Apple θα κερδίσει 47 δισ. από το σχέδιο του Τραμπ. Σελ. 11

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΤΕΚ

Ζητεί να μπει ταβάνι στους ουρανοξύστες

Συγκεκριμένη κρατική πολιτική για τα ψηλά κτήρια ζητεί το ΕΤΕΚ. Ο πρόεδρος του Επιμελητηρίου Ανδρέας Αχνιώτης δήλωσε ότι η κατάσταση είναι ανεξέλεγκτη και ότι η ανέγερση κτηρίων πρέπει να γίνεται στη βάση μελέτης. Το ΕΤΕΚ έχει δώσει τις θέσεις του στους υποψηφίους προέδρους. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Μεγέθυνση των ΜμΕ για ανάπτυξη της οικονομίας

Μέσα από τη μεγέθυνση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων περνάει η παραγωγική ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας. Κι αυτό, σύμφωνα με μελέτη του ΣΕΒ διότι αν και υπέστησαν ισχυρό πλήγμα, αυτές που εστίασαν στην εξωστρέφεια και στην καινοτομία, άντεξαν και αναπτύχθηκαν. **Σελ. 8**

ΔΙΕΘΝΗ

Ενστάσεις Βερολίνου για Ευρ. Νομισματικό Ταμείο

Εντονες ενστάσεις έχουν προβάλει ορισμένα κράτη μέλη, προεξαρχούσης της Γερμανίας, για τη δέσμη προτάσεων που παρουσίασε η Κομισιόν με στόχο την περαιτέρω ενοποίηση αλλά και ενίσχυση των κρατών μελών της Ευρωζώνης. Σαφή μηνύματα στο Βερολίνο έστειλε ο Πιερ Μοσκοβισί. **Σελ. 10**

Real Estate

Υπό ομηρία χιλιάδες ιδιοκτήτες ακινήτων

Χιλιάδες ιδιοκτήτες ακινήτων στην Ελλάδα βρίσκονται επί χρόνια σε ένα ιδιότυπο καθεστώς ομηρίας, καθώς δήμοι και δημόσιοι φορείς έχουν απαλλοτριώσει τις ιδιοκτησίες τους εδώ και χρόνια χωρίς όμως να καταβάλουν τις αποζημιώσεις ή να έχουν προχωρήσει στην αξιοποίηση των ακινήτων. **Σελ. 12**

Ζητούν πρόσβαση στα αρχεία ακινήτων

Οι τράπεζες επιθυμούν τροποποίηση του ρυθμιστικού πλαισίου για να παίρνουν πληροφορίες

Πρόσβαση σε αρχεία ακινήτων ζητούν τράπεζες και επαγγελματίες εκτιμητές ακινήτων, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας των εκθέσεων που ετοιμάζονται και που επηρεάζει τις αναδιαρθρώσεις δανείων. Για να επιτευχθεί αυτό όμως, οι επαγγελματίες εκτιμητές, αλλά και τα πιστωτικά ιδρύματα ζητούν να γίνουν κάποιες τροποποιήσεις στο ρυθμιστικό πλαίσιο κάθε αρμόδιας αρχής και υπηρεσίας, δηλαδή, από το Κτηματολόγιο. Όπως επισημαίνεται σε επιστολή προς το Κτηματολόγιο και την οποία έχει στην κατοχή της η «Κ», κρίνεται απαραίτητο να επιτρέπεται σε πιστωτικό ίδρυμα, μετά από σχετική αίτηση, η παροχή πληροφοριών που περιέχονται σε μητρώα αρχών και υπηρεσιών, για συγκεκριμένη ιδιοκτησία, ώστε να μπορεί να γίνεται πιο ακριβής εκτίμηση. Επισημαίνεται, επίσης, ότι πληροφορίες θα μπορούν να δίνονται και σε εκτιμητή στον οποίο το πιστωτικό ίδρυμα έχει αναθέσει τη διενέργεια εκτίμησης συγκεκριμένου ακινήτου. Και αυτό διότι, όπως τονίζουν, έχει παρατηρηθεί πως υπάρχουν κάποια προβλήματα στην προσπάθειά τους για να εξασφαλίσουν τις απαραίτητες πληροφορίες για ένα ακίνητο, ώστε να γίνει ορθότερη εκτίμησή του. **Σελ. 3**

Πύρρειος νίκη της Μέι η συμφωνία για το Brexit

Πύρρειος νίκη της Βρετανίδας πρωθυπουργού Τερέζα Μέι χαρακτηρίζεται η συμφωνία στην πρώτη φάση των διαπραγματεύσεων για το Brexit. Η κυρία Μέι ολοκλήρωσε μεν ένα σημαντικό βήμα προς τον κεντρικό πολιτικό στόχο της αποχώρησης της Βρετανίας από την Ε.Ε. τον Μάρτιο του 2019, αποδεχόμενη όμως όρους που παραβίασαν πολλές από τις «κόκκινες γραμμές» της κυβέρνησής της. Η συμφωνία υποχρεώνει τη Βρετανία να καταβάλει 40 ώς 60 δισ. ευρώ στα κοινοτικά ταμεία, ενώ κατοχυρώνει με διάφορους τρόπους τη συνεχιζόμενη δικαιοδοσία του μισητού στις τάξεις των Βρετανών Συντηρητικών Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στο βρετανικό έδαφος, ενώ οι υφιστάμενοι«μετανάστες» από την Ε.Ε., διατηρούν το δικαίωμα να ζουν και να εργάζονται κανονικά στη Βρετανία. **Σελ. 7**

Οι τράπεζες ικανοποιούν τις εποπτικές απαιτήσεις

Πόρισμα άσκησης ΕΒΑ

Παρά το μεγάλο ύψος των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων, οι κυπριακές τράπεζες βρίσκονται κοντά στους ευρωπαϊκούς μέσους όρους, τουλάχιστον όσον αφορά στις εποπτικές απαιτήσεις. Αυτό καταδεικνύουν τα αποτελέσματα άσκησης της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, αναφορικά με τις εποπτικές απαιτήσεις των ευρωπαϊκών πιστωτικών ιδρυμάτων. **Σελ. 5**

Βάζει πλώρη για πύργους η μαρίνα της Αγίας Νάπας

Συνέντευξη Στ. Καραμοντάνη

Με αμείωτους ρυθμούς συνεχίζονται οι εργασίες για την αποπεράτωση της μαρίνας Αγίας Νάπας. Από το 2019 θα λειτουργήσει η μαρίνα και το εμπορικό κομμάτι. Τις επόμενες ημέρες πέφτουν οι υπογραφές για τη β΄ φάση του έργου, που περιλαμβάνει την ανέγερση δύο πύργων και το εμπορικό κομμάτι. Μεγάλο το επενδυτικό ενδιαφέρον. Συνέντευξη του διευθύνοντα συμβούλου Σταύρου Καραμοντάνη. **Σελ. 4**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**1,54%**	**0,01%**
Γερμανία	0,29%	-0,07%
Γαλλία	0,60%	-0,08%
Ιταλία	1,66%	-0,07%
Ισπανία	1,39%	-0,04%
Ιρλανδία	0,45%	-0,11%
Ελλάδα	4,71%	-0,55%
Ην. Βασίλειο	1,25%	-0,08%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BB	R-4
Fitch	BB	B
Moody's	Ba3	NP
S&P	BB+	B

ΑΠΟΨΗ / *Του* **HOLGER SCHMIEDING***

Ανάκαμψη διαρκείας στην Ευρωζώνη

Η Ευρωζώνη απολαμβάνει ευρεία οικονομική ανάκαμψη, με όλες τις χώρες και όλους τους τομείς να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη και στη ζήτηση. Πρόκειται για επιστροφή στις κανονικές συνθήκες, καθώς μετά τις δύο κρίσεις, 2008-09 και 2011-12, είχε ακολουθήσει περίοδος επιφυλακτικότητας από το 2013 μέχρι το 2016 κατά την οποία επιχειρήσεις και νοικοκυριά δίσταζαν να ξοδέψουν και να δανειστούν. Το αποτέλεσμα ήταν η ανάκαμψη να είναι αδύναμη έως το 2017. Η οικονομία της Ευρωζώνης έχει αναπτυχθεί κατά μέσον όρο 2,5% τα τέσσερα τελευταία τρίμηνα και τα έμμεσα στοιχεία από τις έρευνες υπευθύνων αγορών (PMI) και του δείκτη οικονομικού κλίματος της Κομισιόν δείχνουν ακόμη ισχυρότερη ανάπτυξη το επόμενο διάστημα. Θεωρούμε πως η πρόβλεψή μας για ανάπτυξη της Ευρωζώνης κατά 2,4% το 2018 και κατά 2,1% το 2019 είναι πιθανό να αποδειχτεί συντηρητική. Μία βασική απειλή είναι επιχειρήσεις και νοικοκυριά να κινηθούν, χωρίς να υπάρξει σημαντικό χρονικό μεσοδιάστημα, από το ένα άκρο, την επιφυλακτικότητα, στο άλλο, την υπερβολή, κάτι που θα οδηγούσε σε υπερθέρμανση της οικονομίας και σε τερματισμό του ανοδικού κύκλου πολύ πιο σύντομα απ' όσο προβλέπουμε.

Ωστόσο, θεωρούμε πως κάτι τέτοιο είναι απίθανο να συμβεί και πως η μετάβαση θα είναι πολύ πιο σταδιακή. Τρεις παράγοντες μπορούν να «σκοτώσουν» μια κυκλική ανάκαμψη: Πρώτον, η υπερβολική αύξηση του πληθωρισμού, που θα ανάγκαζε την κεντρική τράπεζα να σκληρύνει πολύ έντονα τη νομισματική της πολιτική. Δεύτερον, η δημιουργία «φούσκας» στην αγορά ακινήτων και μεγάλου πλεονάσματος παραγωγής θα μπορούσε να οδηγήσει σε μεγάλη διόρθωση, που θα ρίξει την οικονομία σε ύφεση. Τρίτον, ένα εξωτερικό σοκ. Ο πληθωρισμός δεν αποτελεί απειλή για τα επόμενα τρία χρόνια, διότι ο δομικός πληθωρισμός εξακολουθεί να κινείται κοντά στο 1% και οι μισθοί αυξάνονται στην Ευρωζώνη με ρυθμό 1,6% το πρώτο τρίμηνο του 2017.

Θεωρούμε πως η πρόβλεψή μας για ανάπτυξη της Ευρωζώνης κατά 2,4% το 2018 είναι πιθανό να αποδειχθεί συντηρητική.

Η Ευρωζώνη έχει ακόμη πολύ δρόμο μπροστά της μέχρι οι μισθοί να αυξάνονται με ρυθμό 3,5%, επίπεδο όπου θα απειλούνταν ο στόχος της ΕΚΤ για πληθωρισμό 2%. Σε σχέση με τη δεύτερη απειλή, οι επενδύσεις στην Ευρωζώνη αυξάνονταν το πρώτο εξάμηνο του 2017 με ρυθμό 3,7%, δηλαδή πολύ πιο αργά απ' ό,τι τους δύο προηγούμενους ανοδικούς κύκλους του 1999 και του 2006, όταν είχαν φτάσει το 5,8%. Επίσης δεν εντοπίζουμε σημάδια πλεονάσματος παραγωγής στη μεταποίηση ή στην αγορά ακινήτων. Απομένει η πιθανότητα ενός εξωτερικού σοκ. Είναι πιθανό υπερβολές, υπερπαραγωγή και υψηλός πληθωρισμός να εμφανιστούν στις ΗΠΑ πολύ πιο σύντομα απ' ό,τι στην Ευρωζώνη. Αν υπάρξει ύφεση της αμερικανικής οικονομίας, η Ευρωζώνη θα δεχτεί πλήγμα. Επειδή όμως η ανάκαμψη στις ΗΠΑ θα συνεχιστεί για τουλάχιστον δύο ακόμη έτη και επειδή δεν υπάρχουν σημαντικές εσωτερικές ανισορροπίες στην Ευρωζώνη, ενώ η ανάκαμψη δεν βασίζεται (ακόμη) στον δανεισμό, θεωρούμε πως η Ευρωζώνη είναι ασφαλής.

* Ο κ. Holger Schmieding είναι επικεφαλής οικονομολόγος της Berenberg Bank.

pwc

Diploma for professional coaches & mentors

Starting Date: ***12 January 2018***

For more information
www.pwc.com.cy/academy-diploma

PwC's Academy
in collaboration with:
agabajer bluesky

ΑΠΟΨΗ Του ΜΙΧΑΛΗ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Η ΕΚΤ κάνει δεύτερες σκέψεις για την προστασία των καταθέσεων

Σε μια προσπάθεια να κερδίσει τη στήριξη του Βερολίνου και να σπάσει το αδιέξοδο στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Ασφάλειας Καταθέσεων η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει μια σειρά αυστηρότερων μέτρων για το τραπεζικό σύστημα. Ωστόσο, το Βερολίνο παρουσιάζεται ανένδοτο σε ό,τι αφορά το θέμα του «διαμοιρασμού του βάρους» το λεγόμενο burden sharing. Βασικό επιχείρημα των Γερμανών είναι πως οι χώρες μέλη της Τραπεζικής Ένωσης δεν θα έχουν αρκετό κίνητρο να εποπτεύουν σωστά τον τραπεζικό τους τομέα.

Ο κάθε λογαριασμός καταθέσεων μέχρι 100.000 σε ευρωπαϊκή τράπεζα είναι εξασφαλισμένος σε περίπτωση κατάρρευσης της τράπεζας.

Πρόκειται βέβαια για ένα πολύ επιπόλαιο επιχείρημα καθώς η προστασία καταθέσεων μέχρι 100.000 σε συνάρτηση με τους νέους κανονισμούς εξυγίανσης τραπεζικών ιδρυμάτων σε καμία περίπτωση δεν δίνει τέτοια ευχέρεια ή κίνητρο σε οποιοδήποτε κράτος μέλος να ασκεί χαλαρότερη εποπτεία στις τράπεζες. Εξάλλου τον ρόλο της εποπτείας έχουν οι ανεξάρτητες εθνικές τράπεζες και όχι οι κυβερνήσεις.

Μπορεί κανείς να κατηγορήσει κατά καιρούς κάποιες Κεντρικές Τράπεζες για χαλαρή εποπτεία του τραπεζικού τομέα, όπως έγινε εξάλλου την περίοδο που διοικητής ήταν ο Αθανάσιος Ορφανίδης και επί των ημερών του οι δύο μεγάλες τράπεζες οδηγήθηκαν σε κατάρρευση, πρώτα η μία και μετά η άλλη.

Ωστόσο, αυτό ήταν αποτέλεσμα λανθασμένων αποφάσεων και ενεργειών του Ορφανίδη και όχι της κυβερνητικής πολιτικής. Ανεξαρτήτως όμως αυτών, ο επικεφαλής της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι στηρίζει τη γερμανική θέση, αναφέροντας χαρακτηριστικά πως «η Ευρωζώνη δεν μπορεί να εφαρμόσει κοινή ασφάλεια καταθέσεων προτού οι τράπεζες αντιμετωπίσουν τα προβληματικά δάνεια. Η μείωση του κινδύνου και η κοινή ασφάλιση πάνε παράλληλα και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια είναι μέρος τους» δήλωσε χαρακτηριστικά. Είναι η πρώτη φορά που ο πρόεδρος της ΕΚΤ εκφράζει μια τέτοια θέση δημόσια για τη σχέση κοινής εξασφάλισης καταθέσεων μέχρι 100.000 και μη εξυπηρετούμενων δανείων τα οποία φθάνουν το ένα τρισεκατομμύριο ευρώ και εντοπίζονται κυρίως στα πιο αδύναμα τραπεζικά συστήματα όπως της Ιταλίας και της Ελλάδας.

Αν και η Γαλλία και η Ιταλία επιθυμούν όπως προχωρήσει η κοινή ασφάλιση καταθέσεων, απαραίτητη προϋπόθεση για την τραπεζική ενοποίηση το Βερολίνο θεωρεί πως οι Γερμανοί καταθέτες και φορολογούμενοι θα πληρώσουν τον λογαριασμό.

Ως γνωστό, ο κάθε λογαριασμός καταθέσεων μέχρι 100.000 σε ευρωπαϊκή τράπεζα είναι εξασφαλισμένος σε περίπτωση κατάρρευσης της τράπεζας. Αυτό εφαρμόστηκε για πρώτη φορά τον Μάρτιο του 2013 στη περίπτωση της Λαϊκής και της Τράπεζας Κύπρου, ωστόσο ο Συνεργατισμός διασώθηκε από τους κύπριους φορολογούμενους. Αν και η θέση αρχής της Γερμανίας είναι ορθή, ότι δηλαδή το κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να φροντίσει να έχει ένα υγιές τραπεζικό σύστημα αλλά και τους πόρους που να εξασφαλίζουν τους καταθέτες μέχρι τις 100.000 η απουσία ευελιξίας θέτει σε κίνδυνο όχι μόνο την τραπεζική ενοποίηση αλλά την ίδια τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Ευρωζώνη.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Η εποπτεία της ΕΚΤ να μην ξεπεράσει τα όρια. Τάδε έφη Αντόνιο Ταγιάνι.

Επιδότηση ποδοσφαιρικών σωματείων

Με τον συμπληρωματικό προϋπολογισμό που κατέθεσε η κυβέρνηση περιέλαβε και κονδύλι ύψους €19,5 εκατ. που αφορά τις διαγραφές παλιών φορολογικών υποχρεώσεων ποδοσφαιρικών σωματείων προς το Τμήμα Φορολογίας και την Υπηρεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αν και το μεγαλύτερο ποσό αφορά συσσωρευμένες οφειλές που καταγράφηκαν και σε προηγούμενες κυβερνήσεις η πρακτική αυτή προκαλεί ιδιαίτερα όταν συμβαίνει σε προεκλογική περίοδο.

Ιταλία εναντίον «Ιταλίας»

Επικριτικός έναντι των πολιτικών της ΕΚΤ αλλά και συμπαραστάτης έναντι της Κύπρου αποδείχθηκε ο επικεφαλής του ευρωκοινοβουλίου Αντόνιο Ταγιάνι για το θέμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ως γνωστό η Ιταλία αντιμετωπίζει οξύτατο πρόβλημα οι αυστηρές ρυθμίσεις που θέτει η ΕΚΤ δυσκολεύουν τη γρήγορη επίλυσή του. Έριξε το γάντι στον συμπατριώτη του Μάριο Ντράγκι υποδεικνύοντας ότι «η εποπτεία της ΕΚΤ δεν πρέπει να ξεπερνά τα όρια και ότι οφείλει να υιοθετεί τις αποφάσεις των νομοθετών του ευρωκοινοβουλίου. Πρόσθεσε ακόμα πως δεν είναι δουλειά των τεχνοκρατών αλλά των αντιπροσώπων του λαού να υπερασπίζονται τα συμφέροντά των πολιτών. Οι τεχνοκράτες έχουν ευθύνη να υλοποιούν πολιτικές αποφάσεις». Καλό είναι και οι πολιτικοί να γνωρίζουν τον ρόλο και τη σημασία των ανεξάρτητων θεσμών και να τη σέβονται παρά να παίρνουν τη γλώσσα τους περίπατο. Για όσους νομίζουν πως οι πολιτικοί θα πρέπει να κάνουν κουμάντο στον τραπεζικό τομέα ας ρίξουν μια ματιά στον Λίβανο.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Πρωτογενής και Δευτερογενής Αγορά

Πρωτογενής αγορά είναι αυτή στην οποία εκδίδονται νέα αξιόγραφα. Με άλλα λόγια, είναι η αγορά στην οποία γίνεται εισαγωγή αξιογράφων για πρώτη φορά. Εν αντιθέσει με το τι συμβαίνει στην πρωτογενή αγορά, η δευτερογενής αγορά περιλαμβάνει διαπραγμάτευση αξιογράφων τα οποία είχαν εκδοθεί στο παρελθόν, δηλαδή δεν δημιουργούνται νέα αξιόγραφα, και οι οποιεσδήποτε διαπραγματεύσεις πραγματοποιούνται μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων επενδυτών.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Ο γενικός για τα σκάνδαλα

Αν ο γενικός εισαγγελέας επιθυμεί πραγματικά να οδηγήσει τους υπεύθυνους για την κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος στη δικαιοσύνη ας εξετάσει πως δίνονταν τα μεγάλα δάνεια στη Λαϊκή και την Τράπεζα Κύπρου. Να εξετάσει ακόμα ποιοι ενεργούσαν ως νομικοί σύμβουλοι των τραπεζών και των μεγαλοδανειοληπτών. Υπάρχει εσωτερική έκθεση της Τράπεζας Κύπρου που λέει χαρτί και καλαμάρι πως πολλά μεγάλα δάνεια παραχωρούνταν σε μεγάλες εταιρείες (σ.σ. που εδώ και χρόνια είναι μη εξυπηρετούμενα ή και μέρος τους έχει διαγραφεί) ενώ τα δεδομένα δεν δικαιολογούσαν νέες πιστωτικές παραχωρήσεις. Να ερευνήσει λοιπόν ποιοι ευθύνονται γι' αυτά. Εξάλλου το μεγαλύτερο μέρος των ζημιών των τραπεζών δεν ήταν καν τα ελληνικά ομόλογα αλλά οι αλόγιστες, να το πούμε ευγενικά, χορηγήσεις. Ιδού η Ρόδος λοιπόν.

«Πετάνε» τα αμάξια

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2017, οι συνολικές εγγραφές οχημάτων αυξήθηκαν κατά 30,2% και έφθασαν τις 40.427, σε σύγκριση με 31.055 την αντίστοιχη περίοδο του 2016, σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου. Οι εγγραφές επιβατηγών σαλούν αυτοκινήτων αυξήθηκαν σε 33.449, από 25.666 την αντίστοιχη περίοδο του 2016, δηλαδή υπήρξε άνοδος 30,3%. Διόλου άσχημα για χώρα που βγήκε από το μνημόνιο πριν από ενάμιση χρόνο.

Deloitte.

The latest Tax and VAT updates by our partners Pieris Markou and Christos Papamarkides

Watch our webcast:
www.deloitte.com/cy/taxwebcasts

© Deloitte Limited

ΑΠΟΨΗ Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΤΟΦΩΛΟΥ

Ε.Ε.: Αλλαγές με τον… ήλιο

Η Ευρώπη θα υποδεχθεί τον νέο χρόνο με περισσότερη αισιοδοξία, καθώς οι εξελίξεις που σημειώθηκαν κατά τον τρέχοντα χρόνο αμβλύνουν μεγάλες αβεβαιότητες και διαμορφώνουν μια σαφώς θετικότερη εικόνα για το μέλλον της Γηραιάς Ηπείρου. Υπάρχει καλύτερο κλίμα, ισχυρότερη πολιτική βούληση για αλλαγές στην Ευρώπη και για συνεργασία στην κεντρική σκηνή.

Επίσης, η συγκυρία που έχει δημιουργηθεί σε διεθνές επίπεδο διευκολύνει την υπόθεση της ενοποίησης μετά τον ίλιγγο της κρίσης. Για τους πιο ψύχραιμους παρατηρητές, ακόμη και η κυβερνητική εκκρεμότητα στη Γερμανία δεν προκαλεί ανησυχία. Η φορά των πραγμάτων είναι προς τη θετική κατεύθυνση και οι Γερμανοί δεν πρόκειται να ρισκάρουν, πάντα τους φοβίζει πολύ η αστάθεια…

Τέτοια εποχή πέρυσι ο κίνδυνος εκτροχιασμού της Ευρωπαϊκής Ενωσης ήταν μεγάλος και η διόγκωση του αντιευρωπαϊκού μετώπου, με την έξαρση του λαϊκισμού και του εθνικισμού, απειλούσε πραγματικά να διαλύσει την Ευρωζώνη, να γυρίσει τον τροχό της Ιστορίας πολλές δεκαετίες πίσω. Τους πρώτους μήνες του 2017 ήταν στην πρώτη γραμμή των εξελίξεων οι εκλογές στην Ολλανδία, στην Αυστρία και πάνω από όλα οι πολύ κρίσιμες εκλογές για την προεδρία στη Γαλλία, τον Μάιο. Φανερό ήταν πως, σε περίπτωση επικράτησης του ακροδεξιού εθνικιστικού μετώπου, οι συνέπειες για την Ευρώπη θα ήταν ανυπολόγιστες, το ευρώ και ο ρόλος της Ευρώπης στη διεθνή σκακιέρα θα γίνονταν σκόνη.

Τέτοια εποχή πέρυσι ο κίνδυνος εκτροχιασμού της Ε.Ε. ήταν μεγάλος και η διόγκωση του αντιευρωπαϊκού μετώπου απειλούσε πραγματικά να διαλύσει την Ευρωζώνη.

Βεβαίως, το καλοκαίρι του 2016, είχε προηγηθεί το δημοψήφισμα και η επιλογή των Βρετανών να φύγουν από την Ευρωπαϊκή Ενωση…, προκαλώντας μεγάλες αναταράξεις στην έως τότε ισορροπία δυνάμεων. Η ευρωπαϊκή υπόθεση δεν έχανε μόνον ένα κομμάτι από την ισχύ της, η απόφαση του Brexit αποκάλυπτε περισσότερο ίσως ότι δεν ασκούσε καμία γοητεία το ευρωπαϊκό οικοδόμημα στους λαούς της Ευρώπης. Η αρχιτεκτονική της ευρωπαϊκής ενοποίησης ή θα έπρεπε να τεθεί σε συζήτηση εξ αρχής ή όλο το εγχείρημα να τιναχθεί εκ των πραγμάτων στον αέρα.

Οι αγωνίες αυτές στην ουσία δεν υπάρχουν σήμερα, περιορίστηκαν εντυπωσιακά. Τα μηνύματα ενόψει του 2018 είναι σαφώς πιο αισιόδοξα, παρά το γεγονός ότι στην πράξη δεν έχουν πραγματοποιηθεί ακόμη τα απαιτούμενα βήματα. Κι όμως, είναι εξαιρετικά σημαντικό ότι ο γαλλογερμανικός άξονας που παράγει τις πλέον καθοριστικές αποφάσεις τις τελευταίες δεκαετίες ξανάρχισε να λειτουργεί. Γερμανία και Γαλλία εκφράζουν με κάθε τρόπο την ανάγκη να εμβαθύνουν την ενοποίηση, να αναβαθμίσουν την Ευρώπη, να δημιουργήσουν ανάπτυξη.

Να σχεδιάσουν κατά βάση μια νέα αρχιτεκτονική, η οποία θα ενισχύει περαιτέρω του ενιαίους κανόνες (βλέπε π.χ. τραπεζική ένωση) και θα μεταφέρει μεγαλύτερη εξουσία στα υπερεθνικά όργανα (όπως, μεταξύ άλλων, ο κοινός υπουργός Οικονομικών). Η Ευρώπη μπορεί να επιβιώσει στο νέο παγκόσμιο περιβάλλον μόνον ως ενιαία δύναμη και αυτό, τουλάχιστον σε επίπεδο ηγεσιών, έγινε συνείδηση. Είναι το κέρδος του 2017, μετά και το απροσδόκητο αποτέλεσμα των εκλογών στις ΗΠΑ.

Το ευχάριστο είναι παράλληλα ότι οι ευρωπαϊκές οικονομίες εμφανίζουν τώρα σημάδια ανάκαμψης και οι προβλέψεις για το 2018 είναι θετικότερες για τους ρυθμούς ανάπτυξης. Αυτό δημιουργεί ευκολότερη βάση μεταρρυθμίσεων και δομικών αλλαγών εντός της ευρωπαϊκής οικογένειας, κυρίως για την εξισορρόπηση των αντιθέσεων μεταξύ των ασθενέστερων χωρών που τσάκισε η κρίση και των οικονομικά εύρωστων που εμφανίζουν πλεόνασμα και ασκούν ασύμμετρη επιρροή στο τραπέζι. Το σπίτι το φτιάχνεις, ως γνωστόν, όταν έχει ήλιο και όχι όταν βρέχει.

Υπάρχει ένα έλλειμμα αλληλεγγύης, το οποίο πρέπει να καλυφθεί, και αυτό αποτυπώνεται και στα δύο σχέδια που υποβλήθηκαν για την οικονομική και πολιτική ένωση από Κομισιόν και Γαλλία. Ηρθε ο καιρός λοιπόν. Το 2018 είναι ο κατάλληλος χρόνος. Η συνεννόηση που παρατηρείται στην κορυφή, όσον αφορά τη διαμόρφωση κοινής θέσης στα θέματα της εξωτερικής πολιτικής και στη θωράκιση της Ευρώπης, από πλευράς ασφάλειας, είναι ένα επίσης πολύ ευοίωνο μήνυμα.

Ακτινογραφίες των ακινήτων θέλουν οι τράπεζες

Ζητούν τροποποιήσεις στο ρυθμιστικό πλαίσιο ώστε να μπορούν να λαμβάνουν όλες τις πληροφορίες τους

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Τα τελευταία χρόνια η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην ποιότητα των εκτιμήσεων.

Την ανάγκη για καλύτερη πρόσβαση σε πληροφορίες ακινήτων ζητούν τράπεζες και επαγγελματίες εκτιμητές ακινήτων, με απώτερο σκοπό τη σημαντική και ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας των εκθέσεων που ετοιμάζονται για το κάθε ακίνητο, και που επηρεάζει τις αναδιαρθρώσεις δανείων. Για να επιτευχθεί αυτό, όμως, οι επαγγελματίες εκτιμητές, αλλά και τα πιστωτικά ιδρύματα ζητούν να γίνουν κάποιες τροποποιήσεις στο ρυθμιστικό πλαίσιο κάθε αρμόδιας αρχής και υπηρεσίας, δηλαδή, από το Κτηματολόγιο. Όπως επισημαίνεται σε επιστολή προς το Κτηματολόγιο και την οποία έχει στην κατοχή της η «Κ», κρίνεται απαραίτητο να επιτρέπεται σε πιστωτικό ίδρυμα, μετά από σχετική αίτηση, η παροχή πληροφοριών που περιέχονται σε μητρώα αρχών και υπηρεσιών, για συγκεκριμένη ιδιοκτησία, ώστε να μπορεί να γίνεται πιο ακριβής εκτίμηση. Επίσης, επισημαίνεται ότι θα πρέπει να επιτρέπεται η παροχή πληροφοριών που περιέχονται σε μητρώα αρχών που αφορούν συγκεκριμένο ακίνητο και σε εκτιμητή στον οποίο έχει ανατεθεί η διενέργεια εκτίμησης της συγκεκριμένης ακίνητης ιδιοκτησίας από το πιστωτικό ίδρυμα.

Όπως τονίζουν οι εκτιμητές και οι τράπεζες, η πρόσβαση στα αρχεία του Κτηματολογίου ζητείται διότι έχει παρατηρηθεί πως υπάρχουν κάποια προβλήματα στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν τις απαραίτητες πληροφορίες για ένα ακίνητο, ώστε να γίνει ορθότερη εκτίμησή του. Παράγοντες της αγοράς επί της ουσίας επιβεβαιώνουν ότι η περιορισμένη πρόσβαση σε πληροφορίες για το ακίνητο μπορεί να επηρεάσει τα αποτελέσματα της κάθε εκτίμησης, κάτι που είναι απαραίτητο για τις τράπεζες, ώστε να περιορίσουν τον πιστωτικό τους κίνδυνο. Οι περιπτώσεις που επηρεάζουν οι ελλιπείς εκτιμήσεις είναι πάρα πολλές. Είναι απαραίτητες για την έγκριση και την αναθεώρηση των χορηγήσεων, την αναδιάρθρωση των δανείων, για debt-to-asset, για πώλησή του, για την ασφαλιστική κάλυψή του, μέχρι και για σκοπούς εκποίησής του.

Οι εκτιμητές παρατηρούν πως υπάρχουν προβλήματα στην προσπάθειά τους για να εξασφαλίσουν τα απαραίτητα δεδομένα για ένα ακίνητο, ώστε να προχωρήσουν σε ορθότερο αποτέλεσμα.

Πρόσθετα, οι τράπεζες και οι εκτιμητές ακίνητης ιδιοκτησίας επισημαίνουν προς το Κτηματολόγιο και τις Αρχές ότι λόγω των νέων ρυθμίσεων στο εποπτικό πλαίσιο πιστωτικών ιδρυμάτων κρίνεται απαραίτητος ο εκσυγχρονισμός του ορισμού του ενδιαφερόμενου προσώπου. Σημειώνεται δε, ότι, τα τελευταία χρόνια η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός δίνουν πλέον ιδιαίτερη βαρύτητα στην ποιότητα των εκτιμήσεων ακίνητης περιουσίας που προβαίνουν οι τράπεζες.

Προσδοκίες για στεγαστικά

Την ίδια ώρα, η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου εκτιμάει, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ζήτησης δανείων, ότι η καθαρή ζήτηση από νοικοκυριά για στεγαστικούς σκοπούς αναμένεται να καταγράψει περαιτέρω αύξηση στο τρίμηνο που διανύουμε. Και αυτό διότι η καθαρή ζήτηση στεγαστικών δανείων από νοικοκυριά στην Κύπρο, όπως καταγράφει, έδειξε αύξηση κατά το τρίτο τρίμηνο του 2017 σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι αναμενόταν από τις τράπεζες. Οι κύριοι παράγοντες που συνέβαλαν στην αύξηση της καθαρής ζήτησης εξηγεί, ήταν η αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών (η οποία κατέγραψε αύξηση για πέμπτο συνεχόμενο τρίμηνο), η μείωση του γενικού επιπέδου επιτοκίων και οι προοπτικές της αγοράς κατοικιών. Επιπλέον, η έλλειψη εναλλακτικής χρηματοδότησης από άλλα τραπεζικά ιδρύματα είχε, επίσης, θετική επίδραση στη ζήτηση στεγαστικών δανείων. Σε γενικές γραμμές συνεχίζει η Κεντρική, η επιστροφή της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και οι ευοίωνες προοπτικές στον κατασκευαστικό τομέα, σε συνδυασμό με τη συνεχή αύξηση της ζήτησης στεγαστικών δανείων, φαίνεται να συνεχίζουν να στηρίζουν την αύξηση στην ιδιωτική κατανάλωση και στις επενδύσεις για στεγαστικούς σκοπούς, συμβάλλοντας σημαντικά στη συνεχιζόμενη μεγέθυνση της οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο.

Καταληκτικά, το τέταρτο τρίμηνο του 2017 τόσο οι τράπεζες στην Κύπρο όσο και στη ζώνη του ευρώ αναμένουν περαιτέρω αύξηση στην καθαρή ζήτηση για στεγαστικά δάνεια από νοικοκυριά.

Η αγορά ακινήτων ανακάμπτει τονίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Τη θέση ότι η αγορά ακινήτων έχει περάσει το χαμηλότερό της σημείο και πλέον βρίσκεται σε ανάκαμψη, σημειώνει και η Κομισιόν. Όπως επισημαίνει μέσω και της Στατιστικής της Υπηρεσίας της Eurostat, ο δείκτης τιμών των κατοικιών καταδεικνύει ότι οι τιμές έχουν αυξηθεί κατά πολύ σε ετήσια βάση από το τέλος του 2016. Το πρώτο τρίμηνο του 2017 επισημαίνει ότι σημείωσε ετήσια αύξηση 2,4%, ενώ για το δεύτερο τρίμηνο ακολουθείται από αύξηση 3,6%. Σημαντικό δε το γεγονός πως οι πωλήσεις κατοικιών σε ετήσια βάση είναι ανοδική και στα δύο προηγούμενα τρίμηνα του 2017, με την ξένη, αλλά και την εγχώρια ζήτηση να δίνει περαιτέρω ώθηση στον τομέα. Σημεία κλειδιά για την ανάκαμψη αυτή, ορίζει τα κίνητρα των πολιτογραφήσεων, την μείωση των τελών μεταβιβάσεων και την απαλλαγή από φόρο κεφαλαιουχικών κερδών. Σύμφωνα με τη φθινοπωρινή έκθεση της Κομισιόν, η προσφορά των ακινήτων αναμένεται επίσης να αυξηθεί, υποβοηθούμενη και από την αύξηση των αδειών οικοδομής. Για το 2018 σημειώνει, η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ προβλέπεται στο 2,9% και το 2019 στο 2,7%, ενώ οι κίνδυνοι για τις προοπτικές ανάπτυξης βρίσκονται γενικά σε ισορροπία. Κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2017 σημειώθηκε περαιτέρω μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων κατά 750 εκατ. ή 3,2% στο σύνολό τους σε σύγκριση με το τέλος Μαρτίου 2017, με το μεγαλύτερο μέρος της πτώσης ύψους 610 εκατ. να παρατηρείται εντός Ιουνίου 2017. Οι συνολικές χορηγήσεις συρρικνώθηκαν από 50,4 δισ. ευρώ στο τέλος Μαρτίου 2017, στα 49,8 δισ. ευρώ στο τέλος Ιουνίου 2017, παρουσιάζοντας μείωση ύψους 582 εκατ. ευρώ. Ως αποτέλεσμα, ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων προς το σύνολο των χορηγήσεων υποχώρησε από 46% στο τέλος Μαρτίου 2017 στο 45% στο τέλος Ιουνίου 2017. Σημειώνεται ότι, από το Δεκέμβριο 2014 μέχρι τον Ιούνιο 2017 σημειώθηκε συνολική πτώση στις μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις ύψους 4.9 δισ. ευρώ, ή ποσοστιαία στο 18%. Ο δείκτης κάλυψης αυξήθηκε στο 46.7% στο τέλος Ιουνίου 2017, σε σύγκριση με 42,6% στο τέλος Μαρτίου 2017.

Συνεχίζονται εντατικά οι εργασίες για αποπεράτωση του μεγαλύτερου έργου στην Αγία Νάπα.

Πέφτουν σύντομα οι υπογραφές για την ανέγερση των δύο πύργων στην μαρίνα Αγίας Νάπας.

Δεν θα αργήσει η Μαρίνα Αγίας Νάπας

Το 2021 θα είναι έτοιμο το μεγαλεπίβολο έργο, ενώ από το 2019 θα λειτουργήσει η μαρίνα και το εμπορικό κομμάτι

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Σε συνέντευξή του στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της Μαρίνας Αγίας Νάπας Σταύρος Καραμοντάνης τόνισε ότι οι υπηρεσίες της μαρίνας δεν αφορούν μόνο την ελίτ, αλλά όσους αναζητούν την ποιότητα.

Οι μηχανές έχουν ζεσταθεί και οι εργασίες συνεχίζονται με αμείωτους ρυθμούς για την αποπεράτωση ίσως του μεγαλύτερου έργου στην Αγία Νάπα, στο οποίο έχουν ποντάρει και οι δημοτικές αρχές ότι θα καταφέρει να αποτινάξει το βάρος της εποχικότητας που χαρακτηρίζει την ευρύτερη περιοχή Αμμοχώστου. Ένας χρόνος έχει περάσει από τότε που ξεκίνησε το έργο και ήδη η διαχειρίστρια εταιρία είναι έτοιμη να υπογράψει τα συμβόλαια προκειμένου να αρχίσει η ανέγερση των πύργων και των επαύλεων αλλά και της εμπορικής ζώνης. Σε συνέντευξή του στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της Marinas Agias Νάπας Σταύρος Καραμοντάνης διαβεβαιώνει ότι το έργο κινείται βάσει σχεδιασμών και θα είναι έτοιμο το 2021. Εξηγεί παράλληλα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του έργου, τα οποία έχουν δελεάσει πολλούς αγοραστές, όπως αναφέρει καθώς ήδη έχουν πωληθεί το 54% των διαμερισμάτων του ανατολικού πύργου. Αποκαλύπτει δε ότι αναμένονται νέα ανοίγματα και σε συνεργασία με τον Αιγύπτιο επενδυτή Ναγκίπ Σαουΐρις, στον οποίο ανήκει το 80% της μαρίνας Αγίας Νάπας.

–Ένα χρόνο μετά την έναρξη των εργασιών, πού βρίσκεται η μαρίνα Αγίας Νάπας;

–Είμαστε πολύ κοντά να ξεκινήσουμε τις εργασίες για τη β΄ φάση του έργου, η οποία αφορά ουσιαστικά την οικιστική και την εμπορική ανάπτυξη της μαρίνας. Έχουμε τελειώσει τις διαπραγματεύσεις με τους εργολάβους και ευελπιστώ ότι προς το τέλος της ερχόμενης εβδομάδας θα ανακοινώσουμε και τον επιτυχόντα προσφοροδότη. Έτσι ώστε να ξεκινήσει η ανέγερση των δύο πύργων των επαύλεων αλλά και της εμπορικής ζώνης.

–Άρα πότε ξεκινάει η κατασκευή της οικιστικής ζώνης;

–Αρχές του 2018 και είναι εντός των χρονοδιαγραμμάτων μας. Η οικιστική ζώνη θα παραδοθεί σε δύο πιο μικρές φάσεις. Η πρώτη το 2020 και η ολοκλήρωση όλου του έργου θα είναι το 2021.

Αυτή την στιγμή αρχίσαμε να πουλάμε τον ανατολικό πύργο με τα 90 διαμερίσματα, δεν έχουμε βγάλει στην αγορά τον δυτικό. Είμαστε στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσουμε ότι έχουμε πωλήσει πέραν του 50% των διαμερισμάτων.

–Συγκεκριμένα;

–Είμαστε στο 54 συγκεκριμένα, δηλαδή στις 49 μονάδες από τις 90. Αυτό είναι πέραν των προσδοκιών μας. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι και οι δύο πύργοι είναι σχεδιασμένοι όπως κάθε όροφος έχει μια κλίση 1,6 μοίρες έτσι ώστε λόγω της κλίσης να μπορέσουμε να δώσουμε θέα προς τη θάλασσα σε όλα τα διαμερίσματα, κάτι που ήταν ιδέα του κύριου Ναγκίπ Σαουΐρις. Αυτό που θέλουμε είναι να κατασκευάσουμε ένα έργο που θα αφήσει εποχή όχι μόνο στην Κύπρο αλλά σε όλη τη Μεσόγειο. Και αυτοί οι πύργοι οι οποίοι έχουν αυτή την ιδιαιτερότητα στην αρχιτεκτονική δεν υπάρχουν πουθενά στην Κύπρο, είναι οι πρώτοι και στην Ευρώπη.

–Πρωτοτυπία που αποτυπώνεται και στο κόστος;

–Το κόστος της κατασκευής του όλου έργου ανέρχεται στα 250 εκατομμύρια. Ήταν αρχικά 220 εκατομμύρια ευρώ αλλά λόγω των αλλαγών στην αρχιτεκτονική του κτηρίου το ποσό αυτό έχει διαφοροποιηθεί.

–Πού κυμαίνονται οι τιμές των διαμερισμάτων;

–Ξεκινούν από τις 605 χιλιάδες ευρώ που είναι ενός υπνοδωματίου, ενώ η τιμή αυξάνεται αναλόγως του αριθμού των υπνοδωματίων που φτάνουν τα τέσσερα ή αναλόγως και αν είναι ρετιρέ. Φτάνουν μέχρι εξίμισι εκατομμύρια, και αυτή η τιμή αφορά τα ρετιρέ. Διαθέτουν 450 τ.μ. εσωτερικούς χώρους μαζί με τις βεράντες. Θα λέγαμε ότι ο μέσος όρος του εμβαδού των διαμερισμάτων είναι στα 115 τ.μ. Στην περίπτωση των διαμερισμάτων των 605 χιλιάδων ευρώ αυτά είναι ενός υπνοδωματίου και φτάνουν τα 86 τ.μ., συν 25 τ.μ. βεράντες. Αυτή τη στιγμή έχουν πουληθεί όλα τα διαμερίσματα του ενός υπνοδωματίου, τα δύο ρετιρέ του ανατολικού πύργου και υπάρχουν κάποια στο στοκ των δύο, τριών και τεσσάρων υπνοδωματίων.

–Και ποιο είναι το προφίλ των αγοραστών;

Υπάρχουν διαμερίσματα ενός μέχρι τεσσάρων υπνοδωματίων ενώ περισσότερα έχουν τα ρετιρέ. Τα διαμερίσματα θα πωλούνται ακριβότερα όσο αυξάνονται τα τετραγωνικά και τον αριθμό του ορόφου. Χαμηλότερη τιμή τα 650 χιλιάδες ευρώ και στα 6,5 εκατομμύρια για ρετιρέ.

–Αυτή τη στιγμή είναι κατά κύριο λόγο Ρώσοι, ακολουθούν οι Κύπριοι. Υπάρχουν επίσης Αιγύπτιοι αγοραστές και Λιβανέζοι αλλά και Ευρωπαίοι, όπως Έλβετοί και Γάλλοι. Το έργο χτίζεται σε μια περιοχή που είναι καθαρά τουριστική και που γειτνιάζει με τις πιο όμορφες παραλίες, οι οποίες κάθε χρόνο αναγνωρίζονται από την Ε.Ε. όπως είναι η Μακρόνησος και το Nissi beach. Από την άλλη κτίζουμε ένα resort, το οποίο προσελκύει είτε κόσμο που αγοράζει ως επένδυση είτε ως δεύτερο σπίτι ή εξοχικό. Δεν υπάρχουν αγοραστές λόγω διαβατηρίου, είναι πολύ μικρό ποσοστό και αυτό εμάς μας χαροποιεί ιδιαίτερα. Εξάλλου δεν το προωθούμε προς την κατεύθυνση των διαβατηρίων αν και προσφέρεται για όποιον θέλει.

–Ποια είναι η διαφορά σας με τα άλλα ψηλά κτήρια;

–Εμείς δεν κάνουμε μια οικιστική μονάδα σε έναν απλό πύργο. Εμείς προσφέρουμε μια οικιστική μονάδα σε ένα περιβάλλον μαρίνας. Πολύ διαφορετικό αυτό από το να είσαι σε μια πολύ όμορφη και μοντέρνα πολυκατοικία, η οποία όμως δεν σου προσφέρει κάτι περισσότερο. Υπάρχει ατμόσφαιρα, υπάρχει περιβάλλον. Οι αγοραστές θα μπορούν να χρησιμοποιούν και τα facilities της μαρίνας όπως για παράδειγμα το yacht club, το οποίο δεν θα είναι ανοιχτό για τον κόσμο, όπως θα είναι όλη η εμπορική ζώνη. Και η μαρίνα θα είναι ανοιχτή σε όλο τον κόσμο, θα υπάρχουν όμως κάποια αποκλειστικά venues τα οποία θα είναι μόνο για τους κατοίκους. Μέσα στους πύργους θα υπάρχει γυμναστήριο, σπα, μεγάλα λόμπι με ψηλά ταβάνια. Θα υπάρχει έλεγχος και ασφάλεια 24 ώρες το 24ωρο. Εκτός από τα τυπικά του access control και κάθε πύργος έχει το λεγόμενο amenity deck μια κοινή μεγάλη πισίνα που θα εξυπηρετεί τους κατοίκους κάθε πύργου.

–Για τα καταστήματα του εμπορικού τμήματος έχουν γίνει κάποιες συμφωνίες;

–Όχι ακόμα, παρά το γεγονός ότι έχουμε τεράστιο ενδιαφέρον από πάρα πολλούς είτε θέλουν να κάνουν εστιατόρια, είτε να ενοικιάσουν κατάστημα για retail, δεν έχουμε ολοκληρώσει ακόμα τον λεπτομερή σχεδιασμό για τη σύνθεση των καταστημάτων, πόσα εστιατόρια, πόσα καταστήματα και ποιοι θα είναι οι συνεργάτες μας. Αυτό που μπορούμε να πούμε είναι ότι θα είναι ψηλού επιπέδου. Η μαρίνα της Αγίας Νάπας θα αφήσει εποχή

–Πώς θα προσεγγίσετε όμως τον μέσο Κύπριο;

–Θα έρθει ο πολίτης εκείνος ο οποίος θα επιζητεί συγκεκριμένες υπηρεσίες. Εμάς μας ενδιαφέρει να έρθει όποιος θέλει στη μαρίνα να απολαύσει τη μέρα του και η ποιότητα η οποία θεωρούμε ότι θα του προσφέρουμε θα είναι ψηλού επιπέδου. Όλος ο κόσμος είναι ευπρόσδεκτος. Δεν σημαίνει ότι θα είναι ακριβό για τον μέσο Κύπριο. Θα παρέχουμε την ποιότητα αλλά δεν σημαίνει ότι την ποιότητα θα την πληρώσει κάποιος ακριβά.

–Συγκεντρώνει περισσότερο επενδυτικό ενδιαφέρον η Αγία Νάπα ιδιαίτερα μετά και από αυτό το έργο;

–Σίγουρα η περιοχή συγκεντρώνει και έχει προσελκύσει και άλλες επενδύσεις. Αυτό είναι ένα γεγονός το οποίο φαίνεται και στις αλλαγές που έχουν γίνει στις υφιστάμενες ξενοδοχειακές μονάδες, στις οποίες βλέπουμε μια πολύ μεγάλη αναβάθμιση του ποιοτικού προϊόντος που προσφέρουν. Επίσης, έχει ανακοινωθεί και κατασκευάζονται νέες ξενοδοχειακές μονάδες πέντε αστέρων. Άρα ναι, η μαρίνα Αγίας Νάπας έχει φέρει ξανά το επενδυτικό ενδιαφέρον στην επαρχία Αμμοχώστου και αυτό είναι γεγονός που το βλέπεις με τους γερανούς που υπάρχουν στην περιοχή.

–Θα λέγατε ότι αλλάζει σιγά σιγά το τουριστικό προϊόν της Αγίας Νάπας;

–Μας χαροποιεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι η επαρχία Αμμοχώστου είναι ο μεγαλύτερος αιμοδότης της τουριστικής βιομηχανίας της Κύπρου αλλά από την άλλη ξέρουμε ότι προσελκύει ένα τουρισμό ο οποίος δεν είναι υψηλού επιπέδου όπως το χαρακτηρίζει ο ΚΟΤ. Όλοι θέλουμε να προσελκύσουμε καλύτερο τουρισμό. Όμως για να γίνει αυτό πρέπει να προσφέρουμε καλύτερες υπηρεσίες και ποιότητα. Αυτό φαίνεται ότι έχουν αντιληφθεί και οι ξενοδόχοι και οι εστιάτορες της περιοχής Αγίας Νάπας και Πρωταρά και με την επένδυση της μαρίνας της Αγίας Νάπας αναβαθμίζουν σιγά σιγά και οι ίδιοι το προϊόν τους. Την ίδια ώρα βλέπουμε μεγάλη ανταπόκριση και από τις τοπικές αρχές. Η συνεργασία μας με τις τοπικές αρχές με Αγία Νάπα και Σωτήρα είναι ουσιαστική. Και αυτό θα είναι ένα win win situation για όλους.

–Υπάρχει εκτίμηση για τα έσοδα που θα αποφέρει το έργο;

–Προς την επαρχία; Είναι πολλαπλά. Αυτή τη στιγμή εργάζονται στο εργοτάξιο 250 άτομα και στο οικιστικό εργοτάξιο θα ανέλθει ο αριθμός στα 800 άτομα, διότι εκεί θα υπάρχει ένας οργασμός εργασιών. Όταν θα λειτουργήσει η μαρίνα, εκτός από τους ανθρώπους οι οποίοι θα εργάζονται στη μαρίνα, θα υπάρχουν ανάγκες προσωπικού στα εστιατόρια και τις καφετέριες. Εμείς προσπαθούμε να προσλαμβάνουμε κόσμο της επαρχίας και αυτή είναι και η ηθική μας υποχρέωση.

–Άρα μπορεί να θεωρηθεί ένα βήμα κατά της εποχικότητας της περιοχής;

–Αυτό ήταν και το δικό μας στοίχημα όταν αποφασίσαμε να κάνουμε αυτή την ανάπτυξη. Η μαρίνα της Αγίας Νάπας θα βοηθήσει άμεσα στο να μεγαλώσει η περίοδος της τουριστικής σεζόν, διότι θα προσελκύσουμε και περισσότερο κόσμο. Με τη μαρίνα ελπίζουμε ότι οι μήνες της τουριστικής σεζόν από οκτώ που έχουν αυξηθεί θα γίνουν δώδεκα.

–Υπάρχουν πλάνα για νέες επενδύσεις εκτός από την μαρίνα;

–Η απάντηση είναι ναι. Πλάνα υπάρχουν αλλά δεν μπορώ να μπω αυτή την στιγμή σε περισσότερες λεπτομέρειες αλλά αυτό που θέλω να πω είναι ότι υπάρχουν πλάνα από τον συνεταιρισμό μεταξύ της οικογένειας Καραμοντάνη και του κ. Σαουΐρις για νέες επενδύσεις στην Κύπρο γενικότερα.

–Και πάλι στην Αμμόχωστο;

–Θα είναι και στην περιοχή της Αμμοχώστου και σε άλλες επαρχίες. Θα πούμε περισσότερα σε λίγους μήνες.

Οι κυπριακές τράπεζες ικανοποιούν τους επόπτες

Στους ευρωπαϊκούς μέσους όρους κινούνται τα ποσοστά Δεικτών Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΒΑ) χαιρετίζει τη συμφωνία που επετεύχθη σχετικά με την οριστικοποίηση του πλαισίου «Basel III» από την επιτροπή τραπεζικής εποπτείας της Βασιλείας.

Κοντά στους ευρωπαϊκούς μέσους όρους βρίσκονται οι κυπριακές τράπεζες, τουλάχιστον όσον αφορά στις εποπτικές απαιτήσεις, παρά το μεγάλο ύψος των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων που έχουν να αντιμετωπίσουν. Αυτό καταδεικνύουν τα αποτελέσματα της άσκησης της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΒΑ), αναφορικά με τις εποπτικές απαιτήσεις των ευρωπαϊκών πιστωτικών ιδρυμάτων, καθότι η άσκηση παρακολούθησης της ΕΒΑ για τη Βασιλεία 3, δείχνει περαιτέρω βελτίωση των δεικτών κεφαλαιακής μόχλευσης και ρευστότητας των τραπεζών της Ε.Ε. Η ΕΒΑ δημοσίευσε σύνοψη των αποτελεσμάτων που δείχνει τον αντίκτυπο των συμφωνημένων μεταρρυθμίσεων στον τραπεζικό τομέα της Ε.Ε., αναφορικά και με την οριστικοποίηση του πλαισίου της Βασιλείας 3. Από την ανάλυση της Αρχής προκύπτει ότι σύμφωνα με τα αναθεωρημένα διεθνή πρότυπα, το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο για το δείγμα των τραπεζών της Ε.Ε. θα αυξηθεί στο 12,9% σε σταθμισμένους μέσους όρους. Η αξιολόγηση διαπιστώνει, επίσης, ότι ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 CET1, ο οποίος υπολογίζεται σύμφωνα με το αναθεωρημένο πλαίσιο, είναι κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερος από την προηγούμενη έρευνα. Σημειώνεται πως μερικές τράπεζες δε, έχουν πολύ παραπάνω από τα εποπτικά όρια.

Ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) για την Τράπεζα Κύπρου ανήλθε σε 12,4% και σε 11,9% χωρίς μεταβατικές διατάξεις. Ο Συνολικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας ανήλθε σε 13,8%. Σύμφωνα με τη Διαδικασία Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) η ελάχιστη απαίτηση για τον Δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) για το 2018 μειώθηκε σε 9,375% από 9,50%, και για τον Συνολικό Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας μειώθηκε σε 12,875% από 13,00%.

Ο Όμιλος της Ελληνικής διατηρεί ισχυρούς δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, σταθερά ψηλότερους από τις ελάχιστες απαιτήσεις των Εποπτικών Αρχών. Κατά την 30ή Σεπτεμβρίου 2017, ο Δείκτης Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1 (CET 1) βρισκόταν στο 14,45%, υπερβαίνοντας τις ελάχιστες κανονιστικές διατάξεις του 9,25%. Επιπλέον, ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας του Ομίλου διαμορφώθηκε στο 18,12%, ξεπερνώντας τις ελάχιστες απαιτήσεις του 12,75%.

Για τον Συνεργατισμό, οι Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας της ΣΚΤ (Total Capital, Tier 1 Capital, και Common Equity Tier 1 Capital) στις 30 Σεπτεμβρίου 2017 διαμορφώθηκαν σε 15,23% με μικρή μείωση σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο (15,52%). Οι Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας υπολογίστηκαν σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αρ. 575/2013 και την Οδηγία 2013/36/ΕΕ σχετικά με τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις για πιστωτικά ιδρύματα και επενδυτικές εταιρείες ημερομηνίας 26 Ιουνίου 2013 που τέθηκαν σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2014 και τις σχετικές εγκυκλίους και νομοθεσίες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Σύμφωνα με απόφαση που απέστειλε η ΕΚΤ προς τη ΣΚΤ τον Δεκέμβριο 2016 στο πλαίσιο του εποπτικού διαλόγου, ο ελάχιστος δείκτης κεφαλαίων που ισχύει από 1 Ιανουαρίου 2017 είναι 11,75% (Total SREP Capital Requirement 'TSCR'), αποτελούμενος από ελάχιστα εποπτικά κεφάλαια 8% (ήτοι Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) ύψους 4,5%, πρόσθετα Κεφάλαια Κατηγορίας 1 (Additional Tier 1) και Δευτεροβάθμια Κεφάλαια (Tier 2) ύψους 1,5% και 2% αντίστοιχα) και επιπρόσθετα κεφάλαια Πυλώνα ΙΙ 3,75%.

Χαιρετίζει η ΕΒΑ

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΒΑ) χαιρετίζει τη συμφωνία που επετεύχθη σχετικά με την οριστικοποίηση του πλαισίου «Basel III» από την επιτροπή τραπεζικής εποπτείας της Βασιλείας (BCBS), η οποία όπως αναφέρει, ολοκληρώνει τις παγκόσμιες προληπτικές μεταρρυθμίσεις μετά την κρίση. «Τα ισχυρά διεθνή πρότυπα είναι ένα βασικό κοινό κριτήριο που θα υποστηρίξει μια ασφαλή και υγιή διασυνοριακή τραπεζική σε παγκόσμια κλίμακα» , δήλωσε ο Andrea Enria, πρόεδρος της ΕΒΑ, χαιρετίζοντας τη συμφωνία της Βασιλείας. «Η Αρχή δεσμεύεται να συνεργαστεί με τις αρμόδιες αρχές και τους ευρωπαίους νομοθέτες προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχής εφαρμογή των προτύπων στην Ε.Ε.», κατέληξε σχετικά.

Σημειώνεται ότι το 2014 η Επιτροπή Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (BCBS) ξεκίνησε τις εργασίες για τη συμπλήρωση και για να βελτιώσει το συνολικό πλαίσιο της Βασιλείας, προκειμένου να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της αδικαιολόγητης μεταβλητότητας των κινδύνων.

Στο 3,9% η ανάπτυξη στην Κύπρο

Το τρίτο τρίμηνο του 2017, το ΑΕΠ σε εποχικά διορθωμένους όρους παρουσίασε θετικό ρυθμό ανάπτυξης ύψους 3,9%, ρυθμός ο οποίος είναι στα ίδια υψηλά επίπεδα με το δεύτερο τρίμηνο του 2017 σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τα στοιχεία του μακροοικονομικού περιβάλλοντος του δελτίου του Γραφείου Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους του Υπουργείου Οικονομικών. Όπως εξηγεί το Υπουργείο, η αυξημένη δραστηριότητα ήταν ευρείας βάσης και αποδίδεται κυρίως στους τομείς των ξενοδοχείων και εστιατορίων, στο λιανικό και χονδρικό εμπόριο, αλλά και στις κατασκευές και τη βιομηχανοποίηση. Σημειώνει δε ότι, ο τομέας χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων ήταν ο μόνος τομέας που κατέγραψε αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης.

Οι εισαγωγές των αγαθών αυξήθηκαν κατά 6,9% κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου του 2017 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2016, ενώ οι εισαγωγές αγαθών, εξαιρουμένων των εισαγωγών εξοπλισμού μεταφορών όπως τονίζεται, παρουσιάζουν αύξηση κατά 19%. Από την άλλη, οι εξαγωγές των αγαθών αυξήθηκαν και αυτές κατά 9% την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου του 2017 σε σύγκριση με τον Ιανουάριο-Σεπτέμβριο του 2016, καθώς οι εξαγωγές αγαθών, εξαιρουμένων οι εξαγωγές μεταφορικού εξοπλισμού, παρουσίασαν αύξηση κατά 25,9%.

Όσον αφορά στον τουρισμό, κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2017, οι αφίξεις τουριστών αυξήθηκαν κατά 14,6% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2016, καθώς αξίζει να σημειωθεί ότι αυξήθηκαν κατά 60% οι αφίξεις τουριστών από τη Γερμανία, κατά 7,9% από το Ηνωμένο Βασίλειο, 7,1% από την Ελλάδα και κατά 5,2% από τη Ρωσία.

Η ανεργία, σε μηνιαίες εποχικά διορθωμένες τιμές, μειώθηκε στο 10,3% τον Σεπτέμβριο του 2017 σε σύγκριση με 13,0% τον Σεπτέμβριο του 2016. Σημειώνεται όμως ότι το τμήμα του πληθυσμού που επηρεάζεται περισσότερο από την ανεργία είναι οι νέοι, αν και βρίσκεται σε πτωτική τάση από το τρίτο τρίμηνο του 2013 μέχρι και το τρίτο τρίμηνο του 2017, στο 25,5% τον Σεπτέμβριο του 2017. Το τρίτο τρίμηνο του 2013, ήταν στο 40,1%.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Οριο στα ψηλά κτήρια θέλει το ΕΤΕΚ

Χωρίς συνοχή και λογική η ανέγερση των «πύργων» στις πόλεις προειδοποιεί ο πρόεδρος του Επιμελητηρίου

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Από τον Ιούνιο του 2012 ολοκληρώθηκε η ανέγερση των «δίδυμων πύργων» στην Λεμεσό, οι οποίοι με ύψος 82 και 63 μέτρα στολίζουν πια τον παραλιακό δρόμο της πόλης. Ακολούθησε το κτήριο οβάλ, το οποίο φτάνει στα 75 μέτρα ενώ μέσα σε διάστημα των τελευταίων δύο χρόνων, τα ψηλά κτήρια, ή στην περίπτωση της Κύπρου οι μικροί ουρανοξύστες, έχουν γίνει η νέα τάση στην οικοδομική ανάπτυξη. Υπό ανέγερση είναι το κτήριο One, στη Λεμεσό, ενώ άλλοι δύο ουρανοξύστες βρίσκονται στα σκαριά στο κέντρο της Λευκωσίας. Πρόκειται για τον ουρανοξύστη που αναμένεται να κτιστεί απέναντι από το κτήριο «Σιαντεκλέρ», πλησίον της ελληνικής πρεσβείας και του ΘΟΚ και θα διαθέτει 51 ορόφους, και ένα καινούργιο κτήριο 30 ορόφων, το οποίο έχει ανακοινωθεί την τελευταία εβδομάδα από το Nicosia First.

Στο σύνολό τους τα ψηλά κτήρια, εξαιρουμένων των υπό ανέγερση, φτάνουν αυτή την στιγμή τα οκτώ σε όλη την ελεύθερη Κύπρο τα οποία ξεπερνούν τα 28 μέτρα, σύμφωνα και με την τελευταία ενημέρωση από πλευράς υπουργού Δικαιοσύνης ο οποίος απαντούσε σε σχέση με τα θέματα πυρασφάλειας αυτών των κτηρίων. Την ίδια ώρα το ΕΤΕΚ, ως τεχνικός σύμβουλος, «τραβά το αφτί της πολιτείας» και την καλεί να θέσει άμεσα συγκεκριμένη και συμπαγή κρατική πολιτική επί των ψηλών κτηρίων. Το ζητούμενο είναι να γίνει μια μελέτη ούτως ώστε να καταρτιστούν συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές και να καταρτιστεί συγκεκριμένο πλαίσιο για την ανέγερση ψηλών κτηρίων. «Τουλάχιστον, να προλάβουμε τα επόμενα», αναφέρει σε δηλώσεις του στην «Κ» ο πρόεδρος του Επιστημονικού και Τεχνικού Επιμελητηρίου Ανδρέας Αχνιώτης. Καθιστά σαφές ότι «αυτή τη στιγμή τα ψηλά κτήρια εξυπηρετούν μόνο την πολιτική για τα

Υπάρχουν οκτώ πύργοι υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην Κύπρο, χωρίς να υπολογίζεται ο αριθμός αυτών που είναι υπό ανέγερση αλλά και αυτών που έχουν υποβάλει αίτηση για πολεοδομική άδεια.

κίνητρα που δόθηκαν από την κυβέρνηση και χαλαρώσεις όσον αφορά τα αναπτυξιακά πολεοδομικά κίνητρα». Δεν είναι η πρώτη φορά που το ΕΤΕΚ θέτει στο προσκήνιο το συγκεκριμένο ζήτημα, ωστόσο, αυτή τη φορά έχει συγκεκριμενοποιήσει τις θέσεις επί του θέματος, και τις έχει περιλάβει στο ευρύτερο πλαίσιο των προτάσεών του για τον έλεγχο της πολεοδομικής ανάπτυξης, θέτοντας το συγκεκριμένο έγγραφο ενώπιον των υποψήφιων Προέδρων της Δημοκρατίας. Σημειώνεται ότι κλιμάκιο του ΕΤΕΚ συναντήθηκε πρόσφατα τόσο με τον Γιώργο Λιλλήκα όσο και με τον Σταύρο Μαλά, ενώ τις επόμενες μέρες προγραμματίζεται να συζητήσει το ζήτημα με τον Νικόλα Παπαδόπουλο αλλά και με τον Νίκο Αναστασιάδη. Ο στόχος είναι φυσικά η εφαρμογή μιας συγκεκριμένης τακτικής για τα κτήρια, τα οποία θα κτιστούν από τώρα και έπειτα, στη βάση μελέτης για το πόσα κτήρια μπορούν να ανεγερθούν σε ποιες περιοχές, ποιας κλίμακας και ποιου μεγέθους. «Αυτά θα έπρεπε να τύχουν συνολικής μελέτης. Ενώ τώρα υπάρχει μια ανεξέλεγκτη κατάσταση», αναφέρει χαρακτηριστικά ο κ. Αχνιώτης.

Στο πλαίσιο των εισηγήσεων του Τεχνικού Επιμελητηρίου αναφέρεται ότι τα πολεοδομικά κίνητρα, όπως είναι τα κίνητρα για χαλάρωση συντελεστή, θα έπρεπε να έχουν χρονικό ορίζοντα και να μη μένουν ανοιχτά στο διηνεκές. «Εφόσον την ανάπτυξη τη θέλουμε τώρα θα έπρεπε να είναι κάποιου συγκεκριμένου χρονικού ορίου, πέντε χρόνων για παράδειγμα». Την ίδια ώρα ο κ. Αχνιώτης ψέγει το γεγονός ότι βασικό κριτήριο σε κάθε διαδικασία κατοχύρωσης προσφοράς για έργο του δημοσίου, θεωρείται η πιο συμφέρουσα τιμή. «Θα πρέπει να λαμβάνονται και άλλα πράγματα υπόψη εκτός από την τιμή ούτως ώστε οι προσφερόμενες υπηρεσίες να διασφαλίζουν ότι θα είναι πλήρεις και ποιοτικές» υπογραμμίζει σχετικά ο κ. Αχνιώτης.

Σειρά προτάσεων θέτει ενώπιον των υποψήφιων προέδρων το Επιμελητήριο, στο πλαίσιο σειράς συναντήσεων με όλους τους υποψηφίους.

Δεν αμείβονται οι μελετητές

Το ΕΤΕΚ θέτει θέμα αμοιβής των συμβούλων μελετητών, οι οποίοι δεν αμείβονται τα δέοντα όπως αναφέρει ο κ. Αχνιώτης. «Και όταν κάποιος δεν αμείβεται καλά, δεν μπορείς να αναμένεις ότι οι υπηρεσίες του θα είναι στον βέλτιστο δυνατό βαθμό, αναφέρει χαρακτηριστικά ο πρόεδρος του ΕΤΕΚ, ανοίγοντας ακόμα ένα ζήτημα ως προς την ποιότητα των έργων του Δημοσίου. Προς αυτή την κατεύθυνση έχει ετοιμαστεί συγκεκριμένο πλαίσιο αμοιβών, σε συνεργασία με το Γενικό Λογιστήριο, το οποίο είναι η αρμόδια αρχή δημοσίων συμβάσεων. Το εν λόγω πλαίσιο δεν είναι υποχρεωτικό αλλά όπως αναφέρεται έχει μάλλον καθοδηγητικό ρόλο κατά την εκτίμηση δαπάνης μιας προσφοράς.

Συστάσεις πυροσβεστικής

Από την πλευρά της η πυροσβεστική υπηρεσία αναφέρει ότι προτού εκδοθεί μια πολεοδομική άδεια θα πρέπει τα σχέδια να περάσουν από έλεγχο πυροσβεστικής υπηρεσίας, ο ρόλος της οποίας, ωστόσο, είναι καθαρά συμβουλευτικός. Αυτό που ισχύει είναι ότι βάσει του εμβαδού του κτηρίου, του ύψους και της χρήσης του πρέπει να τηρούνται επιπρόσθετα μέτρα, όπως η δημιουργία κλιμακοστάσιου, να υπάρχουν μέσα διαφυγής, υγροί σωλήνες πυρόσβεσης, συστήματα συναγερμού, έκτακτος φωτισμός, προθάλαμοι πυροκουρτίνες, συστήματα πυρανίχνευσης, ανιχνευτές καπνού, σωλήνες πυρόσβεσης με αυτόματα και χειροκίνητα συστήματα κατάσβεσης τροφοδοτούμενα συνεχώς από δεξαμενές νερού με ψηλά αποθέματα και στεγανοποιημένα φρεάτια από θερμοκρασίες και καπνό.

«Βάζουμε τα μέτρα όλα πάνω στο σχέδιο και πρέπει να επιθεωρήσουμε αν τα έχουν τηρήσει, αν δεν τηρηθούν δεν μπορούμε να τους δώσουμε άδεια τελικής έγκρισης ως πυροσβεστική», αναφέρει σχετικά ο εκπρόσωπος Τύπου της πυροσβεστικής υπηρεσίας Ανδρέας Κεττής.

Σημειώνεται δε ότι το μέγιστο ύψος που μπορούν να επιχειρήσουν οι υδραυλικές πλατφόρμες είναι τα 32 μέτρα, ενώ προβλέπονται συνεπώς επιπρόσθετα μέτρα ενεργητικής και παθητικής πυροπροστασίας, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ο άμεσος εντοπισμός και άμεση κατάσβεση πυρκαγιάς, καθώς και η αποτροπή επέκτασής της σε άλλους ορόφους. Αυτή την στιγμή υπάρχουν οκτώ κτήρια σε παγκύπρια κλίμακα, τα οποία υπερβαίνουν το ύψος των 28 μέτρων. Συγκεκριμένα, στην επαρχία Λάρνακας υπάρχουν δύο 12όροφα κτήρια τα οποία υπερβαίνουν τους δέκα ορόφους, στην επαρχία Λευκωσίας τέσσερα από 13-16 ορόφους και στην επαρχία Λεμεσού υπάρχουν δύο τα οποία διαθέτουν 18 ορόφους.

Σε θέματα νεολαίας οφείλεις να ψάχνεις συνεχώς νέους δρόμους

«Μέσα από νέα προγράμματα προσπαθούμε να βοηθήσουμε τους νέους της Κύπρου», αναφέρει στην «Κ» ο Π. Σεντόνας

Συνέντευξη στον **ΣΤΕΛΙΟ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Τα βήματα που έκανε τα τελευταία χρόνια ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου για να καταφέρει να αφουγκραστεί καλύτερα τα θέλω των νέων, αναλύει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος του Δ.Σ. του οργανισμού Παναγιώτης Σεντόνας. Μιλάει για τους στόχους που έχει θέσει ο Οργανισμός, καθώς και τα προγράμματα που έχει δημιουργήσει για να προσεγγίσει περισσότερους νέους. Τέλος, αναφέρεται στην αποχή των νέων από την πολιτική, τονίζοντας

Αποστολή του Οργανισμού είναι να υπηρετεί τον κάθε νέο της Κύπρου μέσα από σύγχρονα προγράμματα και σύγχρονες πολιτικές, αφού αυτή η γενιά μεγαλώνει σε περιόδους εκπληκτικών αλλαγών.

ότι ο οργανισμός τους θέλει να είναι παρόντες.

–Τον περασμένο Μάιο το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την Εθνική Στρατηγική για τη Νεολαία. Ποια είναι η σημασία υλοποίησής της και ποια βήματα έχουν γίνει μέχρι στιγμής;

–Η Στρατηγική αποτυπώνει το όραμα της Πολιτείας για τους νέους της Κύπρου. Θέτει στόχους σε τομείς που είναι βασικοί, που επηρεάζουν τη ζωή τους, που ενισχύουν το μέλλον τους. Αυτή τη Στρατηγική θέλουμε να την κάνουμε άμεσα πράξη και όχι να αφήσουμε να ξεχαστεί σε κάποιο συρτάρι. Κάνουμε, λοιπόν, αυτό το φιλόδοξο άλμα από τη θεωρία στην πράξη. Ένα άλμα ταυτόχρονα δύσκολο και απαιτητικό. Προχωρήσαμε στον καταρτισμό σχεδίων δράσης εφαρμογής της Στρατηγικής που να επιφέρουν έμπρακτα και άμεσα αντίκτυπο στη νεολαία. Εκσυγχρονίσαμε υφιστάμενα προγράμματα και υπηρεσίες του Οργανισμού. Σχεδιάσαμε νέα προγράμματα που συνδέονται με τις σημερινές πραγματικότητες.

–Ποιος είναι ο σκοπός των προγραμμάτων αυτών;

–Ποιος άλλος από το να στηρίξουν ουσιαστικά τους νέους. Πρόκειται για 10 εντελώς σύγχρονα προγράμματα, ύψους περίπου 2 εκατομμυρίων ευρώ, τα οποία βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησής τους. Δεν πρόκειται δηλαδή για κάποια ακόμα «θα». Βρισκόμαστε ήδη επί του πρακτέου. Τα προγράμματα αυτά στηρίζουν τη δημιουργικότητα, την καινοτομία, την επιχειρηματικότητα, την πληροφόρηση αλλά και την ουσιαστική ενεργοποίηση των νέων ανθρώπων στην Κύπρο.

–Δώστε μας κάποια παραδείγματα αυτών των προγραμμάτων.

–Τα «Κέντρα Επιχειρηματικής Ανάπτυξης Νέων», λόγου χάρη, όπου παρέχεται κατάρτιση για ανάπτυξη επιχειρηματικών δεξιοτήτων και καθοδήγηση από έμπειρους μέντορες προς τους νέους που προσπαθούν να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση. Ένα άλλο πρόγραμμα είναι το Makerspace. Ο πρωτοποριακός χώρος που βασίζεται στο τρίπτυχο,«φαντασία – πειραματισμός – δημιουργία». Εκεί, οι νέοι θα έχουν την ευκαιρία να δημιουργήσουν και να υλοποιήσουν τις ιδέες τους. Να φτιάξουν πρωτότυπα με τη χρήση εξοπλισμού τελευταίας τεχνολογίας και να μάθουν, μέσα από εξειδικευμένα εργαστήρια. Ένα τρίτο, επίσης σημαντικό πρόγραμμα, είναι το «The STEAMers», που στοχεύει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων, για τις οποίες υπάρχει μεγάλη ανάγκη στον σύγχρονο κόσμο που ζούμε. Εκεί, οι νέοι μπορούν να παρακολουθούν εργαστήρια ρομποτικής, προγραμματισμού, δημιουργικής γραφής, digital visual arts, μουσικής, θεάτρου, τέχνης. Αυτά βέβαια, είναι μόνο μερικά παραδείγματα από τα προγράμματα του Οργανισμού.

Ο πρόεδρος του Δ.Σ. του ΟΝΕΚ μιλάει στην «Κ» για τα νέα προγράμματα του οργανισμού και τις προσπάθειες που γίνονται με στόχος να αφουγκραστούν τα θέλω των νέων ώστε να δηλώνουν παρών στις προκλήσεις της εποχής.

–Το νέο σλόγκαν «Με σένα για σένα»του Οργανισμού ποιο μήνυμα θέλει να μας μεταφέρει;

–Στην ουσία αντιπροσωπεύει τον νέο τρόπο που δουλεύουμε. Την αντίληψή μας για το πώς πρέπει να εργάζεται ένας δημόσιος οργανισμός.Το «Με σένα» αντικατοπτρίζει τις συμμετοχικές διαδικασίες που εφάρμοσε ο Οργανισμός, για να αφουγκράζεται τις ανάγκες των νέων. Και το «Για σένα» καταδεικνύει ακριβώς την αποστολή του Οργανισμού, που είναι να υπηρετεί τον κάθε νέο της Κύπρου μέσα από σύγχρονα προγράμματα και σύγχρονες πολιτικές.

–Ποιες πιστεύετε είναι οι σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι νέοι σήμερα και ποιο είναι το κυρίαρχο στοίχημα;

–Αυτή η γενιά μεγαλώνει σε περιόδους εκπληκτικών αλλαγών. Η τεχνολογική εξέλιξη επηρεάζει όλες τις πτυχές της ζωής τους. Επηρεάζει τον τρόπο που σκέφτονται, εργάζονται και συσχετίζονται. Ο αυτοματισμός αλλάζει τον κόσμο της εργασίας, εξαλείφοντας χιλιάδες θέσεις εργασίας, όπως τις γνωρίζουμε σήμερα, δημιουργώντας παράλληλα άλλες με περιεχόμενο πρωτόγνωρο. Ως αποτέλεσμα των αλλαγών αυτών,γίνεται επιτακτική ανάγκη, η απόκτηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων, όπως είναι η κριτική και αναλυτική σκέψη, η δημιουργικότητα, η προσαρμοστικότητα και κυρίως η ικανότητα για μάθηση (learnability). Οι νέοι μας ζουν σ' έναν κόσμο ανοιχτό και συνδεδεμένο με τρόπους, που δεν μπορούσαμε να φανταστούμε μία ή δύο δεκαετίες προηγουμένως. Το κυρίαρχο ζητούμενο είναι να έχουν τα εφόδια που θα χρειάζονται.

Οι συνθήκες και η αποχή

–Πιστεύετε ότι το κράτος παρέχει στους νέους τις κατάλληλες συνθήκες για να δημιουργήσουν και να εξελιχθούν;

–Αυτή τη στιγμή γίνονται ουσιαστικές προσπάθειες για να πετύχουμε αυτό τον στόχο. Με την ενίσχυση του Οργανισμού Νεολαίας, και την υιοθέτηση της Εθνικής Στρατηγικής, αυτό ακριβώς επιχειρούμε να πετύχουμε. Στο σύνολο του κράτους έχουν ληφθεί μέτρα ή έχουν προωθηθεί μεταρρυθμίσεις με θετικό αντίκτυπο στους νέους. Και αυτό δεν μπορεί κανένας να το παραγνωρίσει. Για παράδειγμα η στήριξη της νεοφυούς επιχειρηματικότητας, τα σχέδια ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας, η μείωση της στρατιωτικής θητείας κ.ά. λειτουργούν οπωσδήποτε επωφελώς για τους νέους. Βεβαίως, δεν ισχυρίζομαι ότι όλα πια είναι τέλεια, υπάρχει ακόμα δρόμος. Αυτό που συχνά λέω σε νέους που συναντώ είναι ότι όταν ασχολείσαι με τα θέματα νεολαίας οφείλεις να ψάχνεις συνεχώς νέους δρόμους, οι οποίοι υπάρχουν μόνο όταν τους βρεις και τους περπατήσεις βήμα-βήμα.

–Βλέπουμε πολλούς νέους, ωστόσο, να γυρίζουν την πλάτη στις εκλογές, ποια μηνύματα λαμβάνετε εσείς από τις επαφές σας με τους νέους αυτού του τόπου;

–Οι νέοι κρατάνε απόσταση. Ειδικά για την πολιτική, ούτε θέλουν να ακούσουν. Αυτό είναι λάθος, εμείς θέλουμε οι νέοι να είναι παρόντες. Πρέπει να είναι εκεί, απαιτητικοί, κριτικοί, μπολιάζοντας το πολιτικό γίγνεσθαι με τις ιδέες τους. Είναι σωστό να ξέρουν ότι η απόσταση και η αποχή τους αποψιλώνει τη λειτουργία της δημοκρατίας. Μια κακή διακυβέρνηση είναι αποτέλεσμα αυτής της άρνησης για συμμετοχή. Η πρόοδος δεν θέλει μόνο καλούς κυβερνήτες, θέλει και καλά πληροφορημένους πολίτες που επιλέγουν και ελέγχουν αυτούς που τους κυβερνούν.

Παραβίασε «κόκκινες γραμμές» η Τερέζα Μέι

Λόγος για πύρρειο νίκη της Βρετανίδας πρωθυπουργού στην πρώτη φάση των διαπραγματεύσεων για το Brexit

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Ενώ το Brexit είχε διαφημιστεί στους ψηφοφόρους με το επιχείρημα της εξοικονόμησης πόρων, η συμφωνία υποχρεώνει τη Βρετανία να καταβάλει 40 ως 60 δισ. ευρώ στα κοινοτικά ταμεία.

Το πρωί της Παρασκευής, ο προσωπάρχης του Ζαν Κλοντ Γιούνκερ, Μάρτιν Σέλμαϊρ ανήρτησε, χωρίς σχόλια, μια φωτογραφία λευκού καπνού πάνω από την καμινάδα του Βατικανού. Οι Βρυξέλλες και η Βρετανία είχαν μόλις υπογράψει την κοινή δήλωση με την οποία έκλεισε η πρώτη φάση των διαπραγματεύσεων για το Brexit. Ηταν μια πολιτική συμφωνία που μετέθεσε πάρα πολλά επίμαχα ζητήματα για αργότερα, αποκαλύπτοντας πάνω απ όλα την βούληση όλων των πλευρών να είναι η έξοδος της Βρετανίας συντεταγμένη. Πρόκειται για πύρρειο νίκη της Βρετανίδας πρωθυπουργού Μέι, η οποία ολοκλήρωσε μεν ένα σημαντικό βήμα προς τον κεντρικό πολιτικό στόχο της αποχώρησης της Βρετανίας από την Ε.Ε. τον Μάρτιο του 2019, αποδεχόμενη όμως όρους που παραβίασαν πολλές από τις «κόκκινες γραμμές» της κυβέρνησής της. Ενώ το Brexit είχε διαφημιστεί στους ψηφοφόρους με το επιχείρημα της εξοικονόμησης πόρων, η συμφωνία υποχρεώνει τη Βρετανία να καταβάλει 40 ως 60 δισ. ευρώ στα κοινοτικά ταμεία. Παράλληλα, κατοχυρώνει με διάφορους τρόπους τη συνεχιζόμενη δικαιοδοσία του μισητού στις τάξεις των Βρετανών Συντηρητικών Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στο βρετανικό έδαφος, ενώ οι υφιστάμενοι«μετανάστες» από την Ε.Ε., για τους οποίους τόσο δηλητήριο χύθηκε στην εκστρατεία του Brexit, διατηρούν το δικαίωμα να ζουν και να εργάζονται κανονικά στη Βρετανία. Για όσους εγκατασταθούν στη Βρετανία αργότερα τα πράγματα αλλάζουν, αλλά και σε αυτό τον τομέα παραμένουν, ηθελημένα, μεγάλες ασάφειες.

Η μόνη λογική λύση θα ήταν να εγκαταλείψει το Λονδίνο τα περί «σκληρού» Brexit και να παραμείνει στην κοινή αγορά και την τελωνειακή ένωση, παραβιάζοντας και την τελευταία κόκκινη γραμμή της Τερέζα Μέι.

Η συμφωνία είναι προκαταρκτική, πράγμα που σημαίνει ότι τίποτα δεν έχει οριστικοποιηθεί μέχρι να συμφωνηθούν οι διευθετήσεις για τη μεταβατική περίοδο (Μάρτιος 2019-Μάρτιος 2021) και για το τελικό καθεστώς που θα διέπει τις σχέσεις Ε.Ε.-Βρετανίας. Αλλά ο ρευστός χαρακτήρας της συμφωνίας δεν κρύβει τις τρομακτικές αντιφάσεις του Brexit, οι οποίες δεν γίνονται πουθενά πιο εμφανείς απ' ό,τι στη Βόρεια Ιρλανδία. Το αδιαπραγμάτευτο αίτημα του Δουβλίνου, με το οποίο συμφώνησε η Ε.Ε. και τελικά και το Λονδίνο ήταν να μην επιστρέψει η Ιρλανδία στο καθεστώς των «σκληρών» συνόρων, που καταργήθηκαν από την ειρηνευτική συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής του 1998. Το σύνορο αυτό δεν ακολουθεί κανένα φυσικό όριο, παρά μόνο αποτυπώνει, ως μαίανδρος τα όρια των έξι ιρλανδικών κομητειών που έτυχε, την εποχή της αυτονόμησης της Ιρλανδίας, το 1921, να έχουν προτεσταντική πλειοψηφία και να παραμείνουν τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου. Η κατάργηση των συνόρων αυτών ήταν ο στόχος της αιματηρής εκστρατείας του IRA – η εκστρατεία προξενούσε αποστροφή, ο στόχος όμως όχι.

Μετά από 30 χρόνια και πάνω από 3.500 νεκρούς, η συμφωνία του 1998 κατοχύρωσε ειδικό καθεστώς για τη Βόρεια Ιρλανδία, προσφέροντας σε όσους γεννιούνται εκεί τη δυνατότητα να έχουν βρετανικό ή ιρλανδικό διαβατήριο, ή και τα δύο. Οι όλο και στενότεροι δεσμοί βορρά-νότου και η απόφαση να μην επανέλθουν οι συνοριακοί έλεγχοι μπορεί να οδηγήσουν ντε φάκτο, μετά το Brexit, τη Βόρεια Ιρλανδία σε ένα ενδιάμεσο καθεστώς. Η σταδιακή αποκοπή από το υπόλοιπο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν ο βασικός φόβος του βορειοϊρλανδικού ενωτικού κόμματος DUP, το οποίο καθυστέρησε την συμφωνία για το Brexit απειλώντας ότι θα ρίξει την κυβέρνηση της Τερέζα Μει αν δεν κατοχυρωθεί ρητά ότι στην Βόρεια Ιρλανδία θα ισχύουν οι ίδιοι εμπορικοί κανόνες με την υπόλοιπη Βρετανία. Μπροστά στον εκβιασμό αυτό, και με δεδομένο ότι η προοπτική της κατοχύρωσης ξεχωριστών κανόνων για τη Βόρεια Ιρλανδία έθετε σε κίνδυνο την ίδια την συνοχή του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς αμέσως ζήτησε ξεχωριστούς εμπορικούς κανόνες και η Σκωτία, αλλά και η Ουαλία, το Λονδίνο υποχώρησε. Η προχθεσινή συμφωνία καθιστά σαφές ότι μετά το Brexit θα ισχύουν ενιαίο ρυθμιστικό καθεστώς σε ολόκληρο το Ηνωμένο Βασίλειο.

Αν, όμως, η Βόρεια Ιρλανδία διατηρήσει ανοικτά σύνορα με την Ιρλανδία, που παραμένει στην Ε.Ε. και αν το υπόλοιπο Ηνωμένο Βασίλειο συνεχίσει να εμπορεύεται κανονικά με τη Βόρεια Ιρλανδία, η οποία αποτελεί τμήμα του, τότε πού είναι το Brexit; Το κείμενο με τις υπογραφές της Τερέζα Μέι και του Ζαν Κλοντ Γιούνκερ διατυπώνει την ελπίδα ότι θα βρεθεί στο μέλλον κάποια «συμφωνημένη λύση». Όμως η μόνη λογική λύση θα ήταν να εγκαταλείψει το Λονδίνο τα περί «σκληρού» Brexit και να παραμείνει στην κοινή αγορά και την τελωνειακή ένωση- παραβιάζοντας και την τελευταία κόκκινη γραμμή της Τερέζα Μέι.

Ανέτοιμοι οι οργανισμοί να αντιμετωπίσουν τις επιθέσεις στον κυβερνοχώρο

Κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας η δέσμευση της ηγεσίας, η προσαρμοστικότητα και η συνεργασία

Οι μαζικές παραβιάσεις της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο αποτελούν πλέον ένα συνηθισμένο φαινόμενο, με τα σχετικά πρωτοσέλιδα στα μέσα ενημέρωσης να προκαλούν ανησυχία στους καταναλωτές και τα ηγετικά στελέχη. Ωστόσο, παρά την προσοχή που δίδεται τα τελευταία χρόνια σε τέτοιου είδους συμβάντα, σημαντικός αριθμός οργανισμών ανά το παγκόσμιο εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες στην κατανόηση και στη διαχείριση των αναδυόμενων κινδύνων στον κυβερνοχώρο, σε μια ολοένα και πιο περίπλοκη ψηφιακή κοινωνία.

Η PwC έδωσε στη δημοσιότητα την έρευνα με τίτλο «2018 Global State of Information Security® Survey», η οποία βασίζεται στις απαντήσεις πέραν των 9,500 ανώτερων επιχειρηματικών και τεχνολογικών στελεχών από 122 χώρες. Σύμφωνα με την έρευνα, τα εκτελεστικά στελέχη ανά το παγκόσμιο αναγνωρίζουν τους σημαντικούς κινδύνους που προκύπτουν από την έλλειψη ασφάλειας στον κυβερνοχώρο. Το 40% των ερωτηθέντων αναφέρει ως μεγαλύτερη συνέπεια μιας επίθεσης στον κυβερνοχώρο την αναστάτωση των εργασιών τους, ενώ ακολουθούν η διαρροή ευαίσθητων δεδομένων (39%), η μείωση της ποιότητας προϊόντων (32%) και ο επηρεασμός της ανθρώπινης ζωής (22%).

Εντούτοις, παρά την ευαισθητοποίηση που υπάρχει, πολλές εταιρείες που διατρέχουν κίνδυνο κυβερνοεπίθεσης εξακολουθούν να παραμένουν απροετοίμαστες ενόψει ενός τέτοιου ενδεχομένου. Το 44% των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι δεν διαθέτουν συνολική στρατηγική ασφάλειας των πληροφοριών, ποσοστό 48% δεν διαθέτει πρόγραμμα ευαισθητοποίησης του προσωπικού σε θέματα ασφάλειας ενώ το 54% δεν έχει εκπονήσει διαδικασία ανταπόκρισης σε συμβάντα παραβίασης.

Η αλληλεξάρτηση στον κυβερνοχώρο δημιουργεί παγκόσμιο κίνδυνο

Μελέτες περιπτώσεων που αφορούν καταστροφές, οι οποίες δεν σχετίζονται με τον κυβερνοχώρο, διαπιστώνουν ότι τα αλλεπάλληλα συμβάντα συχνά πυροδοτούνται από τη διακοπή ηλεκτρικού ρεύματος, εξαιτίας της οποίας πολλά συστήματα επηρεάζονται άμεσα ή εντός της ίδιας μέρας. Αυτό συνεπάγεται ότι ο χρόνος αντιμετώπισης του αρχικού προβλήματος, πριν πάρει τη μορφή χιονοστιβάδας, είναι πολύτιμος και εξαιρετικά περιορισμένος. Πολλοί πολίτες ανά το παγκόσμιο – και κυρίως στην Ιαπωνία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, τη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Νότια Κορέα – ανησυχούν για κυβερνοεπιθέσεις από άλλες χώρες, ενώ τα μέσα πρόκλησης των κυβερνοεπιθέσεων πολλαπλασιάζονται παγκοσμίως.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, ως αποτέλεσμα της διαρροής εργαλείων hacking της Εθνικής Υπηρεσίας Ασφάλειας (NSA) των Ηνωμένων Πολιτειών, τεχνολογίες υψηλής εξειδίκευσης βρίσκονται σήμερα στη διάθεση κακόβουλων hackers.

Τον Μάιο του 2017, οι ηγέτες των G7 δεσμεύτηκαν να εργαστούν από κοινού και μαζί με άλλους εταίρους ώστε να αντιμετωπίσουν τις επιθέσεις στον κυβερνοχώρο και να μετριάσουν τον αντίκτυπό τους στις κρίσιμες υποδομές και στην κοινωνία. Δύο μήνες αργότερα, οι ηγέτες των G20 επανέλαβαν την ανάγκη για κυβερνοασφάλεια και εμπιστοσύνη στις ψηφιακές τεχνολογίες. Το έργο που πρέπει να επιτελεστεί είναι τεράστιο, αφού οι αυξανόμενες απειλές για την ακεραιότητα των δεδομένων θα ήταν δυνατό να υπονομεύσουν αξιόπιστα συστήματα και να προκαλέσουν φυσική βλάβη καταστρέφοντας κρίσιμες υποδομές.

Νέα βήματα για τους ηγέτες επιχειρήσεων

Τι μπορούν όμως να κάνουν οι ηγέτες των επιχειρήσεων ώστε να προετοιμαστούν αποτελεσματικά για τις κυβερνοεπιθέσεις; Η PwC προτείνει την επικέντρωση σε τρεις βασικούς τομείς:

- **Ρόλος ανώτερων εκτελεστικών στελεχών και διοικητικών συμβουλίων:** Τα ανώτερα ηγετικά στελέχη θα πρέπει να αναλάβουν προσωπικά τη δημιουργία ασπίδας προστασίας κατά των κυβερνοεπιθέσεων. Ο καθορισμός στρατηγικής από την κορυφή προς τη βάση για τη διαχείριση των κινδύνων που αφορούν τον κυβερνοχώρο και την ιδιωτική ζωή σε όλο το φάσμα της επιχείρησης κρίνεται αναγκαίος.
- **Προσαρμοστικότητα όχι μόνο για σκοπούς αποφυγής των κινδύνων:** Η επίτευξη μεγαλύτερης προσαρμοστικότητας στον κίνδυνο οδηγεί σε ισχυρότερες, μακροπρόθεσμες οικονομικές επιδόσεις.
- **Συνειδητή συνεργασία και αξιοποίηση των διδαγμάτων του παρελθόντος:** Τα ηγετικά στελέχη των διαφόρων κλάδων και των κυβερνήσεων οφείλουν να εργαστούν σε οργανωτικό, τομεακό και εθνικό επίπεδο ώστε να εντοπίσουν, να χαρτογραφήσουν και να διεξάγουν δοκιμές σε ό,τι αφορά τους κινδύνους της κυβερνοεξάρτησης και της διασυνδεσιμότητας, καθώς και για προώθηση της προσαρμοστικότητας και της διαχείρισης των κινδύνων.

Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα

ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΤΕ ΧΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΨΤΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Με το χαμηλότερο επιτόκιο της αγοράς

Στο πλαίσιο εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Ενεργειακής Πολιτικής σε σχέση με την διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, την Εξοικονόμηση Ενέργειας και τον περιορισμό των εκπομπών αερίων ρύπων του θερμοκηπίου και ειδικότερα για το σύνολο των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέχρι το 2020, προβλέπεται:
α) 20% μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 σύμφωνα με την Οδηγία 2009/29/ΕΚ,
β) 20% διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας σύμφωνα με την Οδηγία 2009/28/ΕΚ και **γ)** 20% εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας.
Νοιαζόμαστε για το περιβάλλον και προωθούμε την πράσινη ενέργεια ενθαρρύνοντας τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αλλά και την εξοικονόμηση ενέργειας με νέες δανειοδοτικές λύσεις με τη χαμηλότερη τιμολόγηση της αγοράς.
Τρία προϊόντα καλύπτουν όλες τις ανάγκες των καταναλωτών συμβάλλοντας παράλληλα στην προστασία του περιβάλλοντος αλλά και της τσέπης του νοικοκυριού και της επιχείρησης το Δάνειο Φωτοβολταϊκών Συστημάτων, το Δάνειο Θερμομόνωσης Οροφής Οικίας και το Δάνειο Ενεργειακής Αναβάθμισης.
Με το φωτοβολταϊκό σύστημα η ηλιακή ενέργεια μετατρέπεται σε ηλεκτρική και μπορεί να καλύψει το μεγαλύτερος μέρος ή και όλες τις ετήσιες ανάγκες σε ρεύμα μιας μέσης οικίας, για τα φώτα, την ψύξη, την θέρμανση, και τις οικιακές συσκευές. Η εγκατάσταση του αναβαθμίζει ενεργειακά την οικία αυξάνοντας την αξία της με πολύ γρήγορη απόσβεση των χρημάτων της επένδυσης. Με το δάνειο φωτοβολταϊκων συστημάτων από την Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα η εγκατάσταση γίνεται πιο εύκολη και προσιτή γιατί παρέχει την χαμηλότερη τιμολόγηση της αγοράς, δεν απαιτείται καμία προσωπική συνεισφορά και εμπράγματες εξασφαλίσεις και το δάνειο δύναται να καλύψει μέχρι και 100% του κόστους αγοράς του συστήματος.

Παράδειγμα μέσης οικίας
Εγκαθιστώντας ένα φωτοβολταϊκό σύστημα των 5KW παράγονται περίπου 8.000 κιλοβατόρες τον χρόνο ηλεκτρικής ενέργειας, που σε σημερινή τιμή αντιστοιχεί €1.440 τον χρόνο. Αυτό σημαίνει γρήγορη απόσβεση της επένδυσης σε περίπου 7 χρόνια και εξοικονόμηση €1.440 τον χρόνο σε ηλεκτρικό ρεύμα. Αυτό συμφέρει γιατί για ένα φωτοβολταϊκό με 20 χρόνια εγγύηση και με γρήγορη απόσβεση στα 7 χρόνια θα έχεις 13 χρόνια καθαρό όφελος με εξοικονόμηση στο λογαριασμό του ηλεκτρικού ρεύματος.
Το δάνειο θερμομόνωσης οροφής οικίας αφορά την τοποθέτηση θερμομόνωσης σε οικιστικές μονάδες και απευθύνεται σε ιδιώτες μόνιμους κάτοικους της Κύπρου. Με την θερμομόνωση απολαμβάνετε καλύτερες κλιματικές συνθήκες εντός της οικίας αλλά και εξοικονόμηση στα χρήματα μέχρι και 40% των εξόδων το χρόνο.
Η Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα δίνει την δυνατότητα απόκτησης θερμομόνωσης με το δάνειο θερμομόνωσης οροφής οικίας με χαμηλό επιτόκιο και καλύπτει μέχρι και 100% του κόστους αγοράς του συστήματος.
Με το ολοκληρωμένο πακέτο «Δάνειο Ενεργειακής Αναβάθμισης» της τράπεζας μπορείτε να εξοικονομήσετε ενέργεια να μειώσετε τα έξοδα σας και να βελτιώσετε τις συνθήκες διαβίωσης σας. Με το δάνειο ενεργειακής αναβάθμισης δημιουργείτε μέχρι και 100% οικολογικό σπίτι με χαμηλό επιτόκιο και με περίοδο χάριτος κεφαλαίου μέχρι 12 μήνες.

• Τοποθέτηση διπλών υαλοπινάκων με θερμομονωτικό πλαίσιο.
• Χρήση ηλιακού θερμοσίφωνα για θέρμανση ζεστού νερού χρήσης.
• Χρήση ηλιακού θερμικού συστήματος για θέρμανση χώρου.
• Εγκατάσταση λέβητα βιομάζας για θέρμανση.
• Εγκατάσταση αντλίας θερμότητας υψηλής ενεργειακής απόδοσης για θέρμανση και ψύξη.
• Εγκατάσταση αυτόνομων κλιματιστικών μονάδων διαιρεμένου τύπου υψηλής ενεργειακής απόδοσης.
• Εγκατάσταση συστημάτων σκίασης στα παράθυρα.
• Χρήση ηλεκτρικών συσκευών υψηλής ενεργειακής απόδοσης.
• Χρήση λαμπτήρων LED υψηλής ενεργειακής απόδοσης.
• Εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος.
Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε με το 80001103 να ενημερωθείτε από την ιστοσελίδα της Τράπεζας www.ccb.coop.com.cy καθώς και στα κατά τόπους υποκαταστήματα της ΣΚΤ.

Η μεγέθυνση των ΜμΕ αποτελεί το «κλειδί» για την ανάπτυξη

Μελέτη ΣΕΒ και Ε.Υ. για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που άντεξαν στην κρίση – Σε καλύτερη θέση οι μεσαίες

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Μέσα από τη μεγέθυνση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων περνάει η παραγωγική ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας. Κι αυτό, διότι αν και συνολικά οι ΜμΕ υπέστησαν ισχυρό πλήγμα λόγω της κρίσης, οι μεγαλύτερες εξ αυτών, οι μεσαίες, με προσωπικό 50-249 άτομα, που εστίασαν στην εξωστρέφεια και στην καινοτομία, όχι μόνο άντεξαν, αλλά και αναπτύχθηκαν. Απαραίτητη προϋπόθεση, βεβαίως, αποτελεί το «ξεκαθάρισμα» σε βιώσιμες και μη ΜμΕ και εν συνεχεία η αναδιάρθρωσή τους, διαδικασία η οποία αναμένεται να ενταθεί εντός του 2018, με ευρεία συμμετοχή σε αυτήν και των funds.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τη μελέτη «Οι μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις στην Ελλάδα», που διενήργησε ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) σε συνεργασία με την ΕΥ, το 99,9% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι μικρομεσαίες, αλλά μόλις το 3,1%, έναντι 7% στην Ευρώπη, είναι μικρές (10- 49 άτομα) και μεσαίες. Σε ποσοστό 96,9% πρόκειται για πολύ μικρές επιχειρήσεις, με προσωπικό 0-9 άτομα.

Πώς αντέδρασαν αυτές οι επιχειρήσεις στην κρίση; Τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν χθες σε συνέντευξη Τύπου του ΣΕΒ είναι ενδεικτικά του μεγάλου χάσματος ανάμεσα στις διάφορες κατηγορίες ΜμΕ. Οι μεσαίες επιχειρήσεις αύξησαν τα περιθώρια κέρδους έως 35%, την ώρα που οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις είχαν πτώση 50%. Επίσης, οι μεσαίες επιχειρήσεις πέτυχαν αύξηση κατά 40% των εξαγωγών τους, από 4 δισ. ευρώ το 2010 σε 5,6 δισ. ευρώ το 2014.

Η διαφορετική εξέλιξη των κατηγοριών ΜμΕ και η συμβολή τους στην ελληνική οικονομία είναι εμφανέστερες κατά τη σύγκριση της προστιθέμενης αξίας. Ως σύνολο, οι πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία, 17,19 δισ. ευρώ το 2014.

Μεταβιβάσεις κόκκινων δανείων ΜμΕ σε funds και εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων αναμένει η αγορά.

Η συνολική προστιθέμενη αξία των μικρών ήταν το 2014 9,65 δισ. ευρώ και των μεσαίων 8,96 δισ. ευρώ. Αν εξεταστεί η προστιθέμενη αξία ανά επιχείρηση, η παραπάνω κατάταξη αντιστρέφεται, καθώς είναι οι μεσαίες που έχουν την υψηλότερη προστιθέμενη αξία, 3,67 εκατ. ανά επιχείρηση, αυξημένη μάλιστα σε σύγκριση με το 2008. Η προστιθέμενη αξία μιας μικρής επιχείρησης είναι 521.000 ευρώ, ενώ μιας πολύ μικρής μόλις 26.000 ευρώ.

Με δεδομένο, ωστόσο, ότι οι ΜμΕ είναι υπερδανεισμένες, αυτό που προέχει είναι η αναδιάρθρωση των χρεών τους. «Τα κόκκινα δάνεια των ΜμΕ είναι τεράστια χαρτοφυλάκια και η διαχείρισή τους απαιτεί περισσότερους ανθρώπινους πόρους. Γι' αυτό θα δούμε μεγάλα χαρτοφυλάκια να μεταβιβάζονται από τις τράπεζες σε funds και σε εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων κυρίως το 2018 και για τα επόμενα 2-3 χρόνια», εκτίμησε ο κ. Τάσος Ιωσηφίδης, εταίρος και επικεφαλής του τμήματος χρηματοοικονομικών συμβούλων της ΕΥ Ελλάδας.

Η ενασχόληση του ΣΕΒ με τις ΜμΕ δεν σταματά εδώ. Θα ακολουθήσει δεύτερο μέρος της μελέτης, που θα προτείνει λύσεις, και πρόκειται να παρουσιαστεί στο σχετικό συνέδριο που θα διοργανώσει ο σύνδεσμος στις 21 Φεβρουαρίου 2018 στην Αθήνα. Αλλωστε, όπως επισήμανε ο πρόεδρος του ΣΕΒ Θεόδωρος Φέσσας, αφενός οι ΜμΕ αποτελούν το 70% των μελών του συνδέσμου και αφετέρου «η οργανωτική ενδυνάμωση και παραγωγική μεγέθυνση είναι κρίσιμη προτεραιότητα για την ανάκτηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της οικονομίας».

Το προφίλ των ΜμΕ στην Ελλάδα

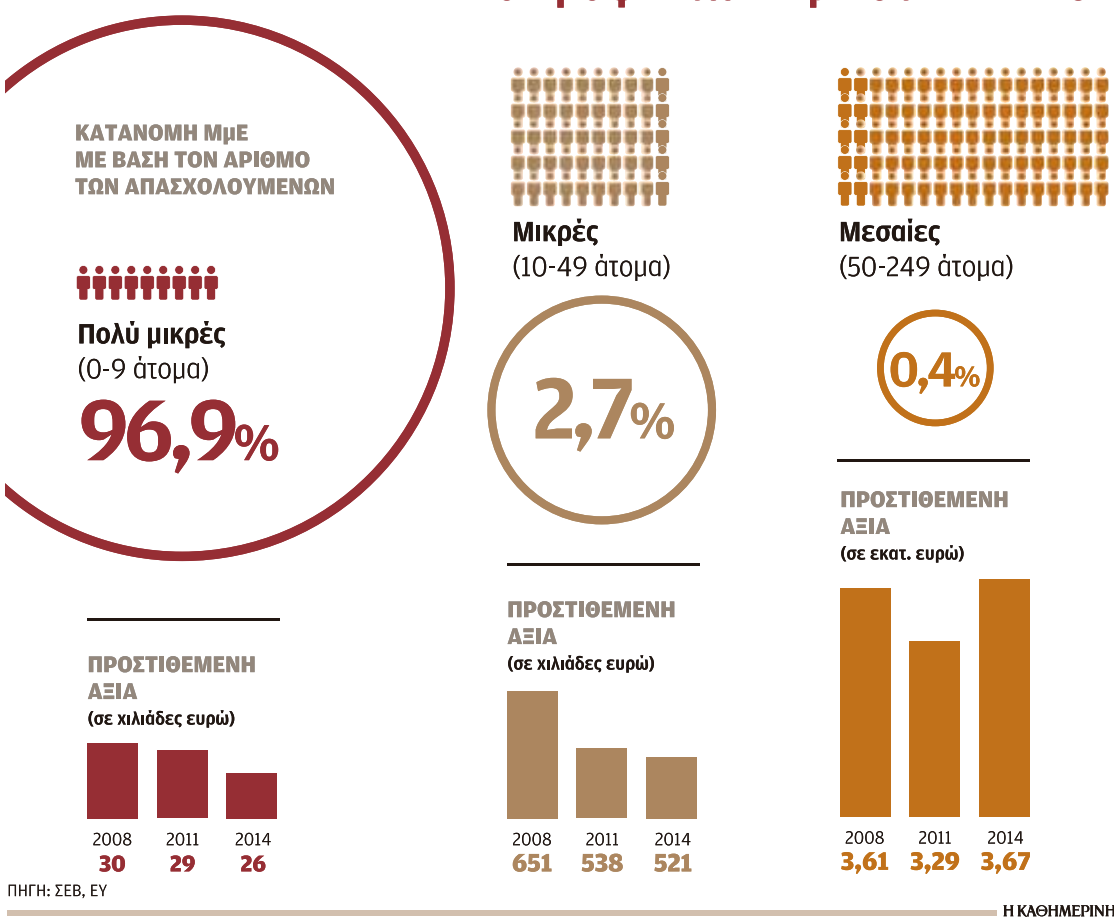

ΠΗΓΗ: ΣΕΒ, ΕΥ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στην αντεπίθεση η ΕΛΛΑ - ΔΙΚΑ ΜΑΣ

Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία με δικά της γραφεία και σε λίγο με εκτελεστικό διευθυντή είναι, πλέον, η πρωτοβουλία ΕΛΛΑ - ΔΙΚΑ ΜΑΣ. Οι κινήσεις αυτές δεν γίνονται μόνο για πρακτικούς λόγους, αλλά σηματοδοτούν τη μετεξέλιξη σε επόμενη φάση σε όργανο συλλογικής εκπροσώπησης επιχειρήσεων, κυρίως του κλάδου βιομηχανιών τροφίμων και ποτών. Αν και δημοσίως δεν ομολογείται από τις επιχειρήσεις-μέλη της, τα στελέχη τους δεν παραλείπουν σε ιδιωτικές συζητήσεις να τονίζουν τη δυσαρέσκειά τους από τον τρόπο εκπροσώπησης των συμφερόντων τους από τους υφιστάμενους θεσμικούς φορείς.

Η πρωτοβουλία ΕΛΛΑ - ΔΙΚΑ ΜΑΣ, που ξεκίνησε ως μικρή κοινότητα επιχειρήσεων που ήθελαν να προωθήσουν την ελληνικότητα των προϊόντων τους, με κριτήριο ότι η βάση, η παραγωγή και η ιδιοκτησία είναι στην Ελλάδα, πλέον αριθμεί 34 μέλη, μεταξύ των οποίων ορισμένες από τις πιο δυναμικά αναπτυσσόμενες ελληνικές επιχειρήσεις.

Ο συνολικός τζίρος αυτών των επιχειρήσεων ανέρχεται σε περίπου 1 δισ. ευρώ, διαθέτουν 64 εργοστάσια στην Ελλάδα και απασχολούν 4.390 εργαζομένους.

Επόμενο βήμα της πρωτοβουλίας είναι η οργανωμένη παρουσίαση των επιχειρήσεων-μελών του σε μεγάλη λιανεμπορική αλυσίδα των Βαλκανίων, κάτι που αναμένεται να γίνει και σε άλλες αγορές.

Ταυτόχρονα προωθείται η κοινή παρουσία τους σε εκθέσεις, αλλά και συνέργειες ειδικά σε υπηρεσίες, όπως, για παράδειγμα, κοινές συμβάσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων αυτοκινήτων.

«Μείνετε συνεπείς για να έχετε μετρήσιμα οφέλη»

Του **ΑΛΕΚΟΥ ΛΙΔΩΡΙΚΗ**

«Αμεση πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό, σε περίπτωση που το επιθυμούν, καθώς και σε όλα τα τραπεζικά προϊόντα. Αυτό θα είναι το βασικό όφελος για όσους παραμένουν συνεπείς δανειολήπτες. Δυστυχώς, στην παρούσα φάση και μέχρι να σταθεροποιηθεί και να ενισχυθεί περαιτέρω η κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών, δεν μπορεί να δοθεί κάτι παραπάνω», επισημαίνει επιτελικό τραπεζικό στέλεχος σε ερώτηση της «Κ» για το τι έχει να κερδίσει ένας τραπεζικός πελάτης που κατάφερε στα χρόνια της κρίσης να συνεχίσει να αποπληρώνει κανονικά όλες του τις υποχρεώσεις.

Υπάρχουν, όμως, αρκετά ακόμη μετρήσιμα και συγκεκριμένα οφέλη για έναν δανειολήπτη που, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει στην αποπληρωμή των υποχρεώσεων απέναντι στο τραπεζικό σύστημα, καταφέρνει να παραμείνει συνεπής.

Τα σημαντικότερα είναι:

Δυνατότητα αποπληρωμής φορολογικών υποχρεώσεων μέσω πιστωτικών καρτών μέχρι και 12 άτοκες μηνιαίες δόσεις.

1. Το χαμηλότερο τελικό κόστος εξυπηρέτησης του δανείου του, ιδιαίτερα στη στεγαστική πίστη. Για ένα μέσο στεγαστικό δάνειο 100.000 ευρώ διάρκειας 20 ετών, το τελικό κόστος μπορεί να είναι χαμηλότερο ακόμη και κατά περίπου 20.000 ευρώ για τον συνεπή πελάτη, σε σχέση με τον δανειολήπτη που έχει προχωρήσει σε ρύθμιση με χρονική επιμήκυνση του δανείου του. Οπως επισημαίνουν τραπεζικά στελέχη, οι συνεπείς πελάτες δεν θα πρέπει να «παρασύρονται» από τις χαμηλές μηνιαίες δόσεις που διαπιστώνουν ότι έχουν δανειολήπτες που έχουν μπει σε ρύθμιση. «Αυτό είναι για ορισμένο χρονικό διάστημα, μην το ξεχνάτε», τονίζουν τραπεζικά στελέχη, απευθυνόμενα στους ενήμερους πελάτες.

2. Η δυνατότητα μείωσης στο αρχικά προσφερόμενο επιτόκιο καταναλωτικού δανείου που μπορεί να φθάσει έως και 4 μονάδες, ανάλογα πάντα με την τράπεζα.

3. Η χρήση των προγραμμάτων επιβράβευσης που προσφέρονται από τη χρήση χρεωστικών και πιστωτικών καρτών και μπορεί να αποφέρουν κέρδος ακόμη και 400 με 500 ευρώ σε ετήσια βάση.

4. Η δυνατότητα που προσφέρεται στους ενήμερους πελάτες για αποπληρωμή των φορολογικών τους υποχρεώσεων, μέσω των πιστωτικών τους καρτών, και μάλιστα μέχρι και δώδεκα άτοκες μηνιαίες δόσεις, κάτι που δεν μπορούν να κάνουν όσοι είναι σε ρύθμιση.

Σε κάθε περίπτωση, οι τράπεζες συστήνουν στους ενήμερους πελάτες που αρχίζουν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αποπληρωμή των δανείων τους, πριν σταματήσουν να είναι συνεπείς, να επικοινωνούν άμεσα με την τράπεζα τους, ώστε να βρεθεί από κοινού μια λύση προς όφελος και των δύο πλευρών, χωρίς να χάσουν τα προνόμια που προαναφέρθηκαν.

Θετική αξιολόγηση Moody's για ΕΤΕ

Θετικά για την Εθνική Τράπεζα αξιολογεί η Moody's την πώληση της θυγατρικής της στη Σερβία, Vojvodjanska Banka. Οπως αναφέρει σε έκθεσή της, η πώληση αποτελεί πιστωτικά θετικό γεγονός για την Εθνική, καθώς θα αυξήσει τη ρευστότητά της κατά περίπου 270 εκατ. ευρώ, επιτρέποντάς της να μειώσει περαιτέρω την εξάρτησή της από τον Μηχανισμό Εκτακτης Ρευστότητας (ELA). Επιπλέον, σύμφωνα με τη Moody's, η πώληση θα αυξήσει τον δείκτη βασικών ιδίων κεφαλαίων (Tier 1) κατά 44 μονάδες βάσης.

Σε ό,τι αφορά τον ELA, η Moody's εκτιμά ότι έως τα τέλη του χρόνου θα περιορίσει την εξάρτησή της στα 500 εκατ. ευρώ από 1 δισ. ευρώ που είναι σήμερα και θα οδηγήσει στην ενίσχυση της κερδοφορίας της.

Τέλος, η Moody's αναφέρει ότι η ισχυρή κεφαλαιακή βάση της ΕΤΕ είναι ζωτικής σημασίας, καθώς

θα της επιτρέψει να απορροφήσει με μεγαλύτερη άνεση τυχόν πρόσθετες ζημίες που θα προκύψουν από τα μη εξυπηρετούμενα πιστωτικά ανοίγματα.

Οι πωλήσεις προϊόντων ζωής και υγείας αύξησαν τις ασφαλίσεις τον Οκτώβριο

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Στα 3,1 δισ. ευρώ διαμορφώθηκε το ύψος των ασφαλίστρων στα τέλη Οκτωβρίου, καταγράφοντας άνοδο κατά 1,6% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Τα ασφάλιστρα του κλάδου ζωής ανήλθαν στο 1,5 δισ. ευρώ, καταγράφοντας άνοδο κατά 1,1%, ενώ στο 1,6 δισ. ευρώ με άνοδο 2,2% έκλεισε ο κλάδος των γενικών ασφαλίσεων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ενωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος, η άνοδος των ασφαλιστικών εργασιών βασίστηκε κυρίως στην αύξηση των πωλήσεων επενδυτικών προϊόντων ζωής και προγραμμάτων υγείας. Αντίθετα, σταθεροποίηση εμφανίζουν τα ασφάλιστρα αυτοκινήτου, καθώς η αύξηση του στόλου των ασφαλισμένων οχημάτων που είχε παρατηρηθεί τους προηγούμενους μήνες εκτονώθηκε, χωρίς ουσιαστικά η ασφαλιστική αγορά να καρπωθεί σημαντικό όφελος. Η κινητοποίηση που υπήρξε εντός του καλοκαιριού, μετά τον έλεγχο που πραγματοποίησε η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων για τον εντοπισμό των ανασφάλιστων οχημάτων, δεν είχε συνέχεια και, σύμφωνα με την εικόνα που μεταφέρουν στελέχη της αγοράς, πολλά από τα νέα ασφαλιστήρια που έγιναν υπό την απειλή του προστίμου δεν ανανεώθηκαν μετά το τρίμηνο. Δεν πρέπει, άλλωστε, να παραβλεφθεί το γεγονός ότι ο ανταγωνισμός που υπήρξε μεταξύ των ασφαλιστικών εταιρειών εκείνη την περίοδο οδήγησε ακόμη πιο χαμηλά τις τιμές στα ασφάλιστρα του αυτοκινήτου για τη βασική κάλυψη της αστικής ευθύνης, που, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΑΕΕ, διαμορφώθηκαν στα τέλη Οκτωβρίου στα 606,4 εκατ. ευρώ. Τα συνολικά ασφάλιστρα του κλάδου αυτοκινήτου, αν συνυπολογιστούν και τα ασφάλιστρα από τις συμπληρωματικές καλύψεις (ασφάλιση κλοπής, πυρός κ.λπ.), που ενισχύθηκαν κατά 6,9%, ανήλθαν στα 759,1 εκατ. εκατ. ευρώ.

Τα ασφάλιστρα στον κλάδο των γενικών ασφαλίσεων ανήλθαν στο 1,6 δισ. ευρώ, με άνοδο 2,2%.

Σημαντική άνοδο την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου εμφανίζουν οι πωλήσεις νοσοκομειακών προγραμμάτων υγείας, που ενισχύθηκαν κατά 19,2% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Η στροφή στα ιδιωτικά προγράμματα υγείας από σημαντική μερίδα του πληθυσμού οφείλεται στα μεγάλα προβλήματα που εμφανίζει ο δημόσιος τομέας υγείας αλλά και στην πτώση των τιμών που έχει σημειωθεί στα νέα προγράμματα υγείας που είναι ετησίως ανανεούμενα, χωρίς δηλαδή ισόβια δέσμευση.

Στην έμφαση που δίνουν οι ασφαλιστικές εταιρείες στην προώθηση επενδυτικών ασφαλιστικών προγραμμάτων, οι πωλήσεις των οποίων αυξήθηκαν κατά 19%, αποδίδεται, τέλος, και η αύξηση που εμφανίζουν οι εργασίες του κλάδου ζωής, το ύψος των οποίων ανήλθε στο 1,5 δισ. ευρώ. Η αύξηση αυτή αντισταθμίστηκε από την πτώση κατά 3,2% των πωλήσεων στα παραδοσιακά ασφαλιστικά προγράμματα, καθώς αρκετές ασφαλιστικές εταιρείες έχουν περιορίσει την προώθηση των συγκεκριμένων ασφαλιστικών προϊόντων, κατευθύνοντας τις πωλήσεις τους σε προϊόντα επενδυτικού τύπου, συνήθως χωρίς εγγύηση.

Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2017

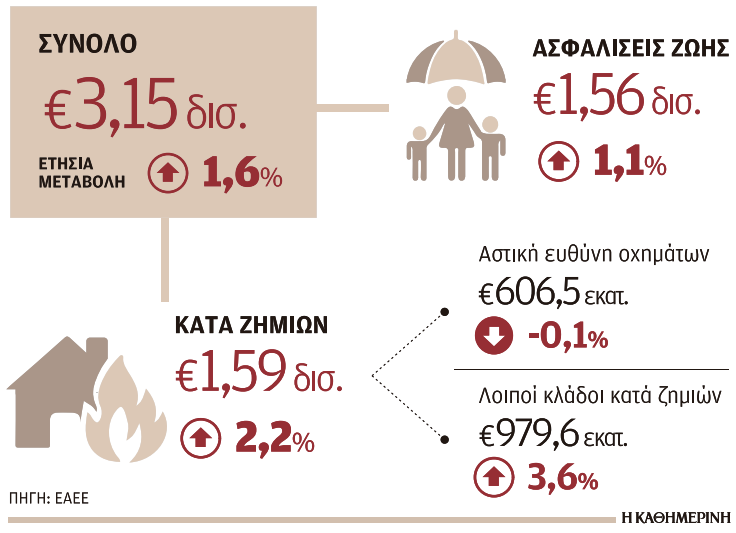

ΠΗΓΗ: ΕΑΕΕ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μεγαλύτερη από τον στόχο η μείωση των κόκκινων δανείων

Υψηλές επιδόσεις, αλλά με διαγραφές και πωλήσεις προβληματικών δανείων

Επιταχύνουν τον βηματισμό τους οι τράπεζες στο κρίσιμο μέτωπο των κόκκινων δανείων, καθώς τα στοιχεία του τρίτου τριμήνου δείχνουν ότι πέτυχαν μεγαλύτερες μειώσεις όχι μόνο σε σχέση με τους αρχικούς στόχους αλλά και τους αναθεωρημένους που υποβλήθηκαν τον περασμένο Σεπτέμβριο. Συγκεκριμένα τα NPEs (δάνεια που βρίσκονται σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών και επιπλέον όσα έχουν αναδιαρθρωθεί) ήταν κατά 796 εκατ. ευρώ χαμηλότερα του αναθεωρημένου στόχου, ενώ τα NPLs (τα δάνεια σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών) ήταν κατά 89 εκατ. ευρώ χαμηλότερα. Στελέχη τραπεζών σημειώνουν ότι η σταθεροποίηση του περιβάλλοντος μετά την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης έβαλε τις βάσεις για την εντατικοποίηση των προσπαθειών και αισιοδοξούν ότι, αν δεν υπάρξουν νέες ανατροπές και αναταράξεις, τα «κόκκινα» έχουν μπει σε τροχιά επίλυσης. Ωστόσο αναγνωρίζουν ότι η επίτευξη των στόχων το 2017 επιταχύνεται με έναν αστερίσκο σε ό,τι αφορά το μείγμα των ενεργειών: η αβεβαιότητα του πρώτου εξαμήνου είχε ως επίπτωση τόσο την αύξηση των νέων «κόκκινων» όσο και τη μη ικανοποιητική πρόοδο των ρυθμίσεων, δυσκολίες που ξεπεράστηκαν με την υλοποίηση υψηλότερων διαγραφών αλλά και την επιτάχυνση πωλήσεων κόκκινων δανείων. Ουσιαστικά οι τράπεζες έφεραν στο 2017 μέρος των διαγραφών που είχαν υπολογιστεί για το 2018 και το 2019, κάτι που σημαίνει ότι το 2018 θα πρέπει απαραιτήτως να υπάρξουν καλύτερες επιδόσεις στο σκέλος θεραπείες-ρυθμίσεις προβληματικών δανείων. Σημειώνεται ότι στο εννεάμηνο του 2017 οι διαγραφές δανείων ανήλθαν σε 4,4 δισ. ευρώ (εκ των οποίων 1,1 δισ. πραγματοποιήθηκαν στο τρίτο τρίμηνο), ενώ οι πωλήσεις προβληματικών δανείων στο τρίτο τρίμηνο ανήλθαν σε 1,4 δισ. ευρώ και στο εννεάμηνο στο 1,8 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, ο δείκτης αθέτησης μειώθηκε για πρώτη φορά εντός του 2017 αγγίζοντας το 2%, ωστόσο για άλλη μια περίοδο ξεπέρασαν τον ρυθμό αποκατάστασης-θεραπείας προβληματικών δανείων. Επίσης οι εισπράξεις από ρευστοποιήσεις ήταν περιορισμένες, κάτι αναμενόμενο δεδομένης της μη υλοποίησης πλειστηριασμών.

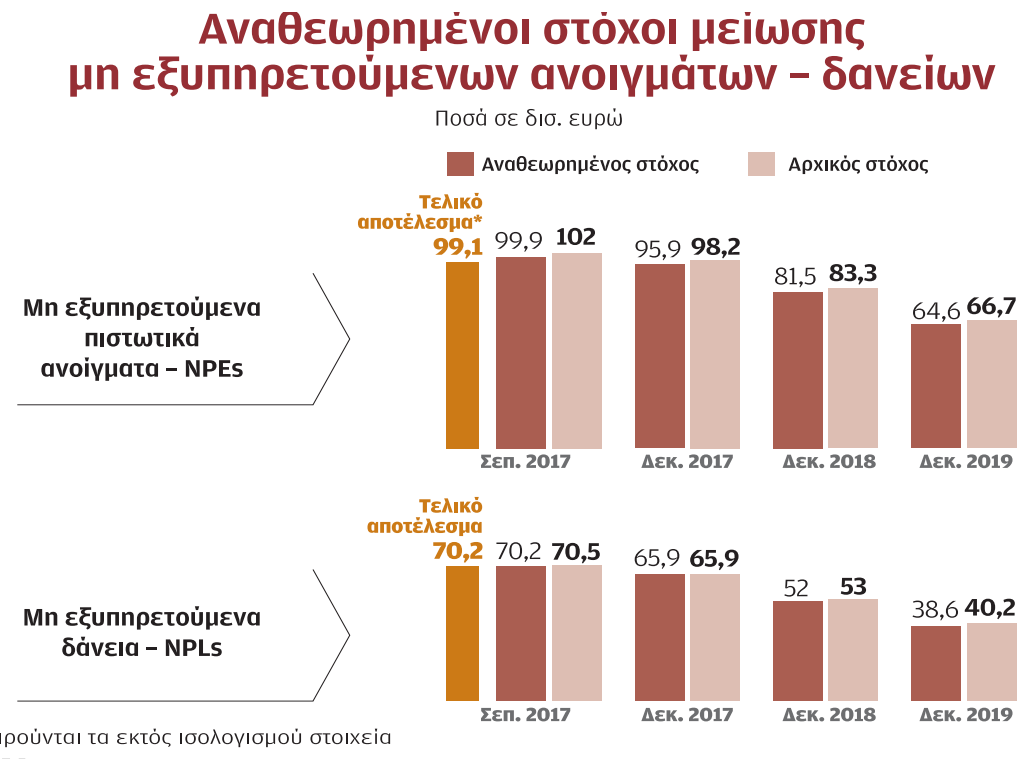

*Εξαιρούνται τα εκτός ισολογισμού στοιχεία

ΠΗΓΗ: ΤτΕ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Συμφωνα με τη νέα στοχοθεσία:

• Οι τράπεζες σκοπεύουν να επισπεύσουν την πώληση δανείων, κυρίως στο επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο και σε μικρότερο βαθμό στο καταναλωτικό χαρτοφυλάκιο. Συγκεκριμένα, στοχεύουν σε επιπλέον πωλήσεις ύψους 4,7 δισ. ευρώ, αγγίζοντας τα 11,6 δισ. ευρώ μέχρι το 2019.

• Επιπροσθέτως, θα αυξήσουν τις διαγραφές κατά περίπου 1,2 δισ. ευρώ, κυρίως στο χαρτοφυλάκιο λιανικής.

• Σημειώνεται ότι τα νέα σχέδια ενσωμάτωσαν στα μοντέλα τους χειρότερες μακροοικονομικές υποθέσεις σε σύγκριση με την προηγούμενη υποβολή (ρυθμός αύξησης ΑΕΠ, διαθέσιμο εισόδημα), οι οποίες επηρέασαν τον ρυθμό εκ νέου αθέτησης (re-default rate) καθώς και τις καθαρές εισροές NPEs. Ετσι για την περίοδο Ιουνίου 2017 - Δεκεμβρίου 2019 τα υπόλοιπα των νέων μη εξυπηρετούμενων πιστωτικών ανοιγμάτων αυξάνονται κατά 1,2 δισ. ευρώ, ενώ αντίθετα η αποκατάσταση-θεραπεία προβληματικών δανείων (curing) μειώνεται κατά 2,5 δισ. ευρώ. Η χαμηλότερη αποκατάσταση της τακτικής εξυπηρέτησης δανείων σχετίζεται σε έναν βαθμό και με τα υψηλότερα ποσά πωλήσεων και διαγραφών.

• Τέλος, μέσω των εκποιήσεων καλύψεων (περιουσιακών στοιχείων) οι τράπεζες στοχεύουν να εισπράξουν 10,6 δισ. ευρώ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗΣ

Περιορισμένοι παραμένουν οι πόροι για έρευνα και ανάπτυξη στη χώρα

Λιγότερο από το 1% του ΑΕΠ επενδύει η Ελλάδα σε Ερευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α). Ως ποσοστό του ΑΕΠ, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ανήλθε σε 0,99%, κατατάσσοντας τη χώρα στη 19η θέση μεταξύ των 28 χωρών-μελών της Ενωσης. Σύμφωνα με τη μελέτη, πέρυσι στην Ελλάδα δαπανήθηκε 1,73 δισ. ευρώ. Οι δαπάνες σε Ε&Α στην Ελλάδα ως ποσοστό του ΑΕΠ συνεχίζουν να αυξάνουν, καθώς διευρύνονται οι δαπάνες σε απόλυτα μεγέθη, αλλά κι επειδή υπήρξε μεγάλη μείωση του ΑΕΠ τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η ένταση των δραστηριοτήτων Ε&Α στη χώρας μας διευρύνθηκε από 0,56% του ΑΕΠ που ήταν το 2006 σε 0,99% το 2016.Παρά όμως την αύξηση αυτή, η χώρα βρίσκεται πολύ χαμηλά όσον αφορά τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Συνολικά 10 κράτη-μέλη βρίσκονται σε όριο των δαπανών, που είναι μικρότερο του 1%, με την Ελλάδα (0,99%) να βρίσκεται στην πρώτη θέση και την Πολωνία στη δεύτερη (0,97%). Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος πέρυσι ανήλθε σε 2,03% καταδεικνύοντας ότι η ένταση των δαπανών Ε&Α στην Ενωμένη Ευρώπη είναι τουλάχιστον διπλάσια από εκείνη της χώρας μας. Στη Σουηδία, την Αυστρία και τη Γερμανία, η ένταση της δαπάνης Ε&Α κυμαίνεται πέριξ του 3% του ΑΕΠ. Πάντως οι περισσότερες χώρες-μέλη της Ε.Ε. δαπανούν λιγότερο από τον μέσο όρο της Ε.Ε.

Καλύπτουν μόλις το 0,99% του ΑΕΠ – Στη 19η θέση η Ελλάδα στην Ε.Ε. των «28».

Συνολικά στην Ευρωπαϊκή Ενωση πέρυσι δαπανήθηκαν περισσότερα από 300 δισ. ευρώ για Ε&Α. Η ένταση όμως των δαπανών Ε&Α στην Ευρώπη είναι αρκετά χαμηλότερη από τις ΗΠΑ (2,79% το 2015), αλλά και από άλλα ανεπτυγμένα μέρη του πλανήτη όπως η Κορέα (4,26% το 2015) και η Ιαπωνία (3,29% το 2015). Η Ευρώπη έχει περίπου την ίδια ένταση δαπανών με την Κίνα (2,07%) και υπερτερεί έναντι της Ρωσίας και της Τουρκίας. Υπενθυμίζεται ότι η Ε.Ε., προκειμένου να αποκτήσει προβάδισμα ανταγωνιστικότητας, έχει θέσει στόχο για τον δείκτη της έντασης των δαπανών Ε&Α στο 3%, ένας στόχος που φαίνεται να μην επιτυγχάνεται. Σημειώνεται ότι αυτός ο στόχος αποτελεί έναν από τους πέντε πρωταρχικούς της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Ε., ο τομέας των επιχειρήσεων εξακολουθεί να είναι ο κύριος κλάδος όσον αφορά τις δαπάνες Ε&Α, αντιπροσωπεύοντας το 65% της συνολικής δραστηριότητας για το 2016. Ακολουθεί ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (23%), ο δημόσιος τομέας (12%) και ο ιδιωτικός (1%).

Να σημειωθεί ότι ο τομέας των επιχειρήσεων ήταν πρωταγωνιστής σε όλα τα κράτη-μέλη, με εξαίρεση την Κύπρο, τη Λετονία και τη Λιθουανία (όπου ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ήταν ο κυρίαρχος).

Ενστάσεις Βερολίνου στο σχέδιο Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου

Γερμανικές αντιδράσεις στις προτάσεις Κομισιόν για ενίσχυση της Ευρωζώνης

Εντονες ενστάσεις έχουν προβάλει ήδη ορισμένα κράτη-μέλη, προεξαρχούσης της Γερμανίας, για τη δέσμη προτάσεων που παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με απώτερο στόχο την περαιτέρω ενοποίηση αλλά και ενίσχυση των κρατών-μελών της Ευρωζώνης.

Ενδιαφέρον μάλιστα προκαλεί και η δήλωση του επιτρόπου Οικονομικών Υποθέσεων Πιερ Μοσκοβισί, ο οποίος στοχοποίησε όσους παραμένουν διστακτικοί στη λήψη μέτρων για την αναμόρφωση της Ευρωζώνης, στέλνοντας σαφή μηνύματα στο Βερολίνο. «Μόνον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να παρουσιάσει συγκεκριμένες προτάσεις για την Ευρωζώνη και το σύνολο της Ε.Ε., παρότι ορισμένοι θα προτιμούσαν να μην κάνει απολύτως τίποτα», ανέφερε ο ίδιος χαρακτηριστικά.

Παρότι, ο πρόεδρος της Γαλλίας Εμανουέλ Μακρόν έχει δώσει ήδη από τον Σεπτέμβριο το σύνθημα για την αναδιαμόρφωση της Ευρωζώνης, με στόχο να ανακτήσει την «οικονομική κυριότητά της», το Βερολίνο συνεχίζει να προβάλλει αντιστάσεις. Κορμός αυτών των προτάσεων είναι η μετατροπή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης σε Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο, μέσω της χορήγησης ευρύτερων εξουσιών που θα προσβλέπουν και στην εξυγίανση του τραπεζικού τομέα. Το νέο Ταμείο θα μετατραπεί σε ευρωπαϊκό θεσμό και θα τεθεί υπό την εποπτεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Εάν και η Γερμανία διάκειται θετικά σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο, έχει εκφράσει την ανησυχία ότι ο έλεγχος του Ταμείου θα περιέλθει στα χέρια των ευρω-

«Παρότι ορισμένοι θα προτιμούσαν να μην κάνει απολύτως τίποτα», η Κομισιόν παρουσίασε συγκεκριμένες προτάσεις για την Ευρωζώνη και το σύνολο της Ε.Ε., ανέφερε ο επίτροπος Οικονομικών Υποθέσεων Πιερ Μοσκοβισί.

Γερμανία και Ολλανδία εκφράζουν αντιρρήσεις για τον μηχανισμό ενίσχυσης των επενδύσεων σε αδύναμα κράτη.

παϊκών θεσμών, αφαιρώντας ουσιαστικά τη δυνατότητα να εποπτεύεται από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών της Ευρωζώνης.

Ηδη τον περασμένο Σεπτέμβριο, η Αγκελα Μέρκελ στήριξε την πρόταση του τέως υπουργού Οικονομικών Βόλφγκανγκ Σόιμπλε για τη μετατροπή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης σε Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο, με την προϋπόθεση όμως να μην αποκτήσει διευρυμένες αρμοδιότητες. Σε απάντησή τους, εκπρόσωποι της Ε.Ε. επισημαίνουν ότι το νέο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο θα ενισχύσει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και θα αυξήσει τη δημοκρατική υπευθυνότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Στο πλαίσιο αυτό, η Κομισιόν δεν έκανε αναφορά στην πρόταση που έχουν υποβάλει οι κυβερνήσεις της Γερμανίας, της Σλοβακίας και της Ολλανδίας για την ίδρυση ενός μηχανισμού που θα επιβάλει στις κυβερνήσεις της Ευρωζώνης την υιοθέτηση αυστηρής δημοσιονομικής πολιτικής. Επιπλέον, όπως επισημαίνει σε δημοσίευμά της η βρετανική εφημερίδα Financial Times, τόσο η Γερμανία όσο και η Ολλανδία εκφράζουν αντιρρήσεις ως προς τη δημιουργία ενός μηχανισμού σταθερότητας (stabilisation tool) με ενίσχυση των επενδύσεων στις αδύναμες χώρες.

Εις επίρρωσιν των παραπάνω, ο υπηρεσιακός υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας Πέτερ Αλτμάγερ δεν κρίνει αναγκαία την αναζήτηση νέων χρηματοδοτικών πόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. «Δεν νομίζω ότι έχει νόημα να προδικάζουμε, ωστόσο, η εξερχόμενη κυβέρνηση δεν έχει πεισθεί ότι τα νέα ευρωπαϊκά ταμεία κρίνονται απαραίτητα», επεσήμανε ο ίδιος χαρακτηριστικά, σύμφωνα με το Reuters. Η αβεβαιότητα όμως που επικρατεί στο εσωτερικό της Γερμανίας θέτει εμπόδια στην προσπάθεια για περαιτέρω ενίσχυση της Ευρωζώνης. Παρότι ο εν δυνάμει κυβερνητικός εταίρος της κ. Μέρκελ, Μάρτιν Σουλτς, έχει δηλώσει ότι «θα κάνει τα πάντα» για να αποδεχθεί το Βερολίνο τις μεταρρυθμίσεις του κ. Μακρόν, η αποδυναμωμένη θέση της κ. Μέρκελ ενδέχεται να μην της επιτρέπει να θέσει ως προτεραιότητα, τουλάχιστον στην παρούσα φάση, την αναμόρφωση της Ευρωζώνης.

Ο οδικός χάρτης των μεταρρυθμίσεων που προτείνει ο Γιούνκερ

Της ανταποκρίτριάς μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

Προτάσεις για την περαιτέρω εμβάθυνση της Ευρωζώνης παρουσίασε χθες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Είναι σίγουρο ότι θα πυροδοτήσουν εντάσεις και θα προκαλέσουν συζητήσεις σε διάφορες πρωτεύουσες. Την επόμενη εβδομάδα, οι ηγέτες της Ευρωζώνης θα συναντηθούν στις Βρυξέλλες για να αποφασίσουν τα επόμενα βήματα, έτσι ώστε στη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου να ληφθούν οι τελικές αποφάσεις.

Στόχος της πρότασης είναι να γίνει πράξη το όραμα της Ε.Ε. για την Ευρωζώνη, που θα περιλαμβάνει τη μετατροπή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης σε Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο –με περισσότερες αρμοδιότητες– τη δημιουργία πιστοληπτικής γραμμής στον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό και τη θέσπιση θέσης «υπερυπουργού» Οικονομικών της Ευρωζώνης.

«Επειτα από αρκετά χρόνια κρίσης, είναι πλέον καιρός να πάρουμε το μέλλον της Ευρώπης στα χέρια μας», δήλωσε ο πρόεδρος της Επιτροπής Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ.

Συγκεκριμένα, οι βασικές προτάσεις της Επιτροπής είναι η μετατροπή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης σε Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο, δίνοντάς του περισσότερες εξουσίες, έτσι ώστε σε μια μελλοντική οικονομική κρίση ένα κράτος-μέλος να στρέφεται μόνο στον ESM για χρηματοδότηση, με την τεχνική στήριξη της Ε.Ε., κρατώντας το ΔΝΤ μακριά από ευρωπαϊκά σύνορα. Συγχρόνως, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο θα είναι ο εγγυητής του Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης, έτσι ώστε να είναι ο δανειστής έσχατης ανάγκης, για να διευκολύνει την ομαλή εξυγίανση των προβληματικών τραπεζών.

Μια άλλη πρόταση της Επιτροπής για να θωρακίσει την Ευρωζώνη είναι η δημιουργία ενός μηχανισμού σταθερότητας για χώρες που έχουν πληγεί από κάποια έξωθεν επιβουλή. Ο μηχανισμός αυτός θα παρέχει στα κράτη-μέλη ευρωπαϊκή οικονομική στήριξη, ώστε να διατηρήσουν το ίδιο επίπεδο επενδύσεων που είχαν προ κρίσης. Ετσι, ένα κράτος σε κρίση θα μπορούσε να λάβει αυτομάτως στήριξη

Περιλαμβάνει τη θέση υπερυπουργού Οικονομικών, αλλά και ενιαίο προϋπολογισμό για την Ευρωζώνη.

με συνδυασμό δανείων και επιχορηγήσεων από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. και από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης. Συγχρόνως, τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. πλέον θα ενθαρρύνονται να προβαίνουν σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, καθώς θα λαμβάνουν ως αντάλλαγμα κονδύλια από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε.,που θα μπορούσαν να διατεθούν από το επόμενο έτος. Στις χώρες που δεν ανήκουν στην Ευρωζώνη και θέλουν να ενταχθούν στην οικογένεια του κοινού νομίσματος αναμένεται να δοθεί οικονομική στήριξη. Σε αυτή την πρόταση ενδέχεται να αντισταθούν η Γαλλία και η Γερμανία. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τη δημιουργία θέσης υπερυπουργού Οικονομικών της Ευρωζώνης.

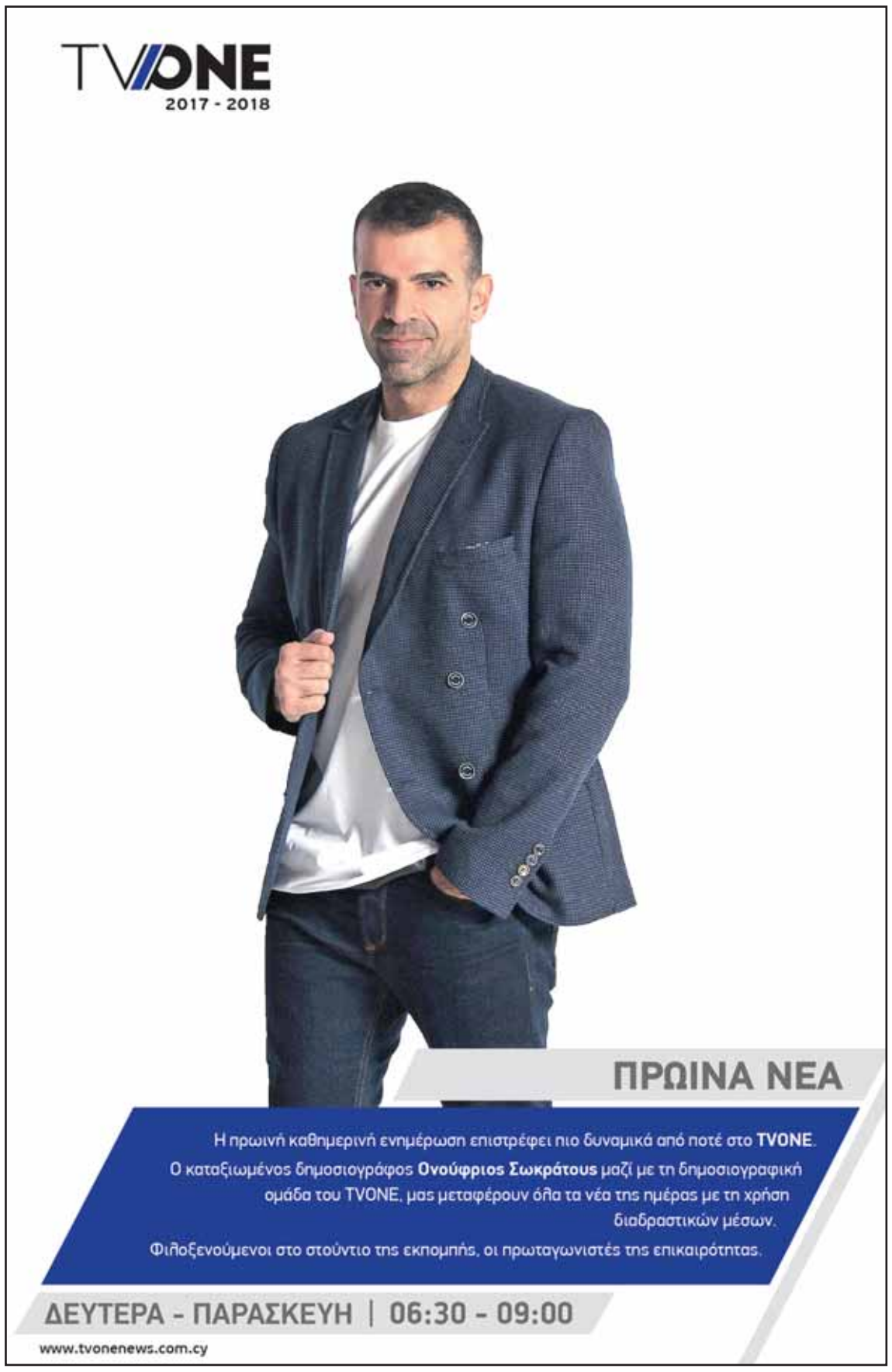

Η Apple θα εξοικονομήσει 47 δισ. δολ. λόγω του φορονομοσχεδίου Τραμπ

Τα κέρδη της από το εξωτερικό θα φορολογούνται με 14,5% και όχι με 35%

Ο τεχνολογικός κολοσσός Apple θα είναι ο πιο ωφελημένος σε σχέση με τις άλλες αμερικανικές πολυεθνικές από το φορολογικό νομοσχέδιο των Ρεπουμπλικανών. Το όφελος υπολογίζεται στα 47 δισ. δολάρια, συγκριτικά με το υφιστάμενο καθεστώς, λόγω της πρότασης για μείωση της φορολόγησης των κερδών που βρίσκονται στο εξωτερικό, επισημαίνουν οι Financial Times αλλά και ειδήμονες επί των φορολογικών θεμάτων.

Οι Ρεπουμπλικανοί προτείνουν φορολογικό συντελεστή 14,5% για τα κέρδη των αμερικανικών πολυεθνικών από διεθνείς δραστηριότητες, τα οποία είναι «παρκαρισμένα» στο εξωτερικό εδώ και πολλά χρόνια. Σκοπός των αμερικανικών εταιρειών με υψηλή κερδοφορία από διεθνείς δραστηριότητες είναι να αποφύγουν τη φορολόγησή τους με τον υφιστάμενο συντελεστή 35%. Μέχρι σήμερα, μεγάλοι αμερικανικοί όμιλοι έχουν συγκεντρώσει 1,3 τρισ. δολάρια στο εξωτερικό από τα κέρδη των διεθνών δραστηριοτήτων τους.

Με τον συντελεστή στο 35%, η Apple θα έπρεπε να πληρώσει 78,6 δισ. δολ. σε φόρους, αν αποφάσιζε να μεταφέρει στις ΗΠΑ όλα τα κέρδη της από το εξωτερικό.

Το ρευστό και οι επενδύσεις που έχει συσσωρεύσει η Apple επί σειράν ετών στο εξωτερικό ανέρχονται στα 252 δισ. δολάρια, δηλαδή αποτελούν το ένα πέμπτο όλων των χρημάτων που διατηρούν οι αμερικανικές πολυεθνικές εκτός συνόρων ΗΠΑ.

Κεντρικός άξονας του φορολογικού νομοσχεδίου που προωθεί ο Λευκός Οίκος είναι η μείωση της φορολόγησης των επιχειρήσεων εντός των ΗΠΑ από 35% σε 20%. Προς το παρόν υπάρχουν δύο εκδοχές του φορολογικού νομοσχεδίου: μία από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και άλλη μία από τη Γερουσία.

Ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ επιδιώκει να ενοποιηθούν λίγο πριν από τις εορτές των Χριστουγέννων.

Το ρευστό και οι επενδύσεις που έχει συσσωρεύσει η Apple επί σειράν ετών στο εξωτερικό ανέρχονται στα 252 δισ. δολάρια, δηλαδή αποτελούν το ένα πέμπτο όλων των χρημάτων που διατηρούν οι αμερικανικές πολυεθνικές εκτός συνόρων ΗΠΑ, σύμφωνα με τον οίκο πιστοληπτικής αξιολόγησης Moody's. Η ρευστότητα της Microsoft, η οποία ακολουθεί την Apple, είναι αρκετά χαμηλότερη, 132 δισ. δολάρια.

Με τον υφιστάμενο φορολογικό συντελεστή στο 35%, η Apple θα έπρεπε να πληρώσει 78,6 δισ. δολάρια σε φόρους αν αποφάσιζε να φέρει στις ΗΠΑ όλα τα κέρδη της από το εξωτερικό. Βέβαια, το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο δεν υποχρεώνει την Apple να πληρώσει φόρους, αν πρώτα δεν επαναπατρίσει τα συσσωρευμένα κέρδη των προηγούμενων ετών.

Με βάση το φορολογικό νομοσχέδιο των Ρεπουμπλικανών, η Apple θα υποχρεωνόταν αυτομάτως να πληρώσει φόρους 31,4 δισ. δολάρια είτε φέρει αυτά τα χρήματα στις ΗΠΑ είτε όχι, επισημαίνει ο Ρίτσαρντ Χάρβεϊ, καθηγητής Φορολογικών Θεμάτων στο Πανεπιστήμιο Βιλανόβα. Έτσι προκύπτει όφελος 47 δισ. δολαρίων από φόρους 78,6 δισ. δολαρίων με συντελεστή 35%.

Οι φόροι, ενδεχομένως, να μειωθούν περαιτέρω στα 29,3 δισ. δολάρια, αν η Apple χάσει στη δικαστική διαμάχη με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Κομισιόν υποχρεώνει την Apple να καταβάλει αναδρομικά φόρους 13 δισ. ευρώ στο ιρλανδικό κράτος, με το σκεπτικό ότι το ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς της ευρωπαϊκής χώρας αποτελεί έμμεση κρατική βοήθεια. Η Apple έχει ασκήσει έφεση. Αν το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποφασίσει ότι ήταν σωστή η απόφαση της Κομισιόν, τότε η Apple δεν μπορεί να φορολογηθεί διπλά.

Η Apple έχει προβλέψει την καταβολή φόρων σε αντίθεση με άλλες αμερικανικές πολυεθνικές. Εχει φροντίσει να συγκεντρώσει 36,4 δισ. δολάρια για την πληρωμή φόρων, δηλαδή περισσότερα από τα 31,4 δισ. δολάρια που θα κατέβαλλε στο αμερικανικό Δημόσιο αν περάσει η πρόταση των Ρεπουμπλικανών για φορολόγηση 14,5% στα κέρδη από το εξωτερικό.

Απαγόρευση στην πώληση ειδών πολυτελείας μέσω Διαδικτύου

Σημαντική δικαστική νίκη πέτυχαν χθες η Coty και άλλες εταιρείες ειδών πολυτελείας. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ενωσης (ΔΕΕ) αποφάσισε ότι έχουν το δικαίωμα να απαγορεύουν στις εταιρείες διανομής να πωλούν τα προϊόντα τους σε διαδικτυακές πλατφόρμες όπως η Amazon και η eBay.

Οι εταιρείες παραγωγής ειδών πολυτελείας υποστήριξαν ότι έχουν το δικαίωμα να υπερασπιστούν την εικόνα αποκλειστικότητας που προβάλλουν. Το ζήτημα είναι σημαντικό στην Ευρώπη, διότι οι ευρωπαϊκές εταιρείες ελέγχουν το 70% της παγκόσμιας αγοράς ειδών πολυτελείας. Υποστηρίζουν εδώ και χρόνια πως οι διαδικτυακές πλατφόρμες εκμεταλλεύονται το εμπορικό τους σήμα.

Από την άλλη, διαδικτυακές πλατφόρμες όπως η Amazon και η eBay υποστηρίζουν ότι ο περιορισμός των διαδικτυακών πωλήσεων πλήττει τον ανταγωνισμό και τις μικρομεσαίες εταιρείες. Το ΔΕΕ είχε κληθεί να αποφασίσει επί της αγωγής της γερμανικής θυγατρικής της αμερικανικής εταιρείας καλλυντικών Coty κατά της γερμανικής εταιρείας Parfumerie Akzente, η οποία πουλάει προϊόντα της Coty σε διαδικτυακές πλατφόρμες, περιλαμβανομένης της Amazon, παρά την επιθυμία της αμερικανικής εταιρείας. Γερμανικό δικαστήριο είχε παραπέμψει την υπόθεση στο ΔΕΕ, με το ερώτημα κατά πόσον η απαγόρευση διαδικτυακών πωλήσεων σε πλατφόρμα τρίτης εταιρείας περιορίζει τον ανταγωνισμό. Το ΔΕΕ αποφάσισε χθες πως «ένας προμηθευτής ειδών πολυτελείας μπορεί να απαγορεύσει σε εξουσιοδοτημένους διανομείς του να πωλούν αυτά τα αγαθά σε διαδικτυακές πλατφόρμες τρίτων εταιρειών όπως η Amazon». Το ΔΕΕ έκρινε πως μια τέτοια απαγόρευση είναι η αρμόζουσα ώστε η εταιρεία να προφυλάξει την «εικόνα πολυτέλειας των αγαθών της». Η Coty, στο χαρτοφυλάκιο της οποίας περιλαμβάνονται μάρκες όπως Marc Jacobs, Calvin Klein και Chloe, καλωσόρισε την απόφαση. «Επειτα από πολλά χρόνια αβεβαιότητας, η απόφαση αυτή σημαίνει πως οι εταιρείες ειδών πολυτελείας μπορούν να καθορίζουν οι ίδιες πώς θα τοποθετούνται τα προϊόντα τους στις διαδικτυακές πλατφόρμες. Πρόκειται για σαφή απόφαση υπέρ της προστασίας της εικόνας των εταιρειών ειδών πολυτελείας, της εργασίας μας και υπέρ της προστασίας των δικαιωμάτων των καταναλωτών», ανακοίνωσε η Coty. Η Parfumerie Akzente είπε πως τηρεί τους κανόνες περί διαδικτυακών πωλήσεων που θέτουν οι ίδιες οι εταιρείες ειδών πολυτελείας.

Οι εταιρείες παραγωγής ειδών πολυτελείας υποστηρίζουν ότι οι διαδικτυακές πλατφόρμες εκμεταλλεύονται το εμπορικό τους σήμα.

«Οι εξουσιοδοτημένοι έμποροι όπως εμείς έχουν το δικαίωμα να πωλούν προϊόντα εταιρειών σε πλατφόρμες τρίτων, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούμε τις προϋποθέσεις που είναι αναγκαίες και λογικές ώστε να προφυλάσσεται η εικόνα πολυτέλειας», είπε ο Κάι Ρένχεν, διευθύνων σύμβουλος της Parfumerie Akzente. Το 2010, η Επιτροπή Ανταγωνισμού της Ε.Ε. είχε αποφασίσει, έπειτα από πιέσεις της LVMH, της Richemont και άλλων εταιρειών, ότι οι εταιρείες που ελέγχουν λιγότερο από το 30% της αγοράς μπορούν να απαγορεύσουν σε αμιγώς διαδικτυακές πλατφόρμες να πωλούν προϊόντα τους.

Την ασφάλεια του ευρώ επιζητούν οι Ανατολικοευρωπαίοι επιχειρηματίες

Μεγάλη ανησυχία επικρατεί στις τάξεις πολλών επιχειρηματιών στις ανατολικοευρωπαϊκές χώρες, εξαιτίας της ανόδου του λαϊκισμού και του αντιευρωπαϊσμού. Γι' αυτό και ζητούν πιεστικά την υιοθέτηση του ευρώ από τις κυβερνήσεις τους, ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη ενοποίηση με τις χώρες της Ευρωζώνης. Σε πρόσφατη συζήτηση στο πλαίσιο του Συνδέσμου Πολωνών Βιομηχάνων, με θέμα τα υπέρ και τα κατά της συμμετοχής στην Ευρωζώνη, ο πρώην διοικητής της Τράπεζας της Πολωνίας Μαρέκ Μπέλκα εξέπληξε το ακροατήριο δηλώνοντας σθεναρά την προτίμησή του στο ευρώ. Είναι ο ίδιος άνθρωπος που, κατά τη διάρκεια της ελληνικής κρίσης, είχε αντισταθεί στο να υιοθετήσει η Πολωνία το ευρώ, όπως επισημαίνει το Bloomberg. Το ότι σήμερα υποστηρίζει το ακριβώς αντίθετο δείχνει πόσο θορυβημένοι είναι οι επιχειρηματικοί κύκλοι της Ανατολικής Ευρώπης, λόγω της έξαρσης του λαϊκισμού.

Η άνοδος του λαϊκισμού στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης έχει δημιουργήσει έντονο προβληματισμό.

Οι ίδιες αντιδράσεις παρατηρούνται και μεταξύ των επιχειρηματικών κύκλων στην Ουγγαρία και στην Τσεχία. Ο νεοεκλεγείς πρωθυπουργός της Τσεχίας Αντρέι Μπάμπις αναδείχθηκε νικητής έχοντας ως βασικό σύνθημα τις ενστάσεις του στο να χρησιμοποιήσουν Παρίσι και Βερολίνο την Ευρωζώνη ως μοχλό ανάπτυξης της Ε.Ε. «Η συμμετοχή μας στην Ε.Ε. και στις ευρωπαϊκές υποθέσεις εν γένει περιλαμβάνει θέματα που χρήζουν σοβαρής αντιμετώπισης», δήλωσε ο Ραντέκ Σπικάρ, πρόεδρος της Συνομοσπονδίας Τσεχικών Βιομηχανιών, με 11.000 μέλη. «Αν εξαρτάσαι σε μεγάλο βαθμό από κάτι, καλό είναι να μπορείς και να του ασκείς όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επιρροή».

Εντυπωσιακή είναι η στροφή τού πρώην διοικητή της Τράπεζας της Πολωνίας Μαρέκ Μπέλκα υπέρ του ευρώ. Είναι ο ίδιος άνθρωπος που, κατά τη διάρκεια της ελληνικής κρίσης, είχε αντισταθεί σθεναρά στο να υιοθετήσει η χώρα του το κοινό νόμισμα.

Η Τσεχία, η Ουγγαρία και η Πολωνία εξαρτώνται από την Ευρωπαϊκή Ενωση για τις εξαγωγές τους, τις ξένες επενδύσεις και τις επιδοτήσεις. Και όσο τα 19 κράτη-μέλη της Ευρωζώνης κινούνται προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής τους ενοποίησης, τόσο οι εκτός ευρώ χώρες θα αποδυναμώνονται ως προς τη συμμετοχή τους στη λήψη των αποφάσεων. Ο Μαρέκ Μπέλκα επισημαίνει ότι το ευρώ θα σημαίνει χαμηλότερο κόστος χρηματοδότησης για τις εταιρείες, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, αύξηση των μισθών και προώθηση της καινοτομίας. Πάντως, η γενικευμένη απροθυμία των πολιτικών ηγεσιών στην Ανατολική Ευρώπη να αποδεχθούν το κοινό νόμισμα συνδέεται με την κρίση χρέους της Ευρωζώνης. Πέραν τούτου, αν το Brexit μπορεί να δώσει κάποιο μάθημα, είναι ότι τα συμφέροντα των επιχειρηματιών εύκολα παραγκωνίζονται όταν υπάρχουν μείζονα θέματα στην πολιτική συζήτηση για την Ευρωπαϊκή Ενωση, όπως η μετανάστευση.

Ο Μαρσίν Τσιζέρκσι, γενικός οικονομικός διευθυντής της μεγαλύτερης πολωνικής υποδηματοποιίας CCC, επισημαίνει ότι «το ευρώ χρειάζεται για να μετριάσει τους επιχειρηματικούς κινδύνους».

ΣΥΝΔΕΣΗ ΟΠΤΙΚΩΝ ΙΝΩΝ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Με το μεγαλύτερο ιδιωτικό δίκτυο οπτικών ινών, που επεκτείνεται συνεχώς, η **MTN Business βρίσκεται ακόμη πιο κοντά στην επιχείρησή σας, ανεξαρτήτως μεγέθους,** για να σας παρέχει **την πιο γρήγορη, αξιόπιστη** και πλέον **οικονομική σύνδεση στο διαδίκτυο μέσω οπτικών ινών**.

Μάθετε περισσότερα στο **www.mtnbusiness.com.cy** ή καλώντας τη **Γραμμή Υποστήριξης της MTN Business στο 131** ή επισκεφθείτε ένα από τα **MTN Business Centers σε Λευκωσία ή Λεμεσό.**

MTN BUSINESS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017

Σε «ομηρία» χιλιάδες ιδιοκτήτες ακινήτων λόγω απαλλοτριώσεων

Δεν αποζημιώνονται για τις περιουσίες τους, αλλά πληρώνουν φόρους

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε μια ιδιότυπη «ομηρία» βρίσκονται επί σειράν ετών χιλιάδες ιδιοκτήτες ακινήτων ανά την επικράτεια, οι οποίοι είχαν την ατυχία να δουν τις περιουσίες τους να κηρύσσονται απαλλοτριωτέες από τους δήμους, ή ακόμα και από άλλες δημόσιες υπηρεσίες, όπως για παράδειγμα το υπ. Πολιτισμού, που μπορεί να δεσμεύσει ακίνητα για την προστασία των αρχαιοτήτων. Το πρόβλημα δεν αφορά μόνο το ότι δεσμεύονται εκατοντάδες χιλιάδες στρέμματα σε όλη τη χώρα, που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως εφαλτήριο οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας, αλλά στο ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση ή όποιος άλλος φορέας δεσμεύει ένα ακίνητο ιδιώτη, συνήθως είτε δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να αποζημιώσει τους ιδιοκτήτες είτε δεν έχει καμία πρόθεση να το αξιοποιήσει για τους σκοπούς που το δέσμευσε.

Το αποτέλεσμα είναι χιλιάδες ιδιοκτήτες να βρίσκονται σε ατέρμονες δικαστικές διαμάχες για να διεκδικήσουν τις αποζημιώσεις που τους οφείλονται και οι οποίες διαρκούν ακόμα κι επί δεκαετίες, ενώ και η πλειονότητα των δήμων σπανίως προχωρά σε άρσεις απαλλοτρίωσης ως οφείλουν διά νόμου. Σημειωτέον, ότι βάσει του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, εφόσον παρέλθουν 18 μήνες από την ημερομηνία προσδιορισμού της τιμής απαλλοτρίωσης ενός ακινήτου και δεν αποζημιωθεί ο ιδιοκτήτης, η απαλλοτρίωση αυτή αίρεται και η κατοχή επιστρέφει στα χέρια του νόμιμου ιδιοκτήτη του.

Από 18μηνο σε 18μηνο

Στην πράξη συμβαίνει κάτι εντελώς διαφορετικό. Όπως αναφέρουν παράγοντες της αγοράς ακινήτων, κατά κανόνα αυτό που παρατηρείται είναι ότι μόλις παρέλθει το 18μηνο, ο δήμος προχωρά σε εκ νέου κήρυξη της απαλλοτρίωσης, ξαναδεσμεύοντας το ακίνητο. Με τον τρόπο αυτό παρακάμπτεται ουσιαστικά και η νομοθεσία. Το ακόμα πιο εξωφρενικό είναι ότι τα οικόπεδα που έχουν κηρυχθεί απαλλοτριωτέα δεν απαλλάσσονται πλήρως από τις φορολογικές υποχρεώσεις, που απορρέουν από την κατοχή τους, καθώς σε πολλές περιπτώσεις συνεχίζουν να επιβαρύνονται με το Τέλος Ακινήτης Περιουσίας που εισπράττεται από τους δήμους, ενώ μέχρι και το 2012 τα πολεοδομικά δεσμευμένα κτίσματα (όχι όμως και τα οικόπεδα) επιβαρύνονταν και με ΕΝΦΙΑ! Σύμφωνα με τον κ. Δημήτρη Ανδριόπουλο, επικεφαλής της εταιρείας ανάπτυξης ακινήτων Dimand Real Estate, «έπειτα από 20 χρόνια εμπειρίας στον χώρο, εκτιμώ ότι το 90% των περιπτώσεων ακινήτων που τελεί υπό καθεστώς απαλλοτρίωσης που ποτέ δεν υλοποιείται, οφείλεται σε άσκηση μικροπολιτικής από την πλευρά της εκάστοτε δημοτικής αρχής εν όψει επικείμενων εκλογών και δήθεν φιλοπεριβαλλοντικών ανησυχιών. Παράλληλα, σε ένα μέρος αυτού του ποσοστού θα πρέπει να εντάξουμε και τις περιπτώσεις εκβιασμών προς ιδιώτες επενδυτές ακινήτων, προκειμένου να προκύψει οικονομικό όφελος». Μόλις το 10% των απαλλοτριώσεων γίνεται με σχεδιασμό και δεσμευμένους πόρους των δήμων για τον σκοπό αυτό, συμπληρώνει ο κ. Ανδριόπουλος.

Διώχνουν επενδύσεις

Στελέχη του κλάδου τονίζουν ότι πολλές φορές, ακόμα και η απειλή της απαλλοτρίωσης από την τεχνική υπηρεσία του δήμου, αρκούσε για την υποχώρηση του ιδιώτη κατασκευαστή/επενδυτή, προκειμένου να μπορέσει να αναπτύξει το οικόπεδό του. Εν ολίγοις, οι απαλλοτριώσεις, ένα βασικό εργαλείο που προβλέπει το Σύνταγμα της χώρας (άρθρο 17) για τη δέσμευση ακινήτων για λόγους δημόσιας ωφέλειας, με την προϋπόθεση να αποζημιωθεί πλήρως ο ιδιοκτήτης, έχει απαξιωθεί κι έχει μετατραπεί σε ένα μέσο εκβιασμού ιδιοκτητών από διεφθαρμένους δημόσιους λειτουργούς, προκειμένου να καρπώνονται οικονομικά και πολιτικά οφέλη.

Οπως αναφέρει ο κ. Παναγιώτης Μερεκούλιας, επικεφαλής του τομέα Μελετών και Εκτιμήσεων της Δανός/BNP Paribas Real Estate, «σύμφωνα με νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας οι ρυμοτομικές απαλλοτριώσεις δεν επιτρέπεται να διατηρούνται για μεγάλο χρονικό διάστημα. Εντούτοις, στην πραγματικότητα οι περισσότεροι δήμοι έχουν δεσμεύσει ιδιόκτητα ακίνητα για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα – αρκετές περιπτώσεις ξεπερνούν ακόμη και τα 80 χρόνια– χωρίς να έχουν αποζημιώσει τους ιδιοκτήτες και μάλιστα πολλές φορές χωρίς καν να έχουν αξιοποιήσει τα εν λόγω ακίνητα με τη δικαιολογία ότι δεν έχουν τους οικονομικούς πόρους για να προχωρήσουν στην αποζημίωση».

Ο ίδιος προσθέτει ότι «συνιστά σοβαρή παράβαση της νομιμότητας και το ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν εφαρμόζει δικαστικές αποφάσεις για άρση της απαλλοτρίωσης, λόγω υπέρβασης των χρονικών ορίων που θέτει για την απαλλοτρίωση η νομοθεσία.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ξαφνικός θάνατος επενδυτικών σχεδίων που έχουν εγκριθεί

Οσο πιο μεγάλο και δυνητικά προσοδοφόρο μέσω μιας μελλοντικής επένδυσης ανάπτυξης είναι ένα ακίνητο, τόσο πιο πιθανή είναι η αντιμετώπιση ενός εχθρικού περιβάλλοντος από την πλευρά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή άλλων φορέων του Δημοσίου.

Ακόμα και όμιλοι που δεν έχουν άμεση σχέση με την ανάπτυξη ακινήτων έχουν βρεθεί στο στόχαστρο.

Πριν από 28 χρόνια, στις αρχές της δεκαετίας του '90, έκταση 17 στρεμμάτων της καπνοβιομηχανίας Παπαστράτος Α.Ε. στην περιοχή του Αγ. Διονυσίου Πειραιά χαρακτηρίστηκε κατά 50% ως κοινόχρηστο πράσινο και το υπόλοιπο 50% ως χώρος αθλητισμού. Η χρήση του ακινήτου δεσμεύτηκε πολεοδομικά, χωρίς όμως ποτέ να ολοκληρωθεί η απαλλοτρίωση. Το ζήτημα εξακολουθεί να εκκρεμεί στις δικαστικές αίθουσες. Επίσης, στον Δήμο Πειραιά, αλλά πολύ πιο πρόσφατα, το 2009, δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα να κηρύξει τα τρία όμορα οικόπεδα της πρώην βιομηχανίας ΧΡΩΠΕΙ, ιδιοκτησίας του ομίλου ανάπτυξης ακινήτων Χαραγκιώνη, συνολικής επιφάνειας 45 στρεμμάτων, σε κοινόχρηστους χώρους πρασίνου, αλλάζοντας το ρυμοτομικό σχέδιο της περιοχής.

«Επρόκειτο για πλήρη αιφνιδιασμό μας, καθώς είχαμε εξασφαλίσει προέγκριση από τον ίδιο τον Δήμο Πειραιά για τη χωροθέτηση μαιευτηρίου. Εκτοτε και χωρίς να έχει ποτέ υλοποιηθεί η απαλλοτρίωση, το ακίνητο παραμένει δεσμευμένο και βρισκόμαστε σε δικαστική διαμάχη για την αποζημίωσή μας», σημειώνει στην «Κ», ο κ. Θεόφιλος Χαραγκιώνης, επικεφαλής του ομίλου.

Πάντως, πρόθεση της εταιρείας παραμένει η ανάπτυξη εμπορικού κέντρου και ενός μεγάλου ανοιχτού πάρκου, που θα καταλαμβάνει περίπου 50% της έκτασης. Σχεδόν τρεις δεκαετίες έχουν παρέλθει από την απαλλοτρίωση του Κτήματος Αλυκών Αναβύσσου, 1.600 στρεμμάτων, στις αρχές της δεκαετίας του 1970. Το 1994, οι πρώτοι ιδιοκτήτες προσφεύγουν στο ΣτΕ για την άρση της απαλλοτρίωσης, καθώς παρά την παρέλευση 20ετίας δεν εκπληρώθηκε ο όρος αυτής, που ήταν η ανάπτυξη τουριστικών υποδομών από τον ΕΟΤ. Το ΣτΕ τους δικαίωσε σχεδόν 10 χρόνια μετά και πλέον ένα σημαντικό τμήμα του ακινήτου έχει επιστρέψει στα χέρια των αρχικών ιδιοκτητών του!

Ασφαλώς, ζητήματα προκύπτουν και σε μικρότερα ακίνητα. Η REDS, εισηγμένη εταιρεία ανάπτυξης ακινήτων, εξασφάλισε οικοδομική άδεια το 2008 για την ανέγερση κτιρίου γραφείων στην περιοχή της Ακαδημίας Πλάτωνος (Φάωνος και Διονύσου), σε ιδιόκτητο οικόπεδο επιφάνειας οκτώ στρεμμάτων.

Μάλιστα, η εταιρεία ξεκίνησε τις αρχικές εργασίες εκσκαφών και τη θεμελίωση του ακινήτου, υπό την επίβλεψη μάλιστα αρμόδιας ομάδας αρχαιολόγων, χωρίς να εντοπιστεί κάποιο αρχαιολογικό εύρημα.

Λίγο αργότερα, και συγκεκριμένα το 2011, το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (ΚΑΣ), το οποίο νωρίτερα είχε γνωμοδοτήσει θετικά, με έτερη απόφασή του, η οποία υιοθετήθηκε και από το υπ. Πολιτισμού, κατέστησε ανενεργή την οικοδομική άδεια της REDS. Η αιτιολογία ήταν ότι το οικόπεδο θα έπρεπε να απαλλοτριωθεί ή να εξαγοραστεί για αρχαιολογικούς σκοπούς.

Η απαλλοτρίωση ουδέποτε προχώρησε και η REDS διεκδικεί μέχρι και σήμερα αποζημίωση της τάξεως των 25 εκατ. ευρώ.

Κλήθηκαν να καταβάλουν και φόρο κληρονομίας

Προβληματική δεν είναι μόνον η πρακτική των απαλλοτριώσεων ακινήτων για κοινωφελείς χρήσεις, αλλά και για την ένταξη περιοχών στο σχέδιο πόλης. Οπως αναφέρει ο κ. Μερεκούλιας, προκειμένου να υλοποιήσει το εγκεκριμένο σχέδιο πόλης, ο Δήμος Πατρέων θα πρέπει να προχωρήσει σε απαλλοτριώσεις περίπου 2.200 στρεμμάτων, ενώ από διαταγές πληρωμών και αποφάσεις άρσεων απαλλοτριώσεων που έχουν εκδοθεί έχει βεβαιωθεί στον δήμο ποσό που συνολικά ανέρχεται στο ύψος περίπου των 28 εκατ. ευρώ. Εν ολίγοις, ο δήμος θα πρέπει άμεσα ή να καταβάλει τις εν λόγω αποζημιώσεις ή να αποδεσμεύσει τα ακίνητα, προκειμένου αυτά να αξιοποιηθούν από τους ιδιοκτήτες τους. Ανάλογη εικόνα καταγράφεται και στον Δήμο Λάρισας, όπου εντοπίζονται, σύμφωνα με τον κ. Μερεκούλια, 524 στρέμματα δεσμευμένων χώρων. Η δε εκτιμώμενη αξία για την απαλλοτρίωσή τους ξεπερνά το ποσό των 150 εκατ. ευρώ. Ενδεικτικό του «παραλογισμού» του ελληνικού κράτους στο θέμα των απαλλοτριώσεων είναι και η απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ, που έκρινε πριν από λίγα χρόνια αντισυνταγματικές τις διατάξεις του Ν. 3842/10 που επέβαλαν την άμεση καταβολή φόρου κληρονομίας σε υπό απαλλοτρίωση ακίνητα, μολονότι αυτά παρέμεναν επί χρόνια δεσμευμένα, χωρίς να μπορούν να αξιοποιηθούν. Το θετικό για τους ιδιοκτήτες είναι ότι έχουν με το μέρος τους τη Δικαιοσύνη, η οποία ως επί το πλείστον δικαιώνει τις αγωγές πολιτών εναντίον δήμων. Σύμφωνα με τον κ. Μερεκούλια, «οι ιδιοκτήτες τα ακίνητα των οποίων έχουν δεσμευθεί και είχαν χαρακτηριστεί δρόμος, παιδική χαρά, πάρκο, αθλητικές εγκαταστάσεις, νοσοκομείο, σχολείο κ.ά. μπορούν πλέον να πάρουν πίσω τις ιδιοκτησίες τους ή να αποζημιωθούν με απευθείας αίτηση προς τον δήμο, χωρίς να χρειάζεται προσφυγή στη Δικαιοσύνη.

ΑΝΑΛΥΣΗ *Του* **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Πώς επηρεάζουν οι μετατροπές τις αξίες των ακινήτων μας;

Οι προσθήκες και οι μετατροπές σε υφιστάμενα κτήρια είναι ένα μεγάλο κεφάλαιο στη χώρα μας. Η πλειοψηφία των ιδιοκτητών σε κάποια φάση της ζωής τους θα προβούν σε επεκτάσεις ή/και μετατροπές οποιασδήποτε μορφής στο υφιστάμενο κτήριο με την ιδέα πως αυτές οι επεκτάσεις εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες τους. Περιορίζομαι στους ιδιοκτήτες επειδή σπάνια θα επιτραπεί σε κάποιον ενοικιαστή να προβεί ο ίδιος σε ουσιαστικές μετατροπές/προσθήκες, εκτός στις περιπτώσεις καταστημάτων, όπου εκεί ο ενοικιαστής συνήθως καθορίζει τι μετατροπές θα γίνουν που να βολεύουν το φάσμα της επιχείρησης του. Εννοείται πως και πάλι σε αυτή την περίπτωση χρειάζεται και η συναίνεση του ιδιοκτήτη. Η πρώτη κατηγοριοποίηση των προσθηκομετατροπών είναι αυτή που τις διαχωρίζει σε νόμιμες και παράνομες. Η εξασφάλιση των σχετικών αδειών από τα αρμόδια κρατικά τμήματα είναι εκ των ων ουκ άνευ. Μπορεί να μην είναι αναγκαία για εξωτερικές/εσωτερικές ανακαινίσεις καθαρά αισθητικής μορφής, αλλά για επεκτάσεις, παρεμβάσεις, μετατροπές και δη τέτοιες παρεμβάσεις που να επηρεάζουν τον υφιστάμενο φέροντα οργανισμό (σκελετό), η εξασφάλιση άδειας είναι αναγκαία.

Αν δηλαδή θέλετε να ανακαινίσετε το σπίτι σας φρεσκάροντάς το με νέα σύγχρονα υλικά τελειώματος, όπως νέες δαπεδοστρώσεις, νέα ξύλινα ντουλάπια, νέα κουζίνα, νέα πορτοπαράθυρα, νέους συνδυασμούς χρωμάτων σε επιφάνειες τοίχων κ.λπ., δεν απαιτείται η εξασφάλιση άδειας. Αν θέλετε να ρίξετε κάποιους διαχωριστικούς τοίχους για να αλλάξετε την εσωτερική διαρρύθμιση του χώρου σας επίσης δεν απαιτείται άδεια – φτάνει φυσικά οι τοίχοι να είναι απλώς διαχωριστικοί και να μην κουβαλάνε στατικό φορτίο.

Αν όμως θέλετε να προσθέσετε έναν επιπλέον όροφο σε υφιστάμενη οικοδομή, αν θέλετε να δημιουργήσετε μια πέργολα, ένα κιόσκι, μια πισίνα, μια επέκταση της βεράντας, ένα κλείσιμο της βεράντας για να μεγαλώσετε κάποιο ή κάποια δωμάτια, αν θέλετε να ακυρώσετε μια κολώνα κ.λπ., τότε απαιτείται άδεια. Ιδιαίτερα το τελευταίο ΜΗΝ το σκεφτείτε καν αν δεν αναθέσετε σε πολιτικό μηχανικό να σας πει τη γνώμη του και το τι απαιτείται να γίνει (αν γίνεται) και πώς θα πρέπει να εκτελεστεί (αν εκτελείται). Θα πρέπει να κάνει ολόκληρη νέα μελέτη επειδή αλλάζει η στατική συμπεριφορά του κτηρίου, η οποία θα καταδείξει και πού πρέπει να γίνουν ενισχύσεις. Η μελέτη αυτή θα πρέπει να ελεγχθεί από τις αρμόδιες αρχές για έκδοση σχετικής άδειας. Το ίδιο ισχύει αν αποφασίσετε να κάνετε μια επέκταση στην οροφή για να δημιουργήσετε ένα απλό greenhouse. Δεν αρκεί να σας πει κάποιος «μάστρος» ότι τέτοια έκανε χιλιάδες και άρα μπορείτε να τον εμπιστευτείτε τυφλά. Τύφλα να έχει. Άμα συμβεί το κακό τρέχα γύρευε.

Η δεύτερη κατηγοριοποίηση αφορά τον διαχωρισμό των προσθηκομετατροπών που δεν είναι αδειούχες αλλά θα μπορούσαν να νομιμοποιηθούν και αυτών που δεν είναι αδειούχες και δεν μπορούν να νομιμοποιηθούν. Σε κάποιες περιπτώσεις τίθεται θέμα υπέρβασης του μέγιστου επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης. Σε άλλες περιπτώσεις τίθεται θέμα επέμβασης σε ζώνες που δεν επιτρέπουν τη πλήρη δόμηση, όπως για παράδειγμα εντός της περιμετρικής ζώνης των 3 μ. μέσα από τα σύνορα του τεμαχίου γης, ή όπως στην περίπτωση της ζώνης προστασίας της παραλίας κ.λπ.

Αλήθεια τι γίνεται στην περίπτωση που αυθαίρετα και καταχρηστικά κλείνουμε ένα καλυμμένο ή ακάλυπτο μπαλκόνι του διαμερίσματός μας σε μια πολυκατοικία για να επεκτείνουμε το καθιστικό μας; Η απάντηση είναι πως είναι πλήρως παράνομο. Γιατί είναι παράνομο; Επειδή αυξάνουμε τον συντελεστή δόμησης του διαμερίσματος μας αυθαίρετα – δηλαδή κλέβουμε συντελεστή. Επιπλέον, κάτι τέτοιο ούτε προνοείται στις άδειες του έργου, ούτε εξετάστηκε στο πλαίσιο τροποποίησης της αρχικής άδειας. Καταχρηστικά επεμβαίνουμε στην αλλαγή της αισθητικής του κτηρίου επηρεάζοντας το σύνολο των ιδιοκτησιών στο εν λόγω κτήριο. Εκμεταλλευόμαστε την αδυναμία πρακτικής εφαρμογής του νόμου ή/ και της απραξίας των αρχών, που κανονικά έπρεπε να μας το κατεδαφίσουν, να μας επιβάλουν πρόστιμο ή/ και να μας διώξουν ποινικά. Φυσικά γι' αυτό και δεν είμαστε Σουηδία ή Αγγλία ή you name it, αλλά μη μου πείτε Ελλάδα. Πώς επηρεάζεται η αξία του ακινήτου μας στην κάθε περίπτωση; Αν οι προσθήκες ή μετατροπές είναι νόμιμες, τότε κανένα πρόβλημα. Λαμβάνονται κανονικά υπόψη και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του ακινήτου μας και άρα μία εκτίμηση της αξίας του ακινήτου τις περιλαμβάνει κανονικά. Στην περίπτωση που είναι παράνομες, τότε πρέπει να γίνει μια αξιολόγηση κατά πόσο μπορούν να καταστούν νόμιμες ή όχι. Αν μπορούν να καταστούν νόμιμες επειδή πληρούν τις βασικές προϋποθέσεις αδειοδότησης, απλώς εμείς δεν θέλαμε να εμπλακούμε στη σωστή διαδικασία (ναι, έχουμε και αυτή την πολυτέλεια εδώ στη χώρα μας…), τότε μπορούν να περιληφθούν στην αξιολόγηση της αξίας του ακινήτου. Πρέπει όμως να μπει μια σημείωση ότι υπάρχει αυτή η τροποποίηση/ παρέκκλιση από τα αδειοδοτημένα σχέδια για να είναι σε γνώση του οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον να ξέρει. Αν από την άλλη η αξιολόγηση καταλήξει πως οι προσθήκες και μετατροπές δεν δύναται να εξασφαλίσουν καλυπτική/ τροποποιητική άδεια, τότε δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη και θα πρέπει να αφαιρεθεί από το ποσό της αξίας του ακινήτου και το συνολικό κόστος επαναφοράς της πρότερης/ αδειοδοτημένης κατάστασης. Με αυτά κατά νου, ελπίζω ο καθένας από εμάς να αρχίσει να λειτουργεί στο πλαίσιο της νομιμότητας και να μην πετάει λεφτά άδικα, προβαίνοντας σε αυθαίρετες προσθήκες και μετατροπές νομιζόμενος κιόλας πως προσθέτει αξία.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, CEO APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ενας κόσμος σε μερικά κλικ

Η Σοφία Γεωργίου πραγματοποιεί την πρώτη της έκθεση φωτογραφίας στο καφε-βιβλιοπωλείο «Το Έρμα» στη Λευκωσία με τίτλο «Στα πέρατα της γης», από τα ταξίδια ανά τον κόσμο. **Σελ. 3**

ΠΡΟΣΩΠΟ

Ο τζαζίστας Ντέιβιντ Λιντς στην «Κ»

Σελ. 4

ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ

Α΄ Διεθνές Συνέδριο Χαρακτικής Τέχνης

Οι «Κύπριοι Χαρακτες» και η Ένωση Ελλήνων Χαρακτών διοργάνωσαν με επιτυχία το Α΄ διεθνές εικαστικό συνέδριο χαρακτικής τέχνης, υπό τον γενικό τίτλο «Από την Παράδοση στην Εξέλιξη». **Σελ. 5**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Οι Arcadina Child θέλουν να φτιάξουν μια ετερόφωτη μπάντα

Σελ. 8

Blue Air smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Blue Air smart flying

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017

Ξαναβρίσκουν το χρώμα τους

Ο προκλητικός φωτογράφος της Benetton, Ολιβιέρο Τοσκάνι, μιλάει στην «Κ» για τη νέα εποχή του στην εταιρεία

Της **ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

Ο Ολιβιέρο Τοσκάνι φωτογραφίζει μια τάξη με 28 παιδιά δημοτικού σχολείου στο Μιλάνο. Οι μικροί μαθητές αντιπροσωπεύουν 13 διαφορετικές εθνικότητες.

Κάθεται απέναντί μας με το τζιν μπουφάν του («το έχω 30 χρόνια»), τα χαρακτηριστικά γυαλιά μυωπίας, ένα γκρι κασκόλ τυλιγμένο στον λαιμό, που δεν θα ήταν τρελό να υποθέσει κάποιος ότι είναι μάρκας Benetton, τα ανακατεμένα γκρίζα μαλλιά του και τα 75 του χρόνια που στα ιταλικά σημαίνει απλώς «ακόμα περισσότερο στυλ». Προσπαθούμε κι εμείς να κρατήσουμε ένα κάποιο ύφος, αλλά είναι λίγο δύσκολο όταν έχεις μπροστά σου τον δημιουργό των πόστερ του εφηβικού σου δωματίου.

Η εικόνα δύο χεριών, ενός μαύρου κι ενός λευκού άνδρα, δεμένων με την ίδια χειροπέδα, αυτή μιας μαύρης μαμάς που θηλάζει ένα λευκό μωρό ή του καθολικού ιερέα και της μοναχής που φιλιούνται, είχαν χτυπήσει όλες τις χορδές της γενιάς μας, εκεί στις αρχές της δεκαετίας του '90. Το ότι εξόργιζαν μια συντηρητική μερίδα της κοινωνίας απλώς ενίσχυε την αίγλη των διαφημίσεων. Αλλωστε, τότε, όσοι φώναζαν, δεν φώναζαν στο αυτί μας όπως σήμερα, την εποχή των social media.

> *Αυτά για τα οποία μιλούσαμε πριν από 20 χρόνια είναι η σημερινή πραγματικότητα. Είδατε; Δεν ήταν τελικά τόσο "προκλητικό" να μιλάς για μετανάστευση.*

Ηταν ένα εκπληκτικό σερί αυτό του φωτογράφου Ολιβιέρο Τοσκάνι στον όμιλο Benetton από το 1982 έως το 2000, οπότε και αποχώρησε. Οι φήμες ήθελαν η εταιρεία να μην άντεξε την κατακραυγή μετά την καμπάνια Sentenced to Death, που απεικόνιζε θανατοποινίτες. «Λάθος» θα μας πει ο φωτογράφος. «Η Benetton υποστήριζε εκείνη την εκστρατεία. Είχα πει τρία χρόνια νωρίτερα στον Λουτσιάνο (σ.σ. Μπενετόν, ιδρυτή της εταιρείας) ότι όταν φτιαχτεί η Fabrica, εγώ θα φύγω. Ηθελα να έχω κι άλλες εμπειρίες». Η Fabrica είναι ο χώρος όπου βρισκόμαστε. Μια βίλα τού 17ου αιώνα στο Τρεβίζο, που πριν από 15 χρόνια, μετατράπηκε σε ένα πρότυπο κέντρο έρευνας για την επικοινωνία και το ντιζάιν, προσφέροντας ετήσιες υποτροφίες σε νέους δημιουργούς από όλο τον κόσμο. Δεν θα μπορούσε να βρεθεί καταλληλότερος χώρος για την επίσημη ανακοίνωση της επιστροφής του Ολιβιέρο Τοσκάνι στην Benetton.

«Δεν επέστρεψα, δεν γύρισα "πίσω"», θα πει, σε μία από τις πολλές φορές που «διόρθωσε» τους δημοσιογράφους που είχε απέναντί του. «Προχωράω μπροστά. Εφυγα, πήρα τις εμπειρίες που ήθελα, το ίδιο και ο Λουτσιάνο, ήρθε η κρίση και οι δρόμοι μας διασταυρώθηκαν πάλι».

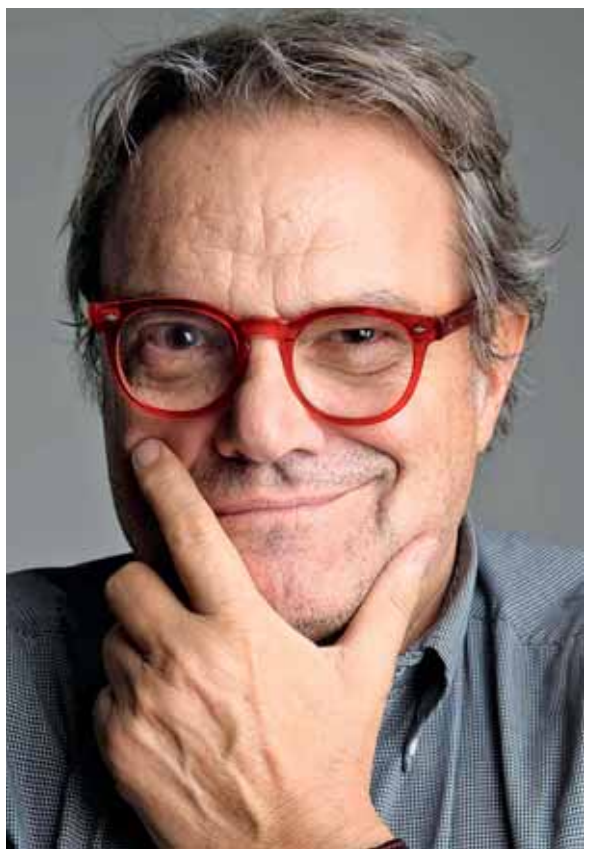

Ολιβιέρο Τοσκάνι. Στην Benetton και πάλι.

Στόχος και των δύο η «ανάσταση» της Benetton, που ναι μεν παραμένει ένα από τα δυνατότερα brand names παγκοσμίως, αλλά όπως παραδέχθηκε πρόσφατα και ο ιδρυτής της, έχει κάπως «χάσει το χρώμα της». «Πολλές εταιρείες που είναι σήμερα στην αγορά αντέγραψαν την Benetton» μας εξήγησε ο Τοσκάνι. «Αυτό που συνέβη είναι ότι κάποια στιγμή η Benetton άρχισε να αντιγράφει τις εταιρείες που την αντέγραφαν. Αυτό γίνεται χωρίς να το καταλάβεις. Ολοι αντιγράφουν και μάλιστα αντιγράφουν αυτό που είναι "αρκετά καλό" να είναι στην αγορά, όχι το "εξαιρετικό". Και τελικά βρίσκεσαι να παίρνεις την κάτω βόλτα. Για να ξανανέβεις πρέπει να πάρεις ρίσκα».

Την προηγούμενη εβδομάδα «έτρεξε» στις μεγαλύτερες εφημερίδες του κόσμου η πρώτη έντυπη διαφήμιση της εταιρείας στη νέα της εποχή. Είναι «κλασικός» Τοσκάνι. Απεικονίζει μια πραγματική τάξη με 28 παιδιά ενός δημοτικού σχολείου στο Μιλάνο. Οι μικροί μαθητές αντιπροσωπεύουν 13 διαφορετικές εθνικότητες, από την Μπουρκίνα Φάσο μέχρι τις Φιλιππίνες, από την Ιταλία μέχρι τη Σενεγάλη. Αν ο Τοσκάνι έβαζε λεζάντα θα ήταν «ορίστε, δείτε το μέλλον». «Αυτά τα παιδιά θα διαμορφώσουν την αυριανή κοινωνία. Αυτή η εικόνα θα ήταν αδιανόητη πριν από 20 χρόνια». Η λιγότερο politically correct λεζάντα είναι «ορίστε, είχαμε δίκιο». «Αυτά για τα οποία μιλούσαμε πριν από 20 χρόνια είναι η σημερινή πραγματικότητα. Είδατε; Δεν ήταν τελικά τόσο "προκλητικό" να μιλάς για μετανάστευση και για ενσωμάτωση».

Το «προκλητικός», το «αμφιλεγόμενος» συνοδεύει το όνομά του μέχρι σήμερα, κατάλοιπο εκείνων των χρόνων. Είναι φανερό ότι έχει βαρεθεί να το ακούει. Οπως λέει, αν δεν ήταν «προκλητικός» δεν θα ήμασταν σήμερα εδώ να καλύπτουμε την επιστροφή του. «Γιατί είναι κακή λέξη το προκλητικός; Ποιο το νόημα της τέχνης αν όχι να προκαλεί;».

Επαναλαμβάνει ότι και τώρα και πάντα κατέγραφε με την κάμερά του την πραγματικότητα. «Ανήκαμε στην εποχή μας, κάναμε δημοσιογραφία. Αλλά αυτό δεν ήταν επιτρεπτό στον χώρο της διαφήμισης, ιδιαίτερα στον χώρο της υποκριτικής διαφήμισης μόδας, που όλοι είναι όμορφοι και τέλειοι και ανδίες». Μια σύγχρονη εταιρεία πρέπει να καταλαβαίνει τι συμβαίνει στη ζωή, στην κοινωνία, υποστηρίζει. «Στην Benetton δεν εκμεταλλευτήκαμε όπως κάνουν άλλοι τη φήμη και το ταλέντο άλλων. Δεν πήραμε τον Τζορτζ Κλούνεϊ να τον ντύσουμε, ούτε κάποιο τοπ μόντελ. Πάντα ανθρώπους από τον δρόμο και άρα και τα προβλήματα του δρόμου».

«Γιατί είναι κακή λέξη το προκλητικός; Ποιο το νόημα της τέχνης, αν όχι να προκαλεί;».

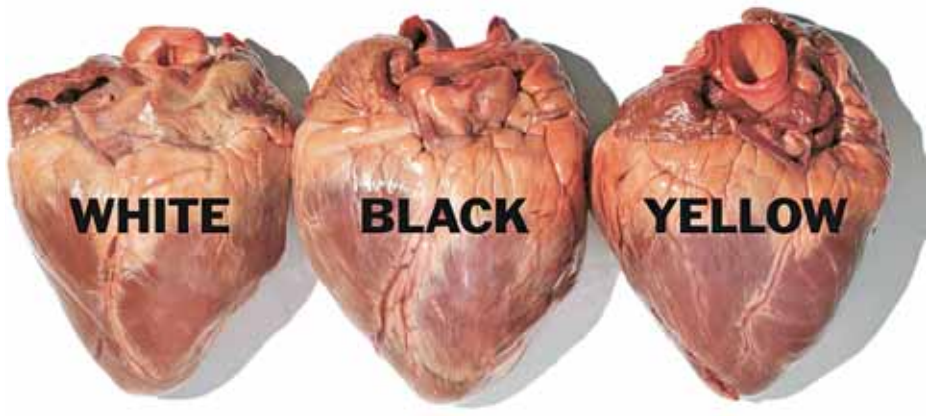

«Η ομορφιά από μόνη της είναι πολύ βαρετή. Ο τρόπος δηλαδή που η μόδα δείχνει την ομορφιά».

Κρίνει αυστηρά τις καμπάνιες των εταιρειών μόδας. «Βρείτε μου μια καλή καμπάνια. Πόσες σελίδες, πόσα λεφτά ξοδεύονται για να μην πεις τίποτα; Η ομορφιά από μόνη της είναι πολύ βαρετή. Ο τρόπος δηλαδή που η μόδα δείχνει την ομορφιά. Παίρνουν ένα μοντέλο και όλοι θέλουν το ίδιο μοντέλο που γίνεται όλο και πιο ακριβό. Είναι τρελό, αν μη τι άλλο, θα έπρεπε να συμβαίνει το αντίθετο, να πληρώνουμε λιγότερο κάτι που χρησιμοποιούμε πολύ». Οπως λέει, στην παγίδα έπεσε και η Benetton κάποια στιγμή, θύμα ενός στρεβλού συστήματος μάρκετινγκ. «Αλλά ευτυχώς ο Λουτσιάνο κατάλαβε ότι είναι η ώρα να ξεκινήσουμε ξανά. Από την αρχή».

«Μέσα σε αυτές τις φωτογραφίες υπάρχει ο καθένας μας»

Η φωτογραφία του Ολιβιέρο Τοσκάνι από τη σχολική τάξη με το μπουκέτο των παιδιών με καταγωγή από κάθε γωνιά του κόσμου είναι μεν διαφήμιση, αλλά θα μπορούσε να δημοσιευθεί ως «ρεπορταζιακή» σε οποιαδήποτε εφημερίδα ή περιοδικό. «Ολο και περισσότεροι θέλουν να κάνουν κοινωνικές καμπάνιες. Θέλουν να εκμεταλλευτούν ένα πρόβλημα για να πουλήσουν. Εμείς πάμε κατευθείαν στο πρόβλημα. Λέμε στον κόσμο τι συμβαίνει. Οτι το ίτζ είναι εδώ, οι διακρίσεις είναι εδώ, ο ρατσισμός είναι εδώ. Η μεγαλύτερη φιλανθρωπία είναι να κάνεις τη δουλειά σου με τον τιμιότερο και πιο ηθικό τρόπο». Το θέμα της ενσωμάτωσης παραμένει ψηλά στην ατζέντα και μετά την επανάκαμψή του στην Benetton. Οταν την άφησε, το 2000, ουδείς προέβλεπε την προσφυγική κρίση. «Μέσα σε αυτές τις φωτογραφίες υπάρχει ο καθένας από εμάς. Είμαστε όλοι εδώ, εγώ, ο Λουτσιάνο, ο Κάρλο, εσύ. Το σχολείο είναι στο Μιλάνο, αλλά θα μπορούσε να είναι στο Τρεβίζο, κάπου στη Γαλλία ή στη Γερμανία. Αυτά τα παιδιά θα είναι η κοινωνία του μέλλοντος, οπότε καλύτερα να τα δείτε από τώρα». Δεν δείχνει να φοβάται για το μέλλον της Ευρώπης και την επανεμφάνιση ακραίων θέσεων και ιδεών. «Γεννήθηκα το 1942, όταν αυτή η χώρα ήταν φασιστική, σύμμαχος της ναζιστικής Γερμανίας, ενώ έπεφταν βόμβες από Βρετανούς, Γάλλους και Αμερικανούς. Είμαι τυχερός που καμία δεν έπεσε στο κεφάλι μου. Οπότε, όχι, δεν φοβάμαι. Τίποτα δεν μπορεί να σταματήσει τον κόσμο να προχωράει μπροστά».

> *Προχωράω μπροστά. Εφυγα, πήρα τις εμπειρίες που ήθελα, το ίδιο και ο Λουτσιάνο Μπενετόν, ήρθε η κρίση και οι δρόμοι μας διασταυρώθηκαν πάλι.*

«Το σχολείο είναι στο Μιλάνο, αλλά θα μπορούσε να είναι στο Τρεβίζο, κάπου στη Γαλλία ή στη Γερμανία».

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

10.12.17-16.12.17

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΒΙΒΛΙΟ

Το Βιβλιοτρόπιο με την υποστήριξη των εκδόσεων Εστία διοργανώνει την εκδήλωση «Μίλαν Κούντερα, η αβάσταχτη σοβαρότητα του Αστείου». Εισηγητές θα είναι η Τίνα Μανδηλαρά, δημοσιογράφος, κριτικός λογοτεχνίας και ο Σωτήρης Μετεβελής, ιστορικός, υπεύθυνος δημοσίων σχέσεων των εκδόσεων Εστία. Κέντρο Λόγου και Τεχνών «Τεχνοδρόμιο», Μουσείο «Το Πλουμιστό Ψωμί», Λεμεσός. Τετάρτη 13 Δεκεμβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 9966759, www.facebook.com/bibliotropioorg**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο Λευτέρης Μουμτζής σε Λευκωσία και Πάφο

Ο κύπριος μουσικός Λευτέρης Μουμτζής (The Low Spark, Σωτήρες,Trio Tekke) εδώ και δύο χρόνια έχει ταξιδέψει σε Γερμανία, Γαλλία, Ελλάδα και Αγγλία περιοδεύοντας τον δίσκο του «Now Happiness». Πριν από την επιστροφή του στις ευρωπαϊκές μουσικές σκηνές, και συγκεκριμένα σε Γερμανία και Αγγλία, επιστρέφει για μία μίνι περιοδεία στην Κύπρο. Σε δύο αγαπημένους χώρους, στο Πρόζακ της Λευκωσίας και στο Τεχνόπολις 20 της Πάφου, θα ακουστούν κομμάτια κυρίως από το δίσκο Now Happiness, κάποια ακυκλοφόρητα τραγούδια, αλλά και τραγούδια από τη δισκογραφία του ως J.Kriste, Master of Disguise, όπως επίσης και κάποιες διασκευές τραγουδιών που αγαπά. Ο Λευτέρης θα συνοδεύει τον εαυτό του με κιθάρα και πιάνο. Πρόκειται για ένα ατμοσφαιρικό live set, αποτελούμενο κυρίως από μπαλάντες που κυλάει με μια ήρεμη αρμονία αφήνοντας στον ακροατή μια γλυκιά αίσθηση αισιοδοξίας. Τη συναυλία στο Πρόζακ θα ανοίξει η Ελένη Ηρακλέους, κύπρια μουσικός που διαμένει στο Βερολίνο, γνωστή σε όλους μας από τις εμφανίσεις της στον Φέγγαρο με την μπάντα της Kukuwa, αλλά και με τους FMV student collective. Λευτέρης Μουμτζής με Ελένη Ηρακλέους την Κυριακή 17 Δεκεμβρίου, Πρόζακ, Μέδοντος 3α, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22104244.**

ΘΕΑΤΡΟ

ΜΗΔΕΙΑ (2) από τον Δημήτρη Παπαϊωάννου

Η «Μήδεια» του Δημήτρη Παπαϊωάννου παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 1993 στην Αθήνα και αποτελεί, τόσο μια εμβληματική παράσταση για την πορεία του ελληνικού χορού, όσο και μία αριστουργηματική χοροθεατρική εκδοχή του μύθου της Μήδειας, με την Αγγελική Στελάτου στον ομώνυμο ρόλο. Το 2008 ο δημιουργός επισκέπτεται ξανά το υλικό της πρώτης παράστασης και δημιουργεί την Μήδεια (2). Μέσα στο υπέροχο σκηνικό του Νίκου Αλεξίου, σε μια υδάτινη σκηνή μεγάλης απλότητας με ξύλινα τραπέζια και μαύρες καρέκλες, η Μήδεια ξεδιπλώνει δεξιοτεχνικά σκηνές του δικού της μύθου. Το βωβό της σώμα αλληλοεπιδρά με εκείνα του Ιάσωνα, των Αργοναυτών και του Σκύλου, δημιουργώντας ένα ψηφιδωτό εντυπωσιακών εικόνων, από το οποίο παρελαύνουν τόσο ο Γ. Τσαρούχης όσο και εικαστικές αναφορές από την ιστορία της ελληνικής τέχνης. Στο Θέατρο Αποθήκες παρακολουθούμε παράσταση του έργου στο Θέατρο Παλλάς σε κινούμενο μονοπλάνο από το προσωπικό αρχείο του δημιουργού. Τετάρτη 13 Δεκεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Αποθήκες ΘΟΚ, Κάμπου 29, Στρόβολος, Λευκωσία. **Πληροφορίες www.dubitanda.org.**

ΕΚΘΕΣΗ

«Pulp Paintings»

Το NiMAC (Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη) παρουσιάζει την έκθεση του Χριστόδουλου Παναγιώτου «Pulp Paintings», η οποία πραγματοποιείται με τη συνεργασία της Τράπεζας Κύπρου. Στην έκθεση παρουσιάζονται καινούργια έργα του Χριστόδουλου Παναγιώτου από χαρτοπολτό, στα οποία ο καλλιτέχνης αντικαθιστά τον παραδοσιακό χαρτοπολτό με χαρτοπολτό που κατασκευάστηκε από αποσυρθέντα τραπεζογραμμάτια ευρώ. Όπως αναφέρει ο επιμελητής της έκθεσης, δεν είναι η πρώτη φορά που ο Παναγιώτου πειραματίζεται. Διάρκεια έκθεσης από Τρίτη, 12 Δεκεμβρίου έως το Σάββατο 23 Δεκεμβρίου. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης, θα πραγματοποιηθούν δύο ξεναγήσεις από τον επιμελητή της έκθεσης Γιάννη Τουμαζή και τον αρχιτέκτονα Φειδία Παυλίδη. Κτίριο Τράπεζας Κύπρου (Φανάρια Καλησπέρα). Πληροφορίες τηλέφωνο 22797400, www.nimac.org.cy. **Για τις ξεναγήσεις απαιτείται δήλωση συμμετοχής info@nimac.org.cy, 22797400.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Once Upon A Time»

Με τον γενικό τίτλο «Once Upon a Time» ο Ματθαίος Χρίστου εκθέτει στην Γκαλερί Κ 240 έργα χωρισμένα σε 12 ενότητες η καθεμία από τις οποίες αντιπροσωπεύει έναν μήνα του χρόνου. Πρόκειται για μια παραμυθική αφήγηση που καταδύεται σε χρόνο αρχέγονο για να φτάσει στο σήμερα. Στην παρούσα δουλειά του ο Ματθαίος Χρίστου εξελίσσει το παιχνίδι της καμπύλης σπάζοντας τη φόρμα και δημιουργώντας μια εσωτερική κίνηση. Ενα από τα πιο ενδιαφέροντα στοιχεία είναι ότι ενώ χρησιμοποιεί την καμπύλη, και μάλιστα σε πολλά έργα ως αλληγορία της γονιμότητας, δεν κυριαρχεί πάντοτε το θηλυκό στοιχείο αλλά αντίθετα η στιβαρή και επιβλητική μορφή. Η έκθεση θα παραμείνει ανοικτή μέχρι τις 30 Ιανουαρίου 2018. Gallery K, Εύρου 4, Στρόβολος, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22341122.**

ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ

«Ανατύπωση», Έκθεση Χαρακτικής

Η σειρά περιοδικών εκθέσεων του έτους 2017 κλείνει με την έκθεση χαρακτικής που θα πραγματοποιηθεί στις 15 Δεκεμβρίου 2017 και θα διαρκέσει μέχρι τις 13 Ιανουαρίου 2018. Στην έκθεση παρουσιάζονται για πρώτη φορά μια επιλογή χαρακτικών της συλλογής του Μουσείου παράλληλα με νέα έργα οκτώ Κυπρίων χαρακτών. Από τη συλλογή παρουσιάζονται έργα των Ελλήνων χαρακτών Α. Τάσσου και Βάσως Κατράκη, όπως και του γνωστού Έλληνα ζωγράφου Αλέξανδρου Αλεξανδράκη. Τα έργα της συλλογής από Κυπρίους αποτελούν χαρακτικά του Κώστα Αβερκίου, Ανδρέα Λαδόμματου και του γνωστού χαράκτη, Χαμπή. Δίπλα από κάθε καλλιτέχνη αναγράφονται δύο λέξεις, οι οποίες προτάθηκαν από τους ιδίους και αποκαλύπτουν το αποτέλεσμα του έργου τους με βάση το έργο που επέλεξαν από τη συλλογή. Η έκθεση θα εγκαινιαστεί στις 15 Δεκεμβρίου και ώρα 7 μ.μ. Μουσείο Τεχνών Λουκίας & Μιχαλάκη Ζαμπέλα, λεωφόρος Αρχ. Μακαρίου Γ 27, Καϊμακλί, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22456098, info@zampelasart.com.cy. Είσοδος Ελεύθερη.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Αν είναι η αγάπη αμαρτία!

Ο σάλος που προκλήθηκε για την απαγόρευση της παράστασης «Cock» του ΘΟΚ στο Δημοτικό Θέατρο Σωτήρας ήταν δικαιολογημένος, αν και σε κάποιες περιπτώσεις, έφτανε στο άλλο άκρο, του τύπου όλοι οι κάτοικοι της Σωτήρας και των γύρω περιοχών είναι τραμπούκοι, οπισθοδρομικοί και αμόρφωτοι και ότι η Εκκλησία έκανε πάλι το «θαύμα» της. Η απαγόρευση του ανεβάσματος μιας θεατρικής παράστασης είναι ένα πράγμα που δεν θα έπρεπε καν να τίθεται ως θέμα συζήτησης, εκτός κι αν έπρεπε να απαγορεύσουμε ένα θέαμα που ενσταλάζει το μίσος, που καταπατά κάθε έννοια ανθρωπισμού, τότε ναι, εγώ θα ήμουν υπέρ του να απαγορευτεί ένα θεατρικό ή μία ταινία ή μία διάλεξη, διότι δεν χωράει στον νου μου πώς μπορεί να σε κάνει καλύτερο άνθρωπο ένα θέαμα που λέει ότι εγώ είμαι καλύτερος από σένα. Τέλος πάντων, ας επιστρέψουμε στα της απαγόρευσης. Ο δήμαρχος της πόλης, όπως πολλάκις δήλωσε, προτίμησε τη διατήρηση της τάξης από το ανέβασμα μιας παράστασης που θα δημιουργούσε προβλήματα… Εν ολίγοις, φωνάζει ο σκύλος, τον σκοτώνεις, έτσι δεν έχεις φασαρία και ηχορρύπανση. Το Δημοτικό Συμβούλιο Σωτήρας πήρε ομόφωνη απόφαση για την απαγόρευση, και είναι κάτι που θα πρέπει επίσης να μας προβληματίσει. Δηλαδή, όλοι οι δημοτικοί σύμβουλοι φοβήθηκαν για τη διασάλευση της τάξης, να μην πουν οι άλλοι ότι στη Σωτήρα έγιναν επεισόδια; Δηλαδή τώρα που η Σωτήρα και μια ολόκληρη περιοχή χαρακτηρίζεται ως οπισθοδρομική και τραμπούκικη είναι καλύτερα; Δεν είναι, διότι συνεχίζεις να στηρίζεις τα στερεότυπα και όσο δεν σπάνε τα στερεότυπα τόσο οι κοινωνίες μένουν δέσμιες σε ό,τι τις περιορίζει. Η απαγόρευση της παράστασης είναι κακή, δεν έπρεπε να είχε συμβεί. Αν φοβήθηκε ο δήμαρχος και το δημοτικό συμβούλιο επεισόδια από συγκεκριμένους θα έπρεπε να ενημερώσει την Αστυνομία και να τη φέρει προ των ευθυνών της, εάν συνέβαιναν παρατράγουδα και δεν έπραττε τα δέοντα. Εάν φοβήθηκαν συγκεκριμένους κύκλους και συσσωματώσεις θα έπρεπε να τις κατονομάσει και να πει, ιδού κύριοι, αυτοί απειλούν με φασαρίες. Εγώ ως Δημοτική Αρχή, εμείς ως Δήμος θα στηρίξουμε το δικαίωμα στην ελεύθερη έκφραση, το δικαίωμα στον λόγο που δεν είναι εναντίον κανενός, αλλά υπέρ όλων. Όχι, εμείς θα το απαγορεύσουμε και ας μας πουν και πρωτόγονους, άλλωστε δεν μας νοιάζει και πολύ, το συνηθίσαμε…

Μέσα σε όλα είχαμε και τις τοποθετήσεις των κομμάτων για την απαγόρευση, όσων έκαναν δηλαδή. Η πιο περίεργη ήταν αυτή του ΔΗΣΥ, που αφού ήρθε μια γύρα στο κομματικό μαγκανοπήγαδο, μετά είπε ότι στηρίζει τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου στην προσπάθειά του να θίξει θέματα ταμπού. Αλλά η πιο ηχηρή ήταν η τοποθέτηση του υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, ο οποίος εξέφρασε τη λύπη του και ανέφερε ότι δεν δικαιολογούνται τέτοιες προσεγγίσεις σε μια ανοικτή, ανεκτική και δημοκρατική κοινωνία. Συγγνώμη, κύριε υπουργέ, αλλά μάλλον η κοινωνία μας δεν είναι και πολύ ανοικτή, ανεκτική και δημοκρατική. Αλλά κι εσείς, δεν θα έπρεπε να είχατε βάλει τον δάκτυλον επί τον τύπων των ήλων; Να βγείτε και να καταδικάσετε ευθαρσώς την απόφαση, ως υπουργός Πολιτισμού να αποδοκιμάσετε την προληπτική λογοκρισία. Τι σας εμπόδισε να το κάνετε; Δεν ξέρω, αλλά θα έπρεπε να έχετε μία πιο ηχηρή παρέμβαση.

Δυστυχώς αυτή ενέργεια του Δήμου Σωτήρας μπορεί να δημιουργήσει προηγούμενο… διότι κάθε τι που ενδεχομένως να μην αρέσει σε οποιοδήποτε σύνολο ή φορέα θα μπορεί να απαγορευτεί ή να τίθεται προς συζήτηση, δηλαδή πάλι θα αναλύουμε τα βασικά, Αναγέννηση ένα πράμα. Το μόνο σίγουρο είναι ότι με αυτή την απόφαση η Τέχνη, αλλά και μερίδα της κοινωνίας περνάει οξύμωρα μεν τιμή και δόξα από τα Καυδιανά δίκρανα.

Με αφορμή, λοιπόν, το συγκεκριμένο ζήτημα θα πρέπει να μας προβληματίσει όλους, Πολιτεία, κοινωνία, και μεμονωμένα άτομα. Το Δημοτικό Συμβούλιο εν τη σοφία του αποφάσισε να απαγορεύσει την παράσταση, βάζοντας στο ζύγι την τάξη και την πρόκληση. Η τάξη κέρδισε στο ζύγι, μα η πρόκληση είναι αυτή που δοκιμάζει τις αντοχές μας και οδηγεί τις κοινωνίες ένα βήμα τη φορά πιο μπροστά. Αυτή τη φορά δεν έγινε το βήμα, δημιουργήθηκε όμως η κραυγή του αύριο, ας την ακούσουμε.

Όπως δήλωσε και η Επίτροπος Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Μαρία Λοττίδου «Αναντίλεκτα τα χρηστά ήθη ως ηθικοί κανόνες που ρυθμίζουν την εξωτερική συμπεριφορά της κοινωνίας δεν παραβιάστηκαν. Οι προσωπικές αντιλήψεις σεβαστές, αλλά δεν μπορούν να επιβάλουν λογοκρισία γενικά και αόριστα […]. Ακριβώς, αυτό.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Κοινωνίες σε σύγχυση, έννοιες σε αποσύνθεση

« Η τέχνη απαιτεί αλήθεια όχι ειλικρίνεια», λέει η Κέιτ Μπλάνσετ σε μία από τις 13 διαφορετικές μεταμορφώσεις της στην ταινία «Μανιφέστο». «Σημασία έχει το θέαμα όχι η αλήθεια», ως συστατικό στοιχείο των fake news (αντικείμενο της πολύ ενδιαφέρουσας συζήτησης που οργάνωσε ο ιστότοπος jaj.gr την περασμένη Τρίτη στην Τεχνόπολη). «Η ταινία "Το τετράγωνο" υπερβάλλει στις χειρότερες τάσεις που παρατηρούνται σήμερα, όπως ο τρόπος με τον οποίο τα μέσα ενημέρωσης αγνοούν την ίδια τους την ευθύνη όταν αναπαράγουν τα ίδια τα προβλήματα που δημοσιεύουν», σχολιάζει ο Σουηδός σκηνοθέτης Ruben Östlund. «Το μουσείο έχει προσλάβει ειδικούς στις δημόσιες σχέσεις, ώστε η έκθεση να γίνει ευρέως γνωστή στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Το τμήμα των δημοσίων σχέσεων λέει όλο σαρκασμό ότι η ιδέα για "Το τετράγωνο" παραείναι καλή και ότι αν θέλει το μουσείο να απασχολήσει τους δημοσιογράφους και να γράψουν για την έκθεση, χρειάζεται αντιπαράθεση». Αρα, και σε αυτήν την περίπτωση, περισσεύει η αλήθεια του έργου.

Η σουηδική βραβευμένη παραγωγή (προβάλλεται στις αίθουσες από την περασμένη Πέμπτη) περιστρέφεται γύρω από ένα έργο τέχνης, την ερμηνεία του, τους συνειρμούς που προκαλεί, την αλληλεπίδραση με την κοινωνία, τον τρόπο που δεν αφήνει ανεπηρέαστες τις σχέσεις των ανθρώπων μέσα κι έξω από το μουσείο σύγχρονης τέχνης. «Το "Τετράγωνο" –σύμφωνα με την εικαστικό δημιουργό του– είναι ένα καταφύγιο εμπιστοσύνης και τρυφερότητας. Μέσα σε αυτό είμαστε ίσοι, μοιραζόμαστε δικαιώματα και υποχρεώσεις». Τέσσερις φωτεινές πλευρές στο έδαφος και στη μέση της περιχαράκωσης ένας χώρος, στον οποίο στέκεται όποιος έχει ανάγκη. Μπορεί να πεινάει και να ζητάει φαγητό ή μπορεί να βιώνει μια μεγάλη απώλεια και να χρειάζεται επειγόντως κάποιον συνομιλητή. Η αλήθεια του καθενός ως θέαμα. Η ορατή αλληλεγγύη, οι «αόρατοι» επαίτες. Κοινωνίες σε σύγχυση, έννοιες σε αποσύνθεση.

Και στα τρία παραδείγματα που προαναφέραμε η «αλήθεια» είναι η λέξη με τη μεγαλύτερη εμβέλεια και τη μικρότερη επιρροή. Αναπαράγεται διαρκώς, αλλά όλο και πιο απισχνασμένη, αδειάζει από νόημα και ισχύ. Το θέαμα προβάλλει την αλήθεια ως συστατικό στοιχείο του την ίδια στιγμή που τη θυσιάζει για την παραγωγή του «γεγονότος».

Οι δύο ειδικοί, νεαροί επικοινωνιολόγοι, που αναλαμβάνουν, στην ταινία, να προωθήσουν την εγκατάσταση «τετράγωνο», παρουσιάζουν την ιδέα τους με την εξής εισαγωγή: «Οταν δημιουργείς ένα βίντεο σήμερα πρέπει να έχεις υπόψη σου τους ανθρώπους που έχουν μικρό εύρος προσοχής. Εναν θεατής αν δεν εντυπωσιαστεί δεν προχωράει. Σε 10 - 15 δευτερόλεπτα, το πολύ, πρέπει να δημιουργήσουμε κάτι τόσο δυνατό, που οι θεατές θα θέλουν να το κοινοποιήσουν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να γίνει βάιραλ». Επιλέγουν γι' αυτό ένα μικρό ξανθό κοριτσάκι, που το ντύνουν ζητιανάκι, το οδηγούν στο κέντρο του τετραγώνου και το ανατινάσσουν.

Ναι μεν επιτυγχάνουν τον στόχο τους – εκατοντάδες χιλιάδες «χτυπήματα» στο Διαδίκτυο–, το βάιραλ είναι εφικτό. Ομως με την ίδια ταχύτητα που έρχεται η επιτυχία, εξίσου γρήγορα οι όροι αντιστρέφονται: η ιδέα τους, στο τέλος της ημέρας, προκαλεί τόσες αντιδράσεις που υποχρεώνει τον επιμελητή του μουσείου να παραιτηθεί.

Μία εικόνα αλλάζει τη ροή της πληροφορίας. Προς στιγμήν. Η εκτεθειμένη αλήθεια της («πόση απανθρωπιά χρειάζεται για να προσεγγίσουμε την ανθρωπιά σου;», το σλόγκαν) επιστρέφει δριμύτερη. Ο συναισθηματικός δεσμός που δημιουργείται με στόχο να κατακρίνει τον κυνισμό καταλήγει να τον αποθεώνει.

Κάθε «ψευδής είδηση» μπορεί να χαράξει τη δική της διαδρομή και να αποκτήσει εκατοντάδες αναγνώστες ή θεατές πρόθυμους να την αναπαραγάγουν. Η αλήθεια χρειάζεται χρόνο, τουλάχιστον περισσότερο από το ψέμα. Είναι λιγότερο ελκυστική, απαιτεί δαπάνη ψυχική και διανοητική. Προϋποθέτει απόσταση και συγκέντρωση στο θέμα για περισσότερο από «15 δευτερόλεπτα». Η πολυδιάσπαση, το «ζάπινγκ», ευνοούν το λάθος, καθώς αποδυναμώνουν την προσοχή ενισχύοντας ό,τι «τραβάει το βλέμμα». Η αλήθεια και το ψέμα έχουν πολλές μεταμορφώσεις, τόσο στην τέχνη όσο και στη ζωή. Συμπορεύονται επικίνδυνα, το σύνορο ανάμεσά τους γίνεται όλο και λιγότερο ορατό.

Γνωρίζοντας τον κόσμο μέσα από τη Σοφία

Έκθεση Φωτογραφίας «Στα πέρατα της γης» από τη Σοφία Γεωργίου, που ταξίδεψε χίλια μύρια κύματα και έφερε στα μέτρα της τη γη

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Τα πιο μακρινά ταξίδια καμιά φορά δεν είναι αυτά που κάνουμε με το σώμα μας, αλλά με τη φαντασία μας, με τον νου μας και με την ψυχή μας, ωστόσο, τα φυσικά ταξίδια είναι το απτό αποτέλεσμα των διεργασιών του νου που έχουν προηγηθεί. Οι εικόνες που μπορεί να σχηματίσει το μυαλό μας όμως δεν μπορούν να φτάσουν μερικές φορές την πραγματικότητα, ιδιαίτερα όταν αυτή είναι πέρα από κάθε φαντασία. Η Σοφία Γεωργίου δεν είναι η φωτογράφος που ξεκινάει το ταξίδι της με στόχο την αποτύπωση γενικών τοπίων, και συγκεκριμένων ανθρώπων, είναι η φωτογράφος που πρώτα έχει φανταστεί τον τόπο και τον άνθρωπο, έχει προσπαθήσει να τον ζήσει από μακριά με τον νου της, οπότε το μάτι της συνεχώς αναζητά να «κλειδώσει» το κάδρο που είχε φανταστεί.

Η Σοφία Γεωργίου είναι από τους λίγους ανθρώπους που έχω γνωρίσει που δεν ζητούν πολλά πράγματα για να είναι ευχαριστημένοι, καλώς να ορίσει το απρόσμενο, έτσι και τα κλικ της, είναι απρόσμενα, δεν έχει στηθεί με τις ώρες για να βγάλει μια φωτογραφία, αλλά ακόμα και όταν το κάνει (ο μανιώδης φωτογράφος δεν μπορεί να κρυφτεί) το πράττει με εκείνη την υπομονή που νιώθεις ότι ο χρόνος δεν πάγωσε, αλλά τρέχει, διότι μπορεί το ινσταντανέ της να κάτι συγκεκριμένο, αλλά ταυτόχρονα ο νους έχει ταξιδέψει σε χίλιες άλλες εικόνες.

Στην έκθεση, που παρουσιάζει στο βιβλιοπωλείο - καφεαναγνωστήριο «Το Έρμα» και είναι η πρώτη της, η Σοφία Γεωργίου μετά από δεκάδες ταξίδια που έχει κάνει τα τελευταία χρόνια στα πιο περίεργα και μακρινά μέρη της γης, απαθανατίζει τη ζωή και την κοινωνία της κάθε χώρας, ακριβώς όπως είναι στην πραγματικότητα, χωρίς καμία επεξεργασία ή ωραιοποίηση. Την έκθεση θα προλογίσει ο ποιητής Μιχάλης Πασιαρδής, μα τι πιο ωραίο να ζητήσει ένας νέος καλλιτέχνης, τι πιο γνήσιο, μα και περίτεχνο ταυτόχρονα, από το να σε προλογίσει ο ποιητής της άλλης Κύπρου, μιας Κύπρου που αναβλύζει πηγαία και από τη Σοφία, την Κύπρο της απλότητας, της μητέρας γης που από μόνη της ξέρει να καλλιτεχνεί, χωρίς μανιέρα. Η Σοφία γενικά δεν ωραιοποιεί τα πράγματα, δεν βάζει γενικά χρυσόσκονη στη ζωή της, αλλά αφήνει τα βιώματά της να την οδηγούν, δεν βιάζει τα πράγματα, δεν τα φορτώνει με περιττά στολίδια. Η καταγωγή της από το Παλαιχώρι, άλλωστε, την έχει εμποτίσει με την απλότητα που χρειάζεται καμιά φορά ο καλλιτέχνης, και ακριβώς αυτή την απλότητα βγάζει και στις φωτογραφίες που τράβηξε όλα αυτά τα χρόνια.

> *Η φωτογράφος, καθηλώνοντας με την ειλικρίνεια του έργου της, μας μεταφέρει απνευστί σε τρεις ηπείρους και μας γνωρίζει τους πολιτισμούς που αντάμωσε στα μακρινά της ταξίδια.*

Στην έκθεση στο βιβλιοπωλείο - καφεαναγνωστήριο «Το Έρμα» η Σοφία Γεωργίου μας προκαλεί να ταξιδέψουμε μαζί της, βλέποντας τον κόσμο μέσα από τα μάτια της, ως αντανάκλαση της δικής μας ματιάς.

Τα ταξίδια της Σοφίας Γεωργίου είναι καλά οργανωμένα, αλλά ταυτόχρονα ελεύθερα, μοναδική σταθερά είναι ο προορισμός, και αυτός όχι πάντα, όπως μοναδική της αποσκευή είναι μία φωτογραφική μηχανή. Η φωτογράφος, καθηλώνοντας με την ειλικρίνεια του έργου της, μας μεταφέρει απνευστί σε πέντε ηπείρους και μας γνωρίζει τους πολιτισμούς που αντάμωσε, που έζησε, τους ανθρώπους που συνοπλάστηκε και ήπιε μαζί τους καφέ κάτω από τον ήλιο της Αιθιοπίας ή τον Κουβανό που την κέρασε ένα πούρο.

Η Έκθεση της Σοφίας Γεωργίου είναι ένα ταξίδι στα πέρατα της γης που θα ταξιδέψει τον θεατή και θα τον γνωρίσει με κουλτούρες και λαούς χιλιάδες μίλια μακριά, που η φωτογράφος είχε την τύχη να γνωρίσει η ίδια. As γνωρίσουμε, λοιπόν, τον κόσμο μέσα από τα μάτια μιας φωτογράφου που τραβούσε φωτογραφίες πρώτα και κύρια για να πληρώσει η ίδια τη ματιά της.

Η έκθεση θα παραμείνει ανοικτή μέχρι αρχές Ιανουαρίου 2018. Βιβλιοπωλείο - καφεαναγνωστήριο «Το Έρμα», Έκτορος 42, πλησίον πύλης Αμμοχώστου, παλιά Λευκωσία, μέσα στο Αιγαίον.

Η μουσική τζαζ είναι ολόκληρη φιλοσοφία

Οι Human Touch εμφανίζονται στην Κύπρο για δύο βραδιές και ο σαξοφωνίστας του συγκροτήματος Ντέιβιντ Λιντς μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

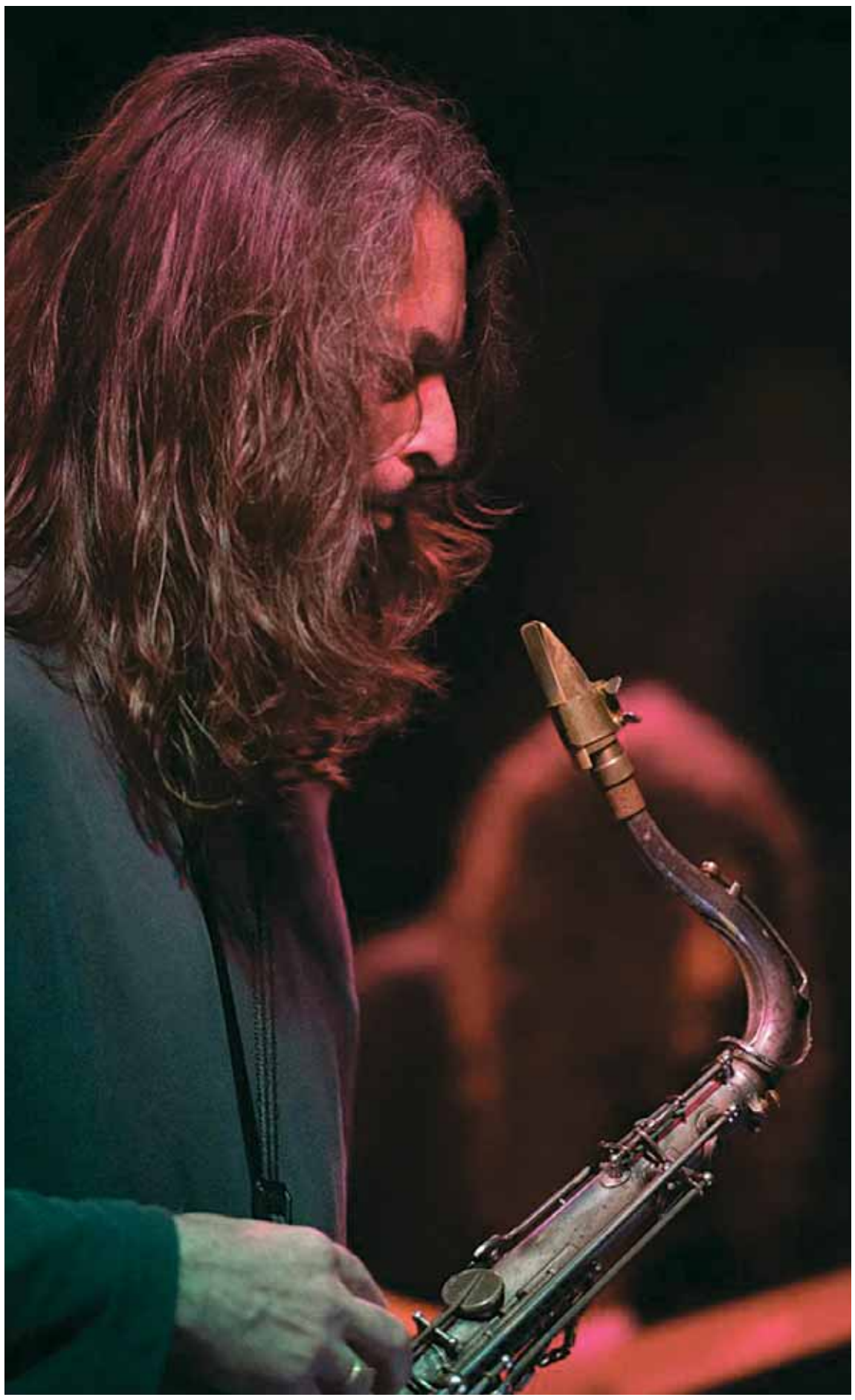

Ο Ντέιβιντ Λιντς θεωρεί ότι η τζαζ είναι μια διαδικασία εσωτερική χωρίς όρια. Είναι η ζωή η ίδια. Πιστεύω ότι ο τζαζίστας «αλλάζει συνέχεια δέρμα».

Ο Ντέιβιντ Λιντς είναι ένας από τους «Human Touch» το τζαζ τρίο, που γεννήθηκε στην Ελλάδα στα τέλη της δεκαετίας του 1990 και έκτοτε έχει δώσει έναν άλλο ορισμό σε αυτό το είδος μουσικής. Ο σαξοφωνίστας του συγκροτήματος μίλησε στην «Κ» για το συγκρότημά τους και μας λέει ότι είναι ενωμένοι σαν σε ένα σώμα και λειτουργούν σαν μια ψυχή. Για τον Ντέιβιντ Λιντς η λέξη τζαζ είναι απλώς ένας τίτλος, αλλά η ίδια η τζαζ μουσική είναι η συνεχής διαμόρφωση και ανάπτυξη μιας ολόκληρης φιλοσοφίας παρά ένα περιορισμένο στυλ μουσικής. Πιστεύει ότι οι περισσότερες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης είναι και ήταν πάντα σε κρίση και μπορεί η οικονομική κρίση συνήθως να δυσκολεύει στα πρακτικά προς την υλοποίηση του οράματος αλλά μπορεί να σε αναγκάσει να κοιτάξεις βαθύτερα μέσα σου, σε πράγματα που αλλιώς μπορεί και να αγνοούσες. Για τα δύο live που ετοιμάζουν στην Κύπρο, αλλά και για κάθε εμφάνισή τους θέλουν να είναι ξεχωριστό και μοναδικό και ελπίζουν να το μοιραστούν και με τους φίλους τους στην Κύπρο.

–Να συστήσουμε τους «Human Touch» σε όσους δεν τους γνωρίζουν; Τρεις καταξιωμένοι μουσικοί, λοιπόν, πώς λειτουργείτε ως σύνολο; Φαντάζομαι δεν υπάρχει περιθώριο για ανταγωνισμούς;

–Let's try! Πάντα στη ζωή υπάρχουν περιστάσεις οι οποίες δοκιμάζουν τον εγωισμό μας και την τάση για ανταγωνισμό. Δεν γλυτώνουμε από τέτοιες προκλήσεις. Σε ένα γκρουπ το ζητούμενο είναι να είμαστε όλοι δοσμένοι στη μουσική, στην κοινή αισθητική και στην ένωση των ενεργειών μας. Εμείς σαν «Human Touch» μέσα στα χρόνια έχουμε περάσει απ' όλες τις φάσεις. Αυτό ακριβώς είναι που μας έχει δυναμώσει και μας επιτρέπει να μπαίνουμε σε μια βαθύτερη μουσική ανταλλαγή. Γνωριζόμαστε πια πολύ καλά και προσωπικά και μουσικά. Πιστεύω ότι στη σκηνή, την ώρα του live, μας καθοδηγεί κάτι μεγαλύτερο από εμάς. Είμαστε ενωμένοι σαν σε ένα σώμα και λειτουργούμε σαν μια ψυχή.

> *Η τζαζ της κάθε χώρας οφείλει να κουβαλά και τα βιώματα του τόπου. Αυτό είναι το φυσικό και χωρίς να επιβάλλεται ένα εισαγόμενο είδος προσωπικής έκφρασης. Η Ελλάδα και η Κύπρος παράγουν τη δική τους τζαζ*

–Ένας Αμερικανός σαξοφωνίστας, που ζει χρόνια στην Ελλάδα και είναι τζαζίστας, ακούγεται πολύ ιντριγκαδόρικο όλο αυτό. Μπορεί κανείς στην Ελλάδα ή στην Κύπρο να κάνει τζαζ μουσική;

–Από παλιά μου κάνουν αυτή την ερώτηση. Η τζαζ της κάθε χώρας οφείλει να κουβαλά και τα βιώματα του τόπου. Αυτό είναι το φυσικό και χωρίς να επιβάλλεται ένα εισαγόμενο είδος προσωπικής έκφρασης. Η Ελλάδα και η Κύπρος παράγουν τη δική τους τζαζ. Όμως τι σημαίνει «τζαζ»; Πρόκειται για μια ολόκληρη φιλοσοφία με μεγάλο εύρος. Στην Ελλάδα υπάρχει τζαζ σκηνή πολλά χρόνια και αυτό που αποκαλούμε ως «τζαζ σκηνή» είναι κάτι πολύ ζωντανό, είναι γεμάτη με προσωπικότητες και οργανοπαίκτες υψηλού επιπέδου. Μόνο στην Αθήνα σίγουρα θα βρεις τουλάχιστον τρία καλά group να εμφανίζονται καθημερινά. Όσον αφορά εμένα, ως «Αμερικανό σαξοφωνίστα στην Ελλάδα» μπορώ να πω ότι τα τζαζ ερεθίσματά μου συμπληρώνονται σημαντικά από τον ελληνικό ψυχισμό.

–Δηλαδή; Τι είναι τελικά τζαζ μουσική για τον Ντέιβιντ Λιντς;

– Τζαζ είναι μια ελευθερία που κερδίζεται. Η λέξη είναι απλώς ένας τίτλος, αλλά η ίδια η τζαζ είναι η συνεχής διαμόρφωση και ανάπτυξη μιας ολόκληρης φιλοσοφίας παρά ένα περιορισμένο στυλ μουσικής. Ο αυτοσχεδιασμός ή αλλιώς η «αυθόρμητη σύνθεση» παίζει ένα τεράστιο ρόλο στην ανακάλυψη της εσωτερικής μας φωνής. Καλλιεργούμε συνεχώς τρόπους «ξεκλειδώματος» αυτής της φωνής με μελέτες που αφορούν στον ήχο, στην αρμονία, στην τεχνική και στο πνεύμα. Είναι μια διαδικασία εσωτερική χωρίς όρια. Είναι η ζωή η ίδια. Πιστεύω ότι ο τζαζίστας «αλλάζει συνέχεια δέρμα».

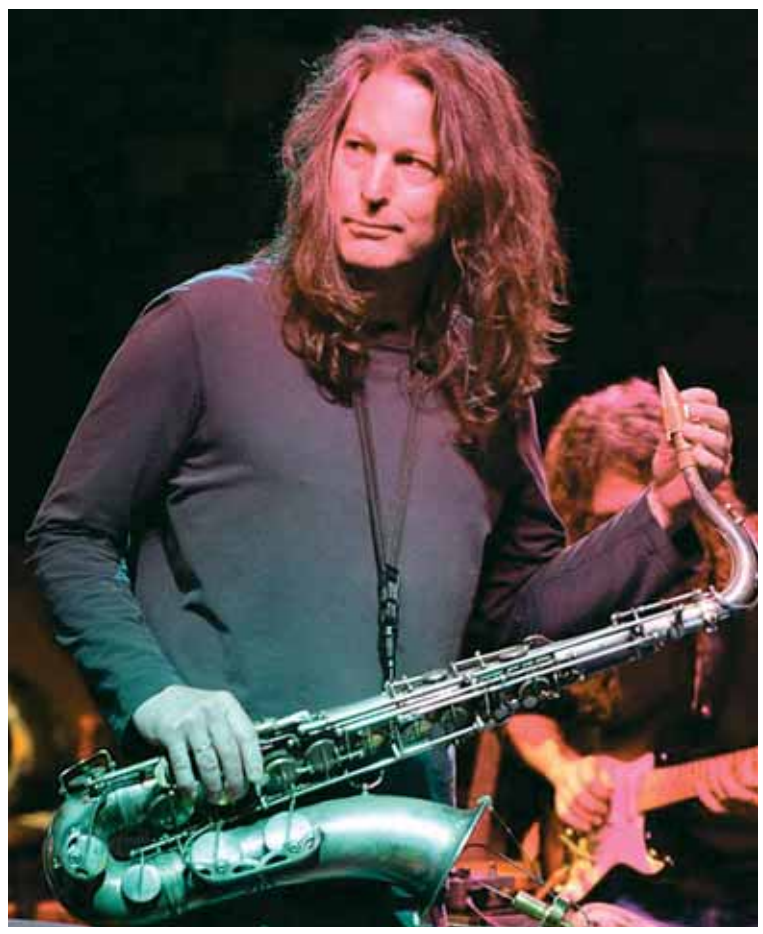

–Πόση σημασία έχει ο αυτοσχεδιασμός στη μουσική σου, αλλά και στους «Human Touch»;

–Η μουσική που παίζουμε στα live μας δεν είναι ποτέ ίδια. Ανοίγουμε συνεχώς καινούργιες πόρτες αυτοσχεδιασμού που σημαίνει ότι η επικοινωνία μεταξύ μας είναι πάντοτε φρέσκια και ρέουσα. Ο αυτοσχεδιασμός απαιτεί να έχεις τις κεραίες σου ευαισθητοποιημένες συνεχώς με τα αντανακλαστικά σου να είναι πάντα σε ετοιμότητα και ανοικτά στο να δέχονται τα απρόβλεπτα ερεθίσματα που σου έρχονται από τις νότες και τους ρυθμούς των συμπαιχτών σου. Η πολλή σκέψη φεύγει από τη μέση και αναλαμβάνει κυρίως το ένστικτο. Είναι μια διαδικασία εσωτερική και άκρως δημιουργική, σχεδόν τελετουργική. Γι' αυτό και ποτέ κανένα live δεν είναι ίδιο με το προηγούμενο.

–Φοβάσαι ποτέ ότι ένα live δεν θα πάει καλά;

–Μάλλον θα αναφέρεσαι στο μουσικό αποτέλεσμα. Αδρεναλίνη μπορεί να τρέχει αλλά δεν το φοβάμαι. Έχω επίγνωση ότι επειδή κάθε εμφάνιση για εμάς είναι διαφορετική και μπορούν να παίξουν όλα τα σενάρια. Φροντίζουμε μέσα στα χρόνια να ανεβάζουμε τον πήχη και σε ατομικό επίπεδο αλλά και ως γκρουπ. Ακόμα και η «χειρότερη» μέρα πρέπει να έχει ενδιαφέρον και πρέπει να είναι από ένα επίπεδο και πάνω. Αλλιώς τι κάνουμε τόσα χρόνια… Πιστεύω πως έχουμε φτάσει σε ένα σημείο που η μουσική μας συνομιλία έχει γίνει ένα με τη φύση μας. Το ζητούμενο είναι να έχουμε καθαρό focus και να μη ξεχνάμε ότι: «it's not about us, it's about the music».

–Έχετε συνεργαστεί με Κύπριους μουσικούς, θα ήθελα δυο λόγια γι' αυτές τις συνεργασίες.

–Έχω ζήσει πολύ όμορφες στιγμές παίζοντας με Κύπριους μουσικούς. Υπάρχουν μουσικοί ψηλού επιπέδου και με ζεστασιά στην ψυχή. Το αγαπάω πολύ αυτό.

Οι Human Touch είναι ένα από τα σπουδαιότερα και μακροβιότερα ελληνικά συγκροτήματα της τζαζ με σημαντική παρουσία σε μεγάλα φεστιβάλ στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Αποτελούν ένα από τα πιο γνωστά και αναγνωρισμένα συγκροτήματα της Ελλάδας έχοντας «κατακτήσει» το δικό τους κοινό. Τρεις σπουδαίοι μουσικοί με διακρίσεις, που χαίρουν μεγάλης εκτίμησης και αναγνωσιμότητας από το μουσικόφιλο κοινό, Οι David Lynch (τενόρο & σοπράνο σαξόφωνο, φλάουτο, πίκολο, φλογέρα, κρουστά, φωνή), Σταύρος Λάντσιας (πιάνο/πλήκτρα, τύμπανα, κλασσική κιθάρα, μελόντικα) και Γιώτης Κιουρτσόγλου (ηλεκτρικό μπάσο, άτασστο & έντασστο, φωνή, cajon). Οι Human Touch κινούνται σε ένα ευρύ φάσμα ρυθμών και ηχοχρωμάτων σε τζαζ ύφος και μέσα από την ποικιλία των οργάνων που παίζει ο καθένας, τη μουσικότητα και τη βαθιά «συνομιλία» που έχουν στη σκηνή συμπαρασύρουν τον ακροατή σε κάθε λογής συναισθήματα και εικόνες. Έχουν κυκλοφορήσει δύο άλμπουμ το «Human Touch» (1998, Lyra) και το «Movin» (2004, Libra Music).

info

«Οι Human Touch έρχονται στην Κύπρο».
Λεμεσός: Παρασκευή, 15 Δεκεμβρίου, ώρα 9:30 μ.μ., «Βινύλιο Wine etc». Κρατήσεις στο τηλ. 99300430.
Λευκωσία: Σάββατο, 16 Δεκεμβρίου, ώρα 10:00 μ.μ., «Διαχρονική Μουσική Σκηνή», Γιάννη Κορομία 2, Καϊμακλί. Κρατήσεις στο τηλ. 99156683.

Κάθε live μας θέλουμε να είναι ξεχωριστό

–Ποιοι μουσικοί σε επηρέασαν και γιατί;

–Στο σαξόφωνο με έχουν επηρεάσει παλιοί παίκτες όπως Sonny Rollins, Wayne Shorter, Joe Henderson, Dexter Gordon, Yusef Lateef, Cannonball Adderly. Αλλά θαυμάζω και έχω επηρεαστεί και από μη σαξοφωνίστες όπως Hermeto Pasqual, Bill Frisell, Keith Jarrett, Rickie Lee Jones, Led Zeppelin, Prince, James Taylor, Bob Dylan, Joni Mitchell, και, και, και… Στους παλιούς βρίσκω ειλικρίνεια, αυθεντικότητα και προσωπικό ήχο. Αυτά τα βρίσκω σε όλους όσους αναφέρω πιο πάνω. Προσθέτω και τρέλα, ομορφιά, ρίσκο, αγάπη για τη μουσική και ευφυΐα.

–Τι θα ήθελες να πάρει ο ακροατής από μία σου δουλειά ή από τα live σας;

–Το ιδανικό είναι να ζήσει μια εμπειρία διαφορετική από άλλες που έχει ζήσει στο παρελθόν. Να τον συνεπάρει η μουσική και να νιώσει την αδρεναλίνη. Το ίδιο επιδιώκω από τον εαυτό μου γράφοντας ή παίζοντας και το ίδιο επιδιώκουμε και ως Human Touch. Το κάθε live μας να είναι ξεχωριστό και μοναδικό – εύχομαι αυτό να το πράξουμε και να το μοιραστούμε και με τους φίλους μας στην Κύπρο.

–Πώς είναι να δουλεύεις στη μουσική στην Ελλάδα της κρίσης; Ωφέλησε σε κάτι όλο αυτό το σοκ τη μουσική, τι πιστεύεις;

–Πιστεύω ότι οι περισσότερες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης είναι και ήταν πάντα σε κρίση. Η πραγματική τέχνη είναι ένα ιδιαίτερο παράθυρο οπτικής της ζωής. Μπορεί να αναγνωριστεί πολύ αργότερα ή ίσως και ποτέ. Μία κρίση οικονομική συνήθως δυσκολεύει στα πρακτικά προς την υλοποίηση του οράματος αλλά μπορεί να σε αναγκάζει να κοιτάξεις βαθύτερα μέσα σου, σε πράγματα που αλλιώς μπορεί και να αγνοούσες. Αποκτάς μια άλλη, διαφορετική, κατανόηση για τον συνάνθρωπό σου και μπορεί να ευαισθητοποιείσαι γενικότερα ως προς τη συμπεριφορά σου. Αυτά είναι όλα σημαντικά βήματα και βαθύτερες ανάγκες μας. Αν όλα αυτά φανερωθούν και μέσα από τη μουσική και τις άλλες τέχνες, τότε υπάρχει μεγάλη δύναμη άμεσης αληθινής επικοινωνίας. Μάλλον ωφελούν σε κάτι όλα αυτά.

Η χαρακτική είναι μια ευγενική μορφή τέχνης

Με μεγάλη επιτυχία διοργανώθηκε στην Κύπρο το Α΄ διεθνές εικαστικό συνέδριο χαρακτικής τέχνης «Από την Παράδοση στην Εξέλιξη»

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΦΑΝΤΑΡΟΥ**

Κατά τα τελευταία χρόνια το ενδιαφέρον για την τέχνη της χαρακτικής στην Κύπρο γνωρίζει μια άνθιση. Ανάμεσα στους παράγοντες που συνέβαλαν αποφασιστικά προς αυτήν την κατεύθυνση αποτελεί αναμφίβολα η δραστηριοποίηση των «Κυπρίων Χαρακτών», που τα τελευταία επτά χρόνια διοργανώνουν με επιτυχία τον θεσμό «Ημέρες Χαρακτικής», αλλά και ποικίλες εικαστικές δράσεις, εργαστήρια χαρακτικής, εκθέσεις (στην Κύπρο και το εξωτερικό).

Την τελευταία εβδομάδα του Νοεμβρίου, το φιλότεχνο κοινό είχε τη σπάνια ευκαιρία να παρακολουθήσει τις εργασίες του πρώτου διεθνούς συνεδρίου χαρακτικής που διοργανώνεται στον ελληνικό χώρο. Στο φιλόξενο περιβάλλον της Λεβεντείου Πινακοθήκης, από τις 22 μέχρι τις 24 Νοεμβρίου 2017, η συνέργεια και οι κοινές προσπάθειες των «Κυπρίων Χαρακτών» και της Ένωσης Ελλήνων Χαρακτών καρποφόρησαν με τη διοργάνωση και την πραγματοποίηση του Α΄ διεθνούς εικαστικού συνεδρίου χαρακτικής τέχνης, υπό τον γενικό τίτλο «Από την Παράδοση στην Εξέλιξη: Όψεις και τεχνολογίες της χαρακτικής τέχνης του χτες και του σήμερα».

Στο συνέδριο προσκλήθηκαν και συμμετείχαν εικαστικοί-χαράκτες και ιστορικοί τέχνης εγνωσμένου κύρους από τον διεθνή χώρο: ο καθηγητής Stephen Hoskins (Centre for Fine Print Research, University of the West of England, Bristol), ο καθηγητής Kong Guoqiao (China Academy of Art), ο χαράκτης Ananda Moy Banerjee (Lalit Kala Akademi, Ινδία), ο καθηγητής Α.Σ.Κ.Τ. Μιχάλης Αρφαράς, ο καθηγητής Α.Π.Θ. Μανόλης Γιανναδάκης και ο δρ Γιάννης Μπόλης (Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Θεσσαλονίκη), η χαράκτρια Orit Hofshi (Ισραήλ), η επιμελήτρια Irena Gordon (Jerusalem Print Workshop), η ιστορικός και κριτικός τέχνης δρ Marta Anna Raczek-Karcz (Ακαδημία Καλών Τεχνών Κρακοβίας, Πολωνία), η δρ Μυρτώ Χατζάκη (Λεβέντειος Πινακοθήκη) και από την Κύπρο ο καθηγητής Κώστας Μάντζαλος.

> *Σήμερα, η χαρακτική έρχεται για πρώτη φορά αντιμέτωπη με τόσο μεγάλες προκλήσεις, κυρίως ως αποτέλεσμα της τεχνολογικής εξέλιξης.*

Η χαρακτική τέχνη από τη γέννησή της μέχρι σήμερα ήταν πάντοτε στενά συνδεμένη και με την τεχνολογική εξέλιξη του ανθρώπου. Είτε ως μορφή λαϊκής τέχνης είτε ως έκφραση των «καλών τεχνών» στα χέρια ενός μεγάλου καλλιτέχνη, η χαρακτική έχει εξελίξει και στο παρελθόν τις εκτυπωτικές τεχνικές. Σήμερα, η χαρακτική έρχεται για πρώτη φορά αντιμέτωπη με τόσο μεγάλες προκλήσεις, κυρίως ως αποτέλεσμα της τεχνολογικής εξέλιξης. Αυτή, όχι μόνο αμφισβητεί την αναπαραγωγική χρησιμότητα της χαρακτικής, αλλά κυρίως απειλεί τα εν γένει χαρακτηριστικά της –αυτά, που την ξεχωρίζουν έναντι άλλων μορφών τέχνης και την καθιστούν έναν ιδιαίτερα ελκυστικό τρόπο καλλιτεχνικής έκφρασης.

Με ποιο τρόπο επιδρούν πάνω σ' αυτήν οι πιο πάνω παράγοντες και πώς τους αντιμετωπίζουν οι καλλιτέχνες; Ποια είναι η θέση της χαρακτικής στο μεταβαλλόμενο πλαίσιο της σύγχρονης εικαστικής παραγωγής; Αυτόν τον γενικό προβληματισμό έθεσαν οι διοργανωτές του συνεδρίου, ελπίζοντας στη διερεύνησή του, μέσω της δημιουργικής και φιλικής αλληλεπίδρασης με τους εκλεκτούς προσκεκλημένους του συνεδρίου. Ιδιαίτερα χρήσιμες για την ενδοσκόπηση αποτέλεσαν και ματιές στο παρελθόν, με ανακοινώσεις συνέδρων ιστορικού περιεχομένου, που φώτιζαν περιόδους ή στιγμιότυπα της χαρακτικής, κατά τα οποία παρόμοιας υφής κοινωνικές, τεχνολογικές ή άλλες αλλαγές επηρέασαν ποικιλότροπα την καλλιτεχνική παραγωγή της χαρακτικής.

Στο συνέδριο προσκλήθηκαν και συμμετείχαν εικαστικοί-χαράκτες και ιστορικοί τέχνης εγνωσμένου κύρους από τον διεθνή χώρο.

Το Διεθνές Συνέδριο Χαρακτικής Τέχνης #1CY-GR φιλοδοξεί να εδραιωθεί ως ένας μόνιμος θεσμός. Στοχεύει στο να αναδείξει τη διαχρονική εξέλιξη της χαρακτικής τέχνης στην Ελλάδα, στην Κύπρο και στον χώρο της ανατολικής Μεσογείου και βεβαίως να προβάλει τις σύγχρονες αναζητήσεις της χαρακτικής ως μέσου καλλιτεχνικής έκφρασης. Το συνέδριο #1CY-GR χορήγησαν οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υ.Π.Π. και η Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα, φιλοξένησε η Λεβέντειος Πινακοθήκη και στήριξαν το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Ινστιτούτο Κομφούκιος και οι πρεσβείες της Πολωνίας και του Ισραήλ στην Κύπρο. Χορηγός επικοινωνίας «Η Καθημερινή».

Περισσότερες πληροφορίες:
www.cyprintmakers.com
www.haraktes.gr
cyprintmakers@gmail.com
info@haraktes.gr.

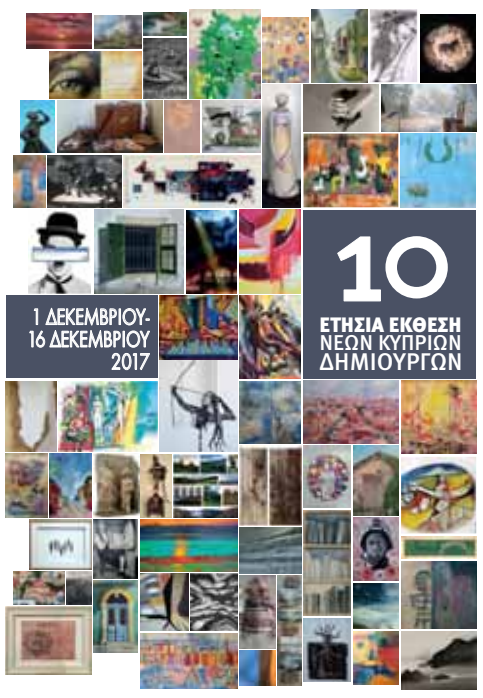

Σας προσκαλούμε στην 10η Ετήσια Έκθεση Νέων Κυπρίων Δημιουργών

«Κάρτ ποστάλ» και «Είναι ωραία η πόλη μου, την Κυριακή όταν ξυπνά»

Από **1η** έως **16 Δεκεμβρίου 2017**, στον **Εκθεσιακό Χώρο «Ακαμαντίς», Αιγύπτου 10, Λευκωσία.**

Επιμελήτρια Έκθεσης:
Ζωγράφος Κα Ελένη Νικοδήμου

Οργανωτής:
AKAMANTIS Business Center

Άγγελος Κοτσώνης
Αναστασία Νικολάου
Αναστασία Τζιούρου
Αναστασία Χρυσάνθου
Άννα Αλεξάνδρου
Άννα Βασιλείου
Άννα Λουκά
Άντρεα Νικολάου
Άντρεα Χριστοδουλίδου
Βάσω Θούπου
Γιώργος Γεωργίου
Γιώργος Θεοχάρους
Γιώργος Παφίτης
Δήμητρα Νικοδήμου
Ελεάνα Χρυσάνθου Πετούση
Έλενα Παναγιώτου
Έλενα Ζυμαρά
Ελένη Κωνσταντίνου
Ελένη Μενελάου †
Ελίνα Κοτσώνη
Ελισαβέτα Σίβας
Εύη Στυλιανού
Έφη Ιωακείμ
Ζωή Χατζηγιάννη
Ηρώ Φαρμακά
Κατερίνα Παπαλαμπριανού
Κατερίνα Σταύρου
Κρίστια Ανδρέου
Κωνσταντίνος Σάββα
Λίλυ Χρίστου
Μάνος Γαλλιός
Μαρία Ανδρέου
Μαρία Γεωργίου
Μαρία Ζαρίφη
Μαρία Φωτιάδου
Μαριάννα Χριστοφίδου
Μαριλένα Νικολάου
Μάριος Χριστοδούλου
Μαρκέλλα Μιχαήλ
Μηνάς Αλεξίου
Νατάσα Σιάμισιη
Νεόφυτος Αβραάμ
Νικολέττα Κυπριανού
Οδύσσεια Γεωργίου Τσελέπη
Παναγιώτης Βίττης
Παναγιώτης Πασάντας
Παύλος Μιτσιγιώρκης
Πέτρος Αυγουστίνου
Πέτρος Σιδεράς
Πηνελόπη Κωνσταντίνου
Πολύμνια Χαραλάμπους
Ραφαέλλα Πέτρου
Ρεβέκκα Τριμικλινιώτου
Σιέλα Ρέϊβεν
Σοφία Κολοκάση
Σταύρος Ξ. Πέτρου
Στέλιος Παπαμάρκου
Τούλα Παφίτη
Φλώρα Μαυρομάτη
Φρόσω Ανδρέου
Φωτεινή Ευθυμίου
Χαράλαμπος Κουρουκλάρης
Χριστίνα Ράνια Καραολή
Χριστίνα Τσιάμα
Χρίστος Αβραάμ

Χορηγοί:
VONPENDE HOLDINGS P.L.C.
KINANIS
AKAMANTIS Business Center
CHEVRE INVESTMENTS LTD
AXIAL INVESTMENTS LTD
NORTOX Investments Ltd

Χορηγός Επικοινωνίας:
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Υποστηρικτής:
La Parfaite patisserie

Όλα τα καθαρά έσοδα από τις πωλήσεις των έργων και τις χορηγίες θα δοθούν στον Σύνδεσμο «Οι Φίλοι της Παιδικής Στέγης Λευκωσίας».

Όλα τα έργα και βιογραφικά των 65 ζωγράφων που συμμετέχουν στην έκθεση βρίσκονται στην ιστοσελίδα www.akamantis.com

AKAMANTIS Business Center

Αιγύπτου 10, 1097 Λευκωσία, Τηλ. 22676797
www.akamantis.com

Ώρες Λειτουργίας:
Δευτέρα-Παρασκευή 5:00-8:00 μ.μ. και Σάββατο 10:00 π.μ.-1:00 μ.μ.

ΜΙΛΑ ΚΟΥΝΙΣ
ΚΡΙΣΤΕΝ ΜΠΕΛ
ΚΑΘΡΙΝ ΧΑΝ
ΣΕΡΙΛ ΧΑΪΝΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΚΡΙΣΤΙΝ ΜΠΑΡΑΝΣΚΙ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΟΥΖΑΝ ΣΑΡΑΝΤΟΝ
ΜΑΜΑΔΕΣ
ΜΕ ΚΑΚΗ ΔΙΑΓΩΓΗ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΕΚΤΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ
7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΣΤΟΥΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥΣ
ODEON
STX
ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
LOVE 100.7FM &88.7

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ***

Επιστροφή στη Σελήνη

Η **«Ιστορία** Δύο Πόλεων» είναι αναμφισβήτητα ένα από τα καλύτερα έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Ο συγγραφέας του, Κάρολος Ντίκενς, αρχίζει το κλασικό αυτό έργο με δύο απλές φράσεις: «Ηταν η καλύτερη των εποχών. Ηταν η χειρότερη των εποχών». Και είναι δύο φράσεις που αρμόζουν απόλυτα στη δεκαετία του 1960. Τη δεκαετία που είδε την κλιμάκωση ενός πολύνεκρου πολέμου στις ζούγκλες του Βιετνάμ και την πραγματοποίηση των ονείρων του ανθρώπου να περπατήσει στην επιφάνεια της Σελήνης και να αισθανθεί κάτω από τα πόδια του την ύπαρξη ενός άλλου κόσμου. Και όπως φαίνεται, μάλιστα, ο Δεκέμβριος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τη φιλοδοξία του αυτή. Γιατί πράγματι, το πανανθρώπινο αυτό όνειρο άρχισε να γίνεται πραγματικότητα την παραμονή των Χριστουγέννων του 1968 όταν, έπειτα από ταξίδι 400.000 χιλιομέτρων, οι αστροναύτες του «Απόλλωνα 8» αντίκριζαν σε απόσταση 112 χιλιομέτρων να εκτείνεται μπροστά τους η επιφάνεια του φυσικού μας δορυφόρου. Μερικούς μήνες αργότερα, με το «Απόλλων 11», ο Νιλ Αρμστρονγκ πρόσθεσε για πρώτη φορά κι ένα ανθρώπινο χνάρι πάνω στη σκονισμένη επιφάνεια του γειτονικού μας κόσμου. Ενα χνάρι που έγινε έκτοτε το σύμβολο «ενός τεράστιου άλματος για την ανθρωπότητα».

Τα ανθρώπινα χνάρια στο έδαφος της Σελήνης θα ορθώνονται για πάντα σαν μνημεία του 20ού αιώνα, μνημεία απίστευτων κατορθωμάτων του παρελθόντος.

Και όμως, η ανθρώπινη αυτή εποποιία έφτασε άδοξα στο τέλος της πριν από 45 ακριβώς χρόνια, όταν οι αστροναύτες Γιουτζίν Σέρναν και Χάρισον Σμιτ ήταν οι τελευταίοι άνθρωποι που περπάτησαν, μέχρι τώρα τουλάχιστον, στην επιφάνεια της Σελήνης. Στις 11 Δεκεμβρίου 1972 η σεληνάκατος με τους αστροναύτες του «Απόλλωνα 17» προσεδαφίστηκε στη νοτιοανατολική άκρη της σεληνιακής θάλασσας της Γαλήνης. Αλλά με την ολοκλήρωση της αποστολής εκείνης, ο αγώνας δρόμου για την κατάκτηση της Σελήνης είχε οριστικά πλέον τελειώσει. Και παρόλο που δεν ξεκίνησε με τις αγνότερες προθέσεις, τα επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα των διαστημικών αποστολών που εκτέλεσαν οι Αμερικανοί και οι Σοβιετικοί την πρώτη εκείνη δεκαετία άλλαξαν δραματικά τα όσα γνωρίζαμε μέχρι τότε για τον γειτονικό μας κόσμο. Εκτοτε, με την αναχώρηση και του τελευταίου αστροναύτη, στις 14 Δεκεμβρίου του 1972, η Σελήνη παραμένει χωρίς ανθρώπινους επισκέπτες.

Εχει πλέον δρομολογηθεί να γίνει στα επόμενα μερικά χρόνια, με αρχή της προσπάθειας το 2019.

Εξάλλου, αν και κανείς δεν πίστευε την εποχή εκείνη ότι θα αργούσαμε τόσο πολύ να επιστρέψουμε στον φυσικό μας δορυφόρο, οι πρώτες εκείνες αποστολές δεν ήσαν παρά η αρχή μιας νέας εποχής για την ανθρωπότητα. Μιας εποχής που χωρίς αμφιβολία θα παραμείνει γραμμένη στην ιστορία μας, σαν η αρχή του ανθρώπινου αποικισμού στο Διάστημα. Γιατί η επιστροφή του ανθρώπου στη Σελήνη έχει πλέον δρομολογηθεί να γίνει στα επόμενα μερικά χρόνια με αρχή της προσπάθειας το 2019, όπως ανακοίνωσε πρόσφατα ο αντιπρόεδρος των ΗΠΑ, Μάικ Πενς, στο Εθνικό Διαστημικό Συμβούλιο (NSC). Αυτή τη φορά, όμως, θα είναι μια επιστροφή για πάντα και μια πολύ πιο εύκολη προσπάθεια απ' ό,τι η πρώτη μας επίσκεψη. Μια προσπάθεια με ιδιαίτερα εντυπωσιακό εξοπλισμό που θα περιλαμβάνει τα πιο σύγχρονα υπολογιστικά, ηλεκτρονικά, προωθητικά και προστατευτικά συστήματα, και κατασκευαστικά υλικά που έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι τώρα σ' ένα διαστημικό όχημα.

Κι αυτή μας η επιστροφή θα γίνει το εφαλτήριο για την επέκταση των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στο ηλιακό σύστημα, αφού ο αποικισμός του Διαστήματος από τον άνθρωπο έχει πάψει πλέον να θεωρείται ουτοπία. Είναι κάτι πραγματοποιήσιμο και κάτι που πολλοί από εμάς θα δουν να υλοποιείται με τα ίδια τους τα μάτια μέσα στις επόμενες μερικές δεκαετίες, όταν θα δούμε τα μικρά διαστημικά εργαστήρια να μετατρέπονται σε πολυάνθρωπους διαστημικούς σταθμούς. Οταν θα δούμε τις μικρές σεληνακάτους να αντικαθίστανται από μόνιμες σεληνιακές βάσεις και σεληνιακά εργαστήρια. Οταν θα δούμε επανδρωμένα ταξίδια στους πλανήτες, και την αρχή ενός νέου μεταναστευτικού ρεύματος. Μιας μετανάστευσης που, μέσα στους επόμενους μερικούς αιώνες, θα έχει επανδρώσει με χιλιάδες ανθρώπους τις διαστημικές πόλεις σε τροχιά γύρω από τη Γη και τις ανθρώπινες αποικίες στους πλανήτες και στους δορυφόρους του ηλιακού μας συστήματος.

Σήμερα, οι εγκαταλελειμμένες βάσεις εκτόξευσης, τα εγκαταλελειμμένα επιστημονικά όργανα και οι διαστημοσυσκευές που είναι διάσπαρτα εδώ κι εκεί στην επιφάνεια της Σελήνης, αλλά και τα ανεξίτηλα χνάρια στο σεληνιακό έδαφος από τις μπότες των 12 αστροναυτών του προγράμματος «Απόλλων», ορθώνονται σαν μνημεία του 20ού αιώνα, μνημεία απίστευτων κατορθωμάτων του παρελθόντος. Είναι βέβαιο ότι μια μέρα, σύντομα, ο άνθρωπος θα επιστρέψει και πάλι στο φεγγάρι και θα εξερευνήσει και άλλους πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος. Και στο απώτερο μέλλον σίγουρα θα εξερευνήσουμε κι άλλα πλανητικά συστήματα. Αυτές όμως οι πρώτες μας επισκέψεις σ' έναν άλλο κόσμο θα ζουν για πάντα στην ανθρώπινη μνήμη ως το Πρώτο Κεφάλαιο της Μεγάλης Περιπέτειας του Ανθρώπου στο Διάστημα.

* Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

Πεπρωμένα από δάχτυλα πλεγμένα

ΡΕΑ ΓΑΛΑΝΑΚΗ
Δυο γυναίκες, δυο θεές
εκδ. Καστανιώτη, **σελ.** 214

Σκεπασμένος με μια κουβέρτα, πάνω στο κατάστρωμα ενός πλοίου, ο γλύπτης Χαλεπάς επιστρέφει από το φρενοκομείο της Κέρκυρας στη γενέτειρα Τήνο. Εκατό περίπου σελίδες μακριά του, στη δεύτερη νουβέλα του νέου βιβλίου της Ρέας Γαλανάκη, η Αριάδνη ξαπλώνει σε ένα έρημο ακρογιάλι πάνω στην υφασμένη από την ίδια κουβέρτα, όπου λίγες ώρες νωρίτερα έσμιξε με τον Θησέα. Η φλόγα στην άμμο έχει σβήσει, αλλά εκείνη ήδη τη φωτίζει ένα χρυσοστόλιστο πεπρωμένο. Ελευθερωμένη από την κοινότοπη μοίρα της προδομένης γυναίκας, αναστα̈ίνεται ως θεότητα ενός άλλου κόσμου, καταυγασμένου από ένα δωδεκάθεο στερέωμα.

Στο κλείσιμο των δύο αφηγήσεων τους ήρωες επισκέπτονται σαν σε όραμα δύο ένθεα πλάσματα. Ο γλύπτης συναντιέται με την ιδεατή μορφή της μούσας του, με μια επουράνια πανέμορφη κόρη, κυκλωμένη από ένα ολάνθιστο στεφάνι. Η Αριάδνη, πάλι, αντικρίζει στον αιθέρα τον Διόνυσο, που πλησιάζοντάς την της εναποθέτει στο κεφάλι ένα ολόχρυσο στεφάνι. Αυτές είναι οι θεές που άρχουν στον δυαδικό τίτλο, η μούσα του γλύπτη και η ιέρεια του Βάκχου. Ωστόσο, οι δύο νουβέλες που συστεγάζονται στο βιβλίο της Ρέας Γαλανάκη αγγίζονται σε σκοτεινότερο βάθος. Στην πρώτη, η συγγραφέας απευθύνεται στον διάσημο γλύπτη, επιχειρώντας μέσα από τη μονόπλευρη συνομιλία τους να ξετυλίξει, εξόχως αβρά, το νήμα της ζωής και της τέχνης του. Συγκινημένη τον βλέπει να επιστρέφει στη ζωή μέσα στο γενέθλιο μαρμαρένιο αλώνι, στον Πύργο, το μαρμαρόχτιστο κεφαλοχώρι της Τήνου. Είναι πια ήσυχος, όπως βεβαιώνει το εξιτήριο του ψυχιατρείου, αλλά οι δαίμονες της δημιουργίας δεν έχουν καθυποταχθεί. Τον πολιορκούν στα βοσκοτόπια και του φανερώνουν στις κόγχες των βράχων τον πολύτιμο για τα αμετανόητα δάχτυλά του πηλό, δάχτυλα αφοσιωμένα σε μια αρχαϊκή χειρωναξία. Νεκραναστήθηκε για να ξαναγεννηθεί ως δισυπόστατη ύπαρξη, χοϊκή και την ίδια στιγμή θεϊκή, στο μέτρο που αξιώθηκε την αθανασία, το επάρατο όνειρο των βροτών.

Η συγγραφέας τον θαυμάζει για τη θαρραλέα του αναμέτρηση με την άναρχη ψυχή του, για τον οδυνηρό, αινιγματικό, «μα και θαυμάσιο» αγώνα του. Την εντυπωσιάζει το κατόρθωμά του να αποσπάσει τη σοφία από τη στάχτη της ζωής του, τη σοφία του δημιουργού που αποθεώνει και εξαντλεί το νόημα της τέχνης του στο έργο καθαυτό, απαλλαγμένο από κάθε έξωθεν μαρτύριο και μαρτυρία. Από την άλλη, δανείζοντας στη μυθική Αριάδνη τη φωνή της, πάντοτε ευάγωγη στους γυναικείους κανόνες, της δίνει την ευκαιρία να κατισχύσει της ανδρικής αφήγησης του Θησέα. «Εγώ, η Αριάδνη». Διάτορη η εξουσιαστική νχώ στην αντωνυμία του τίτλου. Αν οι λέξεις του σιωπηλού, σχεδόν άνχου, γλύπτη ήταν φτιαγμένες από μάρμαρο και πηλό, οι δικές της ανακαλούσαν τις «κρυπτικές πανάρχαιες γραφές» της Κνωσού και έθραυαν με τη δύναμή τους το ελληνικό αλφάβητο του για μια νύχτα εραστή της. Γνωρίζει πως τα ελληνικά του Θησέα θα επιζήσουν, αλλά όσο διαρκεί η αφήγησή της, με ανέμη την πιο εγωιστική από τις αντωνυμίες, το νήμα της ιστορίας βρίσκεται στα δικά της χέρια. Εκείνη ορίζει το πεπρωμένο των λέξεων που την ορίζουν.

«Η φλόγα έχει τη δική της μνήμη. Και η μνήμη της φλόγας είναι η στάχτη της». Σκαλίζοντας τις στάχτες της χθεσινής φωτιάς, της θνησιγενούς παρθενικής της νύχτας έρωτα, η Αριάδνη περιελίσσεται σε έναν τεφρό λαβύρινθο, απ' όπου αναφλέγεται πάναγνη, με χρυσό στεφάνι να της πυρπολεί τα μαλλιά. Αιώνες μετά στο υπόγειο του πατρικού του ένας σαλεμένος γλύπτης, ψηλαφώντας στον πηλό τα οράματα που έζωναν τον νου του, καταφέρνει να βγει στο φως για να ξαναγίνει εκείνος ο ίδιος που πάντα ήταν.

Δύο ζωές διφυείς, περιπλανώμενες σε διαφορικούς δαιδάλους, αντιμέτωπες με άλλα σκότη η καθεμία, τεχνουργημένες με συμβολισμούς, ανακαλύπτουν μέσω της άκρας ταπείνωσης τον μίτο που από την πτώση οδηγεί στην έγερση. Από τη στιγμή, βέβαια, που τη μυθοπλαστική τους μοίρα περιέθαλψε μια συγγραφέας τόσο φιλόσπουδη όπως η Γαλανάκη, δεν υπήρχε περίπτωση να χαθούν.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΣΟΦΙΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

Η Σοφία Νικολαΐδου έχει εκδώσει μυθιστορήματα, συλλογές διηγημάτων, μελέτες και μεταφράσεις. Πριν από λίγες μέρες τιμήθηκε με το Κρατικό Ειδικό Βραβείο σε Λογοτέχνη του οποίου το βιβλίο προάγει σημαντικά τον διάλογο πάνω σε ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα για το βιβλίο της «Καλά και σήμερα» (Μεταίχμιο, 2015).
Το τελευταίο της μυθιστόρημα, «Στο τέλος νικάω εγώ» (Μεταίχμιο, 2017) κυκλοφόρησε πρόσφατα.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Το «Confiteor» του Καμπρέ (δεν έχω τελειώσει ακόμα τις σημειώσεις που θέλω να κάνω), την «Αστυνομία» του Jo Nesbo (μου αρέσει ο τρόπος που υφαίνει την πλοκή, έχω τσιμπήσει με τον Χάρι Χόλε και τα πετάγματα που κάνει ο συγγραφέας στις μεταφορές του).

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Χάκλμπερι Φιν. Ή κάποιο από τα επτά κατσικάκια του παραμυθιού. Ή η «Αλίκη στη Χώρα των Θαυμάτων». Αλλά για λίγο – και μετά να γυρίσω στη δική μου ζωή.

Με ποιον συγγραφέα θα θέλατε να δειπνήσετε;
Σκέφτηκα να απαντήσω με τη Βιρτζίνια Γουλφ, που τη λατρεύω, αλλά μετά προσγειώθηκα: μάλλον δεν θα ήταν καλή παρέα.

Ποιο ήταν το τελευταίο βιβλίο που σας έκανε να θυμώσετε;
Ενα γλυκανάλατο που παρίστανε το σοβαρό. Μεγατόνοι επιθέτων σε αδρά-νεια και εξοντωτικές περιγραφές. Δεν κατάφερα να τελειώσω ούτε την πρώτη σελίδα. Οσο περνούν τα χρόνια, αφήνω περισσότερα βιβλία αδιάβαστα.

Και το τελευταίο που σας συγκίνησε;
Η τετραλογία της Φεράντε. Είχα καιρό να θυμώσω, να ανησυχήσω, να γελάσω έτσι με λογοτεχνικούς ήρωες. Αλλαζα γνώμη, διάθεση (και συμπάθειες) κάθε τέταρτο.

Ποιο κλασικό βιβλίο δεν έχετε διαβάσει και ντρέπεστε γι' αυτό;
Πολλά (αν και δεν ντρέπομαι γι' αυτό: ars longa, vita brevis). Δεν τελείωσα ποτέ τον «Οδυσσέα» του Τζόις. Ούτε το «Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο» του Προυστ (αν θυμάμαι καλά, σταμάτησα στον 4ο τόμο). Εκτέθηκα αρκετά ή να συνεχίσω τον κατάλογο;

Εσείς νικάτε όντως στο τελείωμα ενός (ακόμα) βιβλίου;
Θα ήθελα να νικούν οι ήρωές μου. Δεν νομίζετε ότι είναι καιρός να νικήσουν οι καλοί; Στη λογοτεχνία, έστω.

Εγκαταλείπετε εύκολα τους ήρωές σας;
Με εγκαταλείπουν αυτοί. Ετσι καταλαβαίνω ότι τελείωσε ένα βιβλίο, όταν οι ήρωες φεύγουν από το σπίτι. Κι ακούω να κλείνει πίσω τους η πόρτα.

Είστε καθηγήτρια σε παιδιά του λυκείου. Τι λένε για τα βιβλία σας;
Σε μένα ότι τους αρέσουν. Μεταξύ τους, δεν ξέρω. Από την άλλη, δασκάλα τους είμαι, με αγαπούν – τι θα έλεγαν; Είμαι συγγραφέας, το ξέρουν και καμαρώνουν. Ομως, κυρίως, είμαι η δασκάλα τους.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1 **«Ελευθέριος Βενιζέλος: Ο οραματιστής του εφικτού»** του Θάνου Βερέμη (Μεταίχμιο)

2 **«Πόλεμος και αντίσταση στη Θεσσαλία»** Συλλογικό (Τόπος)

3 **«Στις ρίζες του κακού»** του Γιάννη Λούλη (Καστανιώτης)

4 **«Μετά το 1922 – Η παράταση του Διχασμού»** του Γιώργου Μαυρογορδάτου (Πατάκης)

5 **«Η υπέροχη γλώσσα»** του Andrea Marcolongo (Πατάκης)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1 **«Ομορφα ερείπια»** της Τζες Γουόλτερ (Πατάκης)

2 **«Εγκλημα στον Παράδεισο»** της Τατιάνας Αβέρωφ (Μεταίχμιο)

3 **«Μπλε υγρό»** της Βίβιαν Στεργίου (Πόλις)

4 **«Τι έμαθα περπατώντας στον κόσμο»** της Λένας Διβάνη (Καστανιώτης)

5 **«Πύρινη οργή»** του Stephen King (Κλειδάριθμος)

• Αυτήν την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Τσιοπελάκος, Ασκληπιού 15, Τρίκαλα.

ΜΑΤΙΕΣ

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

EPA/ CHRISTIAN BRUNA

ΡΩΜΗ

Πινκ Φλόιντ στην Αιώνια Πόλη

Ο ντράμερ των Πινκ Φλόιντ, Νικ Μέισον, ποζάρει δίπλα στην αφίσα για τη διάσημη, ήδη, έκθεση «The Pink Floyd Exhibition: Their Mortal Remains», που κάνει τώρα σταθμό στη Ρώμη έως τις 29 Απριλίου. Η έκθεση παρουσιάζεται στο MACRO, το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Ρώμης, το οποίο βρίσκεται κοντά στο The Piper Club, όπου οι Πινκ Φλόιντ είχαν πρωτοπαρουσιαστεί στην Ιταλία το 1968. Η έκθεση εξετάζει εμμέσως και την αντοχή ενός συγκροτήματος που άλλαξε τη μουσική πριν από δεκαετίες.

AP/ SF MUSEUM OF MODERN ART

ΝΑΠΟΛΗ

Η φάτνη ως έργο τέχνης

Η παράδοση της Νάπολης στις χριστουγεννιάτικες φάτνες, στους αγγέλους και στην εορταστική αισθητική είναι ονομαστή. Αυτή η ναπολιτάνικη σκηνή της γέννησης είναι μία φάτνη στο ύφος του 16ου αιώνα, έτσι όπως παρουσιάζεται σε πόλεις της Κεντρικής και Νότιας Ιταλίας, αλλά και στις ΗΠΑ, όπου η ναπολιτάνικη παράδοση στην τέχνη των Χριστουγέννων είναι αγαπητή. Η έκθεση «100 φάτνες», που διοργανώνεται ετησίως με παραλλαγές στα εκθέματα, συγκεντρώνει τις διάφορες αισθητικές εκδοχές.

AP / THIBAULT CAMUS

ΛΟΝΔΙΝΟ

Χριστούγεννα και Ντίκενς

Απόγονος του Τσαρλς Ντίκενς είναι η συγγραφέας Lucinda Hawksley, η οποία έγραψε ένα νέο βιβλίο για τον διάσημο προ-προ-προ-πάππου της. Το νέο της βιβλίο με τίτλο «Ο Ντίκενς και τα Χριστούγεννα» είναι η αφορμή για να προσκληθεί στη National Portrait Gallery του Λονδίνου και να δώσει μια διάλεξη με το ίδιο γοητευτικό θέμα, στις 21 Δεκεμβρίου. Ενα από τα ερωτήματα που θα απαντηθούν; Πώς ήταν τα Χριστούγεννα όταν ο Ντίκενς ήταν παιδί; Πόσο επηρεάστηκε ο ίδιος από την αλλαγή στον τρόπο εορτασμού;

EPA/ ANATOLY MALTSEV

ΜΑΔΡΙΤΗ

Η τέχνη των παπουτσιών

Τα κομψά αυτά υποδήματα είναι δημιουργίες του περίφημου Ισπανού σχεδιαστή Μανόλο Μπλάνικ και αποτελούν μέρος της έκθεσης με τίτλο «Η τέχνη των παπουτσιών», που εγκαινιάστηκε στο Μουσείο Διακοσμητικών Τεχνών της Μαδρίτης. Η έκθεση είναι επικεντρωμένη στις δημιουργίες του 75χρονου, πλέον, Μπλάνικ, παρουσιάζοντας περίπου 200 ζευγάρια παπούτσια επιλεγμένα αυστηρά από τις συλλογές των τελευταίων 45 χρόνων. Η έκθεση στη Μαδρίτη θα παραμείνει ανοικτή έως τις 8 Μαρτίου.

EPA/ ABEDIN TAHERKENAREH

ΜΠΙΛΜΠΑΟ

Διάλογος 100 έργων

Με αφετηρία τον «ιστορικό» διάλογο ανάμεσα στον Βάσκο γλύπτη Εδουάρδο Τσιλίδα και στον Γερμανό φιλόσοφο Μάρτιν Χάιντεγκερ το 1969, που κατέληξε σε μια καλλιτεχνική έκδοση, το Γκουγκενχάιμ στο Μπιλμπάο εγκαινίασε την έκθεση «Art and Space». Είναι μία πρόταση με 100 σύγχρονα έργα για την εκ νέου ερμηνεία του χώρου ως αρχιτεκτονική έννοια και της αφαίρεσης με κορυφαίες συμμετοχές - δάνεια από διάφορες συλλογές και μουσεία του κόσμου. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 15 Απριλίου.

Χριστούγεννα στα παρισινά πολυκαταστήματα

ΠΑΡΙΣΙ

Η φαντασμαγορία στη διάρκεια της χριστουγεννιάτικης περιόδου είναι ένα κεφάλαιο της εορταστικής παράδοσης στο Παρίσι, και τα πολυκαταστήματα Galeries Lafayette συμβάλλουν ετησίως, εδώ και δεκαετίες, σε αυτήν την ιδιαίτερη ατμόσφαιρα. Ασχέτως αν αντέχει κανείς την πολυκοσμία και τον συνωστισμό των πολυκαταστημάτων αυτόν τον μήνα, η παράδοση θέλει να γίνονται προορισμός έστω και για να δει κάποιος από κοντά τον χριστουγεννιάτικο διάκοσμο. Οσο και αν νομίζει κανείς ότι η λάμψη της αγοράς των Χριστουγέννων είναι ένα φαινόμενο των τελευταίων δεκαετιών, οι μεγάλες πρωτεύουσες της Ευρώπης, και κυρίως το Παρίσι, μας πηγαίνουν πίσω 150 και 180 χρόνια, όταν σταδιακά τα Χριστούγεννα άρχισαν να εορτάζονται με τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε σήμερα την εορταστική περίοδο. Και φυσικά, τα πολυκαταστήματα που σήμερα τα θεωρούμε ναούς της μαζικής κατανάλωσης, από τα λαϊκά πολυκαταστήματα έως τα αριστοκρατικά του είδους, υπήρξαν πρόμαχοι του μοντερνισμού και του νέου προοδευτικού τρόπου ζωής που έφερε ο 19ος αιώνας με τις μεγάλες τεχνολογικές εξελίξεις και τον υλικό πλούτο σε ολοένα και περισσότερο κόσμο.

Στα Galeries Lafayette θα δει κανείς τον εντυπωσιακό γυάλινο τρούλο, τον θόλο που είναι επιτομή της νέας τεχνολογίας γυαλιού και σιδήρου στις αρχές του 20ού αιώνα, όταν τελειοποιήθηκε η οικοδομική εξέλιξη που ήταν ήδη γνωστή από το 1850. Και όσο και αν το Λονδίνο είχε τη δική του εξαιρετική αγορά πολυτελών ειδών ήδη από τα τέλη του 18ου αιώνα, το Παρίσι ήταν στην πρωτοπορία στον τομέα των μεγαλόπρεπων πολυκαταστημάτων, κυρίως γιατί συνδέθηκαν με τη μεγάλη γυναικεία πελατεία και τις χωρίς τέλος ενδυματολογικές και καλλωπιστικές επιταγές του 19ου αιώνα. Το πολυκατάστημα Le Bon Marché, που λειτουργεί ακόμη στην αριστερή όχθη, είναι το παλαιότερο, με έτος ίδρυσης το 1838 αλλά με ουσιαστική εκκίνηση το 1852, όταν το Παρίσι εισερχόταν στη μεγαλύτερη αστική επανάσταση λιανικού εμπορίου και αρχιτεκτονικού μετασχηματισμού στη νεότερη Ευρώπη. Οσοι ενδιαφέρονται γι' αυτή την παράμετρο της ευρωπαϊκής ιστορίας, ας διαβάσουν το εξαιρετικό μυθιστόρημα του Εμίλ Ζολά «Στον Παράδεισο των κυριών» (μετ. Ιφιγ. Μπουτουροπούλου), εκδόσεις Στερέωμα. Αντανακλά αυτήν ακριβώς την πτυχή της παρισινής ιστορίας.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Σπάζοντας το φράγμα του ήχου

Ο Ζακ Κορμερί στέκεται πάνω από μια μαρμάρινη πλάκα. Είναι σαράντα χρόνων και κάτι ψάχνει, όπως οι περισσότεροι άνδρες της ηλικίας του.

Διαβάζω: «Ο Ζακ Κορμερί, με το βλέμμα προσηλωμένο στο αργόσυρτο ταξίδι που έκαναν τα σύννεφα στον ουρανό, προσπαθούσε να διακρίνει, πέρα απ' το άρωμα των νοτερών λουλουδιών, τη μυρωδιά της αρμύρας που έφερνε εκείνη τη στιγμή η μακρινή και ασάλευτη θάλασσα, όταν το ελαφρύ χτύπημα ενός τσίγκινου κουβά στο μάρμαρο ενός τάφου τον έβγαλε από την ονειροπόλησή του».

Ο Ζακ Κορμερί δεν υπάρχει. Είναι ο χαρακτήρας του πλέον αυτοβιογραφικού μυθιστορήματος που δούλευε ο Καμί και που έμελλε να μείνει ημιτελές εξαιτίας του πρόωρου, βίαιου θανάτου του. Τίτλος του βιβλίου, «Ο πρώτος άνθρωπος». Το 144 σελίδων δυσκολοδιάβαστο χειρόγραφο που έφερε τον γραφικό χαρακτήρα του Γάλλου νομπελίστα εντοπίστηκε μέσα στην τσάντα του, στο τσακισμένο αυτοκίνητο στο οποίο επέβαινε ο Καμί, τη μοιραία 4η Ιανουαρίου του 1960.

«...αυτός ο ίδιος είχε φύγει πολύ μακριά ψάχνοντας κάτι που ήταν σιμά του στο χρόνο και στο αίμα».

Ζεστή ζεστή μού έφερε ο κύριος Γκρι την ελληνική έκδοση, από τον Καστανιώτη, σε μετάφραση της Ρίτας Κολαΐτη. Παραξενεύτηκα που μόλις τώρα έβγαινε για πρώτη φορά αυτό το βιβλίο στα ελληνικά. Ο κύριος Γκρι είχε ήδη ξεκινήσει να το διαβάζει. Ο σελιδοδείκτης βρισκόταν στη σελίδα 34 – απ' όπου και το παραπάνω απόσπασμα.

Ενα χειρόγραφο 144 σελίδων υπήρχε μέσα στο αυτοκίνητο στο οποίο επέβαινε ο Αλμπέρ Καμύ τη μοιραία 4η Ιανουαρίου του 1960.

Ο Ζακ Κορμερί εμφανίζεται να έχει μείνει ορφανός από πατέρα σε βρεφική ηλικία και στα σαράντα του να επιστρέφει προσωρινά από τη Γαλλία στον τόπο της καταγωγής του, στο Αλγέρι – εξ ου και η «μυρωδιά της αρμύρας».

Στέκεται πάνω από τον τάφο του πατέρα του. Διαβάζει στο μάρμαρο: 1885 - 1914. Εικοσι εννέα χρόνων πέθανε ο πατέρας του – τους πρώτους μήνες του Μεγάλου Πολέμου, όταν ο Ζακ Κορμερί ήταν μόλις ενός. Ο πατέρας του Καμί, ο Λουσιέν Καμί, είχε τραυματιστεί σοβαρά στη Μάχη του Μάρνη και πέθανε στις 11 Οκτωβρίου του 1914 σε ορεινό χειρουργείο. Ο Καμί δεν είχε κλείσει ένα χρόνο ζωής.

Μυρίζοντας τη θάλασσα της Μεσογείου, ο Ζακ Κορμερί συνειδητοποιεί ότι είναι πλέον μεγαλύτερος από τον ίδιο του τον πατέρα, τον οποίο δεν γνώρισε ποτέ. «Κι όμως, το μυστικό που έψαχνε με πάθος να μάθει από τα βιβλία και τους ανθρώπους τού φαινόταν τώρα ότι συνδεόταν μυστικά με αυτόν εδώ τον νεκρό, αυτό τον νεότερό του πατέρα, με αυτό που ήταν και αυτό που είχε γίνει, και του φαινόταν ακόμα ότι αυτός ο ίδιος είχε φύγει πολύ μακριά ψάχνοντας κάτι που ήταν σιμά του στο χρόνο και στο αίμα».

Ενας εσωτερικός, αθέατος, βουβός λυγμός δονεί τον σαραντάχρονο Ζακ Κορμερί, σαν τεκτονική πλάκα στον γήινο φλοιό, από αυτούς που μας συμβαίνουν συχνά, στις πιο απρόσμενες, καθημερινές στιγμές. Αν δεν το προσπεράσουμε θα δούμε ότι πρόκειται για μυστικό, διακριτικό πέρασμα.

Ο Ζακ Κορμερί δεν το προσπερνά, αλλά το διαβαίνει, προχωρώντας μπροστά. «Ο έρημος ουρανός αντήχησε από μια ξαφνική δυνατή έκρηξη. Ενα αόρατο αεροπλάνο είχε σπάσει το φράγμα του ήχου. Γυρίζοντας την πλάτη του στον τάφο, ο Ζακ Κορμερί εγκατέλειψε τον πατέρα του».

Θέλουμε να φτιάξουμε μια μπάντα ετερόφωτη

Οι «Arcadian Child» με τη μουσική τους αντιδρούν στην ορμή της καθημερινότητάς

«Η προέλευση του ονόματός μας έχει ρίζες στον αριστουργηματικό πίνακα του Nicola Poussin. Δηλαδή η Αρκαδία είναι η ουτοπία. Τουτέστιν το παιδί της Αρκαδίας συμβολίζει την ελπίδα που κρύβουμε όλοι για ένα καλύτερο αύριο. Ταυτόχρονα αποτελεί και μια ωδή στους μεγάλους «Aphrodite's Child».

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Οι «Arcadian Child» κυκλοφόρησαν τον πρώτο τους δίσκο, με τίτλο «Afterglow», τον Οκτώβριο του 2017.

Η μπάντα «Arcadian Child» αποτελείται από τέσσερις φίλους (Παναγιώτης Ι. Γεωργίου φωνητικά, κιθάρες, Στάθης Χατζηχαραλάμπους κιθάρες, Ανδρέας Κέρβερος μπάσο και φωνητικά και Χρήστος Δήμου ντραμς) που ξεκίνησαν στη Λεμεσό ως «Atoutaleme». Η ανθρώπινη ανάγκη για έκφραση διοχετεύτηκε στη δημιουργία μουσικής μέσα από τον τρόπο που την αντιλαμβάνονται και απ' ό,τι φαίνεται έχουν «ακούσει» καλά την κοινωνία και τις απαντάνε με τα τραγούδια τους. Όσο για τη μουσική τους, μάλλον δεν έχουν άγχος να την ορίσουν και να την κατατάξουν, αφού οι ίδιοι την αισθάνονται βαθιά μέσα τους. Πριν από λίγους μήνες κυκλοφόρησαν και τον πρώτο τους δίσκο με τίτλο «Afterglow, και μιλήσαμε με τα παιδιά για την πρώτη τους δισκογραφική δουλειά, για τη μουσική τους και όχι μόνο.

–Κατ' αρχάς συστηθείτε στους αναγνώστες μας και πείτε μας πώς ξεκινήσατε το ταξίδι σας.

–Είμαστε οι «Arcadian Child» και προσκαλούμε τους αναγνώστες σας να μπουν στην ηχητική μας κατάνυξη. Ουσιαστικά το ταξίδι μας ξεκίνησε επίσημα όταν μετεν-σαρκωθήκαμε από «Atoutaleme» σε «Arcadian Child» το καλοκαίρι του 2016. Η αυθόρμητη αντίδραση προς την ορμή της καθημερινότητάς μας ήταν ο λόγος που ξεκίνησε όλο αυτό. Η ανθρώπινη ανάγκη για έκφραση διοχετεύτηκε στη δημιουργία μουσικής μέσα από τον τρόπο αντίληψής μας γι' αυτήν.

> *Το γεγονός πως ο καθένας από μας έχει μια διαφορετική μουσική προέλευση κατατάσσει το αμάλγαμα αυτό ενδιαφέρον, τόσο δημιουργικά όσο και ηχητικά.*

–Γιατί Arcadian Child, έχει κάποια υπαρξιακή έννοια, τύπου et in Arcadia ego;

–Κατά μια έννοια ναι, η προέλευση του ονόματος έχει ρίζες στον αριστουργηματικό πίνακα του Nicola Poussin. Δηλαδή η Αρκαδία είναι η ουτοπία. Τουτέστιν το παιδί της Αρκαδίας συμβολίζει την ελπίδα που κρύβουμε όλοι για ένα καλύτερο αύριο – ότι και αν σημαίνει αυτό για τον καθένα – αλλά ταυτόχρονα αποτελεί και μια ωδή στους μεγάλους «Aphrodite's Child».

–Ποιες είναι οι επιρροές σας και πώς θα χαρακτηρίζατε τον ήχο σας; Παρατηρώ μία μείξη ήχων, από ψυχεδελικά στοιχεία μέχρι ανατολίτικα, αλλά και ροκιές τύπου δεκαετίας '90.

–Πολύ σωστή παρατήρηση. Οι επιρροές μας ξεκινούν από την ψυχεδέλεια των 60s και τους εμβληματικούς «Beatles» και «Love» μέχρι τις 90s grunge ριπές των «Alice in Chains». Γενικά επιδιώκουμε να αποφεύγουμε generic φόρμες που γενικότερα μας κουράζουν. Προφανώς και τα κομμάτια μας χρωματίζουν τις επιρροές των μελών της μπάντας αλλά το γεγονός πως ο καθένας από μας έχει μια διαφορετική μουσική προέλευση κατατάσσει το αμάλγαμα αυτό ενδιαφέρον τολμώ να πω, τόσο δημιουργικά όσο και ηχητικά. Τώρα, όσον αφορά τον ήχο μας δυσκολευόμαστε και εμείς να τον κατατάξουμε κάπου. Θα σου πω, αν θες, τι είπαν άλλοι γι' αυτόν: Stoner/Psych/Pop, με ό,τι κι αν σημαίνει αυτό για τον καθένα.

–Άκουσα μία ολοκληρωμένη δουλειά, με πολλές σύγχρονες πινελιές, πόσο δύσκολο ήταν να φτιάξετε τον πρώτο σας δίσκο, «Afterglow»;

–Όσοι δισκογραφούν πιθανόν να διαβάσουν τα βιώματά τους στις επόμενες γραμμές. Για να φτιάξει μια ανεξάρτητη μπάντα έναν δίσκο στην Κύπρο – ακόμα και αυτήν του 2017 – παραμένει εξαιρετικά αντίξοο. Η διαδικασία της σύνθεσης παραμένει φυσικά η πιο ερωτική πλευρά της εμπειρίας αυτής, καθώς εκεί μας δίδεται το πλαίσιο να εκφραστούμε ελεύθερα χωρίς αναστολές και όρια. Αυτό προφανώς και μας λυτρώνει. Τώρα για να μετουσιωθεί όλο αυτό σε κάτι χειροπιαστό, όπως για παράδειγμα μια κυκλοφορία δίσκου απαιτούνται πολλές θυσίες απ' όλους τους εμπλεκόμενους. Ματώνεις οικονομικά, πνίγεσαι στο άγχος γενικά επικρατεί μια ένταση. Μακάρι να είμαστε καλά και να το περνάμε συνέχεια όμως αυτό. Όπως είπα και πιο πάνω, αυτό μας λυτρώνει.

«Εμείς σαν μπάντα θα στεκόμαστε πάντα απέναντι στον ακροατή αγνοώντας τα hypes και τις μαγικές συνταγές και θα βγάζουμε την αλήθεια μας».

–Αλήθεια, γιατί «Afterglow»; Ηδονή για την πρώτη καλή δουλειά σας; Στίχους ποιος γράφει;

–Μπορείς να το πεις και έτσι. Afterglow γιατί επιθυμούμε ο κόσμος να δεχτεί αυτή την πρόσκληση και να μπει στο ηχητικό μας σύμπαν και γιατί όχι να νιώσει κι αυτός την ηδονή που χαρίζει η απλόχερα η μουσική. Οι στίχοι είναι του τραγουδιστή της μπάντας Παναγιώτη Ι. Γεωργίου.

–Το artwork του Μαρίνου Σάββα στο εξώφυλλο του δίσκου σας, είναι εξαιρετικό, νομίζω ότι είναι απολύτως στη διάθεση του album σας.

–Σ' ευχαριστούμε γι' αυτό. Γενικά προσπαθούμε οποιαδήποτε οπτική απεικόνιση της δουλειάς μας βγαίνει προς τα έξω να συνάδει με την αισθητική του δίσκου. Το εξώφυλλο σχεδιάστηκε μετά από αρκετή συζήτηση με τον Μαρίνο Σάββα. Σ' αυτό το σημείο θέλω να τον ευχαριστήσω για την υπομονή που επέδειξε αλλά και την τέχνη του.

Αλλάζουν τα μουσικά πράγματα στην Κύπρο

–Πόσο απαιτητικό νομίζετε ότι είναι το μουσικό κοινό της Κύπρου;

–Δυστυχώς καθόλου απαιτητικό στην ολότητά του. Υπάρχουν – ευτυχώς – κάποιες εξαιρέσεις που κρατάνε το λάβαρο ψηλά. Το ψάχνουν, δίνουν ευκαιρίες σε καινούργια πράγματα – για την Κύπρο πάντα –, πληρώνουν εισιτήριο να ακούσουν την μπάντα που αγαπούν και γενικά είναι εκεί. Η πλειοψηφία του κυπριακού κοινού δυστυχώς ακόμη ζει στην 90s αθηναϊκή κουλτούρα. Καφενείο, έντεχνο – δεκτά και τα καψουρεμένα ελαφρολαϊκά – και δώσε πόνο πατριώτη...

–Τι προσδοκάτε για το μέλλον; Πώς βλέπετε τη μουσική σκηνή στην Κύπρο;

–Προσδοκάμε να μπορέσουμε να καταστήσουμε τους «Arcadian Child» μια μπάντα ετερόφωτη. Να μπορεί να συντηρεί τον εαυτό της, να δισκογραφεί απρόσκοπτα και γιατί όχι να ταξιδέψει όσο πιο μακριά γίνεται με τη μουσική της. Τώρα όσο για τη μουσική σκηνή στην Κύπρο πιστεύω πως θα αλλάξουν τα πράματα εν καιρώ. Ο κόσμος σπουδάζει πλέον, βλέπει πράγματα που γίνονται στο εξωτερικό, υπάρχει και η δημοκρατία του διαδικτύου πλέον. Αυτά φυσικά θα γίνουν όπως πάντα με βάση τον συνήθη χρόνο αντίδρασης της κυπριακής κοινωνίας στα ευρωπαϊκά μοτίβα, τα 15-20 χρόνια δηλαδή.

–Κινήστε, κατά κάποιο τρόπο σε μια underground μουσική κατάσταση, αυτό νομίζετε ότι σας δεσμεύει κάπως στην εξέλιξή σας;

–Πιστεύω πως όχι. Το παλιό underground δεν υφίσταται πλέον κιόλας πιστεύω. Υπάρχει διαδίκτυο βλέπεις πλέον, οπότε ο καθείς μπορεί να πουλήσει την πραμάτεια του ιντερνετικά. Αυτό που θα πω όμως, είναι ότι εμείς σαν μπάντα θα στεκόμαστε πάντα απέναντι στον ακροατή αγνοώντας τα hypes και τις μαγικές συνταγές και θα βγάζουμε την αλήθεια μας.

–Ξέρω ότι όλοι σας κάνετε και άλλες δουλειές, αλήθεια αυτό δεν είναι εις βάρος της μουσικής σας ενασχόλησης, αν και καταλαβαίνω τους λόγους και γνωρίζω ότι δεν είναι εύκολος ο απόλυτος βιοπορισμός από τη μουσική.

–Η αλήθεια είναι πως εν έτει 2017 δεν υφίσταται ο απόλυτος βιοπορισμός από τη μουσική στην Κύπρο – πλην ελαχίστων εξαιρέσεων που ουσιαστικά επιβεβαιώνουν τον κανόνα. Οπότε το αντίθετο θα έλεγα, καθώς μας δίδεται η ευκαιρία να εκφράσουμε την αλήθεια μας χωρίς την γκιλοτίνα της επιβίωσης να κρέμεται βασανιστικά από πάνω μας.

info

Περισσότερα για τους Arcadian Child στη σελίδα τους στο Facebook: www.facebook.com/arcadianchild και στο Soundcloud: www.soundcloud.com/arcadianchild

Ο Λευτέρης Μουμτζής επί σκηνής με την Ελένη Ηρακλέους

Η φιλική και μουσική συνεργασία στο στούντιο του Λευτέρη Μουμτζή και της Ελένης Ηρακλέους, όπως είναι φυσικό, τους έφερε μαζί και επί σκηνής. Οι δύο καλλιτέχνες σε ένα ατμοσφαιρικό live set, στο Πρόζακ, θα παρουσιάσουν μπαλάντες σε μια ήρεμη αρμονία αφήνοντας στον ακροατή μια γλυκιά αίσθηση αισιοδοξίας. Ο Λευτέρης Μουμτζής, με κιθάρα και πιάνο, θα παίξει κομμάτια κυρίως από τον προσωπικό του δίσκο «Now Happiness», κάποια ακυκλοφόρητα τραγούδια, αλλά και κομμάτια από τη δισκογραφία του ως J.Kriste, Master of Disguise, όπως επίσης και κάποιες διασκευές τραγουδιών που αγαπά. Η Ελένη Ηρακλέους, που θα ανοίξει τη βραδιά, θα παρουσιάσει τα τέσσερα κομμάτια που ηχογραφεί αυτή την περίοδο για το πρώτο της EP album. Την παραγωγή του δίσκου ανέλαβε ο Λευτέρης Μουμτζής.

> *Ένα ατμοσφαιρικό live set στο Πρόζακ, με μπαλάντες, σε μια ήρεμη αρμονία αφήνοντας στον ακροατή μια γλυκιά αίσθηση αισιοδοξίας.*

Η Ελένη Ηρακλέους ηχογραφεί αυτή την περίοδο το πρώτο EP album και την παραγωγή του δίσκου ανέλαβε ο Λευτέρης Μουμτζής.

Ο Λευτέρης Μουμτζής («The Low Spark», «Σωτήρες», «Trio Tekke») εδώ και δύο χρόνια έχει ταξιδέψει σε Γερμανία, Γαλλία, Ελλάδα και Αγγλία παρουσιάζοντας τον προσωπικό του δίσκο «Now Happiness». Ο Λευτέρης αποφάσισε, πριν επιστρέψει στις ευρωπαϊκές μουσικές σκηνές, να εμφανιστεί και στην Κύπρο. Εκτός από το Πρόζακ θα εμφανιστεί και στο Τεχνόπολις στην Πάφο, κλείνοντας τον κύκλο του «Now Happiness», που παρουσιάστηκε για πρώτη φορά τον Δεκέμβριο του 2015. Ουσιαστικά πρόκειται για την πρώτη φορά μετά από μήνες που ο καλλιτέχνης θα βρεθεί και μόνος του στη σκηνή, μετά την ανεπίσημη εμφάνιση στο μουσικό χωριό το περασμένο καλοκαίρι. Η καινούργια περιοδεία του, λοιπόν, ξεκινάει την Παρασκευή 15 Δεκεμβρίου στο Λονδίνο, όπου θα τον συνοδεύουν οι Trio Tekke. Ο Λευτέρης ετοιμάζει κάτι καινούργιο, το οποίο αναμένεται να παρουσιάσει μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2018.

Η Ελένη Ηρακλέους, κύπρια μουσικός που μένει στο Βερολίνο, και έχει εμφανιστεί στον Φέγγαρο με την μπάντα της Kukuwa, αλλά και με τους FMV student collective. Το άλμπουμ θα αποτελείται από τέσσερα κομμάτια ατμοσφαιρικής (ambient) μουσικής, είδος το οποίο εμπεριέχει στοιχεία ηλεκτρονικής μουσικής. Η πρώτη της δισκογραφική δουλειά αναμένεται να κυκλοφορήσει την άνοιξη του 2018.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

info

Ο Λευτέρης Μουμτζής και η Ελένη Ηρακλέους εμφανίζονται στο Πρόζακ την Κυριακή 17 Δεκεμβρίου , στις 8:30 μ.μ., Πρόζακ, Μέδοντος 3Α Λευκωσία.
Ο Λευτέρης Μουμτζής θα εμφανιστεί την Παρασκευή 5 Ιανουαρίου 2018, στο Τεχνόπολις στην Πάφο στις 8:30 μ.μ., Τεχνόπολις 20, λεωφόρος Νίκου Νικολαΐδη 18, Πάφος.

Μίσος, αίμα και φωτιά στην Αγγλία του 16ου αι.

Και στα ελληνικά το τρίτο μέρος της «Τριλογίας του Κίνγκσμπριτζ»

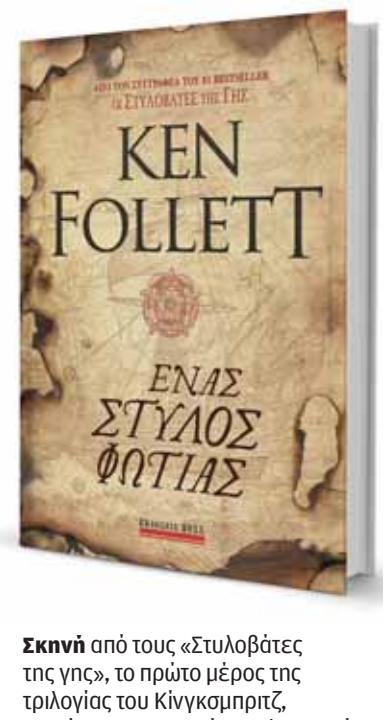

Σκηνή από τους «Στυλοβάτες της γης», το πρώτο μέρος της τριλογίας του Κίνγκσμπριτζ, που έγινε επιτυχημένη τηλεοπτική σειρά. Το τρίτο μέρος, «Ενας στύλος φωτιάς», μόλις κυκλοφόρησε και στα ελληνικά.

KEN FOLLETT
Ενας στύλος φωτιάς
μτφρ.: Ρηγούλα Γεωργιάδου
εκδ. Bell, **σελ.** 1.032

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΚΡΗ**

«A penny for the Guy». Μια πένα για τον Γκάι. Με αυτή τη φράση πιτσιρικάδες Αγγλοι ζητιανεύουν για μερικά ψιλά έξω από σταθμούς του μετρό και των λεωφορείων παραμονές της 5ης Νοεμβρίου, της Γιορτής των Πυροτεχνημάτων, στην Αγγλία. Στις 5 Νοεμβρίου του 1605, ένας καθολικός ονόματι Γκάι Φοκς συνελήφθη κοντά στη Βουλή των Λόρδων γεμάτος εκρηκτικά. Ο Φοκς ήταν μέλος της Συνωμοσίας της Πυρίτιδας και φαίνεται πως είχε στόχο να τινάξει στον αέρα το βρετανικό κοινοβούλιο δολοφονώντας τον Βασιλιά Ιάκωβο Α΄, που μόλις είχε ανέλθει στον θρόνο διαδεχόμενος την προτεστάντισσα Ελισάβετ. Το γεγονός ότι ο Βασιλιάς διασώθηκε από την απόπειρα άρχισε να γιορτάζεται κάθε χρόνο τέτοια μέρα στην Αγγλία με πυροτεχνήματα. Οσο για τον Φοκς, δικάστηκε, βασανίστηκε στον Πύργο του Λονδίνου και εκτελέστηκε δημοσίως, μαζί με συνεργούς του. Η μυθιστορηματική ιστορία του Γκάι Φοκς είναι ένα μόνον από τα επεισόδια που περνούν από το ιστορικό μυθιστόρημα «Ενας στύλος φωτιάς» του Κεν Φόλετ. Ο «Στύλος» είναι το τρίτο μέρος στη λεγόμενη «Τριλογία του Κίνγκσμπριτζ», η οποία ξεκίνησε το μακρινό 1989, με τους «Στυλοβάτες της γης», και συνεχίστηκε το 2007 με το δεύτερο μέρος, το «Κόσμος χωρίς τέλος», συμπυκνώνοντας μια επική αφήγηση με σκηνικό τη μεσαιωνική Αγγλία. Ουσιαστικά αυτός είναι ο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στα τρία βιβλία και όχι τόσο οι χαρακτήρες.

Ηταν μια μεγάλη έκπληξη η στροφή του Φόλετ στους μεσαιωνικούς χρόνους, καθώς οι μεγάλες του επιτυχίες σχετίζονταν με τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και με τα πολεμικά, κατασκοπευτικά θρίλερ («Το μάτι της βελόνας» κ.ά.). Ομως έπιασε διάνα ήδη με τους «Στυλοβάτες της γης», που πούλησαν 26 εκατομμύρια αντίτυπα και πέρα από τηλεοπτική σειρά έγιναν και βιντεογκέιμ. Τώρα, από τον καθαρό Μεσαίωνα, την Αγγλία του σκοτεινού, χαοτικού 12ου αιώνα και εκείνη του 14ου με την επέλαση της πανούκλας, στον «Στύλο», ο Φόλετ ξεκινάει την αφήγηση το 1558 και την εποχή της Βασίλισσας Ελισάβετ. Παρά το μίσος και τους ποταμούς αίματος είναι αναμφισβήτητα μια εποχή αναγέννησης για τη Γηραιά Αλβιώνα, πολύ μακριά από την πολεμική αναρχία του 12ου αιώνα και την επιδημία της πανώλης τον 14ο. Ο παρών, ογκωδέστατος τόμος (ξεπερνάει τις χίλιες σελίδες) δεν περιορίζεται στην επινοημένη περιοχή του Κίνγκσμπριτζ αλλά «τραβάει» βόρεια, προς τη Σκωτία και μετά επεκτείνεται στη Γηραιά Ηπειρο: Γαλλία, Ισπανία, Ολλανδία.

Ο Κεν Φόλετ, διάσημος συγγραφέας ιστορικών μυθιστορημάτων.

> *Ο συγγραφέας εντάσσει το δράμα των χαρακτήρων του στο ευρύτερο δράμα της εποχής.*

Θρησκευτική μισαλλοδοξία

Η έμφαση του συγγραφέα, μέσα από τη σχέση δύο οικογενειών προτεσταντών και καθολικών, και την ερωτική σχέση ανάμεσα σε δύο μέλη της, βρίσκεται στη ζοφερή ατμόσφαιρα θρησκευτικής μισαλλοδοξίας της περιόδου.

Καλύπτοντας ένα χρονικό πλαίσιο μισού περίπου αιώνα, το βιβλίο έχει ως άξονα συγκεκριμένα, κομβικά, ιστορικά συμβάντα: την αιματοβαμμένη Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου (όταν στο Παρίσι του 1572 οι καθολικοί κατέσφαξαν τους προτεστάντες), τον πολυθρύλητο αποκεφαλισμό της Μαρίας Στιούαρτ το 1587, την απρόσμενη ήττα της Ισπανικής Αρμάδας από τους Αγγλους με επικεφαλής τον σερ Φράνσις Ντρέικ το 1588 και, όπως είπαμε και στην αρχή, την αποτυχημένη απόπειρα του Γκάι Φοκς το 1605.

Τεράστιο πραγματολογικό και ιστορικό υλικό, με βαρυτική δύναμη που μπορεί να κονιορτοποιήσει οποιονδήποτε, όμως ο Φόλετ είναι ένας μετρ του είδους. Ο τρόπος που εντάσσει το δράμα των χαρακτήρων του με το ευρύτερο δράμα της εποχής που τον απασχολεί, συνιστά συγγραφικό επίτευγμα. Οπως και το ότι, μολονότι έγραψε καθαρόαιμο μυθιστόρημα, η εποχή φωτίζεται μέσα από το νηφάλιο πνεύμα ενός φιλίστορος αφηγητή.

Περιπέτεια στη ζούγκλα της Βολιβίας

Μια αληθινή ιστορία από τη δεκαετία του '80, με τον Ντάνιελ Ράντκλιφ

Τον κεντρικό χαρακτήρα του Γιόσι ερμηνεύει ο Ντάνιελ Ράντκλιφ, που έχασε αρκετά κιλά για τις ανάγκες του ρόλου.

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Είναι βέβαια συναρπαστικό να παρακολουθεί κανείς ένα κινηματογραφικό σενάριο καθαρής μυθοπλασίας, με την πλοκή και τους χαρακτήρες όπως τους έχει φανταστεί ο συγγραφέας. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα, για μια σειρά λόγων, υπάρχει και έλλειψη τέτοιων σεναρίων, ιδιαίτερα στην απέναντι όχθη του Ατλαντικού. Το κενό έρχονται να καλύψουν οι λεγόμενες «αληθινές ιστορίες», οι οποίες μεταφέρονται σωρηδόν στη μεγάλη οθόνη· άλλωστε καμιά φορά η πραγματική ζωή παράγει ιστορίες που δυσκολεύεται να πλάσει ακόμα και η πιο ζωηρή φαντασία.

Κάπως έτσι έχουν τα πράγματα και με τη «Ζούγκλα», τη νέα ταινία που κυκλοφορεί στις αίθουσες, με τον Ντάνιελ Ράντκλιφ στον κεντρικό ρόλο να... ταλαιπωρείται άσχημα, περιπλανώμενος σε τροπικά δάση. Η ταινία, βασισμένη στο ομώνυμο αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα του Γιόσι Γκίνσμπεργκ, περιγράφει την περιπέτεια που έζησε ο ίδιος μαζί με τους συντρόφους του στη ζούγκλα της Βολιβίας, κάπου στις αρχές της δεκαετίας του 1980.

Είναι μια εποχή που το λεγόμενο «backpacking», το ταξίδι δηλαδή με τα απολύτως απαραίτητα, γνωρίζει μεγάλη άνθηση ανάμεσα στους νέους του δυτικού κόσμου, οι οποίοι προτιμούν και τους πιο εξωτικούς προορισμούς. Διψασμένοι για ανακαλύψεις και έντονες συγκινήσεις, ο Γκίνσμπεργκ και δύο ακόμα φίλοι του πείθονται να ακολουθήσουν έναν τυχοδιώκτη χρυσοθήρα βαθιά μέσα στα σχεδόν αχαρτογράφητα δάση, σε αναζήτηση κάποιας δήθεν άγνωστης ινδιάνικης φυλής.

Οι δυσκολίες του ταξιδιού ωστόσο σύντομα θα αποδειχθούν ανυπέρβλητες και η ομάδα θα χωριστεί. Ο νεαρός Γιόσι βρίσκεται πια μόνος, χωρίς τρόφιμα ή άλλα εφόδια, χαμένος στη μέση του τροπικού πουθενά.

Ο σκηνοθέτης Γκρεγκ Μακλίν γυρίζει σε αυθεντικές, μαγευτικές τοποθεσίες (αν και δεν βρίσκονται όλες στη Νότιο Αμερική) πετυχαίνοντας έτσι να ζωντανέψει το άγριο περιβάλλον όπου βρέθηκε ο ήρωάς του. Ο δε Ράντκλιφ, έχοντας χάσει και μπόλικα κιλά για τις ανάγκες του ρόλου, τα πηγαίνει αρκετά καλά ερμηνεύοντας τον κεντρικό χαρακτήρα του Γιόσι και παίζοντας σε μεγάλο μέρος της ταινίας ουσιαστικά μόνος. Η αφήγηση πάντως παραμένει συμβατική και οι στιγμές έντασης χτίζονται μάλλον άτσαλα, σε ένα γενικώς αξιόλογο φιλμ που κερδίζει «πόντους» κυρίως χάρη στο ρεαλισμό του.

Και ο αληθινός Γιόσι Γκίνσμπεργκ όμως είναι ενδιαφέρουσα φιγούρα. Το 1981, αμέσως μετά τη θητεία του στον ισραηλινό στρατό, και ενάντια στη θέληση των γονιών του, πραγματοποιεί αυτό το επικίνδυνο ταξίδι στη ζούγκλα τη Βολιβίας. Καταφέρνοντας να επιβιώσει ύστερα από τρεις εβδομάδες αβοήθητος, επέστρεψε στο ίδιο μέρος ύστερα από μια δεκαετία και εγκαταστάθηκε για χρόνια.

Σήμερα ζει στην Αυστραλία και αποτελεί σημαίνουσα φιγούρα των περιβαλλοντικών κινημάτων αλλά και έμπνευση για όσους αγαπούν τις εξορμήσεις στην άγρια φύση. Εχει επίσης σχεδιάσει δημοφιλείς εφαρμογές στον χώρο των social media, ενώ έχει συνεργαστεί και με μεγάλα τηλεοπτικά δίκτυα.

Ζούγκλα ★★½
ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ (2017)
Σκηνοθεσία: Γκρεγκ Μακλίν
Ερμηνείες: Ντάνιελ Ράντκλιφ, Αλεξ Ράσελ, Τόμας Κρέτσμαν, Λίλι Σάλιβαν

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Τετράγωνο» ο δεξιοτέχνης Σουηδός Ρούμπεν Εστλουντ («Κακή διαγωγή») επιστρέφει με ένα σατιρικό δράμα, που του χάρισε και τον Χρυσό Φοίνικα του Φεστιβάλ Καννών. Ο Κρίστιαν, καταξιωμένος επιμελητής σε μουσείο σύγχρονης τέχνης, οργανώνει μια έκθεση με τίτλο «The Square». Πρόκειται για μια καλλιτεχνική εγκατάσταση η οποία προσκαλεί τους περαστικούς να φερθούν αλτρουιστικά, υπενθυμίζοντας την ευθύνη τους απέναντι στον συνάνθρωπο. Σύντομα, βέβαια, θα αποδειχθεί πως η διαφορά μεταξύ ιδέας και πράξης μπορεί να είναι μεγάλη, ενώ μια ιδιαίτερη καμπάνια θα περιπλέξει ακόμη περισσότερο τα πράγματα.

Στο «Μαμάδες με κακή διαγωγή: Χριστούγεννα εκτός ελέγχου», η παρέα των Μίλα Κούνις, Κάθριν Χαν και Κρίστεν Μπελ ενώνεται ξανά για το σίκουελ της δημοφιλούς περυσινής κωμωδίας. Αυτή τη φορά οι τρεις... ιδιαίτερες μαμάδες τα βάζουν με τις γιορτές των Χριστουγέννων, οι οποίες (προφανώς) βγαίνουν εκτός κάθε ελέγχου.

Στην ταινία «Το νήμα», ο χαρισματικός The Boy (Αλέξανδρος Βούλγαρης) κάνει μια βουτιά στην παιδική του ηλικία, προκειμένου να μιλήσει για τη μητέρα του αλλά και γενικότερα για τη μητρική φιγούρα, πάντα μέσα από τον δικό του, ξεχωριστό καλλιτεχνικό κώδικα. Η Σοφία Κόκκαλη, η οποία επωμίζεται εξ ολοκλήρου τους δύο πρωταγωνιστικούς ρόλους στην ταινία, ενσαρκώνει τη Νίκη, μια πολιτικά δραστήρια γυναίκα, της οποίας η ζωή αλλάζει όταν φέρνει στον κόσμο τον γιο της Λευτέρη. Ο δεσμός των δυο τους, αλλά και το βιαίο σπάσιμό του, αφήνουν τον Λευτέρη να αγωνίζεται για τη δική του πια ταυτότητα, τη δική του ελευθερία.

ΠΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Get shorty

07.30 Θεία λειτουργία
10.15 Χάλκινα χρόνια - (Ε)
11.15 Ο στρίγγλος που έγινε αρνάκι Κωμωδία.
13.00 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Σάββα Πούμπουρα.
13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe - (Ε) Με τη Μαρίνα Μαλένη.
15.15 Μάθε τέχνη κι άστηνε, ΙΙΙ Με τη Μαρία Παπακώστα.
15.45 Movie Time - (Ε)
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
17.30 Σπίτι στη φύση, IV - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.15 Η πεζούνα - (Ε) Κυπριώτικο σκετς, με τους Έλενα Χριστοφή, Χρ. Χριστοφόρου, κ.ά.
18.45 Χωρίς αποσκευές, V Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Σάββα Πούμπουρα.
19.15 Η κυρά του μεταξιού Σειρά εποχής, με τους Μαρίλια Γιαλλουρίδου, Βασίλη Μιχαήλ, κ.ά.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.30 Πιάστε τον κοντό (Get shorty). Μαύρη κωμωδία, με τους Ντάνι Ντε Βίτο, Τζον Τραβόλτα.
23.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.30 Graham Norton Show
00.30 Χωρίς αποσκευές - (Ε)
01.00 Μάθε τέχνη κι άστηνε (Ε)
01.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
03.00 Επαν. προγραμμάτων

ΠΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Graham Norton Show

07.30 Παιδική ζώνη
α. Η μικρή Λουλού
β. Άρθουρ
γ. Ολίβια
δ. Η μικρή εξερευνήτρια
ε. Μάγια η μέλισσα
στ. Τσάρλι και αριθμοί
ζ. Όλιβερ
η. Ο πεινασμένος Χένρι
θ. Τζάμερς
ι. Μπομπ ο μάστορας
κ. Στρουμφάκια
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
16.00 Το πλοίο της αγάπης (Love boat, II). Κλασική οικογενειακή σειρά, με τους Γκάβιν Μακλιόντ, Μπέρνι Κόπελ, κ.ά.
17.00 Άλλες μορφές τέχνης (Art Beats) Ντοκιμαντέρ.
17.30 Εντυπωσιακά μπαρ του κόσμου (Barchitecture) Ντοκιμαντέρ.
18.00 Ντοκιμαντέρ
19.00 Βρες τη Χρονιά - (Ε) Τηλεοπτικό παιχνίδι που συνδυάζει τη μουσική με γνώσεις από την ελληνική και ξένη δισκογραφία.
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)
19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.30 Graham Norton Show Καλεσμένοι οι: Robert De Niro, Anne Hathaway, Sir Kenneth Branagh and Tom Hiddleston.
22.30 Rob Roy Περιπέτεια με τους Λίαμ Νίσον, Τζέσικα Λάνγκ κ.ά.
00.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
01.05 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

TVONE ΤΗΛ.: 22477777

21.10 What women want

07.00 Θεία λειτουργία
10.00 Αντικλείδι - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
10.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοϊζίδου και τον Ανδρέα Τέρλα.
11.00 Καθ' ημάς Ανατολή Θρησκευτική εκπομπή.
12.00 Αλήθειες με τη Ζήνα Κοινωνική εκπομπή.
13.00 UEFA Champions League magazino Αθλητική εκπομπή.
14.00 Blogger Μαγκαζίνο, με την Εβελυν Καζαντζόγλου.
15.00 Money Drop - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τη Βίκυ Σταυροπούλου.
16.00 Διαδρομή Νέα ταξιδιωτική σειρά ντοκιμαντέρ, με τη Χριστίνα Ιακώβου.
17.00 Κυπρίων έργα, ΙΙ Ντοκιμαντέρ, με τον Στέλιο Γεωργίου.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.10 Ο τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
19.20 Σαν την Κύπρο Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αλεξία Αναστασίου.
20.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.10 What women want Ρομαντική κωμωδία, με τους Μελ Γκίμπσον, Χέλεν Χαντ, κ.ά.
23.10 The transporter Ταινία δράσης, με τους Τζέισον Στέιθαμ, Σου Κι.
00.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
01.00 Hemlock Grove
02.00 Την τύχη μου μέσα - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Nomads

06.10 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή.
06.45 Πρώτη σταγόνα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
07.35 Για την αγάπη σου - (Ε) Κυπριακή σειρά.
08.40 Mamma mia - (Ε) Κυπριακή σειρά.
09.50 Δείξε μου τον φίλο σου - (Ε) Κυπριακή σειρά.
10.30 La Pasta Pomilώri - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό - (Ε)
12.30 Την πάτησα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
13.30 Παρθένα ζωή - (Ε) Αισθηματική σειρά.
15.15 Ο κόσμος να χαλάσει - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
17.15 Follow Εκπομπή με την Αφροδίτη Γεωργίου.
18.15 Τα νέα του ANT1 σε 10΄
18.30 My way Εκπομπή με τον Γρηγόρη Αρναούτογλου και τον Έκτορα Μποτρίνι.
19.30 4XXX4 Σειρά κομεντί, με τους Πηνελόπη Αναστασοπούλου, Κων/νο Λάγκο.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 Nomads Reality περιπέτειας, με τον Γρ. Αρναούτογλου.
23.15 Chicago Fire - (Ε) Ξένη σειρά. «Rear view mirror».
00.00 Τίτλοι ειδήσεων
00.10 Celebrity travel
01.00 Λευκός Οίκος - (Ε)
01.50 Πρόβα νυφικού - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Ελλάδα έχεις ταλέντο

06.45 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
07.15 Κάνε παζάρι - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
08.00 Προορισμός Ευτυχία - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
09.00 Masterclass Εκπομπή μαγειρικής με τον Βαγγέλη Δρίσκα.
10.00 ΕΔΩ Μαγκαζίνο με την Ντορέτα Παπαδημητρίου
12.00 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.20 Ελλάδα έχεις ταλέντο (Ε) Talent show.
16.20 Μια κουβέντα δρόμος Εβδομαδιαίο talk show, με τον Πόλυ Κυριάκου.
17.15 The Voice of Greece - (Ε) Μουσικός διαγωνισμός, με τον Γ. Καπουτζίδη.
17.50 Γεγονότα σε συντομία
18.00 The Voice of Greece - (Ε) (Συνέχεια)
20.15 Τομές στα γεγονότα
21.15 Ελλάδα έχεις ταλέντο Talent show.
00.00 Πόπη & Άντζελα Reloaded Σατιρική εκπομπή, με τους Κωστάκη Κωνσταντίνου, Ανδρέα Αργυρίδη.
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
00.35 Scandal - (Ε) Δραματική σειρά,με τους Κέρι Ουάσινγκτον, Τόνι Γκόλντγουιν, κ.ά.
01.30 Καταιγίδα - (Ε) Δραματική σειρά.
02.15 Προδοσίες - (Ε) Κοινωνική σειρά.
03.00 Σε φόντο κόκκινο - (Ε)
03.40 ΕΔΩ - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Λούης Night Show

07.15 Θα σε δω στο πλοίο - (Ε) Κωμική σειρά.
08.30 Κάτι ψήνεται - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή.
13.15 Οικογενειακές ιστορίες Αυτοτελείς επισόδεια.
13.50 Το σόι σου - (Ε)
14.35 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά με τους Γιάννη Τσιμιτσέλη, Αθηνά Οικονομάκου, κ.ά.
15.15 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά με τους Αντώνη Αντωνίου, Ελένη Κοκκίδου, κ.ά.
16.00 Cup Of Joy Ψυχαγωγική εκπομπή με την Τζώρτζια Παναγή και τον Άθω Αντωνίου.
17.00 Slam - (Ε) Τηλεπαιχνίδι με την Ελένη Τσολάκη.
17.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.00 Πάμε πακέτο - (Ε)
19.30 Το σόι σου, IV Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λοϊζίδου.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Λούης Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή, με τον Λούη Πατσαλίδη.
23.30 Επικίνδυνη σιωπή (The whistleblower) Δράμα, με τους Μόνικα Μπελούτσι, Ρέιτσελ Βάις.
01.20 Cup Of Joy - (Ε)
02.20 Οικογενειακές ιστορίες
03.15 Σε είδα - (Ε) Νεανική σειρά.

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.00 Παιδική ταινία
07.45 Ζορρό - Παιδική ταινία
09.40 Stuart little
11.20 A cinderella story: Once upon a song
13.00 Dr. Quinn: Medicine Woman - (Ε)
14.00 Τηλεαγορά
16.00 Πρόσωπα και γεγονότα Με τον Χρίστο Ιακώβου.
17.00 Τηλεαγορά
19.10 A wish come true
21.00 The curse of king Tut
00.15 Judge Dredd
02.00 Internal affairs

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.40 Παιδική ζώνη
09.40 Επιτέλους Σ/Κ Ψυχαγωγική εκπομπή.
13.40 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.10 Τηλεαγορά
19.30 Ιατρική & Βοτανολογία
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Τηλεαγορά
21.30 Το ταξίδι της ζωής Με την Α. Λουπέσκου.
22.30 Chilled in Miami
00.30 Rizzoli & Isles
01.30 Άστρα είναι θα περάσουν - (Ε)

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Pacman
13.00 Glimmies
14.00 The Smurfs
15.00 Shopkins
16.00 Horseland
17.00 Dragonball
18.00 Digimon Fusion
18.30 Pacman
19.00 Glitter Force
20.00 Popples
20.30 Rabbids
21.00 Trashpack
21.30 Dinofroz
22.00 Gormiti
22.30 Extreme Dino
23.00 Sonic

MOVIES BEST

21.00 Frontera

08.25 Turning Tide aka En Solitaire
10.05 Carrie Pilby
11.50 Playing It Cool
13.30 Match Point
15.45 Brother's Keeper
18.00 Brandt Point
19.25 Tangerines
21.00 Frontera
22.45 A La Mala
00.30 La Dame Dans L'Auto aka The Lady In The Car With Glasses And A Gun
02.15 Albatross
04.00 Yosemite
05.30 Hits

GREEK CINEMA

20.10 Η σωφερίνα

07.35 Της ζήλιας τα καμώματα
09.10 Η κόμισσα της φάμπρικας
10.40 Λατέρνα, φτώχεια και γαρύφαλλο
12.15 Η ζωή με τον Άλκη
13.50 Χωρίσαμε ένα δειλινό
15.20 Ψιτ κορίτσια
16.50 Η πολιτσμάνα
18.30 Ο θάνατος θα ξανάρθει
20.10 Η σωφερίνα
22.00 Τζένη Τζένη
23.45 Στέλλα

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Οι άλυτοι γρίφοι της Χάρτας του Ρήγα

Η έκθεση στο Τελλόγλειο Ιδρυμα Τεχνών επιχειρεί να αποκωδικοποιήσει τις παραλλαγές στο έργο του μεγάλου στοχαστή

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ**

Τι περισσότερο μπορεί να προσφέρει μια έκθεση για τη Χάρτα του Ρήγα Βελεστινλή σήμερα, 220 χρόνια μετά την έκδοσή της στη Βιέννη, πέρα από τη γνωστή της αξία ως σύμβολο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, μνημείο πολιτιστικής κληρονομιάς και τις εξίσου γνωστές και κατ' επανάληψη προβεβλημένες ιστορικές, εθνικές πολιτικές, φιλολογικές, ιδεολογικές αισθητικές ή παιδαγωγικές της πτυχές; Γιατί μια έκθεση συνενώνει για πρώτη φορά έξι αντίτυπα της Χάρτας τα οποία, κατά το πιραντελικό έργο, ζητούν τον Ρήγα;

Η απάντηση φαινομενικά είναι μία και ταυτόχρονα πολύπτυχη. Γιατί οι Χάρτες που θα εκτεθούν στον ίδιο χώρο, στο Τελλόγλειο Ιδρυμα Τεχνών Θεσσαλονίκης, δεν είναι ίδιες αλλά εντάσσονται σε δύο κυρίες τυπολογίες και μία με παραλλαγές. Διαφέρουν σε 20 συνολικά σημεία τους που προσδίδουν στην υπόθεση της Χάρτας ένα ακόμη πιο σημαντικό και κυρίως γοητευτικό επίπεδο προσέγγισης. Από αυτό, άλλωστε, προέρχονται ο προκλητικός και αινιγματικός τίτλος της έκθεσης «Η Χάρτα του Ρήγα: τα δύο (συν) πρόσωπα. Μια άλλη ανάγνωση του Χάρτη» αλλά και η ομότιτλη έκδοση της Τρικογλείου Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του ΑΠΘ (ΒΚΠ-ΑΠΘ) με τα οποία γιορτάζει τα 90 χρόνια από την ίδρυσή της.

Γιατί σε μια έκδοση στο Καστελλόριζο υπάρχει η σημείωση: «Φαίνεται μια καταποντισμένη πόλις εις την Θάλασσαν», ενώ λείπει από την άλλη;

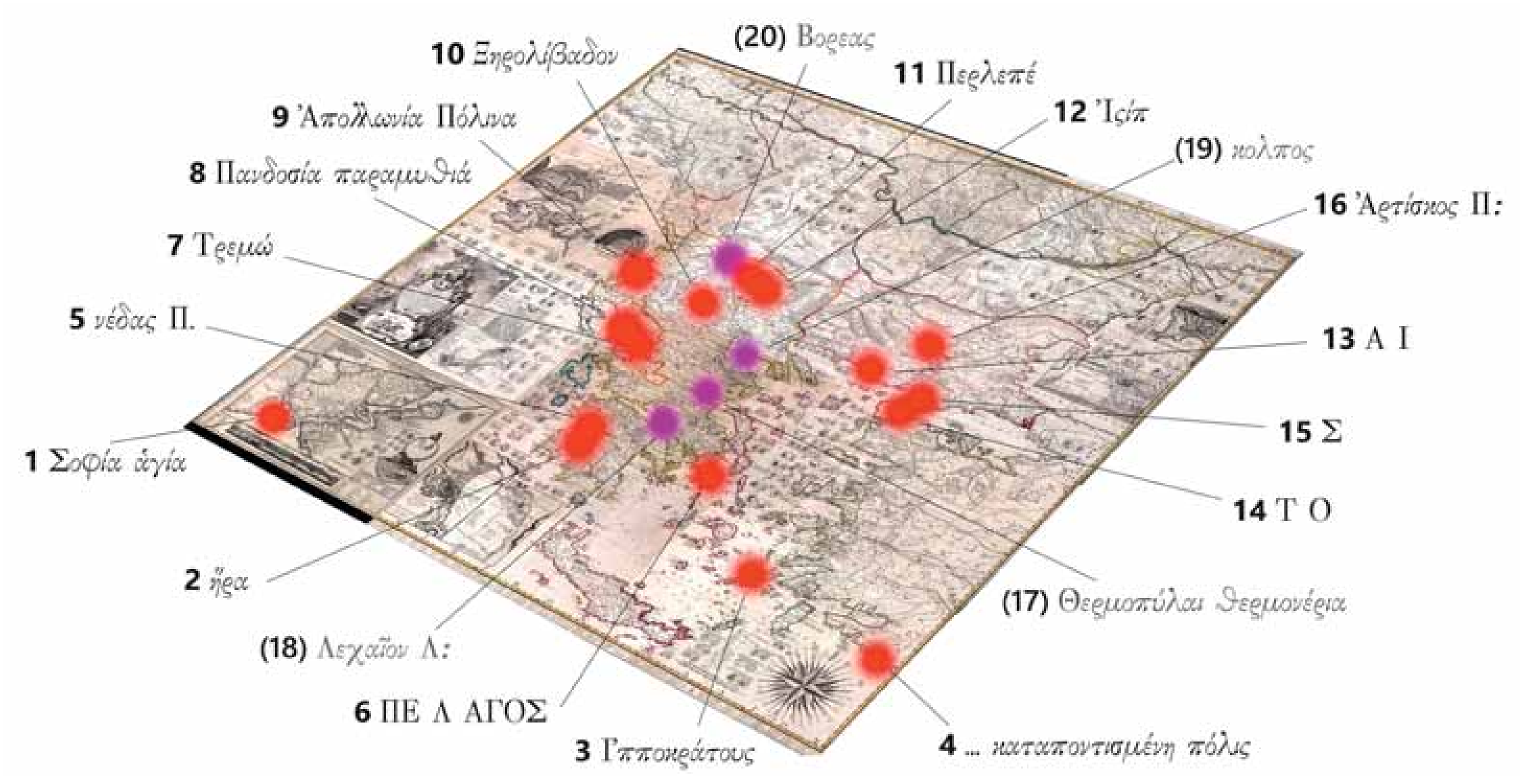

Οι είκοσι εντοπισμένες διαφορές των δύο κύριων τυπολογιών (και παραλλαγής τους) της Χάρτας του Ρήγα Βελεστινλή.

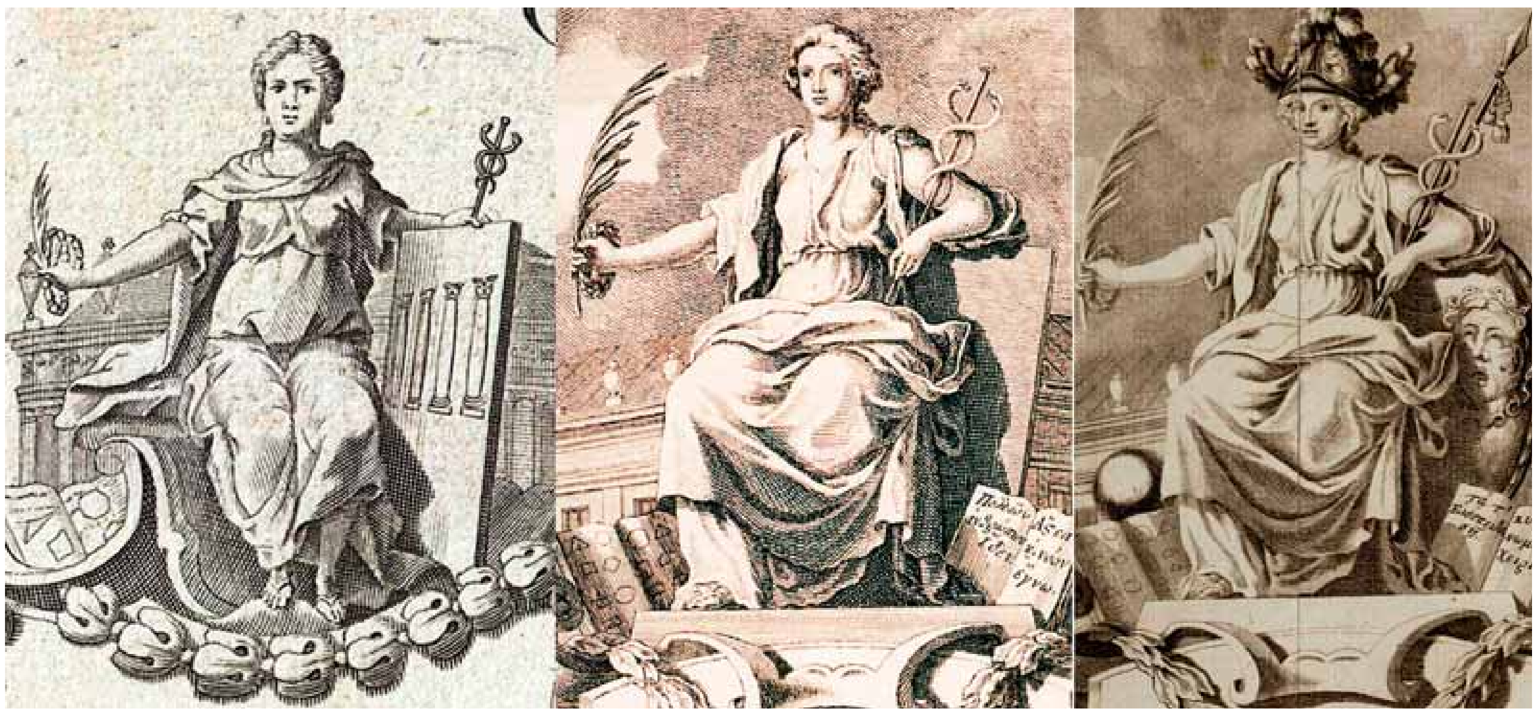

Οι ομοιότητες των εμβληματικών διακοσμητικών υπομνημάτων (Cartouches) της Χάρτας του Ρήγα (μέσον), του γαλλικού χάρτη-προτύπου του Delisle (αριστερά) και του Πίνακα του Ανθιμου Γαζή (δεξιά).

Επίκεντρο αυτής είναι οι διαφορές, άγνωστες επί διακόσια χρόνια (1797 -2008). Αποκαλύφθηκαν στο ΑΠΘ χάρη στην ψηφιακή ανάλυση της Χάρτας του Ιδρύματος Σύλβιας Ιωάννου και ενός από τα λίγα σωζόμενα αντίτυπά της που διαθέτει η Τρικόγλειος Βιβλιοθήκη στα αμέτρητα αρχεία της Κεντρικής Βιβλιοθήκης. Η επεξεργασία των δεδομένων συνεχίστηκε –χάρη στην πρωτοβουλία του πρόεδρου της βιβλιοθήκης καθηγητή Γιάννη Τζιφόπουλου να αναδείξει τους θησαυρούς του ευπατρίδη δωρητή Ιωάννη Τρικόγλου– προκειμένου να φέρει στο κοινό το εύρημα, τεκμηριωμένο, με έξι αντίτυπα από διαφορετικές συλλογές: της Τράπεζας της Ελλάδος (δύο αντίτυπα), του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης, της Πασχαλείου Σχολής Καπεσόβου Ζαγορίων και του Ιδρύματος Σύλβιας Ιωάννου. Ο σχεδιασμός της πρωτότυπης έκθεσης βασίζεται στο συγκεκριμένο ιστορικό και χαρτογραφικό περιβάλλον της σχετικά σύντομης χρονικής περιόδου, κατά την οποία ο Ρήγας σχεδίασε και εξέδωσε τη Χάρτα μεταξύ Βουκουρεστίου και Βιέννης. «Ενα περιβάλλον ασταθούς μετάβασης της Ευρώπης σε μια “άλλη” εποχή, εν μέσω μιας κλονιζόμενης οθωμανικής αυτοκρατορίας και των νέων καταστάσεων που έφερε η Γαλλική Επανάσταση, ανακυκλώνοντας σε μικρά χρονικά διαστήματα ατελέσφορες εθνικές προσδοκίες και απογοητεύσεις που χαρακτηρίζουν εμβληματικά την ελληνική υπόθεση, κυρίως το δεύτερο μισό του 18ου αιώνα», εξηγεί στην «Κ» ο ομότιμος καθηγητής Ευάγγελος Λιβιεράτος.

Ολα αυτά, σε ένα παράλληλο χαρτογραφικό περιβάλλον που ταλαντεύεται μεταξύ της λόγιας και της επιστημονικής - τεχνολογικής προσέγγισης από ευρύτερες κοινωνικές ομάδες οι οποίες διψούν να γνωρίσουν τη νέα τεχνολογία και τις επιστημονικές ερμηνείες σχετικά με τον κόσμο και τη γραφική απεικόνισή του. «Η Χάρτα είναι προϊόν αυτού του διπόλου», προσθέτει ο κ. Λιβιεράτος «και ο Ρήγας κοινωνός των δύο πόλων, μέσα σε ένα κλίμα που συνδύαζε και το ενδιαφέρον για το επιχειρείν, χαρακτηριστικό των κύκλων της ελληνικής διασποράς –και όχι μόνον– από την Κωνσταντινούπολη και τις παραδουνάβιες ηγεμονίες, με κέντρο το Βουκουρέστι, μέχρι τα ζωηρά κέντρα των Αψβούργων, τη Βιέννη και την Τεργέστη».

Ο Ιωάννης Τρικόγλου, ο μεγάλος δωρητής της ομώνυμης βιβλιοθήκης στο ΑΠΘ, τη δεκαετία του 1950.

Σε αυτό το κάδρο εξυφαίνεται το σενάριο της έκθεσης, προβάλλοντας κυρίως τη Χάρτα ως χαρτογραφικό «τεχνικό έργο» στην προσπάθεια κατανόησης του τρόπου με τον όποιο οργανώθηκε και εκτελέστηκε η παραγωγή της.

Το ερώτημα

Η κατασκευή της ελάχιστα έχει μελετηθεί και το ερώτημα για τη χαρτογραφική ή ιστορική έρευνα στο μέλλον είναι, ποιο χέρι και γιατί, προσθέτει αφαιρεί ή αλλάζει, τοπωνύμια, σημειώσεις κ.ά. από τη Χάρτα; Γιατί σε μια έκδοση, στο Καστελλόριζο υπάρχει η σημείωση: «Φαίνεται μια καταποντισμένη πόλις εις την Θάλασσαν», ενώ λείπει από την άλλη;

Γιατί η Αγία Σοφία της Κωνσταντινούπολης σε έναν χάρτη αναγράφεται ως «Σοφία Αγία» και σε δεύτερο τύπο «αγ. Σοφία»; Γιατί λείπουν οι Θερμοπύλες από τη μια, ενώ υπάρχει σε άλλη; «Από τις παραμορφώσεις του γεωμετρικού περιεχομένου του χάρτη», διευκρινίζει ο κ. Λιβιεράτος, «προκύπτει ότι ο Ρήγας ακολουθεί αντιγραφικές τεχνικές της εποχής του, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι το χέρι του σχεδιαστή ήταν μόνο ένα, αλλά ενδεχομένως περισσότερα και πάντως όχι ιδίων δυνατοτήτων και τεχνικών εμπειριών».

Τελλόγλειο Ιδρυμα Τεχνών ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη. Εγκαίνια έκθεσης (και παρουσίαση του τόμου), 15 Δεκεμβρίου. Διάρκεια έως τις 14 Ιανουαρίου 2018.

cyta

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΑΤ.37/2017 και ΑΤ.38/2017

Γίνονται δεκτές προσφορές για εξασφάλιση υπηρεσιών:

1. Δύο Κοινωνικών Λειτουργών με έδρα για τον ένα τη Λευκωσία και για τον άλλο τη Λεμεσό (ΑΤ.37/2017)

2. Νοσηλευτή/τριας με έδρα τη Λευκωσία (ΑΤ.38/2017)

Οι σχετικές προδιαγραφές θα είναι διαθέσιμες από τις 7 Δεκεμβρίου 2017, μόνο σε ηλεκτρονική μορφή και χωρίς χρέωση, στην ιστοσελίδα

http://www.cyta-tenders.cytanet.com.cy/index_gr.html

Σύντομες περιγραφές των διαγωνισμών διατίθενται στην πιο πάνω ιστοσελίδα.

Οι προσφορές πρέπει να κατατεθούν κλειστές στη θυρίδα προσφορών που βρίσκεται στο ισόγειο των Κεντρικών Γραφείων της Cyta, Οδός Τηλεπικοινωνιών, Στρόβολος, Λευκωσία, μέχρι τις 10:00 πμ την Παρασκευή, 12 Ιανουαρίου 2018.

Η Cyta δεν είναι υποχρεωμένη να αποδεχθεί τη χαμηλότερη ή οποιαδήποτε άλλη προσφορά.

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

Πωλείται χωράφι

Πωλείται οικιστικό χωράφι στη Κλήρου σε προνομιακή περιοχή. Το χωράφι διαθέτει δικαίωμα διαβάσεως.
Ιδανικό για μία ή δύο κατοικίες.
Εμβαδό : 1673τ.μ.
Πολεοδομική Ζώνη: Η2
Συντελεστής:
Δόμησης: 90%, Κάλυψης: 50%
Ύψος 8,3 μέτρα, Όροφοι: 2
Τιμή €69000
Τηλ. 99125377, 96577302

Πωλείται χωράφι

Πωλείται οικιστικό χωράφι στον Άγιο Ιωάννη - Μαλούντας σε προνομιακή περιοχή.
Το χωράφι διαθέτει γωνιακό σχήμα και εφάπτεται εγγεγραμμένων δρόμων κατά μήκος του νότιου, δυτικού και βόρειου του συνόρου.
Ιδανικό για μία ή δύο κατοικίες.
Εμβαδό : 860 τ.μ. ,
Πολεοδομική Ζώνη: Η2
Συντελεστής:
Δόμησης: 90% , Κάλυψης : 50%
Ύψος 8,3 μέτρα , Όροφοι: 2
Τιμή €45000
Τηλ. 99125377, 96577302

Mitas Yiannos
Director
The Car Shop I.M. Cyprus Ltd
The Car Shop Cyprus I.M. Ltd
Τηλ.: +357-22666555
Κιν.: +357-99620161
Φαξ.: +357-22356060
thecarshop@cytanet.com.cy
Λεωφ. Λεμεσού, 92
(απέναντι από ΓΕΕΦ)
2014 Λευκωσία

Neodent Dental & Speech Center
Μαρία Μίτα
BSc Εγγεγραμμένη Λογοπαθολόγος
Αγίου Γεωργίου 65, Αρ. Διαμ. 201, Ανθούπολη
Τηλ. 22 385815 / 99 129129 email. neodentmaria@hotmail.com

THE NEW FORD
KUGA
FROM €18.900
1.5 DIESEL AUTO

ΕΛΑΤΕ ΣΤΗ FORD ΝΑ ΖΗΣΕΤΕ ΤΗ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΟΔΗΓΗΣΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΤΟ ΝΕΟ FORD KUGA

MICHAELS AUTOMOTIVE LTD
Τηλ. Επικοινωνίας: 22860000, 25575000, 24664670, 26023180
www.fordcyprus.com fordcyprus